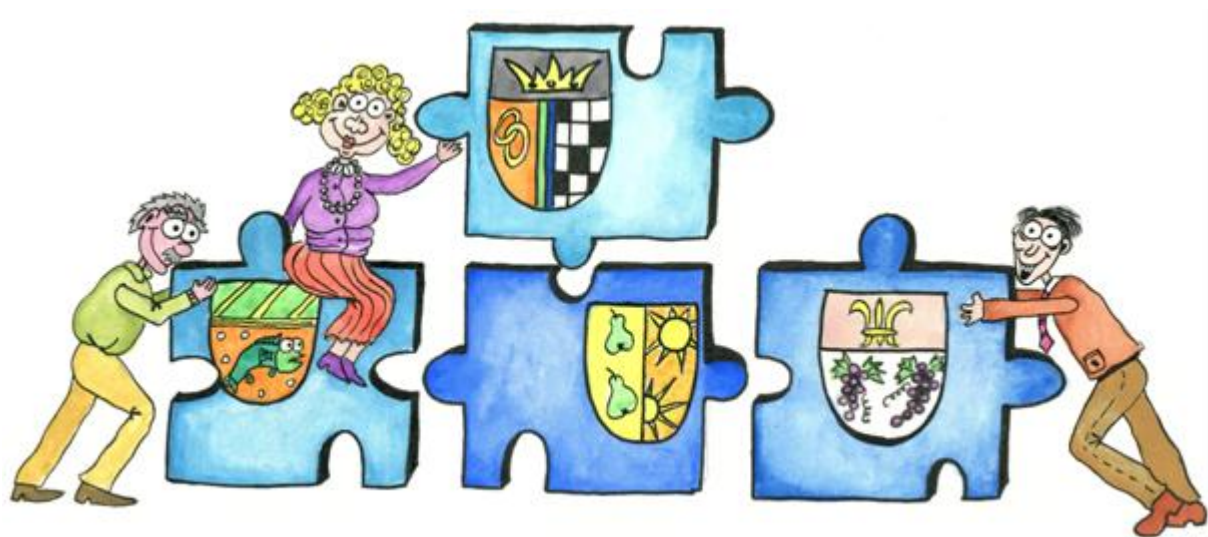

Strategie území správního obvodu ORP
Litovel
v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a cestovního ruchu

Dokument je zpracován na období 2015 až 2024

verze duben / 2015

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

Obsah

1. Úvod.....	6
1.1. Základní informace o strategii	6
1.2. Stručná informace o městech a obcích správního obvodu	7
1.3. Kontext vzniku a existence strategie	8
1.4. Účel strategie – proč byla zpracována.....	9
1.5. Uživatelé strategie – komu strategie slouží.....	9
1.6. Vybrané relevantní významné strategické dokumenty.....	9
2. Profil (základní charakteristika) území správního obvodu a souhrnná SWOT analýza	12
2.1. Profil území správního obvodu	12
2.1.1. Identifikace správního obvodu	12
2.1.2. Stručná charakteristika území správního obvodu	13
2.1.3. Územní plánování obcí a kraje, širší vztahy území	37
2.1.4. Aktéři regionálního rozvoje	39
2.2. Souhrnná SWOT analýza území správního obvodu	40
3. Téma 1.: Školství a předškolní vzdělávání	41
3.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů	41
3.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému.....	41
3.1.2. Popis základního a mateřského školství správního obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj	43
3.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy	72
3.1.4. SWOT analýza školství a předškolního vzdělávání	74
3.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)	75
3.2. Návrhová část pro oblast školství a předškolního vzdělávání	76
3.2.1. Struktura návrhové části	76
3.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)	79
3.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech.....	84
3.2.4. Indikátory	87
3.3. Pravidla pro řízení strategie.....	94
3.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie	94
3.3.2. Systém změn strategie	96
3.3.3. Akční plán	97
3.4. Závěr a postup zpracování.....	99
3.4.1. Shrnutí	99
3.4.2. Popis postupu tvorby strategie	100
3.5. Přílohy.....	101

4. Téma 2.: Sociální služby	102
4.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů	102
4.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému	102
4.1.2. Popis sociálních služeb ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj	103
4.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy	112
4.1.4. SWOT analýza oblasti	115
4.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)	116
4.2. Návrhová část pro oblast sociálních služeb	118
4.2.1. Struktura návrhové části	118
4.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)	120
4.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech	123
4.2.4. Indikátory	127
4.3. Pravidla pro řízení strategie	134
4.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie	134
4.3.2. Systém změn strategie	136
4.3.3. Akční plán	136
4.4. Závěr a postup zpracování	139
4.4.1. Shrnutí	139
4.4.2. Popis postupu tvorby strategie	139
4.5. Přílohy	140
4.5.1. Grafické výstupy zpracované v rámci analytické části	140
5. Téma 3.: Odpadové hospodářství	144
5.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů	144
5.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému	144
5.1.2. Popis odpadového hospodářství ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj	146
5.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy	181
5.1.4. SWOT analýza oblasti	185
5.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)	187
5.2. Návrhová část pro oblast odpadového hospodářství	189
5.2.1. Struktura návrhové části	189
5.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)	192
5.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech	199
5.2.4. Indikátory	205
5.3. Pravidla pro řízení strategie	211

5.3.1.	Systém monitorování a hodnocení realizace strategie	211
5.3.2.	Systém změn strategie	213
5.3.3.	Akční plán	213
5.4.	Závěr a postup zpracování.....	216
5.4.1.	Shrnutí	216
5.4.2.	Popis postupu tvorby strategie	216
5.5.	Přílohy	217
6.	Téma 4.: Cestovní ruch	242
6.1.	Analytická část	242
6.1.1.	Základní vymezení turistické oblasti jako destinace cestovního ruchu.....	242
6.1.2.	Analýza nabídky cestovního ruchu v turistické oblasti.....	246
6.1.3.	Charakteristika potenciálu a možnost rozvoje MOS cestovního ruchu	267
6.1.4.	SWOT analýza	270
6.1.5.	Souhrn výsledků analýz	272
6.2.	Návrhová část	274
6.2.1.	Struktura návrhové části	274
6.2.2.	Stanovení vize cílů a problémů při MOS v oblasti cestovního ruchu	276
6.3.	Role partnerů pro naplňování strategických cílů rozvoje cestovního ruchu.....	303
6.3.1.	Organizace zabývající se CR v oblasti ORP Litovel	303
6.3.2.	Restaurační a ubytovací zařízení	312
6.4.	Závěr a postup zpracování.....	314
6.4.1.	Shrnutí	314
6.4.2.	Popis postupu tvorby strategie	314
6.4.3.	Kontakty, autoři strategie a zúčastněné strany.....	315
6.5.	Přílohy k tématu 4.: Cestovní ruch	316
6.5.1.	Příloha č. 1 – Seznam nemovitých kulturních památek	316
6.5.2.	Příloha č. 2 – Finanční analýza.....	320
6.5.3.	Příloha č. 3 – Opatření.....	322
6.5.4.	Příloha č. 4 – Seznam obrázků a zdrojů	327
6.5.5.	Příloha č. 5 – Použité fotografie	329
6.5.6.	Příloha č. 6 - Použitá literatura a zdroje	330
7.	Závěr, kontakty.....	332
7.1.	Téma 1.: Školství.....	332
7.2.	Téma 2.: Sociální služby	332
7.3.	Téma 3.: Odpadové hospodářství.....	333
7.4.	Téma 4.: Cestovní ruch	334

8. Přílohy	336
8.1. Seznam tabulek	336
8.2. Seznam grafů	340
8.3. Seznam obrázků.....	341
8.4. Seznam mapových podkladů	341
8.5. Seznam zkratk.....	342

1. Úvod

1.1. Základní informace o strategii

Tabulka 1 **Základní informace o strategii**

Název strategie	Strategie území správního obvodu ORP Litovel v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a doplnit volitelné téma
Kategorie strategie	Místní strategie (strategie správního obvodu ORP) tematického charakteru (pro oblast předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadové hospodářství a doplnit volitelné téma)
Řešené území	Správní obvod ORP Litovel
	Počet obyvatel správního obvodu: 23 748
	Počet obcí ve správním obvodu: 20
	Rozloha správního obvodu: 24 476 km ²
Názvy obcí správního obvodu	Města: Litovel
	Obce: Bílá Lhota, Bílsko, Bouzov, Červenka, Dubčany, Haňovice, Cholina, Litovel, Loučka, Luká, Měrotín, Mladeč, Náklo, Olbramice, Pňovice, Senice na Hané, Senička, Slavětín, Střeň, Vilémov
Zadavatel strategie	Svaz měst a obcí České republiky v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností"
Gestor tvorby strategie	obec Náklo
Koordinátor tvorby strategie	Koordinátor meziobecní spolupráce - Julie Zendulková
Rok zpracování strategie	2014 - 2015
Schvalovatel strategie	Shromáždění starostů SO ORP Litovel
Forma a datum projednání / schválení	Projednání na shromáždění starostů dne 26.6.2014. Schváleno na shromáždění starostů v lednu 2015.
Číslo a datum aktualizace	Zatím neproběhla aktualizace
Související legislativa	Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích v platném znění, zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje v platném znění, zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů v platném znění, zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) v platném znění, zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách v platném znění
Doba realizace strategie	2014-2023
Odpovědnost za implementaci	Shromáždění starostů SO ORP Litovel

Kontext vzniku strategie	Strategie byla zpracována v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Cílem projektu je posílit meziobecní spolupráci (MOS) v rámci právním řádem definovaného území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP).
	Projekt na území SO ORP Litovel realizuje Svaz měst a obcí ČR ve spolupráci s obcí Náklo a se zapojenými obcemi v rámci SO.
	Strategie byla zpracována realizačním týmem projektu v roce 2014 - 2015 ve spolupráci s obcemi SO ORP Litovel.
Stručný popis řešeného problému a obsahu strategie	V rámci projektu je zpracován souhrnný dokument, který obsahuje dílčí strategie ve 4 oblastech (3 povinné a 1 volitelná):
	1. předškolní výchova a základní školství,
	2. sociální služby,
	3. odpadové hospodářství,
	4. volitelné téma: cestovní ruch

Zdroj: vlastní zpracování

1.2. Stručná informace o městech a obcích správního obvodu

Ve správním obvodu je celkem 20 obcí, z toho 1 má statut města.

Tabulka 2 Obce správního obvodu dle abecedního pořadí

Znak	Údaje o obci	Znak	Údaje o obci
	Název obce: Bílá Lhota		Název obce: Mladeč
	Počet obyvatel: 1124		Počet obyvatel: 761
	Zapojení do tvorby strategie: ano		Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Bouzov		Název obce: Náklo
	Počet obyvatel: 1533		Počet obyvatel: 1526
	Zapojení do tvorby strategie: ano		Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Červenka	nemá znak	Název obce: Slavětín
	Počet obyvatel: 1414		Počet obyvatel: 205
	Zapojení do tvorby strategie: ano		Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Dubčany		Název obce: Střeň
	Počet obyvatel: 224		Počet obyvatel: 601
	Zapojení do tvorby strategie: ano		Zapojení do tvorby strategie: ano

	Název obce: Haňovice		Název obce: Vilémov
	Počet obyvatel: 453		Počet obyvatel: 450
	Zapojení do tvorby strategie: zvaží to		Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Cholína		Název obce: Pňovice
	Počet obyvatel: 754		Počet obyvatel: 918
	Zapojení do tvorby strategie: ano		Zapojení do tvorby strategie: zvaží to
	Název obce: Litovel		Název obce: Bílsko
	Počet obyvatel: 9898		Počet obyvatel: 200
	Zapojení do tvorby strategie: ano		Zapojení do tvorby strategie: zvaží to
	Název obce: Luká		Název obce: Loučka
	Počet obyvatel: 818		Počet obyvatel: 203
	Zapojení do tvorby strategie: zvaží to		Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Senička		Název obce: Olbramice
	Počet obyvatel: 349		Počet obyvatel: 222
	Zapojení do tvorby strategie: zvaží to		Zapojení do tvorby strategie: zvažím to
	Název obce: Měrotín		Název obce: Senice na Hané
	Počet obyvatel: 274		Počet obyvatel: 1812
	Zapojení do tvorby strategie: zvaží to		Zapojení do tvorby strategie: ano

Zdroj: vlastní zpracování

1.3. Kontext vzniku a existence strategie

Strategie byla zpracována v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Cílem projektu je posílit meziobecní spolupráci (MOS) v rámci právním řádem definovaného území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP).

Projekt na území SO ORP název realizuje Svaz měst a obcí ČR ve spolupráci s obcí Náklo a se zapojenými obcemi v rámci SO. Z toho důvodu je Svaz zadavatelem strategie a obec Náklo je gestorem tvorby strategie. Koordinátorem strategie je koordinátor meziobecní spolupráce Julie Zendulková.

Strategie byla zpracována realizačním týmem ve složení - Julie Zendulková, Miloslava Hrušková, Karolína Biharyjová, Hana Závodná.

1.4. Účel strategie – proč byla zpracována

Účelem strategie je vymezit a definovat ve 4 oblastech možnosti meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP, a to včetně návrhu možných řešení. Strategie má sloužit též k hledání dobrých praxí a prostoru pro úspory nákladů nebo zvýšení kvality v těchto 4 oblastech pomocí meziobecní spolupráce.

1.5. Uživatelé strategie – komu strategie slouží

Strategie je určena obcím správního obvodu, jejich občanům, voleným orgánům a zřízeným či založeným organizacím. Slouží také představitelům organizací a subjektů v rámci daného území správního obvodu - mikroregionům, MAS, ziskovému i neziskovému sektoru. K uživatelům strategie mohou patřit též stát a jeho organizace.

1.6. Vybrané relevantní významné strategické dokumenty

V následující tabulce jsou uvedeny názvy vybraných významných strategických dokumentů včetně odkazu, kde je možné je získat. Nejsou zde uváděny všechny strategické dokumenty – u obcí jsou zmíněny jen ty, které mají značný přesah mimo území obce nebo jsou svým charakterem pro některé z témat klíčové. Jedná se o všechny dokumenty, které se vztahují k území SO ORP.

Tabulka 3 Relevantní významné strategické dokumenty

Č.	Název dokumentu	Kde jej lze získat
	Stát	
1	Politika územního rozvoje ČR (2009 -)	http://databaze-strategie.cz/cz/mmr/strategie/politika-uzemniho-rozvoje-cr-2008?typ=download
2	Strategie regionálního rozvoje ČR (2014-2020)	http://databaze-strategie.cz/cz/mmr/strategie/strategie-regionalniho-rozvoje-cr-2014-2020?typ=download
3	Plán odpadového hospodářství ČR (2003-2012)	http://databaze-strategie.cz/cz/mzp/strategie/plan-odpadoveho-hospodarstvi-ceske-republiky?typ=download
4	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR (2011-2015)	http://databaze-strategie.cz/cz/msmt/strategie/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-2011-2015?typ=download
5	Priority rozvoje sociálních služeb pro období (2009-2012)	http://databaze-strategie.cz/cz/mpsv/strategie/priority-rozvoje-socialnich-sluzeb-pro-obdobi-2009-2012?typ=download
6	Národní plán vytváření rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období (2010-2014)	http://databaze-strategie.cz/cz/uv/strategie/narodni-plan-vytvoreni-rovných-prilezitosti-pro-osoby-se-zdravotnim-postizenim-2010-2014?typ=download

7	Strategie boje proti sociálnímu vyloučení (2011–2015)	http://databaze-strategie.cz/cz/uv/strategie/strategie-boje-proti-socialnimu-vyloucení-na-období-2011-2015?typ=download
8	Národní koncepce podpory rodin s dětmi (2008 -)	http://databaze-strategie.cz/cz/mpsv/strategie/narodni-koncepce-podpory-rodin-s-detmi-2008?typ=download
9	Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí (2013-2017)	http://databaze-strategie.cz/cz/mpsv/strategie/narodni-akcni-plan-podporujici-pozitivni-starnuti-2013-2017?typ=download
10	Plán oblasti povodí Moravy 2010 – 2015	http://www.pmo.cz/cz/cinnost/planovani-v-oblasti-vod-II/plan-oblasti-povodi-moravy-a-dyje/
11	Bílá kniha v sociálních službách	http://www.mpsv.cz/files/clanky/736/bila_kniha.pdf
12	Koncepce prevence a řešení problematiky bezdomovectví v ČR do roku 2020	http://www.mpsv.cz/cs/16156
13	Mezinárodní projekt - Vytvoření metodiky lokálních a regionálních akčních plánů sociálního začleňování	http://www.mpsv.cz/cs/9123
14	Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017	http://www.mpsv.cz/files/clanky/14540/NAP_2013-2017_070114.pdf
15	Madridský mezinárodní akční plán pro problematiku stárnutí 2002	http://www.mpsv.cz/files/clanky/1205/madrid.pdf
16	Právní odpovědnost poskytovatelů sociálních služeb	http://www.mpsv.cz/files/clanky/10791/Pravni_postaveni_uzivatele_v_procesu_transformace_socialnich_sluzeb.pdf
17	Analýza CRPD a právo na život v komunitě	http://www.mpsv.cz/files/clanky/10700/Analyza_CRPD.pdf
18	Kontext transformace pobytových sociálních služeb	http://www.mpsv.cz/files/clanky/8679/Kontext_transformace_pobytu http://www.mpsv.cz/files/clanky/3858/Koncepce_podpory.pdf
19	Úmluva o právech osob se zdravotním postižením	http://www.vlada.cz/assets/ppov/vvzpo/dokumenty/Umluva-ve-sbirce.pdf
	Kraj	
1	Zásady územního rozvoje Olomouckého kraje (2008, akt. 2011)	http://www.kr-olomoucky.cz/zasady-uzemniho-rozvoje-cl-185.html
2	Program rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje (2012-2015)	http://databaze-strategie.cz/cz/olk/strategie/program-rozvoje-uzemniho-obvodu-olomouckeho-kraje-2012-2015?typ=download
3	Plán odpadového hospodářství Olomouckého kraje (2003-2012)	http://www.kr-olomoucky.cz/odpadove-hospodarstvi-cl-269.html
4	Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Olomouckého kraje	http://www.kr-olomoucky.cz/strednedoby-plan-rozvoje-socialnich-sluzeb-cl-166.html

5	Studie možnosti energetického využití směsného komunálního odpadu v Olomouckém kraji (2010)	http://www.kr-olomoucky.cz/clanky/dokumenty/2800/studie-moznosti-energetickeho-vyuzivani-smesneho-komunalniho-odpadu-v-olomouckem-kraji.pdf

Zdroj: vlastní zpracování

V současné době se zpracovává Integrovaná strategie rozvoje území MAS Moravská cesta a MAS Regionu HANÁ. Dále je před schválením Analýza využití potenciálu cestovního ruchu turistické lokality Litovelsko. Významným strategickým dokumentem jsou i stávající Integrované strategie obou MAS, platné do konce roku 2013.

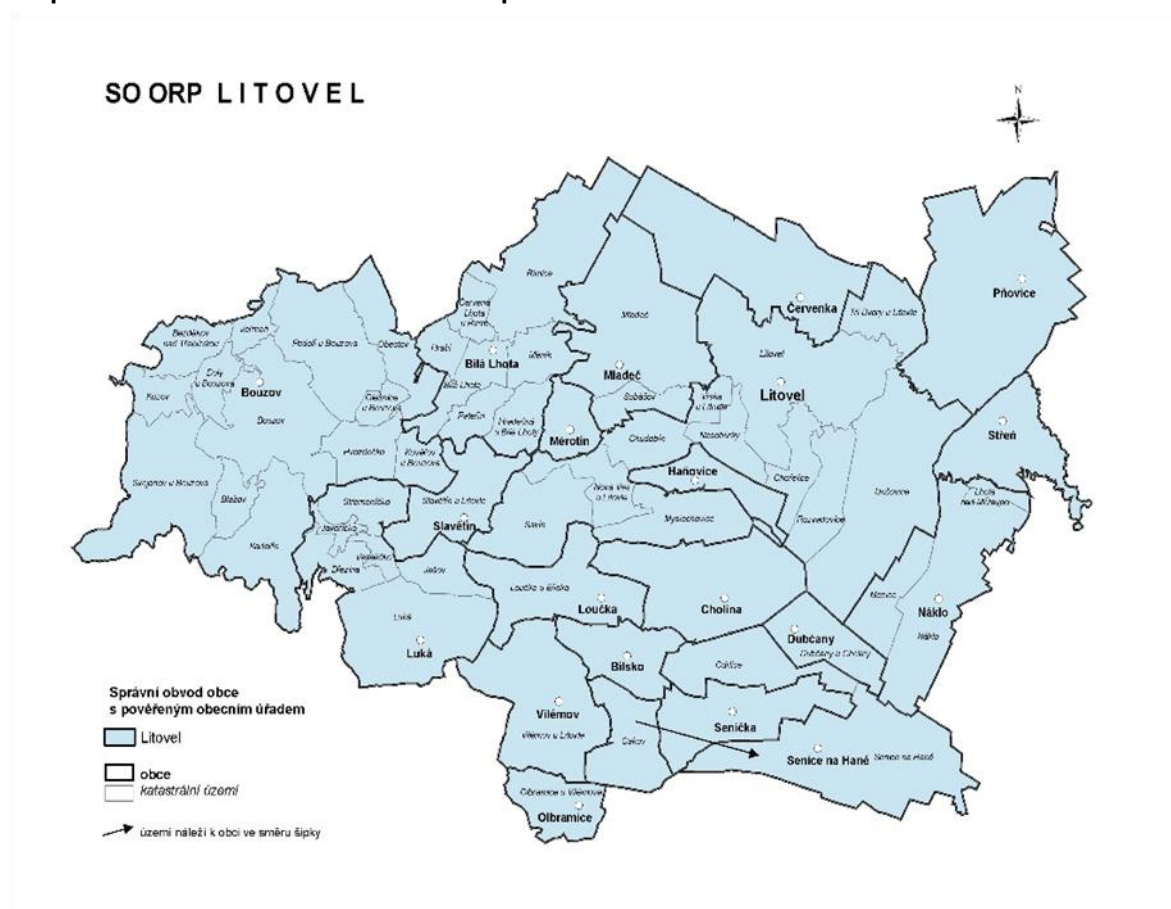
2. Profil (základní charakteristika) území správního obvodu a souhrnná SWOT analýza

2.1. Profil území správního obvodu

2.1.1. Identifikace správního obvodu

Poloha a základní geografická a administrativní charakteristika území: SO ORP Litovel zahrnuje 20 obcí a leží v západní části okresu Olomouc, v Olomouckém kraji. V rámci SO ORP Litovel má pouze samotná Litovel statut města. ORP Litovel je jedním ze 13 ORP Olomouckého kraje. Na severu hraničí s ORP Mohelnice a Uničov, na východě s ORP Šternberk a Olomouc, na jihu s ORP Prostějov a Konice a na západě s ORP Moravská Třebová (Pardubický kraj, okres Svitavy). Nejjižnější bod SO ORP Litovel se nachází na území obce Senice na Hané, nejsevernější na území obce Bílá Lhota. Nejzápadnější na území obce Bouzov a nejvýchodnější v obci Pňovice. Podle rozlohy je SO ORP pátým nejmenším v rámci Olomouckého kraje. Dle Demkova geomorfologického členění leží Litovelsko na rozhraní Hercynského a Alpsko-himalájského systému. Území SO ORP Litovel náleží hydrologicky k povodí Dunaje, který odvádí vodu do Černého moře. Nejvýznamnějším vodním tokem je řeka Morava, která se větví do řady ramen. Jedinou větší vodní plochou je pískovna Náklo.

Mapa 1 Administrativní členění správního obvodu

Zdroj: Český statistický úřad, http://www2.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/mapa_so_orp_litovel

2.1.2. Stručná charakteristika území správního obvodu

A. Obyvatelstvo a obce

Tabulka 4 Charakteristika území ORP

OBCE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obcí	20	20	20	20	20	20	20	20
Počet částí obcí	60	60	60	60	60	60	60	60
Počet katastrálních území	58	58	58	58	58	58	58	58
Počet obcí se statutem města	1	1	1	1	1	1	1	1
Počet obcí se statutem městyse	x	-	-	-	-	-	-	-
POZEMKY (k 31.12.)								
Výměra v tis. ha	24 750	24 750	24 750	24 747	24 746	24 745	24 747	24 746
zemědělská půda	14 477	14 469	14 444	14 436	14 429	14 415	14 403	14 396
lesní pozemky	8 069	8 074	8 076	8 074	8 067	8 070	8 072	8 077
zastavěné plochy	395	396	397	399	401	408	408	407
Hustota zalidnění (osoby/km ²)	94,6	94,8	95,7	95,5	95,8	95,6	95,7	95,9

Zdroj: Český statistický úřad

Srovnání ORP z Olomouckým krajem: V Olomouckém kraji žilo k 31. 12. 2009 642 016 obyvatel. Oproti roku 1999 se tak počet obyvatel zvýšil jen o 25. Stejně jako na krajské úrovni, ani na úrovni SO ORP nedošlo k větším změnám v počtu obyvatel s výjimkou SO ORP Šternberk, kde se počet obyvatel oproti roku 1999 zvýšil téměř o pětinu. Výrazněji populačně ztrátové pak byli ještě SO ORP Konice, Jeseník, Šumperk a Přerov. SO ORP zaznamenal mírný růst počtu obyvatel, přesto je však Litovel se 23 697 obyvateli jedním z nejmenších SO ORP kraje. Nejlidnatějšími obcemi SO ORP Litovel (po Litovli) jsou Senice na Hané, Bouzov a Náklo, které mají více než 1 500 obyvatel, dále obce Bílá Lhota a Červenka. Ostatní obce SO ORP mají méně než 1 000 obyvatel, přičemž nejmenší je obec Slavětín s 204 obyvateli.

K největšímu relativnímu nárůstu v počtu obyvatel za období 1999 - 2009 došlo v obci Cholína (13,9 %), dále v obcích Olbramice a Náklo. Naopak největší úbytek zaznamenaly obce Měrotín a Vilémov (více než 5% pokles).

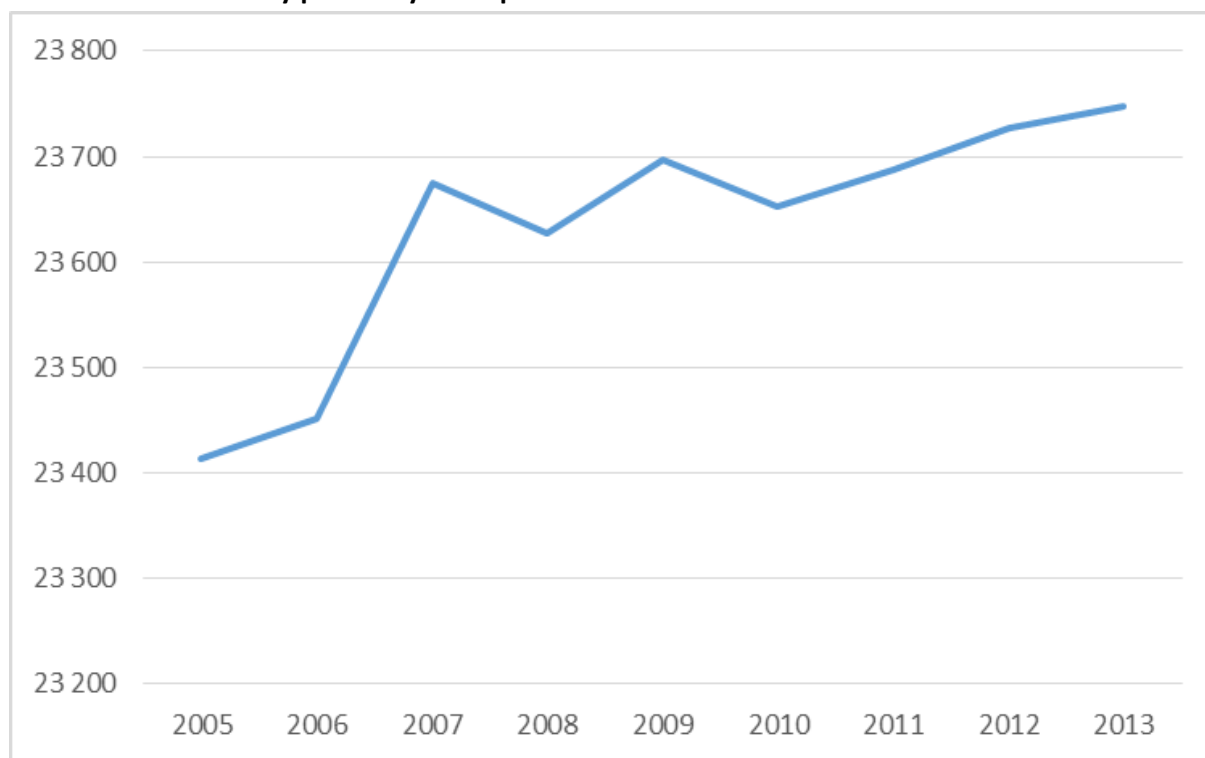
Oproti roku 2007 relativně nejvíce (o více než 3 %) vzrostl počet obyvatel v obcích Senička, Cholína a Střeň, naopak nejvíce ztrátové byly obce Měrotín, Loučka a Litovel. Město Litovel za výše zmíněné dva roky ztratilo 141 obyvatel. Pro úspěšné hodnocení vývoje počtu obyvatelstva obcí SO ORP Litovel a jejich rezidenční atraktivity je nutné rozdělit vývoj počtu obyvatel do dvou složek - do jeho přirozené složky, která je výsledkem procesů porodnosti a úmrtnosti a dále migrační složky. Právě druhá z nich se častěji používá jako indikátor pro určení atraktivity dané lokality pro bydlení. Tato složka má také výraznější dynamiku a geograficky je mnohem více variabilní. Často má migrační složka výrazně selektivní tendenci, co se týče především věkových a vzdělanostních charakteristik migrantů. Počet obcí ORP zůstává beze změn, mírně stoupá hustota zalidnění osob na km².

Tabulka 5 Demografický vývoj obyvatel v území ORP

Vývoj počtu obyvatel		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Počet obyvatel celkem		23 414	23 451	23 674	23 627	23 697	23 653	23 688	23 727	23 748
v tom:	muži	11 633	11 667	11 844	11 805	11 811	11 782	11 830	11 820	11 842
	ženy	11 781	11 784	11 830	11 822	11 886	11 871	11 858	11 907	11 906
Věkové skupiny										
v tom ve věku:	0 - 14	3 500	3 419	3 415	3 353	3 410	3 405	3 458	3 462	3 502
	15 - 64	16 493	16 518	16 712	16 687	16 608	16 483	16 324	16 201	16 000
	65 +	3 421	3 514	3 547	3 587	3 679	3 765	3 906	4 064	4 186
	Průměrný věk (celkem)	40,0	40,2	40,4	40,6	40,7	41,0	41,3	41,5	41,7
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		97,7	102,8	103,9	107,0	107,9	110,6	113,0	117,4	119,5
Muži										
v tom ve věku:	0 - 14	1 752	1 730	1 746	1 707	1 735	1 743	1 778	1 756	1 790
	15 - 64	8 558	8 548	8 679	8 663	8 590	8 521	8 448	8 384	8 310
	65 +	1 323	1 389	1 419	1 435	1 486	1 518	1 604	1 680	1 745
	Průměrný věk	38,4	38,7	38,9	39,1	39,3	39,6	39,9	40,2	40,4
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		75,5	80,3	81,3	84,1	85,6	87,1	90,2	95,7	97,5
Ženy										
v tom ve věku:	0 - 14	1 748	1 689	1 669	1 646	1 675	1 662	1 680	1 706	1 712
	15 - 64	7 935	7 970	8 033	8 024	8 018	7 962	7 876	7 817	7 750
	65 +	2 098	2 125	2 128	2 152	2 193	2 247	2 302	2 384	2 441
	Průměrný věk	41,5	41,8	41,9	42,0	42,1	42,4	42,6	42,8	43,0
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		120,0	125,8	127,5	130,7	130,9	135,2	137,0	139,7	142,6
Migrace (přírůstek na 1000 obyv.)										
celková		-0,9	1,6	9,5	-2,0	3,0	-1,9	2,2	1,6	0,9
přirozená		-1,9	-2,1	-0,2	-1,1	0,6	-1,5	-0,6	-	-1,4
stěhováním (mechanická)		1,0	3,7	9,7	-0,9	2,4	-0,3	2,8	1,6	2,3

Zdroj: Český statistický úřad

Graf 1 Celkový počet obyvatel správního obvodu v letech 2005 až 2012

Zdroj: vlastní zpracování

Co se týká přirozené složky vývoje obyvatelstva ve zmíněných dvou obdobích, bylo možné zaznamenat zpomalení přirozeného úbytku obyvatelstva. Předpokládá se však, že tento jev bude spíše krátkodobým, souvisí se sekundární vlnou populačního boomu ze 70. let minulého století, která v nejbližších letech zase odezní. Největšího přirozeného úbytku v druhém sledovaném období zaznamenaly obce Červenka a Loučka, zde však je vysoký přirozený úbytek obyvatelstva způsoben lokalizací domovů pro seniory. Tento fakt se odráží také i ve vysokém migračním obratu těchto obcí. Naopak největší přirozený přírůstek zaznamenaly obce Dubčany a Náklo.

Migrační aktivita obcí SO ORP Litovel dosahuje vyšších hodnot, a také vyšší variability. I zde nejvyšších hodnot v druhém sledovaném období dosahují obce s lokalizací nejrůznějších forem sociálních služeb, které podmiňují také změnu trvalého pobytu klientů a tudíž i vyšší míru registrované imigrace. Z imigračně nejméně atraktivních obcí jmenujme obce Olbramice a s velkým odstupem také Vilémov. Došlo k nárůstu počtu obyvatel v roce 2007 o 223 osob oproti roku 2006. V dalších letech byly propady a nárůsty počtu obyvatel pouze o desítky osob. Index stáří vyjadřuje, kolik osob ve věku 65 a více let připadá na jedno dítě ve věku do 15 let.

Pro srovnání - Populačně „nejstarším“ SO ORP v Olomouckém kraji jsou SO ORP Přerov, Konice a Prostějov, kde je více než 16 % obyvatelstva v postproduktivním věku. Naopak nejnižší index stáří vykazují SO ORP Hranice, Jeseník a Šternberk. V SO ORP Litovel je počet lidí v postproduktivním věku mírně vyšší než počet obyvatel v předproduktivním věku, avšak oproti 1. 1. 2006 index stáří vzrostl o jednu desetinu na 1,08 a takový vývoj bude zřejmě pokračovat. Protože i v Olomouckém kraji jako celku se zvýšil index stáří z 0,96 v roce 2006 na 1,09 v roce 2009, což poukazuje na pokračující proces demografického stárnutí nejen populace Olomouckého kraje. Nejvyšší index stáří má populace obce Luká (1,72), těsně za ní je obec Loučka. Obcí s převahou postproduktivní složky je většina - celkem 11

(oproti roku 2006 o tři více), z obcí s příznivou hodnotou indexu stáří je „nejmladší“ obec Dubčany s indexem stáří 0,66. Úroveň vzdělanosti se dá předpokládat, že bude od roku 2001 i nadále pokračoval růst vzdělanosti populace České republiky – tedy i Litovelska, avšak obyvatelstvo s vyšším dosaženým vzděláním se koncentruje do měst (jak v rámci správního obvodu, tak i mimo něj) na úkor venkovských oblastí (s výjimkou suburbánních venkovských oblastí).

nedokončené vzdělání (v Mladči 44,8 %) a 8,03 % vysokoškolské vzdělání (v Litovli 9,83 %). Správní obvod Litovel jako celek vykázal v letech 1991-2001 přírůstek 197 trvale obydlených bytů. Ve většině obcí správního obvodu došlo k přírůstku TOB (výjimku tvoří obce Bílá Lhota, Bílsko, Cholína, Luká a Měrotín). Nejvyšší absolutní nárůst zaznamenal Litovel (69 bytů). Relativní přírůstek byl za celé území SO ORP Litovel nižší (2,5 %) než průměr ČR (3,3 %). Nejvyšší relativní přírůstky vykazovaly obce Červenka, Haňovice, Vilémov, Senice na Hané a Dubčany (vyšší než 5 %).

V letech 2001-2009 přibýlo ve správním obvodě odhadem 429 TOB. Tento přírůstek (5,3 %) je dokonce vyšší než v ČR (4,9 %).

Růst počtu trvale obydlených bytů odráží rozvoj trvalého bydlení v obcích a je jednoznačným projevem jejich prosperity. Na druhé straně je nutno vnímat skutečnost, že průměrná zalidněnost bytů dlouhodobě klesá prakticky ve všech obcích ČR. Příčinou je pokles průměrné velikosti domácností, zejména vlivem růstu podílu jednočlenných domácností (důchodců, ale i mladých stále častěji samostatně bydlících osob). I v případě mírného růstu počtu trvale obydlených bytů tak může počet obyvatel obce klesat. Rozsah nové bytové výstavby - dokončených bytů, zejména v posledních letech výrazně rostl na většině území ČR. Ve srovnání s obdobím 2001-2007 (z RURÚ 2008) zůstal počet dokončených bytů/1000 obyvatel/rok ve správním obvodě Litovel v hodnoceném období 2003-2009 prakticky stejný (3,15). Intenzita bytové výstavby je zde pod průměrem ČR (3,33). Nejvyšší je intenzita v obcích Luká, Střeň, Cholína, Bouzov a Červenka, naopak nejnižší je v obcích Měrotín, Slavětín, Vilémov, Mladeč a Bílsko (pod 1,4 dokončené byty/1000 obyvatel ročně). Příčiny nižší bytové výstavby v těchto obcích mohou souviset s nízkou atraktivitou bydlení způsobenou odlehlou dopravní polohou a nižšími pracovními příležitostmi. Několik obcí správního obvodu se vyznačuje podprůměrnou intenzitou bytové výstavby – Měrotín, Slavětín, Vilémov, Mladeč, Bílsko, Senice na Hané a Loučka. Příčiny nižší bytové výstavby zřejmě souvisí s nízkou atraktivitou bydlení způsobenou odlehlou dopravní polohou, malou velikostí a vybaveností těchto sídel, nižšími pracovními příležitostmi a malou nabídkou připravených pozemků.

B. Občanská a technická vybavenost obcí správního obvodu

Tabulka 6 **Stručná charakteristika školství v území ORP**

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Počet obcí s MŠ	13	65	V ORP Litovel je celkem 15 MŠ, ve městě Litovel jsou 4
Počet obcí se ZŠ jen 1 stupeň	6	30	
Počet obcí se ZŠ 1 i 2 stupeň	7	35	Počet škol celkem: 10, ve městě Litovel jsou 4
Počet středních škol:			
-obory gymnázií	1	5	Gymnázium je pouze v Litovli
-obory středních odborných škol a praktických škol	0	x	
-obory středních odborných učilišť a odborných učilišť	1	5	Pouze v Litovli
Počet základních uměleckých škol	1	5	Pouze v Litovli
Počet konzervatoří	0	x	
Počet jazykových škol	0	x	
Počet vyšších odborných škol	0	x	
Počet vysokých škol	0	x	

Zdroj: Český statistický úřad

Tabulka 7 Stručná charakteristika oblasti "kultura a sport" v území ORP

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Veřejná knihovna vč. poboček	44	100	Všechny obce mají knihovnu, některé i ve svých místních částech
Stálá kina	1	5	Senice na Hané
Divadlo	0	x	
Muzeum (včetně poboček a samostatných památníků)	4	15	Bouzov, Cholina, Litovel 2x
Galerie (vč. poboček a výstavních síní)	1	5	Litovel
Kulturní zařízení ostatní	25	70	14 obcí má na svém území nějaké kulturní zařízení
Středisko pro volný čas dětí a mládeže	3	15	Litovel
Koupaliště a bazény	2	5	Litovel
-z toho kryté	1	5	Litovel
Hřiště (s provozovatelem nebo správcem)	43	100	V každé obci je minimálně jedno hřiště
Tělocvičny (vč. školních)	18	65	Ve 13ti obcích jsou tělocvičny
Stadiony otevřené	2	10	Oba stadiony jsou v Litovli
Stadiony kryté	1	5	Litovel
Zimní stadiony kryté i otevřené	0	x	
Ostatní zařízení pro tělovýchovu (s provozovatelem nebo správcem)	10	50	V 10-ti obcích jsou zařízení pro tělovýchovu, v Litovli je jich 7

Zdroj: Český statistický úřad

Tabulka 8 **Stručná charakteristika "zdravotnictví" veřejného i soukromého charakteru v území ORP**

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Sdružená ambulantní zařízení	1	5	Litovel
Detašované pracoviště sdruženého ambulantního zařízení	1	5	Litovel
Ambulantní zařízení	0		
Detašované pracoviště ambulantního zařízení	0		
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře pro dospělé	11	55	Celkový počet ordinací nebo detaš. prac.: 17 (v Litovli 6, Července 2)
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře pro děti a dorost	6	30	Celkový počet ordinací nebo detaš. prac.: 9 (v Litovli 4)
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře - stomatologa	6	30	Celkový počet ordinací nebo detaš. prac.: 13 (v Litovli 6, Senice na Hané 2)
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře - gynekologa	2	10	Celkový počet ordinací nebo detaš. prac.: 4 (v Litovli 3)
Zařízení lékárenské péče	2	10	Celkový počet ordinací nebo detaš. prac.: 7 (6 v Litovli)
Nemocnice	0	x	
Odborné léčebné ústavy	1	5	detašované pracoviště Mladeč
Léčebna pro dlouhodobě nemocné	0	x	
Ostatní lůžková zařízení	0	x	

Zdroj: Český statistický úřad

Školy a školská zařízení - Mezi lety 2008 a 2010 nedošlo k významným změnám, co se týče počtu škol a školských zařízení v SO ORP Litovel. Ve správním obvodu má stále 65 % obcí mateřskou školu, přičemž dvě mateřské školy ve městě Litovel mají ještě odloučená pracoviště (jedno z nich je v místní části Unčovice).

Základní škola je v 60 % obcí, ve 35 % obcí je ZŠ devítiletá. Obec Vilémov se potýká s malým počtem žáků na základní škole. Ve městě Litovel se dále nachází Základní škola prof. V. Vejdovského, což je speciální škola pro zrakově postižené, dále je zde Základní škola, Dětský domov a Školní jídelna Litovel, kde probíhá výuka ve speciálních třídách. Speciální základní škola při Dětské ozdravovně je v obci Mladeč-Vojtěchov, je zde provozována základní i mateřská škola. Ve městě Litovel je 1 základní umělecká škola. V 7 obcích SO ORP Litovel není žádné školské zařízení.

Ve městě Litovel je jedno gymnázium – Gymnázium Jana Opletala (čtyřleté, osmileté) a Střední odborné učiliště a střední odborná škola Litovel, které nabízí tříleté učební obory, maturitní obor a nástavbové studium s maturitou.

SO ORP Litovel je turisticky přitažlivou oblastí, jak pro své historické památky, tak i pro atraktivní životní prostředí. Ve městě Litovel zajišťuje kulturní servis Městský klub Litovel. Působí zde hudební skupiny, pěvecké sbory, divadelní odbor Sokola Litovel, folklorní soubor Hanačka a další. Dále ve městě Litovel působí Mateřské centrum Rybička. Volnočasové aktivity dětí nabízí Dům dětí a mládeže Litovel, dále je zde možnost navštěvovat zájmové kroužky při školách či hudební nebo výtvarný obor vyučovaný na zdejší základní umělecké škole. Sportovní vyžití je v tomto městě rovněž zajištěno, např. v oddíle TJ Tatran. Pro seniory ve městě Litovel funguje Klub seniorů.

V menších obcích SO ORP Litovel jsou dostupné kroužky pro děti a mládež při základních školách. Pro dospělé jsou zde zájmové, sportovní či hudební kroužky, spolky či kluby (Myslivecké sdružení, Sbor dobrovolných hasičů, Svaz zahrádkářů). V obci Pňovice, Senice na Hané a Cholína byly založeny Seniorské kluby, v rámci nichž se konají různé akce a aktivity pro seniory. V Haňovicích působí Občanské sdružení HAŇOVŠTÍ, jehož cílem je zachování kulturních a společenských tradic. V obci Luká působí občanské sdružení SPERANZA 2005 zaměřující se mj. na práci s dětmi a mládeží. Spolek přátel Sobáčovského rybníka je činný na území obce Mladeč a podílí se také na společenském a kulturním dění v obci. V obcích a městech jsou pořádány různé společenské, kulturní či sportovní akce, zájem obyvatel o veřejné dění v obcích či aktivní zapojení do pořádání těchto akcí je dle dotazníkového průzkumu z roku 2008 průměrný. V obcích, které nemají základní školu, jsou pořádány různé akce pro děti a mládež (např. hasičský kroužek, TJ Sokol, atd.). S nedostatečnými možnostmi využití volného času se potýkají obce Bílsko, Slavětín, v obci Luká bude vybudováno nové společensko-vzdělávací centrum, které bude sloužit místnímu obyvatelstvu, občanským sdružením SPERANZA 2005 (projekt byl podpořen z ROP Střední Morava). Obci Bílsko chybí společenské prostory, kde by se mohly konat kulturní a sportovní akce pro děti i dospělé.

Několik obcí v ORP Litovel by chtělo na svém území vybudovat domovy důchodců pro občany své obce a obyvatele blízkých obcí, aby senioři nebyli vytrháváni z prostředí, ve kterém dlouhodobě žili. V SO ORP Litovel není nemocnice. Ve městě Litovel je poliklinika s širokým zastoupením specializací. Je zde zastoupeno: praktické lékařství, ambulance pro děti a dorost, urologie, ortopedie, gynekologie, RTG, onkologie, neurologie, interní obor, oční, psychiatrie, ORL, diabetologie, revmatologie, logope-

die, plicní, zubní, rehabilitace, laboratoř, lékařská služba - přeprava nemocných. Nejbližší nemocnice je Středomoravská nemocniční a.s. odštěpný závod Nemocnice Šternberk, sdružené zdravotnické zařízení s poliklinikami ve městech Uničov a Litovel. Dalším blízkým nemocničním zařízením je Fakultní nemocnice Olomouc. Lékařská péče pro dospělé je dostupná v 10 obcích, v 6 obcích je lékařská péče pro děti a dorost. Charita Litovel a charita Šternberk realizuje terénní charitní pečovatelské služby (domácí zdravotnická péče) ve městě Litovel a všech přidružených obcích SO ORP Litovel. Služby jsou poskytovány seniorům a osobám se zdravotním postižením. Zdravotnické služby jsou výrazně koncentrovány ve městě Litovli, což jen potvrzuje jeho střediskovou funkci pro SO ORP Litovel. Jakési podružné centrum pro jižní část správního obvodu tvoří v tomto směru obec Senice na Hané.

V SO ORP Litovel je několik domů s pečovatelskou službou:

- Bílá Lhota - pečovatelské služby zajišťuje Pečovatelská služba Olomouc, kapacita 8 bytů;
- Litovel - kapacitu 25 bytů (29 obyvatel), kapacita není dostatečná, čekací doba na umístění je delší než 1 rok, počet žadatelů o umístění je v současné době 30;
- Červenka - 12 bytů, čekací doba na umístění je delší než 7 let;
- Luká - kapacita 35 bytů (dostatečná, čekací doba na umístění je 6 měsíců),
- Bouzov - Dům pro seniory - kapacita 30 bytů, pečovatelské služby si klienti musí zajistit individuálně.

V Obci Náklo je vyčleněno 8 bytů pro přestárlé občany, ale nejedná se o byty s pečovatelskou službou, obědy a další služby si každý obyvatel musí zajišťovat individuálně. V obci Cholín je vyčleněno 17 bytů pro sociálně slabé občany, přičemž obědy a další služby jsou taktéž zajišťovány nájemníky individuálně. Obec Mladeč se potýká s problémem podpory sociálně potřebných, v obci Olbramice se zvyšuje počet přestárlých obyvatel. Obec Bílsko má připraven projekt pro výstavbu Domova poklidného stáří pro 36 seniorů, bohužel k jeho realizaci stále ještě nedošlo. Dle KPSS Litovelska je záměr na vybudování DPS ve městě Litovel, rozšíření kapacity Domova pro seniory Červenka o 40 míst, vybudování domova se zvláštním režimem jako části Domova pro seniory Červenka, vybudování denního stacionáře pro seniory ve městě Litovel pro 10 – 15 klientů denně a zavedení terénní asistenční služby v SO ORP Litovel.

C. Ekonomická situace území, struktura ekonomiky území a trh práce

Tabulka 9 Ekonomická aktivita obyvatel území ORP

			Celkem	muži	ženy
Ekonomicky aktivní celkem			11 277	6 296	4 981
v tom:	zaměstnaní		10 055	5 644	4 411
	z toho podle po- stavení v zaměst- nání	zaměstnanci	8 118	4 371	3 747
		zaměstnavatelé	292	218	74
		pracující na vlast- ní účet	1 137	825	312
	ze zaměstnaných	pracující důchodci	348	182	166
		ženy na mateřské dovolené	196	-	196
	nezaměstnaní		1 222	652	570
Ekonomicky neaktivní celkem			11 239	4 781	6 458
z toho	nepracující důchodci		5 586	2 226	3 360
	žáci, studenti, učni		3 502	1 717	1 785
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou			636	382	254

Zdroj: Český statistický úřad

Tabulka 10 Charakteristika dojíždění do škol a zaměstnání

Vyjíždějící do zaměstnání a škol			Celkem
Vyjíždějící celkem			7 029
v tom	vyjíždějící do zaměstnání		4 948
	v tom	v rámci obce	1 361
		do jiné obce okresu	2 913
		do jiného okresu kraje	438
		do jiného kraje	193
		do zahraničí	43
	vyjíždějící do škol		2 081
	v tom	v rámci obce	640
		mimo obec	1 441

Zdroj: Český statistický úřad

Tabulka 11 Charakteristika domácností

Hospodařící domácnosti podle typu				Hospodařící domácnosti
Hospodařící domácnosti celkem				8 963
v tom:	v tom	tvořené 1 rodinou		6 125
		úplné	bez závislých dětí	2 893
			se závislými dětmi	2 156
		neúplné	bez závislých dětí	561
			se závislými dětmi	515
		tvořené 2 a více rodinami		187
	domácnosti jednotlivců		2 382	
	vícečlenné nerodinné domácnosti		269	

Zdroj: Český statistický úřad

Tabulka 12 Charakteristika nezaměstnanosti v území ORP

NEZAMĚŠTNANOST	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Evidování uchazeči o zaměstnání	1 585	1 394	1 325	1 012	722	759	1 374	1 361	1 140	
z toho (%):										
občané se zdravotním postižením	13,9	16,2	15,2	17,1	21,5	15,9	9,8	11,3	9,1	
z toho (%):										
absolventi	9,0	8,4	8,5	7,6	6,1	5,9	6,5	6,2	8,9	
z toho (%):										
osoby s délkou evidence nad 12 měsíců	33,0	30,9	27,2	26,8	23,8	14,2	15,6	24,5	25,1	
Volná pracovní místa	62	64	98	191	230	64	36	29	13	
Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo	25,6	21,8	13,5	5,3	3,1	11,9	38,2	46,9	87,7	
Míra nezaměstnanosti (%) za ORP	13,5	11,9	10,7	8,3	5,7	6,2	11,7	11,3	9,4	

Zdroj: Český statistický úřad

Míra nezaměstnanosti je vypočtena jako podíl registrovaných uchazečů o zaměstnání a obyvatel ekonomicky aktivních (podle sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001) - do roku 2004 se počítá z uchazečů celkem, od roku 2005 pouze z uchazečů dosažitelných. Průměrná roční míra nezaměstnanosti správního obvodu je za období 2007 až srpen 2010 7,71 %.

Nejvyšší míru nezaměstnanosti vykazují obce Slavětín (15,6 %), Dubčany (13,6 %), Olbramice (11,3 %) a Loučka (10,5 %), nejnižší pak Bílsko, Červenka, Litovel a Vilémov (pod 7 %).

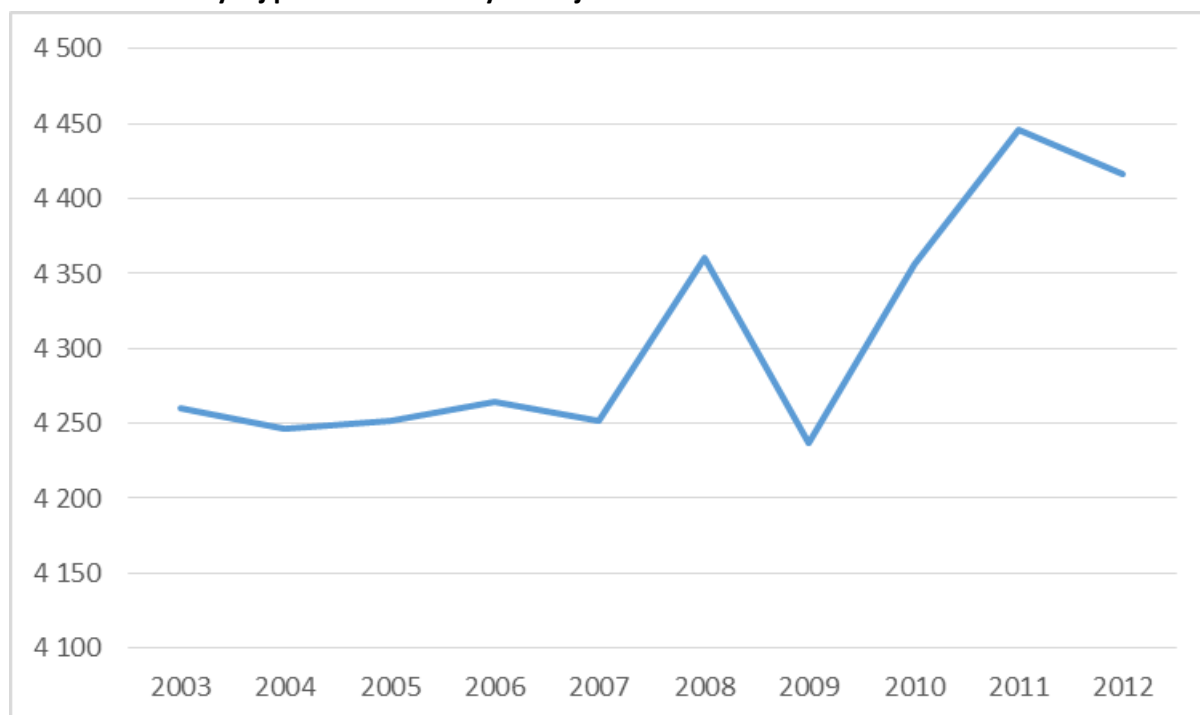
Nejdříve docházelo ve správním obvodu k pozvolnému poklesu nezaměstnanosti (r. 2007, 2008), po kterém následoval v důsledku ekonomické krize prudký nárůst až do začátku roku 2010, kdy opět začíná mírně klesat. Od roku 2007 došlo k výraznému nárůstu počtu uchazečů na jedno VPM z 6 na 33 v srpnu 2010. To bylo způsobeno výrazným úbytkem volných pracovních míst ze 132 (průměr v r. 2007) na 38 (průměr leden-srpen 2010), ale také přírůstkem uchazečů o zaměstnání ze 754 na 1265. Ve správním obvodu se vyskytují obce, ve kterých v některých letech sledovaného období nevzniklo žádné volné pracovní místo: Bílá Lhota, Bílsko, Dubčany, Měrotín, Olbramice, Slavětín, Střeň a Vilémov. Jedná se převážně o malé obce s počtem obyvatel okolo 200. Z obcí, které v období leden-srpen 2010 vytvořily alespoň jedno pracovní místo, připadá průměrně nejvyšší počet uchazečů na volné místo v obcích Pňovice, Senice na Hané, Senička, Mladeč a Náklo (více než 100).

Tabulka 13 Charakteristika trhu práce v území ORP

EKONOMICKÉ SUBJEKTY SE SÍDLEM NA ÚZEMÍ ORP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ekonomické subjekty celkem (podle Registru ek. subjektů)	4 260	4 246	4 252	4 264	4 252	4 361	4 237	4 356	4 446	4 417
fyzické osoby celkem	3 742	3 720	3 697	3 688	3 664	3 741	3 597	3 697	3 762	3 715
z toho zemědělských podnikatelů 1)	353	353	369	368	361	357	108	108	108	114
vyjádření v %	9,4	9,5	10,0	10,0	9,9	9,5	3,0	2,9	2,9	3,1
právníky celkem	518	526	555	576	588	620	640	659	684	702
z toho obchodní společnosti	165	168	180	197	201	216	228	240	255	267
vyjádření v %	31,9	31,9	32,4	34,2	34,2	34,8	35,6	36,4	37,3	38,0
Podíl ekonomických subjektů podle vybraných odvětví ek. činnosti (%)										
zemědělství, lesnictví a rybářství	10,9	10,9	11,3	11,3	11,3	11,0	6,0	6,2	6,6	6,9
průmysl celkem	19,2	19,0	18,7	17,6	17,3	16,9	17,9	17,9	17,4	16,6
stavebnictví	10,6	11,0	11,1	11,2	11,7	12,4	13,0	12,9	12,8	13,0
velkoobchod, maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	27,2	26,2	25,3	26,4	25,7	25,1	24,1	22,3	21,5	20,5

Zdroj: Český statistický úřad

Graf 2 Vývoj počtu ekonomických subjektů v ORP Litovel

Zdroj: vlastní zpracování

D. Doprava

Napříč územím SO ORP Litovel probíhá tah evropského významu č. E442, směrem od Hradce Králové v koridoru Mohelnice – Olomouc, který pokračuje dále ve směru na Slovensko. V současnosti jím je vedena rychlostní silnice R35, jejíž trasa (v provozu) je Mohelnice – Olomouc – Lipník nad Bečvou. Úsek je vybudován v letech 1979 – 1985 v dnes již zastaralé nevyhovující kategorii R 22,0/120 a měří 26 km. Zpočátku byl úsek uvažován pouze jako silnice I. třídy v provedení směrově děleného čtyřpruhu se všemi důsledky, jako např. povolený provoz pěších a cyklistů, až později byla komunikace překategorizována na rychlostní silnici. V období 2002 až 2006 proběhla rozsáhlá rekonstrukce povrchu vozovky v celém úseku vedoucím přes řešené území včetně mostů.

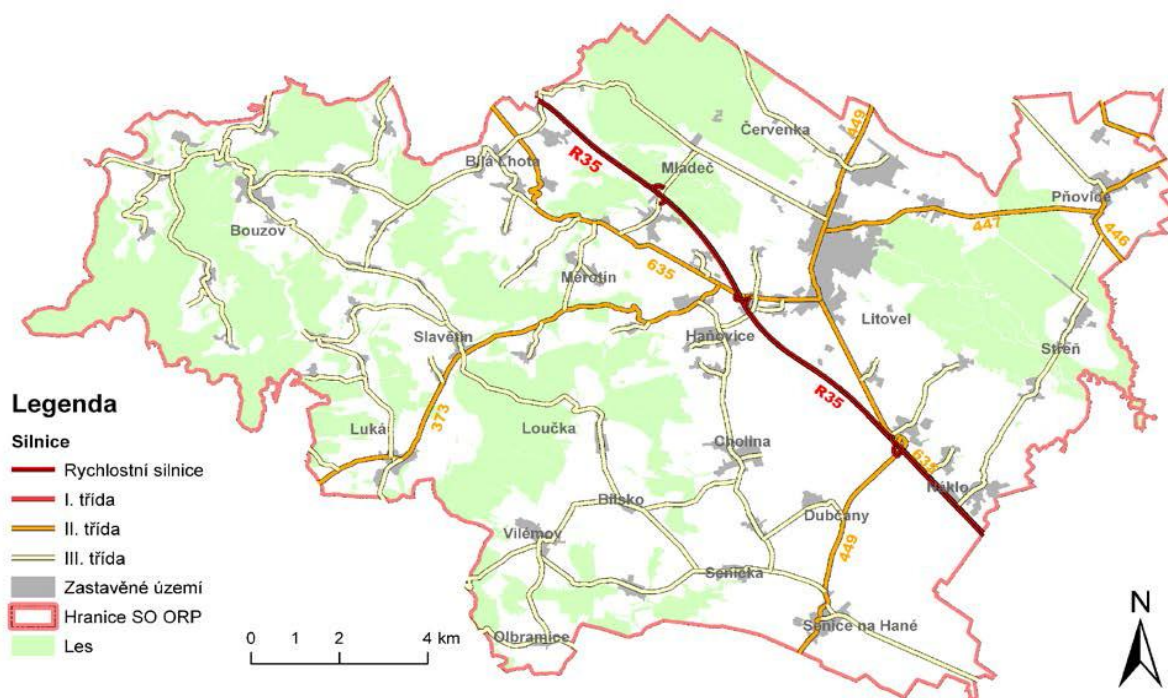
Základem komunikačního systému pro obsluhu území v území SO ORP Litovel jsou silnice II. třídy, jež zajišťují dopravní obslužnost jednotlivých obcí uvnitř území a dostupnost města Litovle, ale tvoří i součást základní komunikační sítě kraje, vymezené v ZÚR OK. Mezi významné tahy nadregionálního významu, které tvoří silnice I. třídy a vybrané silnice II. třídy byla zařazena i silnice II. třídy II/449 v trase Prostějov - Senice na Hané - Litovel - Uničov - Rýmařov. Síť komunikací II. třídy na území SO ORP

Litovel obsluhuje především střední a východní část území a tvoří následující silnice:

- II/373 Mladeč-Sobáčov – Slavětín – Luká (– Konice)
- II/446 (Olomouc –) Pňovice (– Uničov – Šumperk – Staré Město)
- II/447 Litovel – Pňovice (– Žerotín – Šternberk)
- II/449 (Prostějov –) Senice na Hané – Litovel – Červenka (– Uničov – Rýmařov)
- II/635 (Mohelnice –) Bílá Lhota – Mladeč – Litovel – Náklo (– Olomouc)

Základní silniční síť je dále doplněna poměrně hustou sítí silnic III. třídy, které zajišťují zpřístupnění ostatních sídel neležících na hlavních trasách a jejich napojení na vyšší komunikační systém, zejména v západní a jižní části území. Silniční síť na území SO ORP Litovel je přehledně znázorněna v následujícím obrázku.

Mapa 2 Silniční doprava ORP Litovel

Zdroj: Územně analytické podklady pro správní obvod ORP Litovel

Cyklistická doprava: Celkem je v Litovli a v nejbližším okolí vybudováno 5 193 m cyklostezek a opatření pro cyklisty, z toho extravilán 4 433 m cyklostezek a 5 250 m komunikací označených dopravní značkou B11 (Zákaz vjezdu všech motorových vozidel), propojujících město Litovel s okolními obcemi. V intravilánu města je realizováno 760 m komunikací.

Železniční doprava: Nejvytíženější železniční trasou ve SO ORP Litovel je bezesporu trať č. 270 (Přerov – Olomouc –) Střeh –Červenka – Česká Třebová – Praha). Patří k prvním železnicím u nás (již v roce 1845 zajistila přímé železniční spojení Vídně a Prahy) a i v současnosti si zachovává významnou úlohu v rámci evropského železničního systému, v národním kontextu je součástí odbočné větve II. tranzitního koridoru. Je v celé délce dvojkolejná a elektrifikovaná stejnosměrným napětím 3 kV. V letech 2003 až 2005 (Olomouc – Červenka) a následně 2005 až 2008 (úsek Červenka – Zábřeh na Moravě) byla provedena celková modernizace, díky které mohlo být v celé délce dosaženo provozní rychlosti až 160 km/h pro osobní a 120 km/h pro nákladní provoz a také navýšena kapacita trati ze 116 vlaků na 150 za 24 hodin každým směrem.

Další železniční tratě jsou zařazeny do kategorie celostátních tratí:

- Červenka – Litovel předměstí – Senice na Hané (- Prostějov) jako č. 273,
- Senice na Hané – Olomouc) jako č. 275.

Tyto úseky byly stavěny výrazně později jako místní dráhy, nejprve v roce 1883 trať Olomouc – Senice na Hané – Prostějov, posléze odbočka z dnešní žst. Červenka do žst. Litovel předměstí v roce 1886. Následný propojovací úsek mezi Litovlí předměstím a Senicí na Hané byl zprovozněn až jako jeden z posledních na dnešním území ČR, v roce 1914. Ve stanici Litovel navazuje na trať 273 ještě regionální dráha č. 274 mezi Litovlí předměstím a obcí Mladeč. Provoz na trati byl zahájen v roce 1914, od roku 1998 do roku 2006 byla trať bez osobní dopravy. V současnosti na ní probíhá sezónní provoz pouze v letním období. Na tratích zůstala zachována slabá nákladní doprava. V žst. Litovel je stále v provozu vlečka do sladovny a cukrovaru a v Litovli předměstí fungují vlečky MJM-hnojiva a uhelných skladů. Příležitostná nakládka probíhá dále v žst. Mladeč, ostatní stanice a nákladiště jsou mimo pravidelný provoz.

E. Těžba nerostných surovin, průmyslová výroba a stavebnictví, řemesla a jiné drobné podnikatelské aktivity, komerční služby a maloobchodní sféra, inovace

Na území SO ORP Litovel se nachází větší množství ložisek nerostných surovin. Jedná se převážně o ložiska štěrkopísků na několika lokalitách v nivě řeky Moravy (Náklo a Litovel), vápence (na Bouzovsku, Mladeč), případně břidlice, droby a sprašovou hlínu. Těžba vápence a hlíny probíhala převážně v minulosti (kromě ložisek Javoříčko, Mladeč-Třesín), v současné době dle poskytovaných dat probíhá na ložisku Měrotín- Skalka. Pro ochranu většiny ložisek nerostných surovin jsou také vymezena chráněná ložisková území.

Stavebnictví, Řemesla, Podnikatelské aktivity, Komerční služby a maloobchodní sféra, Inovace.

Na území SO ORP Litovel působí celkem 4237 firem. Z 1960 z nich, které uvádějí počet svých zaměstnanců, je 1467 firem bez zaměstnanců, 334 firem zaměstnává 1–5 osob, dalších 48 firem má 6–9 zaměstnanců, 50 firem má 10–19 zaměstnanců. S rostoucím počtem zaměstnanců počet firem rychle klesá. Podle CZ-NACE1 je možné zařadit největší počet firem (573) do oblasti maloobchodu (kromě motorových vozidel) a do oblasti specializované stavební činnosti (354 firem), dále pak do oblasti velkoobchodu (kromě motorových vozidel) (340 firem) a stravování a pohostinství (219 firem). Míra podnikatelské aktivity vyjadřuje počet podnikatelů – fyzických osob připadajících na 1000 obyvatel.

Je tak jedním z možných indikátorů úspěšnosti podpory drobného podnikání. Ve správním obvodu Litovel připadá 152 podnikatelů na 1000 osob. Nejvyšší míru podnikatelské aktivity vykazují obce Olbramice (226), Cholína (173) a Červenka (169). Obcemi s nejnižší mírou podnikatelské aktivity jsou Střeň (86) a Slavětín (103). V rámci SO ORP Litovel je třeba posílit tvorbu pracovních míst, vytvořit lepší podmínky pro podnikání a zajistit kvalifikovanou pracovní sílu. Podporovat zejména místní firmy a podnikatele s nízkou ekologickou zátěží na úkor nadnárodních firem a řetězců.

SO ORP Litovel

Těžba nerostných surovin a poddolovaná území

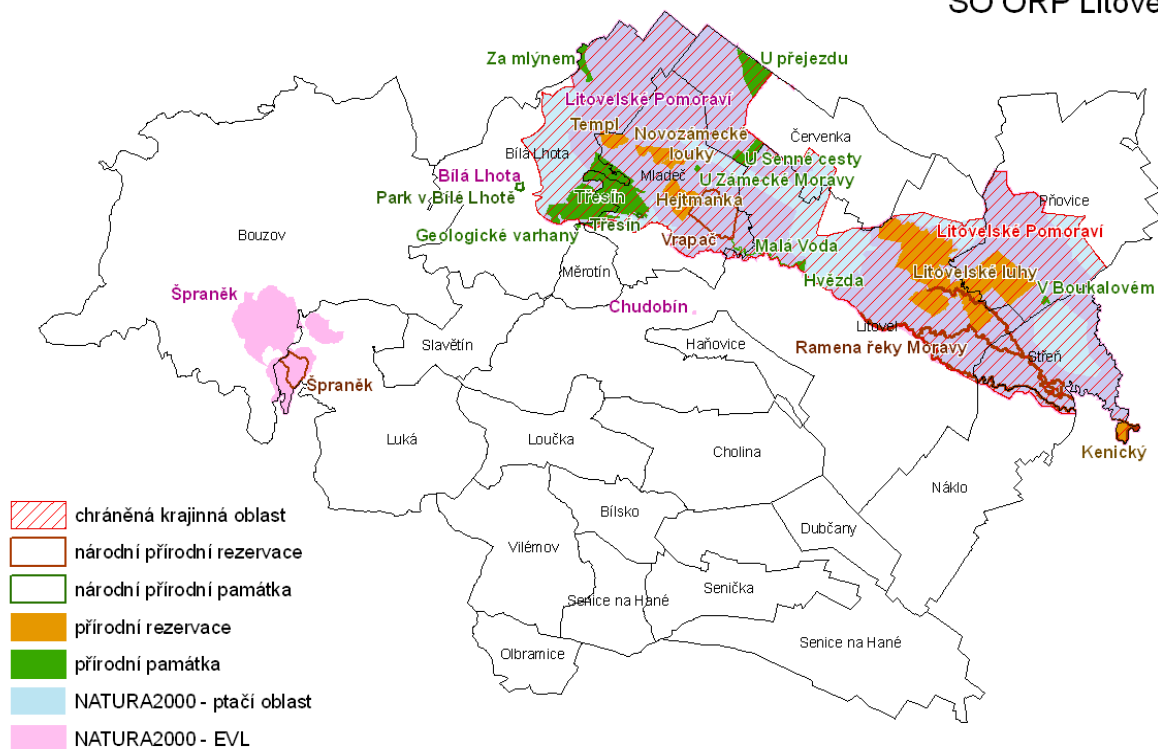
Zdroj: Územně analytické podklady pro správní obvod ORP Litovel

F. Ekologická situace a ochrana životního prostředí, zemědělství a lesnictví

V SO ORP Litovel se vyskytují všechny druhy chráněných území kromě národního parku. Valná většina leží v severní části řešeného území, okolí řeky Moravy, v CHKO Litovelské Pomoraví (která je zároveň také EVL a ptačí oblastí stejného názvu). Největší pokrytí mají obce Střeň, Mladeč, Bílá Lhota, Přovice, Červenka a Litovel. Mimo chráněnou krajinnou oblast se vyskytuje pouze několik zvláště chráněných území v obci Bílá Lhota, Bouzov, Luká a Měrotín. Jedná se o NPP Park v Bílé Lhotě, NPR Špraněk, PP Geologické varhany, EVL Špraněk, EVL Bílá Lhota a EVL Chudobín. Ve správním obvodu ORP Litovel se vyskytují 2 nadregionální biocentra kolem ramen řeky Moravy. Jedná se o NRBC Vrapač-Doubrava, které pokračuje do sousedních SO ORP Mohelnice a Uničov. V řešeném území leží na území obcí Bílá Lhota, Mladeč Červenka a Litovel. Toto NRBC spojuje několik nadregionálních biokoridorů s druhým nadregionálním biocentrem NRBC Ramena řeky Moravy, jenž leží na území obcí Litovel, Přovice a Střeň (pokračuje v sousedním SO ORP Olomouc).

Mapa 4 CHKO ORP Litovel

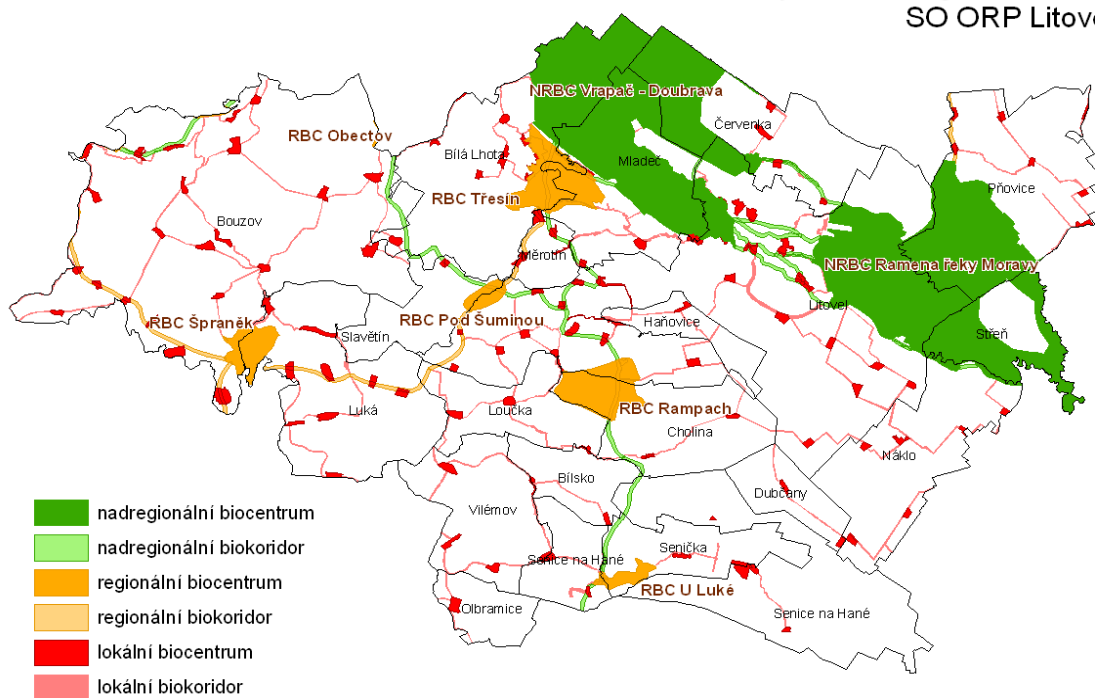
Chráněná území přírody
SO ORP Litovel

Zdroj: Územně analytické podklady pro správní obvod ORP Litovel

Mapa 5 Systém ekologické stability ORP Litovel

Územní systém ekologické stability
SO ORP Litovel

Zdroj: Územně analytické podklady pro správní obvod ORP Litovel

Území správního obvodu ORP Litovel je významnou zemědělskou oblastí ležící v oblasti Hané. Jeho část se nachází v Chráněné krajinné oblasti Litovelské Pomoraví. Zemědělství v SO ORP Litovel obhospodařuje dle údajů ČSÚ k 30. 6. 2010 plochu 14 429 ha zemědělské půdy, což je o 13 ha méně než v roce 2008 a představuje 58,3 % z celkové rozlohy území SO ORP. Z kultur na zemědělské půdě je nejvíce zastoupena orná půda s 12 123 ha (84,0 %), což je výrazně vyšší podíl než republikový průměr. Druhou nejvíce zastoupenou kulturou jsou trvalé travní porosty s 1 149 ha (8 %). Zahrady a ovocné sady jsou zastoupeny 7,7 % výměry zemědělské půdy.

ORP Litovel je průměrně lesnatým územím – lesnatost dosahuje 32,6%. Lesnatost je vyšší v západní části území, ve východní části se nacházejí lesy v nivě řeky Moravy. Nejvíce lesnatou obcí jsou Bouzov, Loučka a Střeň, nejnižší je v obcích Dubčany, Haňovice a Náklo – zde se lesy takřka nevyskytují. Většina lesů jsou lesy hospodářské, pouze menší část patří do kategorie lesů ochranných nebo lesů zvláštního určení.

Ekologická situace v regionu - znečišťování vod

Vodní zdroje v území SO ORP Litovel zasahují do povodí Moravy. Hlavními vodními toky na území SO ORP jsou Morava, Třebůvka, Javoříčka, Hradečka, Rachavka, Mlýnský potok, Loučka, Blata, Cholinka, Šumice, Malá voda, Čerlinka, Třídvorka, Benkovský potok a Hlavnice.

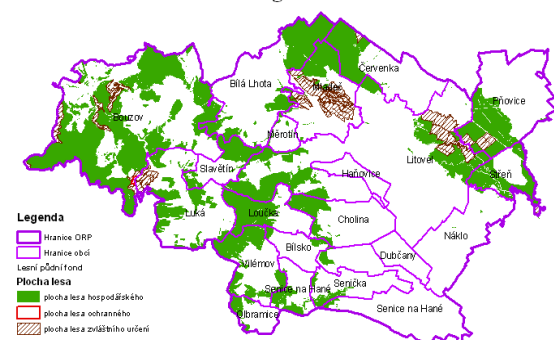
Na území SO ORP nejsou významnější vodní nádrže, převážně se jedná o vodní plochy - rybníky např. Uničovský a Olomoucký rybník v Litovli, rybník u Sobáčkova, rybník v Nové Vsi, soustava rybníků na vodním toku Javoříčka, Kobylník u Nákla.

Na území SO ORP je vyhlášena chráněná oblast přirozené akumulace vod. Jedná se o CHOPAV Kvartér řeky Moravy, která zaujímá východní část SO ORP a konkrétně se týká území 11 obcí (Haňovice, Dubčany, Střeň, Cholinka, Červenka, Náklo, Mladeč, Senice na Hané, Přovice, Bílá Lhota a Litovel).

Pro území SO ORP Litovel jsou vymezeny tyto problémy znečišťování vod:

- přímé vypouštění odpadních vod do vodních toků (přímo nebo přes septiky, nevyvážené žumpy atd.).
- odvedení dešťových vod
- neplnění limitů pro vypouštění odpadních vod u obcí bez
- staré ekologické zátěže (průmyslové podniky, skládky, drobné černé skládky u toků, skládky v zavezených meandrech apod.), které mohou mít negativní vliv na kvalitu podzemních a povrchových vod
- stabilizace odtokových poměrů
- riziko nakládání a vypouštění nebezpečných látek
- zatížení podzemních a povrchových vod splachy z polí
- odběry ze zdrojů podzemních vod, zatápění za povodní s možností znečištění, těžba štěrkopísků

Mapa 7 **Kategorie lesa**
SO ORP Litovel
Kategorie lesa

Zdroj: Územně analytické podklady pro správní obvod ORP Litovel

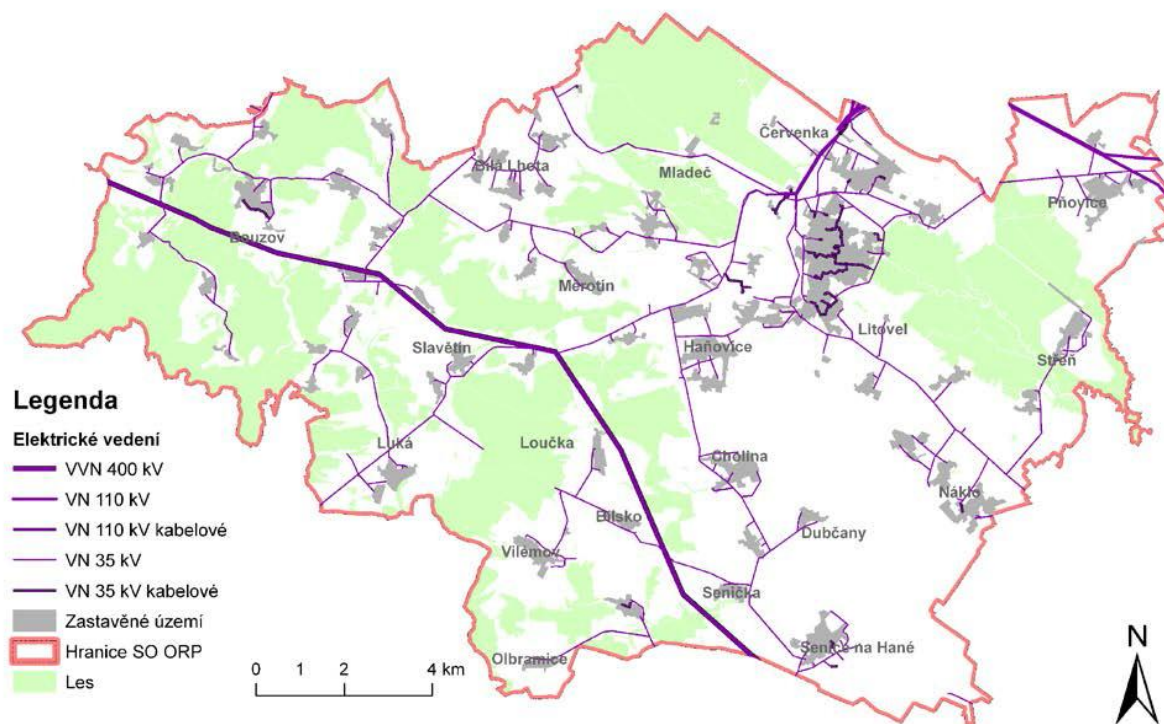
G. Technická infrastruktura (elektroenergetika, plynárenství, teplárenství, dálkovody, telekomunikace, vodovody a kanalizace pro veřejnou potřebu, odpadové hospodářství, vodní hospodářství, ochrana před povodněmi a živelními pohromami)

Zásobování elektrickou energií - V území se nachází rozvodna 110 kV Červenka. Následně pak vedení 110 kV Hodolany – Olomouc – Červenka, Červenka – Šternberk, Červenka – Uničov, Červenka – Ráječek, Červenka – Mohelnice. Vedení vysokého napětí (35kV) zajišťuje rozvod elektrické energie do všech obcí. Vedení nízkého napětí zajišťuje dílčí vedení v obcích. S výjimkou centrální části města Litovle je naprostá většina vedení venkovního provedení, převážně na betonových sloupech. Přenosová kapacita vedení i transformačních stanic je z hlediska rozvoje území dostatečná.

V řešeném území se nenachází žádný velký zdroj elektrické energie. Celkový instalovaný výkon je 5,7 MW, z velké části realizovaný na území města Litovle. Jednak jde o sdruženou výrobu elektrické energie a tepla, část výkonu tvoří také fotovoltaické instalace (velká FVE o výkonu 0,83 MW) a jedna menší doplněná o několik domovních instalací) a malé vodní elektrárny. Větrná energie se na území SO ORP Litovel neuplatňuje, neboť zde nejsou vhodné přírodní podmínky.

Mapa 8

Elektrická rozvodná síť ve SO ORP Litovel

Zdroj: Územně analytické podklady pro správní obvod ORP Litovel

Zásobování plynem a teplem

Z nadmístního hlediska jsou v ORP Litovel zapracovány tyto záměry ze ZUR:

- vymezení trasy VTL plynovodu DN 200 Senice – Unčovice
- vymezení trasy STL plynovodu u Litovle

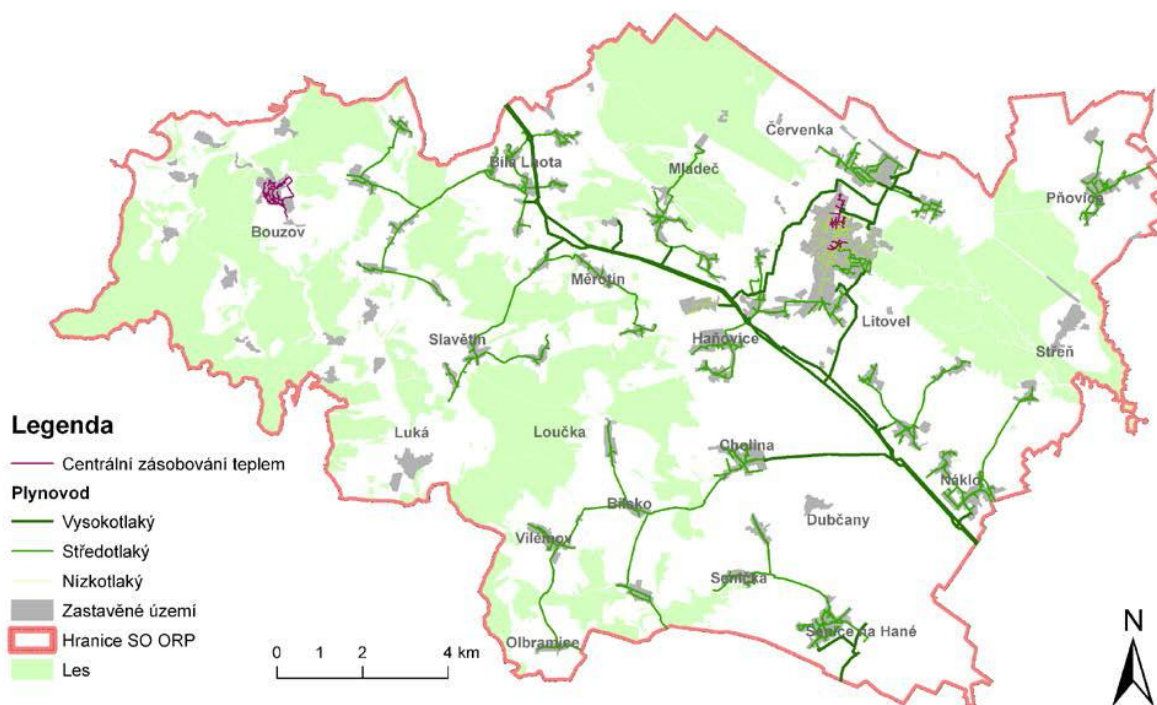
Většina obcí v řešeném regionu je již plynofikována, zásobování plynem tak lze hodnotit jako dobré s výjimkou obcí Bouzov, Dubčany, Luká a Střeh, kde dosud plynofikace neproběhla. U obcí Bouzov nelze její provedení očekávat, a ani by nebylo ekonomicky přijatelné, neboť v ní byl v uplynulých letech vybudován systém centrálního zásobování teplem z kotelny na biomasu. U ostatních obcí se nepředpokládá z důvodu ekonomické výtěžnosti (chybí zájem odběratelů).

Ve SO ORP Litovel je provozováno centrální zásobování teplem (CZT) ve dvou obcích. Jde především o město Litovel, kde zajišťuje provoz systému CZT Městská teplárenská společnost, a.s., vlastní dva velké zdroje (teplárny Uničovská a Vítězná) a řadu domovních kotelen. Obecní systém CZT byl spuštěn v obci Bouzov. Kotelna na biomasu je umístěna na místě původní kotelny v areálu zemědělského družstva.

Teplo je rozváděno do celkem 116 objektů tepelnou sítí o délce 5,2 km. Vedle soukromých odběratelů je vytápěn obecní úřad, škola, školka a zdravotní středisko. Spaluje se především štovic, sláma a

seno od zemědělského družstva. Využívat lze i odpady z okolních dřevozpracujících firem (paletárna Bílá Lhota, pila Kozov, parketárna Loštice).

Mapa 9 Zásobování plynem a teplem

Zdroj: Územně analytické podklady pro správní obvod ORP Litovel

Informační a komunikační technologie

V oblasti telekomunikací je důležité zajistit ochranu radioreléových spojů, pro jejichž provoz je nutné zajistit přímou viditelnost spolupracujících stanic. Proto jsou tyto stanice umísťovány zejména na terénní dominanty (nejvyšší kóty v terénu). Ochrana těchto spojů je prováděna vyhlášením ochranných pásem procházejících paprsků a kruhových ochranných pásem kolem spojových objektů v poloměru 500 m, které mají za úkol zabránit stínění a rušení těchto spojů. Na území SO ORP Litovel se žádný takový vysílač nenachází.

Nad řešeným územím ORP Litovel procházejí paprsky radioreléových tras převážně ve správě Českých radiokomunikací a.s. - ochrana paprsku přichází v úvahu pouze v případě extrémně vysokých staveb, např. větrných elektráren, situovaných ve vzdálenosti do 200 m od osy paprsku. V těchto případech je nezbytně nutné předkládat záměry takových staveb k posouzení provozovateli.

Dále řešeným územím procházejí trasy optických kabelů a kabelové rozvody televizní sítě. Příjem televizního a rozhlasového signálu je možný z několika zdrojů (televizní vysílače, satelity).

Na území se nacházejí zařízení mobilních operátorů – Telefónica O2, T mobile, Vodafone. Území není plně pokryto mobilním signálem.

Rovněž je na území ORP Litovel dostupný internet.

H. Rekreační, památky a cestovní ruch

Litovelsko má celkem 109 zapsaných nemovitých kulturních památek nadregionálního významu. Z toho pouze 11 atraktivit je využitelných pro cestovní ruch:

- Mladečské jeskyně
- Javoříčské jeskyně
- Arboretum Bílá Lhota
- MPZ Litovel
- VPZ Senička
- hrad Bouzov (národní kulturní památka)
- zámek Nové zámky
- tvrz Unčovice
- církevní památky v Litovli
- církevní památky v Měrotíně
- Památník obětí II. Světové války v Javoříčku (národní kulturní památka)

Ostatní památky jsou regionálního či místního významu. Litovelsko má celkem 50 km pěších značených cest a 130 km značených cyklotras, nachází se zde 1 rozhledna.

Mezi nejvýznamnější sportovní – rekreační zařízení patří Biokoupaliště a Hanácký jezdecký klub v Litovli, Jezdecký klub Nové Zámky, Stáj Bouzov a JK Eldorado Odrlice.

Na území je pouze 5 registrovaných ubytovacích zařízení:

Hotel Bouzov – Bouzov

Hotel Valáškův Grunt – Bouzov/Kozov

Turistická ubytovna – Bouzov

Turistická ubytovna – Litovel - Savín

Chata Jeskyňka – Luká/Javoříčko

Dále se zde nachází 12 ubytovacích zařízení, která nejsou vedena u Českého statistického úřadu s kapacitou od 58 do 5-ti lůžek

Tabulka 14 Návštěvnost turistických cílů – počet osob

Objekt	2013	2012	2011	2010	2009	2008	Index 2013/2012
Hrad Bouzov	91 341	100 743	93 589	98 863	107 415	100 401	0,91
Muzeum Litovel	4 481	6 845	3 094	3 164	3 514	5 400	0,65
Muzeum harmonik	700	550	250	-	-	-	1,27
Hanácké muzeum v Cholině	987	936	1 540	802	-	-	1,05
Javoříčské jeskyně	33 320	36 180	38 109	40 737	43 868	43 476	0,92
Mladečské jeskyně	17 314	21 227	14 914	15 307	18 739	19 239	0,82
Arboretum Bílá Lhota	8 837	10 579	9 544	9 350	10 474	9 769	0,84
Muzeum Bouzov*		-	-	-			

*Dobrovolné vstupné bez evidence návštěvnosti

Zdroj: ČSÚ in SM-SCR: Využití potenciálu cestovního ruchu turistické lokality Litovelsko, analýza

Příjmy z místních poplatků v oblasti cestovního ruchu jsou v ORP Litovel zanedbatelné. Poplatky jsou pravidelně vybírány v obci Bouzov a do roku 2011 i v obci Litovel. Žádná další obec na území ORP poplatky nevybírá.

Významným prvkem regionu ovlivňující cestovní ruch na ORP Litovel je přítomnost CHKO Litovelské Pomoraví, které je vhodné jak na cykloturistiku, tak pro vodáctví na řece Moravě. Zejména pro vodáky je v Litovli kemp, který stále rozšiřuje nabídku služeb nejenom pro tuto cílovou skupinu.

Sportovně – rekreační zařízení v ORP Litovel:

Biokoupaliště – Litovel

Hanácký jezdecký klub – Litovel

Jezdecký klub – Nové Zámky

Stáj Bouzov – Bouzov

JK Eldorado Odrlice – Odrlice/Senice na Hané

Agentura CzechTourism prováděla na území ORL v letech 2010 - 2012 výzkum spokojenosti návštěvníků v této oblasti kteří hodnotili spokojenost s pobytem či výletem na Litovelsko. 67,1% jich bylo velmi spokojeno, 31,1% spíše spokojeno. Spíše nespokojeno či velmi nespokojeno bylo 1,7%.

Návštěvníci se vyjádřili i nedostatkům v lokalitě. Hlavní příčinou nespokojenosti bylo nevhodné zázemí pro děti (chybí hřiště, využití pro děti), špatná orientace, turistické značení a obecně značení, chybí či špatné cyklostezky, in-line stezky, podmínky pro cyklisty, špatný stav silnic a komunikací

(rozbité, neupravené a neudržované) a veřejná doprava. Návštěvníci hodnotili i kvalitu infrastruktury a vybavenosti v regionu, nejlépe hodnotili rozsah a dostupnost stravovacích kapacit (76,9%), dále příležitost pro zábavu a společenské vyžití (71,7%) a dopravní infrastrukturu (71,1%). Nejhorší byla hodnocena dostupnost lokality hromadnou dopravou a rozsah a dostupnost ubytovacích kapacit.

2.1.3. Územní plánování obcí a kraje, širší vztahy území

Následující tabulka uvádí počty obcí s platným územním plánem a strategickým plánem (programem rozvoje obce nebo jiným koncepčním dokumentem řešící rozvoj) v rámci správního obvodu.

Tabulka 15 Územní a strategické plánování

Název údaje	Hodnota	% z celkového počtu obcí	Komentář
Počet obcí s platným územním plánem	20	100	všechny obce mají platný územní plán, více než polovina obcí ho už i aktualizovala
Počet obcí s plánem v přípravě	0	0	
Počet obcí se strategickým plánem (nebo programem rozvoje obce)	xx	xx	pokud obce mají zpracován plán rozvoje obce, tak je většinou v nedostatečném stavu, spíše na úrovni rozpočtového výhledu

Zdroj: vlastní šetření

Mapa 10 Hranice ORP Litovel

Zdroj: Územně analytické podklady pro správní obvod ORP Litovel

Všechny obce ORP Litovel mají platný územní plán

Se zásadami územního rozvoje kraje je možné se seznámit na webových stránkách příslušného krajského úřadu. K dalším významným dokumentům z hlediska územního plánování patří Druhá úplná aktualizace územně analytických podkladů správního území obce s rozšířenou působností Litovel 31. 12. 2012 <http://www.litovel.eu/cs/urad/uzemne-analyticke-podklady.html>

2.1.4. Aktéři regionálního rozvoje

Následující tabulka popisuje stručně klíčové aktéry rozvoje území správního obvodu.

Tabulka 16 Popis klíčových aktérů

Název údaje	Počet aktérů toho druhu	Komentář
Město Litovel	1	Jedná se o jediné město na území ORP, je přirozeným centrem ORP.
Obce Náklo a Bílá Lhota	2	Jsou zde motivující starostové, jedná se o okrajové obce ORP.
Obec Bouzov	1	Nejnavštěvovanější obec celého ORP, je zde nejvýznamnější památka - hrad Bouzov
Ostatní obce SO	18	Pečují o rozvoj svého území.
Olomoucký kraj	1	Správa silnic, zřizovatel středních škol, nemocnic
Stát	1	Přes území prochází rychlostní silnice R35
Mikroregion Litovelsko, Mikroregion Uničovsko	2	Pouze jedna obec - Pňovice - je členem Mikroregionu Uničovsko. Proto není tak významným partnerem jako Mikroregion Litovelsko, ve kterém se sdružuje všech zbývajících 19 obcí. Mikroregion funguje velmi dobře, starostové se pravidelně setkávají.
MAS Moravská cesta, MAS Regionu HANÁ	2	15 obcí z ORP Litovel je součástí MAS Moravská cesta, zbývajících 5 leží na území MAS Regionu HANÁ. Obě MAS aktivně zapojují obce do své činnosti.
Významní zaměstnavatelé v regionu	5	Papcel a.s., Adriana a.s., Orrero a.s., Panav, Pivovar Litovel a.s.,

Zdroj: vlastní šetření

Na území jsou 2 klíčoví aktéři, kteří se věnují spolupráci mezi obcemi nejaktivněji - MAS Moravská cesta a Mikroregion Litovelsko. Mikroregion se věnuje zejména propagaci obcí v oblasti cestovního ruchu, nejvýznamnějším počinem v této oblasti bylo otevření infocentra ve městě Litovel dne 1. dubna 2014. MAS Moravská cesta se zase snaží obce propojovat prostřednictvím projektů spolupráce, které na svém území realizuje. MAS Moravská cesta je navíc koordinátorem značky HANÁ regionální produkt. Tato značka propaguje místní producenty a řemeslníky. V současné době značku obdrželo již 64 výrobců a připravuje se certifikace služeb - ubytovacích a stravovacích. Značka poskytuje výrobcům zejména propagaci po celé ČR a certifikovaní výrobci mohou své výrobky prodávat v regionálním obchůdku Ječmínek v Litovli a v Olomouci v ul. Úzká v obchůdku "To právě z Hané i odjinud."

2.2. Souhrnná SWOT analýza území správního obvodu

Tabulka 17 SWOT analýza

Silné stránky:	Slabé stránky:
1. V každé obci je alespoň jedno hřiště i knihovna	1. Nedostatečné ubytovací kapacity
2. Jedinečné přírodní území CHKO Litovelské Pomoraví	2. Malá provázanost služeb v cestovním ruchu
3. Turistické atrakce regionu (hrad Bouzov, Arboretum, muzea, jeskyně)	3. Zvyšující se počet dlouhodobě nezaměstnaných
4. Existence MAS a Mikroregionu Litovelsko	4. Chybí nemocnice a léčebna pro dlouhodobě nemocné
5. Dobrá dopravní dostupnost (železnice, veřejná doprava)	5. Nedostatek kulturních zařízení - divadlo
6. Haná regionální produkt	6. Znečišťování vod
7. Vodní turistika	7. V některých obcích není téměř žádná pracovní příležitost
Příležitosti:	Hrozby:
1. Blízkost krajského města, geografická poloha regionu	1. Mladí lidé odcházejí z regionu do velkých měst
2. Rozvoj potenciálu EVVO (ekologické vzdělávání, výchova a osvěta)	2. Omezení finančních podpor pro venkov v dalším programovacím období
3. Obnova tradic	3. Nezájem škol v souvislosti s uplatněním na trhu práce
4. Meziobecní spolupráce	4. Zvyšování administrativní zátěže obcí
5. Získávání dotací	5. Nízká porodnost
6. Rozvoj cyklostezek a drah pro in-line	6. Složitá administrace a vykazování u žádostí o dotaci
7. Zlepšení propagace aktivit území	7. Staré ekologické zátěže

Zdroj: vlastní šetření

Pro dané území je zpracovaná podrobnější analýza, kterou několikrát připomínkovali aktéři v území ORP Litovel. Uvádíme nejvýznamnější body, na kterých se shodla většina zapojených osob.

3. Téma 1.: Školství a předškolní vzdělávání

3.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

3.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Vytváření podmínek pro rozvoj výchovy a vzdělávání je jednou z významných aktivit obce, kterou jí umožňuje zákon o obcích. Za tím účelem obec pro poskytování předškolního vzdělávání a plnění povinnosti zajistit podmínky pro předškolní vzdělávání v posledním roce před zahájením povinné školní docházky pro děti s trvalým pobytem na území obce zřizuje svou mateřskou školu, nebo se za určitých smluvních podmínek dohodne s jinou obcí, případně se svazkem obcí. Také pro základní vzdělávání buď zřizuje svoji základní školu, nebo se postará o plnění povinné školní docházky v základní škole zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí. Oblast předškolního a základního vzdělávání se tak stává problémem, který nelze řešit pouze na území jedné obce. Jde o oblast, které se musí společně věnovat (např. i s ohledem na dojíždění za prací v celém spádovém regionu) jak malé obce tak střední a velká města.

Populační vlny se dlouhodobě promítanou do rozvoje regionálního školství a jednotlivých územních celků. Vzhledem k demografickému vývoji mají zejména malé obce problémy s udržení potřebného počtu žáků ve školách. Je zde silná tendence posílat děti do lépe vybavených městských škol nebo jde jenom o proces, kdy dítě jede do školy s rodičem do místa jeho pracoviště. Dojíždění

se však stává palčivým problémem nejen pro obce, rodiče a děti, ale i pro nejbližší města, která nemají ve svých školách dostatečnou kapacitu. V okolí velkých měst a příměstských oblastech

je akutní otázkou k řešení otázka přeplněnosti mateřských škol.

Ustanovení školského zákona také vymezuje povinnost obce zajišťovat ty výdaje škol a školských zařízení, které nejsou hrazeny ze státního rozpočtu. Obce jsou však často nuceny podporovat školy nad rámec svých povinností. Ač tedy nemají přímou povinnost na některé oblasti přispívat (např. platy pedagogických a nepedagogických pracovníků, školní pomůcky), hledají finanční prostředky ve svých někdy opravdu napjatých rozpočtech, aby školám v jejich svízelné situaci pomohly. Bohužel, ani úprava v rámci zákona o rozpočtovém určení daní zdaleka nezohledňuje náklady potřebné na zázemí pro vzdělávání, a tak se čím dál častěji objevuje rozdíl mezi tím, co by škola potřebovala, a tím, co jí obec může poskytnout v rámci svých finančních možností.

Pro kvalitu života obyvatel dané obce a území je důležitou oblastí také kultura a trávení volného času. Možnosti neformálních volnočasových aktivit a vlastní iniciativy obyvatel související s lokálními tradicemi se projevují spíše na venkově než ve velkých městech. Právě škola jako komunitní centrum zde sehrává velmi významnou roli.

Právě meziobecní spolupráce by mohla přinést odpověď na otázku, jakými cestami a prostředky lze z pohledu zřizovatelů nejen udržet optimálně dimenzovanou síť škol, ale především jak pozitivně působit na zvyšování kvality a vybavenosti škol a školských zařízení včetně ovlivňování a zlepšování jejich rozvoje a úrovně vzdělávání v nich. Díky této spolupráci může navíc docházet k přeměně škol na kulturní, společenská a komunitní centra svých lokalit, kdy škola získá prostor a podmínky pro svou kreativitu a jako otevřené společenské centrum naplní širší vzdělávací a volnočasovou nabídku nejen pro žáky školou povinné, ale také pro ostatní občany.

Meziobecní spolupráce může přispět k hledání nových řešení nejen v oblasti předškolní výchovy a základního školství s ohledem na kompetence obcí na úrovni území ORP. Jedná se o dlouhodobý proces budování důvěry a spolupráce v co nejvyšší míře mezi místní správou, školou, veřejností, společenskými skupinami a organizacemi, o vytváření místního partnerství. Zapojení jednotlivců i veřejnos-

ti do dílčích záměrů rozvoje obce nebo regionu, propojení jejich ekonomických, sociálních a ekologických aspektů pak otevírá další možnosti rozvoje plnohodnotného života ve městech i na venkově.

Základní legislativa

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů vymezuje kompetence a úkoly jednotlivých orgánů ve školství, a to jak orgánů samosprávy, tak i orgánů vykonávajících státní správu
- Zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, upravuje předpoklady pro výkon činnosti pedagogických pracovníků, jejich pracovní dobu, další vzdělávání a kariérní systém. Vztahuje se na pedagogické pracovníky škol a školských zařízení, které jsou zapsány do rejstříku škol a školských zařízení a na pedagogické pracovníky v zařízeních sociálních služeb.
- Vyhlášky ke školskému zákonu
- Ostatní vyhlášky
- Vyhlášky k zákonu o pedagogických pracovnících
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů územních samosprávných celků, jimiž jsou obce a kraje a stanoví pravidla hospodaření s finančními prostředky územních samosprávných celků. Upravuje zřizování příspěvkových organizací, tj. škol a školských organizací, a školských právnických osob. Ustanoveními tohoto zákona se řídí také hospodaření dobrovolných svazků obcí, pokud tento zákon nestanoví jinak a zřizování školských příspěvkových organizací svazkem obcí.
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), vymezuje uspořádání a rozsah finanční kontroly vykonávané mezi orgány veřejné správy, mezi orgány veřejné správy a žadateli nebo příjemci veřejné finanční podpory a uvnitř orgánů veřejné správy. Stanoví předmět, hlavní cíle a zásady finanční kontroly vykonávané podle tohoto zákona a podle zvláštních právních předpisů, pokud tak tyto předpisy stanoví.
- Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, v platném znění, upravuje výkon státní kontroly v České republice.
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, stanoví v souladu s právem Evropské unie rozsah a způsob vedení účetnictví, požadavky na jeho průkaznost a podmínky předávání účetních záznamů pro potřeby státu
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zařízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů upravuje rozpočtové určení daně z přidané hodnoty, daní spotřebních, daní z příjmů, daně z nemovitostí a daně silniční.

3.1.2. Popis základního a mateřského školství správního obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

Obecné informace

Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělání

V tabulkách je zachycen počet školních zařízení vzhledem k velikosti obcí dle počtu obyvatel. Tabulky jsou seřazeny podle let zpětně.

Tabulka 18 Počet školských zařízení vzhledem k velikosti obcí

Skupina obcí s počtem obyvatel pro správní obvod Litovel	do 199	200 až 499	500 až 999	1 000 až 1 999	2 000 až 4 999	5 000 až 9 999	10 000 až 19 999	20 000 až 49 999	50 000 až 99 999	nad 100 000	celkem
2012/2013											
-Počet obcí	0	9	5	5	0	1	0	0	0	0	20
-Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň	0	0	1	1	0	3	0	0	0	0	5
-Počet ZŠ – jen 1. stupeň	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-Počet MŠ	0	1	1	1	0	3	0	0	0	0	6
-Gymnázia	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
- Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)	0	1	1	3	0	4	0	0	0	0	9
-Počet jiných zařízení	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1

Zdroj: Odbor školství, kultury a sportu MěÚ Litovel

V ORP Litovel se nachází obce od 200 do 10 000 obyvatel a nenacházejí se zde obce od 2 000 do 4 999 obyvatel.

Tabulka 19 Počet školských zařízení 2009/2010, 2010/2011, 2011/2012

2009/2010, 2010/2011, 2011/2012											
-Počet obcí	0	9	5	5	0	1	0	0	0	0	20
-Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň	0	0	1	1	0	3	0	0	0	0	5
-Počet ZŠ – jen 1. stupeň	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-Počet MŠ	0	1	1	1	0	3	0	0	0	0	6
-Gymnázia	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
- Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)	0	1	1	3	0	4	0	0	0	0	9
-Počet jiných zařízení	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1

Zdroj: Odbor školství, kultury a sportu MěÚ Litovel

Tabulka 20 Počet školských zařízení 2008/2009

2008/2009											
-Počet obcí	0	9	5	5	0	0	1	0	0	0	20
-Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň	0	0	1	0	0	0	3	0	0	0	4
-Počet ZŠ – jen 1. stupeň	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-Počet MŠ	0	1	1	2	0	0	2	0	0	0	6
-Gymnázia	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
- Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)	0	1	1	3	0	0	4	0	0	0	9
-Počet jiných zařízení	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1

Zdroj: Odbor školství, kultury a sportu MěÚ Litovel

Tabulka 21 Počet školských zařízení 2007/2008

2007/2008											
-Počet obcí	0	9	5	5	0	0	1	0	0	0	20
-Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň	0	0	1	1	0	0	4	0	0	0	6
-Počet ZŠ – jen 1. stupeň	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-Počet MŠ	0	1	1	1	0	0	3	0	0	0	6
-Gymnázia	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
- Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)	0	1	1	3	0	0	3	0	0	0	8
-Počet jiných zařízení	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1

Zdroj: Odbor školství, kultury a sportu MěÚ Litovel

Tabulka 22 Počet školských zařízení 2006/2007

2006/2007											
-Počet obcí	0	9	5	5	0	0	1	0	0	0	20
-Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň	0	0	1	2	0	0	3	0	0	0	6
-Počet ZŠ – jen 1. stupeň	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-Počet MŠ	0	1	1	1	0	0	3	0	0	0	6
-Gymnázia	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
- Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)	0	1	1	2	0	0	3	0	0	0	7
-Počet jiných zařízení	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1

Zdroj: Odbor školství, kultury a sportu MěÚ Litovel

Tabulka 23 Počet školských zařízení 2005/2006

2005/2006											
-Počet obcí	2	8	4	5	0	0	1	0	0	0	20
-Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň	0	1	2	4	0	0	4	0	0	0	11
-Počet ZŠ – jen 1. stupeň	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-Počet MŠ	0	1	1	1	0	0	3	0	0	0	6
-Gymnázia	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
- Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-Počet jiných zařízení	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	3

Zdroj: Odbor školství, kultury a sportu MěÚ Litovel

Tabulky 19 – 23 ukazují vývoj počtu školských zařízení. Je zřejmé, že na území ORP Litovel nedochází k výraznějším výkyvům v počtu těchto zařízení. Největší skok – pokles - je pouze mezi školními roky 2007/2006 a 2006/2007 u počtu ZŠ 1. a 2.stupeň. V letech 2009/2010, 2010/2011, 2011/2012 nedošlo k žádné změně, údaje jsou uvedeny v jedné tabulce.

Tabulka 24 Počty škol/školských zařízení v jednotlivých obcích ORP

ORP Litovel Název obce	celkem ředitelství	z toho						
		MŠ	ZŠ	ZUŠ	SVČ	ZŠ speciální / se speciálními třídami	MŠ speciální / se speciál- ními třídami	gymnázia
celkem škol	25	6	14	1	1	1	0	1
Bílá Lhota	2	1	1					
Bílsko	0							
Bouzov	1		1					
Červenka	1		1					
Dubčany	0							
Haňovice	1		1					
Cholina	1		1					
Litovel	10	2	3	1	1	1		1
Loučka	0							
Luká	1		1					
Měrotín	0							
Mladeč	0							
Náklo	1		1					
Olbramice	0							
Pňovice	1		1					
Senice na Hané	2	1	1					
Senička	0							
Slavětín	1	1						
Střeň	1		1					
Vilémov	2	1	1					

Zdroj: Odbor školství, kultury a sportu MěÚ Litovel

Bouzov ZŠ+MŠ, Červenka ZŠ+MŠ, Haňovice ZŠ+MŠ, Cholín-ZŠ+MŠ, Litovel-SOŠ, Gymnázium nespecifikováno, Nasobůrky ZŠ+MŠ, Luká ZŠ+MŠ, Náklo ZŠ+MŠ, Přovice ZŠ+MŠ, Slavětín (MŠ), Střeň ZŠ+MŠ, v Litovli započítána i ZŠ, DD a ŠJ Litovel, Bílá Lhota (MŠ, ZŠ), Senice (MŠ, ZŠ), Vilémov (MŠ, ZŠ).

Počty SOUKROMÝCH škol/školských zařízení v jednotlivých obcích ORP

Na celém území ORP Litovel není soukromé školské zařízení.

Počty CÍRKEVNÍCH škol / školských zařízení v jednotlivých obcích ORP

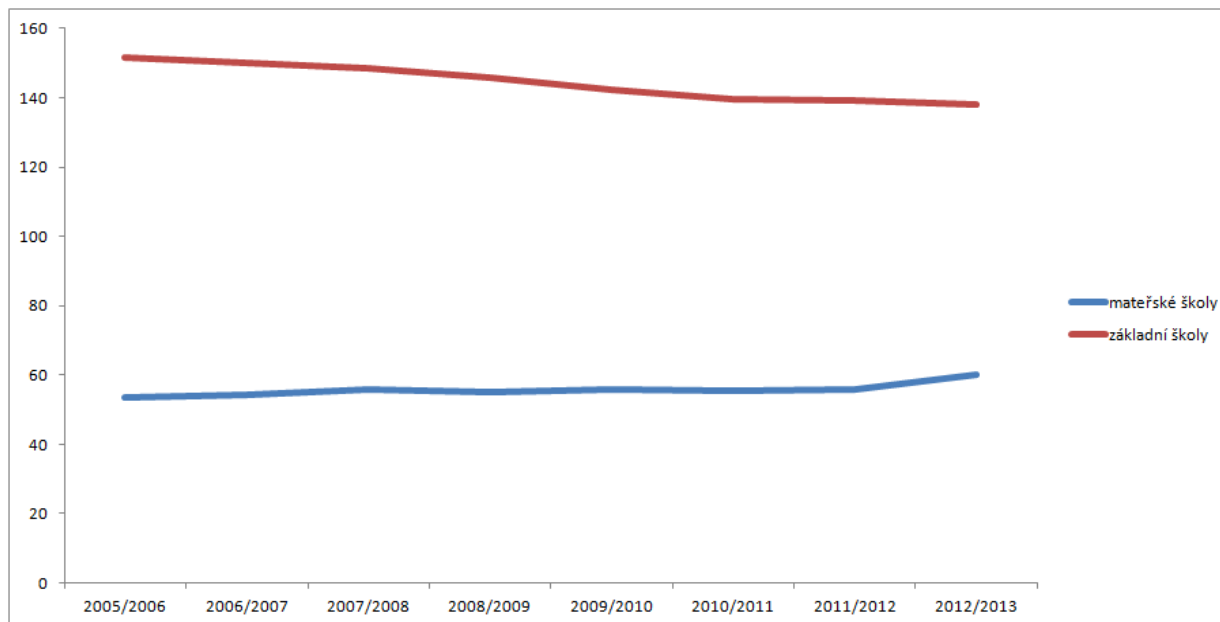
Církevní školské zařízení je na území ORP Litovel pouze jedno a to Církevní mateřská škola „Svatojánek“, zřizovaná Olomouckým arcibiskupstvím.

Tabulka 25 Pracovníci ve školství ORP

typ školy, zařízení	průměrný přepočtený počet pracovníků		
	celkem	z toho	
		pedagogů	nepedagogů
2012/2013			
mateřské školy	81,176	60,126	21,05
základní školy	176,74	137,856	38,884
školní družiny a kluby	16,01	16,01	0
zařízení školního stravování	46,554	0	46,554
celkem rok 2012/2013	320,48	213,992	106,488

Zdroj: Odbor školství, kultury a sportu MěÚ Litovel

Graf 3 Vývoj počtu pracovníků MŠ a ZŠ v letech 2005 - 2013

Zdroj: vlastní zpracování

Jak je vidět, počty pracovníků v mateřských školách vzrostl, oproti počtu pracovníků na základních školách na území ORP Litovel. V mateřských školách se počty dětí zvyšují, jelikož nastoupily silné ročníky. Slabší ročníky jsou nyní na základních školách a školy na toto reagovaly odpovídajícím počtem zaměstnanců.

Základní vzdělávání

Počet ZŠ za ORP

Tyto tabulky zachycují počty základních škol na území ORP Litovel vzhledem tomu, zda jsou školy pouze prvního stupně, nebo mají oba stupně. Církevní a soukromá Základní škola se na území nevy-
skytují. Na porovnání v letech je vidět, že ani v předchozích letech nebyly na našem území školy zří-
zované církví ani soukromé základní školy.

Tabulka 26 Počet základních škol 2012/2013

Za ORP Litovel	počet základních škol		
	celkem	úplné	neúplné
2012/2013			
Obec	14	8	6
Kraj	1	1	0
církev	0	0	0
Soukromá ZŠ	0	0	0
celkem	15	9	6

Zdroj: Výkazy MŠMT

Tabulka 27 Počet základních škol 2006/2007 - 2011/2012

2006/2007 - 2011/2012			
Obec	14	8	6
Kraj	2	2	0
církev	0	0	0
Soukromá ZŠ	0	0	0
celkem	16	10	6

Zdroj: Výkazy MŠMT

Tabulky č. 26 a 27 zachycují vývoj počtu základních škol v letech 2005 – 2013. Celkový počet škol byl od školního roku 2006/2007 až do školního roku 2011/2012 konstantní. V loňském školním roce do-
šlo ke sloučení dvou ZŠ v Litovli zřizovaných krajem, proto je v posledním sledovaném školním roce
počet škol o jednu nižší.

Tabulka 28 Počet malotřídních ZŠ v jednotlivých obcích ORP

ORP Název obce	počet škol cel- kem	z toho					
		jednotřídní	dvoutřídní	trojtřídní	čtyřtřídní	pětítřídní	vícetřídní
celkem škol	14	0	4	2	0	0	8
Bílá Lhota	1	0	0	0	0	0	1
Bílsko	0	0	0	0	0	0	0
Bouzov	1	0	0	0	0	0	1
Červenka	1	0	0	1	0	0	0
Dubčany	0	0	0	0	0	0	0
Haňovice	1	0	1	0	0	0	0
Cholina	1	0	1	0	0	0	0
Litovel	4	0	0	1	0	0	3
Loučka	0	0	0	0	0	0	0
Luká	0	0	0	0	0	0	0
Měrotín	0	0	0	0	0	0	0
Mladeč	0	0	0	0	0	0	0
Náklo	1	0	0	0	0	0	1
Olbramice	0	0	0	0	0	0	0
Pňovice	0	0	0	0	0	0	0
Senice na Hané	1	0	0	0	0	0	1
Senička	0	0	0	0	0	0	0
Slavětín	1	0	0	0	0	0	1
Střeň	1	0	1	0	0	0	0
Vilémov	1	0	1	0	0	0	0

Zdroj: Výkazy MŠMT

Na našem území se nachází celkem 14 základních škol, z toho jsou 4 dvoutřídní, 2 trojtřídní a 8 více-
třídních škol. Dvoutřídní školy se nacházejí v obcích s počtem obyvatel do 1tisíce.

ZŠ zřizované v ORP

Tabulka 29 ZŠ ZŘIZOVANÉ OBCEMI, popřípadě krajem

školní rok	počet ZŠ	samost.	počet běžných tříd	počet speciálních tříd	počet žáků	úv. pedag.	počet žáků na 1 pedag.	počet žáků na třídu	počet žáků na školu
		ZŠ							
2012/2013	15	5	97	14	1813	133,2	13,61	18,69	120,86
2011/2012	16	6	99	15	1846	139,2	13,26	18,65	115,37
2010/2011	16	6	96	14	1878	139,3	13,48	19,56	117,37
2009/2010	16	6	93	15	1875	142,2	13,18	20,16	117,18
2008/2009	16	6	100	18	1936	145,8	13,28	19,36	121
2007/2008	16	6	100	19	2041	148,6	13,73	20,41	127,56
2006/2007	16	6	102	19	2107	149,9	14,06	20,66	131,68
2005/2006	16	6	103	19	2208	151,6	14,56	21,44	138

Zdroj: Odbor školství, kultury a sportu MěÚ Litovel

Základní školy soukromé ani zřizované církví na území ORP Litovel nejsou. ZŠ zřizované obcemi nebo krajem. Počet žáků na jednoho pedagoga je v průběhu let mírně kolísá, rozdíly představují pouze desetinné čísla. Počet žáků v ZŠ kopíruje demografickou křivku v celé ČR, v posledních letech se projevuje na počtu žáků klesající porodnost. Předpokládá se, že v průběhu několika let bude trend opačný.

Součásti základních škol v jednotlivých obcích ORP

Tabulka 30 Počet základních škol a jejich součástí

Název obce	počet základních škol celkem	v nich součástí				
		ZŠ	MŠ	ŠD (ŠK)	ŠJ	Jiné
celkem	15	15	10	14	15	3
Bílá Lhota	1	1	0	1	0	0
Bílsko	0	0	0	0	0	0
Bouzov	1	1	1	1	1	2
Červenka	1	1	1	1	1	0
Dubčany	0	0	0	0	0	0
Haňovice	1	1	1	1	1	0
Cholina	1	1	1	1	1	1
Litovel	4	4	1	3	4	0
Loučka	0	0	0	0	0	0
Luká	1	1	1	1	1	0
Měrotín	0	0	0	0	0	0
Mladeč	0	0	0	0	0	0
Náklo	1	1	1	1	1	0
Olbramice	0	0	0	0	0	0
Pňovice	1	1	1	1	1	0
Senice na Hané	1	1	0	1	1	0
Senička	0	0	0	0	0	0
Slavětín	0	0	1	0	1	0
Střeň	1	1	1	1	1	0
Vilémov	1	1	0	1	1	0

Zdroj: Odbor školství, kultury a sportu MěÚ Litovel

Konkrétně: ŠJ Vilémov - jídelna, výdejna počítáno jako 1x; JINÉ: Bouzov-tělocvična, knihovna; Cholina-tělocvična ŠJ Červenka, ŠJ Haňovice, ŠJ Cholina, ŠJ Litovel Jungmannova, ŠJ Nasobůrky, ŠJ Pňovice, ŠJ Vilémov - jsou pouze výdejny v Litovli započítané i ZŠ, DD a ŠJ Litovel

Počty tříd a žáků v ZŠ zřizovaných obcí ve školním roce 2012/2013 v ORP

Tabulka 31 **Počty žáků**

ORP Litovel Název obce	počet škol	počet tříd	počet žáků	průměrný počet žáků na školu	průměrný počet žáků na třídu
celkem	14	97	1785	127,5	18,40
Bílá Lhota	1	7	111	111	15,86
Bílsko	0				
Bouzov	1	7	79	79	11,28
Červenka	1	3	53	53	17,67
Dubčany	0				
Haňovice	1	2	29	29	14,5
Cholina	1	3	46	46	15,33
Litovel	3	40	849	283	21,23
Loučka	0				
Luká	1	7	134	134	19,14
Měrotín	0				
Mladeč	0				
Náklo	1	8	148	148	18,5
Olbramice	0				
Pňovice	1	7	92	92	13,14
Senice na Hané	1	9	185	185	20,56
Senička	0				
Slavětín	0				
Střeň	1	2	26	26	13
Vilémov	1	2	33	33	16,5

Zdroj: Odbor školství, kultury a sportu MěÚ Litovel, Výkazy MŠMT

Z celkového počtu 20 obcí v ORP Litovel zřizuje školy 14 obcí. V Litovli není započítána ZŠ, DD a ŠJ Litovel. Obce, ve kterých není zřízena škola, jsou malé obce a provoz školy by tedy byl pro obec významně nákladný. Nejmenší obec ORP Litovel – obec Bílsko - má pouze 200 obyvatel.

Počet úplných a neúplných ZŠ v ORP

Tabulka 32 Úplné a neúplné školy

ORP Litovel Název obce	počet škol	počet úplných škol	počet neúplných škol
celkem	14	8	6
Bílá Lhota	1	1	0
Bílsko	0	0	0
Bouzov	1	1	0
Červenka	1	0	1
Dubčany	0	0	0
Haňovice	1	0	1
Cholina	1	0	1
Litovel	3	2	1
Loučka	0	0	0
Luká	1	1	0
Měřotín	0	0	0
Mladeč	0	0	0
Náklo	1	1	0
Olbramice	0	0	0
Pňovice	1	1	0
Senice na Hané	1	1	0
Senička	0	0	0
Slavětín	0	0	0
Střeň	1	0	1
Vilémov	1	0	1

Zdroj: Odbor školství, kultury a sportu MěÚ Litovel

Uvádíme přehled škol zřizovaných obcemi. Počet úplných a neúplných škol je téměř vyrovnaný.

Údaje o pracovnících ZŠ zřizovaných obcemi v ORP

Tabulka 33 Pracovníci ZŠ

ORP Litovel		fyzické osoby	přepočtení na plně zaměstnané	
		celkem	celkem	z toho ženy
celkem učitelé		140,9	133,2	113,7
v tom vyučující	na 1. stupni	62	61,3	56,3
	na 2. stupni	78,9	71,9	57,4

Zdroj: Odbor školství, kultury a sportu MěÚ Litovel, Výkazy MŠMT

Tabulka ukazuje, že v ORP Litovel, stejně jako v celé ČR, pracují na základních školách převážně ženy.

Ostatní pedagogičtí pracovníci škol v ORP

Tabulka 34 Počty ostatních pedagogických pracovníků

ORP Litovel		fyzické osoby		přepočtení na plně zaměstnané	
		celkem	z toho ženy	celkem	z toho ženy
asistenti pedagoga	pro žáky se zdravotním postižením	4	4	1,6	1,6
	pro žáky se sociálním znevýhodněním	0	0	0	0
psychologové		1	1	0,2	0,2
speciální pedagogové		0	0	0	0
výchovní poradci		6	5	x	x

Zdroj: Odbor školství, kultury a sportu MěÚ Litovel. K datu 30.9.2012

Na území ORP Litovel není v žádné ZŠ zaměstnán speciální pedagog ani asistent pedagoga pro žáky se sociálním znevýhodněním.

Kromě jednoho výchovného poradce muže jsou jako ostatní pedagogičtí pracovníci zaměstnány pouze ženy. Uvádíme přehled škol zřizovaných obcemi.

Počet škol a žáků na jednoho přepočteného pracovníka v ORP

Tabulka 35 Počet škol a žáků na pracovníky 2005-2013

školní rok	počet škol	počet žáků	počet učitelů (přepočtený stav)	počet žáků na jednoho přepočteného pracovníka
2012/2013	14	1785	133,2	13,4009009
2011/2012	14	1846	163,9	11,26296522
2010/2011	14	1878	164,8	11,39563107
2009/2010	14	1875	164	11,43292683
2008/2009	14	1936	169,6	11,41509434
2007/2008	14	2041	171,3	11,91476941
2006/2007	14	2107	173,1	12,17215482
2005/2006	14	2208	171,9	12,84467714

Zdroj: 2012/2013 data z Odboru školství, kultury a sportu MěÚ Litovel. Ostatní údaje - Výkazy MŠMT

Uvádíme přehled škol zřizovaných obcemi. V tabulce není zahrnuta škola, která je zřizována krajem. Na vývoji počtu žáků se odráží demografický vývoj obyvatel v celém ORP Litovel. Vzhledem k tomu, že došlo ke snížení úvazků učitelů v posledním sledovaném školním roce, je v tomto roce nejvyšší počet žáků na jednoho přepočteného pracovníka od roku 2005.

Počet absolventů ZŠ v ORP

Tabulka 36 Absolventi základních škol

žáci, kteří ukončili školní docházku		2005/2006		2006/2007		2007/2008		2008/2009		2009/2010		2010/2011		2011/2012		2012/2013	
		běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy
v tom	v 1. – 5. ročníku	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	v 6. ročníku	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	v 7. ročníku	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	v 8. ročníku	1	2	1	2	1	1	1	0	4	1	4	1	2	1	5	0
	v 9. ročníku	275	19	276	18	256	20	257	27	249	19	191	20	183	17	198	0
	v 10. ročníku	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
žáci, kteří přešli do SŠ																	
v tom	z 5. ročníku	28	0	24	0	22	0	25	0	25	0	18	0	19	0	16	0
	ze 7. ročníku	2	0	1	0	0	0	3	0	1	0	5	0	5	0	0	0
žáci 1. r. s dodatečným odkladem PŠD		11	0	1	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: 2012/2013 data poskytnutá odborem školství, kultury a sportu MěÚ Litovel, ostatní dle dostupných statistických dat.

Ukončení školní docházky dříve než v 9. ročníku je na ZŠ ORP Litovel spíše výjimečné. Co se týče přechodu na SŠ v 5. nebo 7. ročníku, zde sledujeme pokles počtu žáků. Jedním z důvodů je i to, že rodiče chtějí nechat své děti dokončit povinnou školní docházku na ZŠ a děti přechází na SŠ až po ukončení 9. třídy.

Přehled škol pro žáky se speciálním vzdělávacími potřebami v ORP

Ve městě Litovel se nacházela Základní škola prof. V. Vejvodského, je to speciální škola pro zrakově postižené, dále je zde Základní škola, Dětský domov a Školní jídelna Litovel, kde probíhá výuka ve speciálních třídách.

Základní údaje o základním vzdělávání ve správním obvodu (1 i 2 stupeň ZŠ) v obcích ORP

Tabulka 37 Počet dětí ve třídách 2005-2013

Název údaje	Hodnota	% z celkového počtu	Počet žáků
2012/2013			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	18,51	95,1	1759
- jinými subjekty	6,5	4,9	91
Průměrný počet dětí celkem	16,97		1850

2011/2012			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	17,41	93,4	1724
- jinými subjekty	8,13	6,6	122
Průměrný počet dětí celkem	16,19		1846

2010/2011			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	18,21	93,1	1749
- jinými subjekty	15,64	6,9	129
Průměrný počet dětí celkem	17,07		1878

2009/2010			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	18,79	93,2	1748
- jinými subjekty	8,46	6,8	127
Průměrný počet dětí celkem	17,36		1875

2008/2009			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	17,98	92,9	1798
- jinými subjekty	8,62	7,1	138
Průměrný počet dětí celkem	16,68		1936

2007/2008			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	18,92	92,7	1892
- jinými subjekty	8,27	7,3	149
Průměrný počet dětí celkem	17,29		2041

2006/2007			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	19,17	92,8	1956
- jinými subjekty	7,94	7,2	151
Průměrný počet dětí celkem	17,41		2107

2005/2006			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	19,96	93,1	2056
- jinými subjekty	8	6,9	152
Průměrný počet dětí celkem	18,09		2208

Zdroj: Výkazy MŠMT

Porovnání průměrného počtu žáků ve třídách zřizovaných různými zřizovateli za jednotlivé školní roky v období 2005-2013 ukazuje, že v ORP Litovel nedochází k významnějším změnám v této oblasti. Nejvyšší průměrný počet žáků ve třídě byl ve školním roce 2005/2006 – 19,96 žáků, naopak nejnižší počet v letech 2011/2012 – 17,41 žáků.

Je zde velký rozdíl mezi průměrným počtem žáků u ZŠ zřizovaných obcemi a ZŠ zřizovaných jinými subjekty, tedy krajem. Škola, zřizovaná krajem je školou speciální a praktickou, kde je nižší počet žáků v jedné třídě.

Popis ZŠ v ORP za školní rok 2012/2013

Tabulka 38 Seznam základních škol

Název ZŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa
Celkem za SO ORP		3529	1813	1716
Základní škola Litovel, Jungmannova 655, okres Olomouc	Litovel, Jungmannova 655	440	333	107
Základní škola Litovel, Vítězná 1250, okres Olomouc	Litovel, Vítězná 1250	720	497	223
Základní škola a mateřská škola Nasobůrky	Chudobín, Nasobůrky 91 (Litovel)	80	19	61
Základní škola Bílá Lhota, okres Olomouc, příspěvková organizace	Chudobín, Bílá Lhota 56	230	111	119
Základní škola, Mateřská škola, Školní jídelna a Školní družina Bouzov, příspěvková organizace	Bouzov 48	265	79	186
Základní škola a Mateřská škola Červenka, příspěvková organizace	Litovel, Červenka, Komenského 31	150	53	97
Základní škola a Mateřská škola Haňovice, příspěvková organizace	Chudobín, Haňovice 24	55	29	26
Základní škola a Mateřská škola Cholína, okres Olomouc, příspěvková organizace	Cholína 35	90	46	44
Základní škola a Mateřská škola Luká, okres Olomouc, příspěvková organizace	Slavětín, Luká 4	270	134	136
Základní škola a Mateřská škola Náklo, okres Olomouc, příspěvková organizace	Náklo 126	250	148	102
Základní škola a Mateřská škola Pňovice, okres Olomouc	Litovel, Pňovice 192	286	92	194
Základní škola Senice na Hané, okres Olomouc, příspěvková organizace	Senice na Hané, Žižkov 300	420	185	235

Základní škola a Mateřská škola Střeň, okres Olomouc, příspěvková organizace	Náklo, Střeň 58	40	26	14
Základní škola Vilémov, okres Olomouc, příspěvková organizace	Cholina, Vilémov 41	68	33	35
Základní škola, Dětský domov a Školní jídelna Litovel	Litovel, Palackého 938	165	28	137

Zdroj: Odbor školství, kultury a sportu MěÚ Litovel

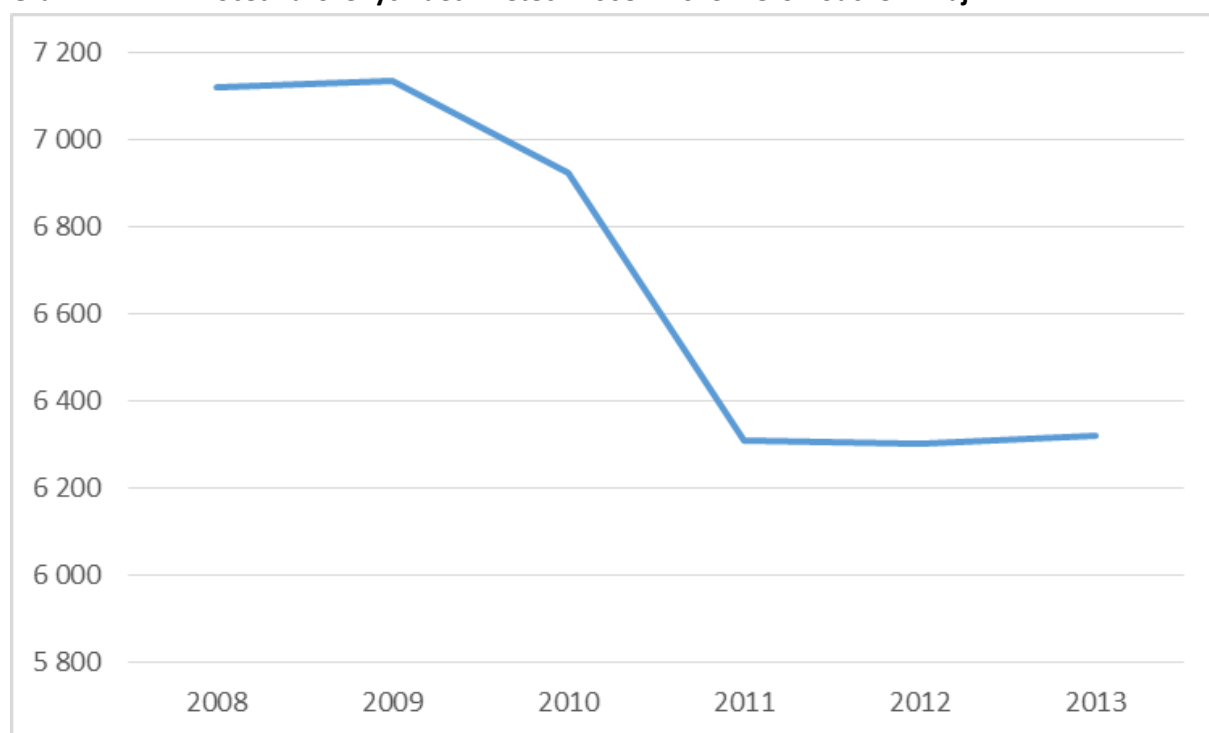
Očekávaný vývoj počtu žáků ve správním obvodu v ORP

Tabulka 39 Vývoj počtu žáků

Počet žáků správního obvodu	Počet	Volná místa (kapacita – počet žáků)	Počet žáků / kapacita v %
Kapacita všech ZŠ k 30.9. 2013	3364	----	----
Znamý nárůst nebo úbytek kapacity k 30.9. 2018	3364	----	----
Znamý nárůst nebo úbytek kapacity k 30.9. 2023	3364	----	----
Počet žáků k 30.9. 2012	1785	1579	53%
Předpoklad ke konci roku 2018	2950	414	88%
Předpoklad ke konci roku 2023	1660	125	49%

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 4 Počet narozených dětí v letech 2008 – 2013 v Olomouckém kraji

Zdroj: vlastní zpracování

Při odhadu demografického vývoje vycházíme z dat ČSÚ - počet narozených dětí. Pokud v roce 2018 půjdou do 1. třídy děti, které se narodily v roce 2011 a 2012, z níže uvedeného grafu jasně vyplývá, že se jedná o prudký pokles dětí oproti letům 2007 - 2010. Předpokládá se, že demografická křivka bude dále klesat a počet dětí v ZŠ bude od roku 2018 výrazně klesat. Vzhledem k tomu, že v roce 2018 budou v ZŠ silné populační ročníky z předchozích let, předpokládá se nárůst počtu žáků oproti roku 2012. Naopak v roce 2023 se očekává propad. Kapacita škol je konstantní.

Předškolní vzdělávání

Celkové počty MŠ dle zřizovatele v ORP

Tabulka 40 Počty mateřských škol v letech

zřizovatel	počet MŠ	počet dětí celkem	počet běžných tříd	počet dětí v běžných třídách	počet speciálních tříd	počet dětí ve speciálních třídách
2012/2013						
Obec	15	789	37	789	0	0
Kraj	0	0	0	0	0	0
Církev	1	43	2	43	0	0
soukromník	0	0	0	0	0	0
celkem:	16	832	39	832	0	0

2011/2012						
Obec	16	682	33	682	0	0
Kraj	0	0	0	0	0	0
Církev	1	25	1	25	0	0
soukromník	0	0	0	0	0	0
celkem:	17	707	34	707	0	0

2010/2011						
Obec	17	652	30	652	0	0
Kraj	0	0	0	0	0	0
Církev	1	18	1	18	0	0
soukromník	0	0	0	0	0	0
celkem:	18	670	31	670	0	0

2009/2010						
Obec	16	650	30	650	0	0
Kraj	0	0	0	0	0	0
Církev	0	0	0	0	0	0
soukromník	0	0	0	0	0	0
celkem:	16	650	30	650	0	0

2008/2009						
Obec	16	641	29	641	0	0
Kraj	0	0	0	0	0	0
Církev	0	0	0	0	0	0
soukromník	0	0	0	0	0	0
celkem:	16	641	29	641	0	0

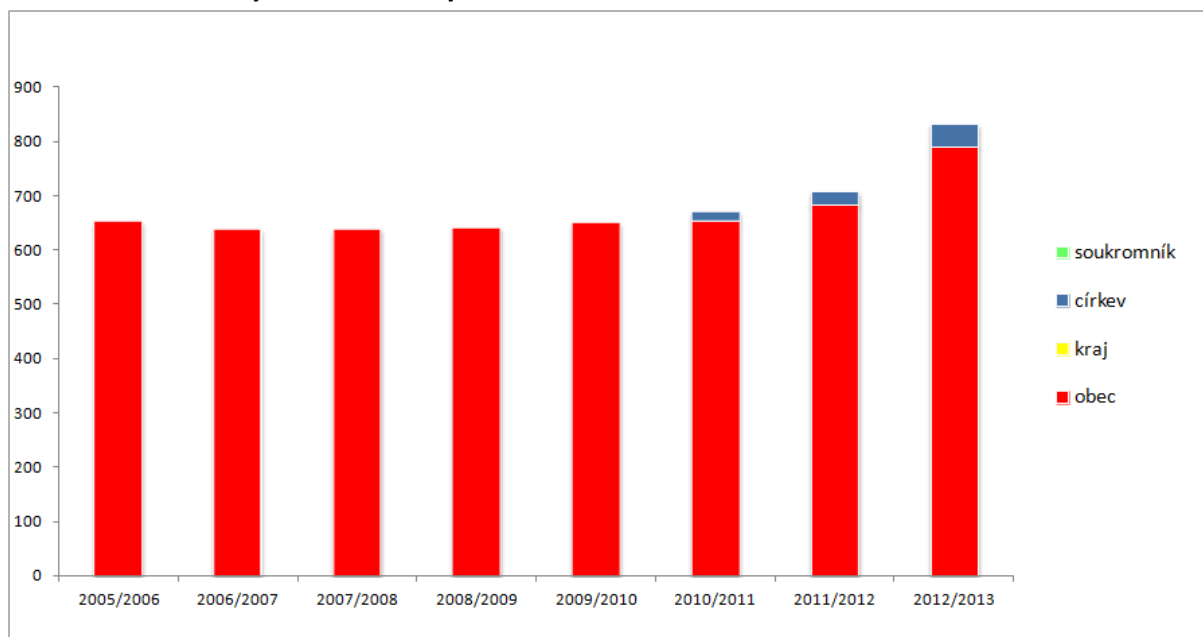
2007/2008						
Obec	15	639	29	639	0	0
Kraj	0	0	0	0	0	0
Církev	0	0	0	0	0	0
soukromník	0	0	0	0	0	0
celkem:	15	639	29	639	0	0

2006/2007						
Obec	15	638	30	638	0	0
Kraj	0	0	0	0	0	0
Církev	0	0	0	0	0	0
soukromník	0	0	0	0	0	0
celkem:	15	638	30	638	0	0

2005/2006						
Obec	17	652	29	652	0	0
Kraj	0	0	0	0	0	0
Církev	0	0	0	0	0	0
soukromník	0	0	0	0	0	0
celkem:	17	652	29	652	0	0

Zdroj: Výkazy MŠMT

Jak je vidět v tabulkách výše, i v grafu níže, mateřské školy jsou na území ORP Litovel zřizovány pouze obcí a církví. Celkový počet mateřských škol zůstal v průběhu let zachován. Došlo pouze ke sloučení se ZŠ na Července, ale kapacita MŠ byla zachována. Ovšem pouze o dvě mateřské školy celkem, oproti tomu se zvýšil počet tříd a tím pádem jsou mateřské školy schopny uspokojit více žadatelů než v letech předcházejících.

Graf 5 Počty dětí v mateřských školách dle zřizovatele

Zdroj: vlastní zpracování

MŠ v ORP

Tabulka 41 Počty MŠ zřizované obcí

školní rok	počet MŠ	počet běž- ných tříd /speciál. tříd	počet dětí	počet dětí na 1 pedag. úvazek	počet dětí na třidu	počet dětí na školu
2012/2013	15	37	789	14,01	21,32	52,6
2011/2012	16	33	682	12,19	20,66	42,62
2010/2011	17	30	652	11,75	21,73	38,35
2009/2010	16	30	650	11,63	21,66	40,62
2008/2009	16	29	641	11,62	22,10	40,06
2007/2008	15	29	639	11,43	22,03	42,6
2006/2007	15	30	638	11,74	21,26	42,53
2005/2006	17	28	709	13,26	25,32	41,70

Zdroj: Odbor školství, kultury a sportu MěÚ Litovel (2012/2013), ostatní - Výkazy MŠMT

Počet tříd v MŠ má v posledních letech rostoucí tendenci. MŠ reagují na poptávku rodičů k umisťování svých žáků do MŠ. Vzhledem k demografickému vývoji se bude za několik let docházet k opačnému vývoji a MŠ budou své třídy slučovat.

Údaje o pedagogických pracovnících v MŠ v ORP

Tabulka 42 Zřizované obcemi

školní rok	přepočtení pedagogové celkem	z toho nekvalifikovaní	% nekvalifikovaných
2012/2013	56,31	20,46	36%
2011/2012	55,93	20,45	37%
2010/2011	55,47	20,44	37%
2009/2010	55,87	20,16	36%
2008/2009	55,12	22,26	40%
2007/2008	55,86	20,91	37%
2006/2007	54,33	20,33	37%
2005/2006	53,48	21,84	41%

Zdroj: Výkazy MŠMT

Počet pedagogických pracovníků v MŠ je od roku 2005 téměř konstantní. Také počet nekvalifikovaných pracovníků zůstává kolem 40%.

Tabulka 43 Církevní MŠ

školní rok	přepočtení pedagogové celkem	z toho nekvalifikovaní	% nekvalifikovaných
2012/2013	3	0	0%
2011/2012	2	0	0%
2010/2011	2	0	0%

Zdroj: Výkazy MŠMT

Církevní MŠ zahájila svou činnost v roce 2010, proto neuvádíme výhled od roku 2005, jako u předchozích tabulek.

Soukromá MŠ se na území ORP Litovel nevyskytuje.

Popis MŠ v ORP ve školním roce 2012/2013

Tabulka 44 Kapacita MŠ

Název MŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa
Celkem		881	789	92
Nasobůrky	Litovel	25	20	5
Litovel, Gemerská	Litovel	168	162	6
Litovel, G. Frištenského	Litovel	130	112	18
Bílá Lhota	Bílá Lhota	50	50	0
Bouzov	Bouzov	40	33	7
Červenka	Červenka	50	50	0
Haňovice	Haňovice	25	25	0
Cholina	Cholina	60	41	19

Luká	Luká	38	32	6
Náklo	Náklo	75	63	12
Pňovice	Pňovice	40	40	0
Senice na Hané	Senice na Hané	90	75	15
Slavětín	Slavětín	30	28	2
Střeň	Střeň	25	23	2
Vilémov	Vilémov	35	35	0

Zdroj: Výkazy MŠMT

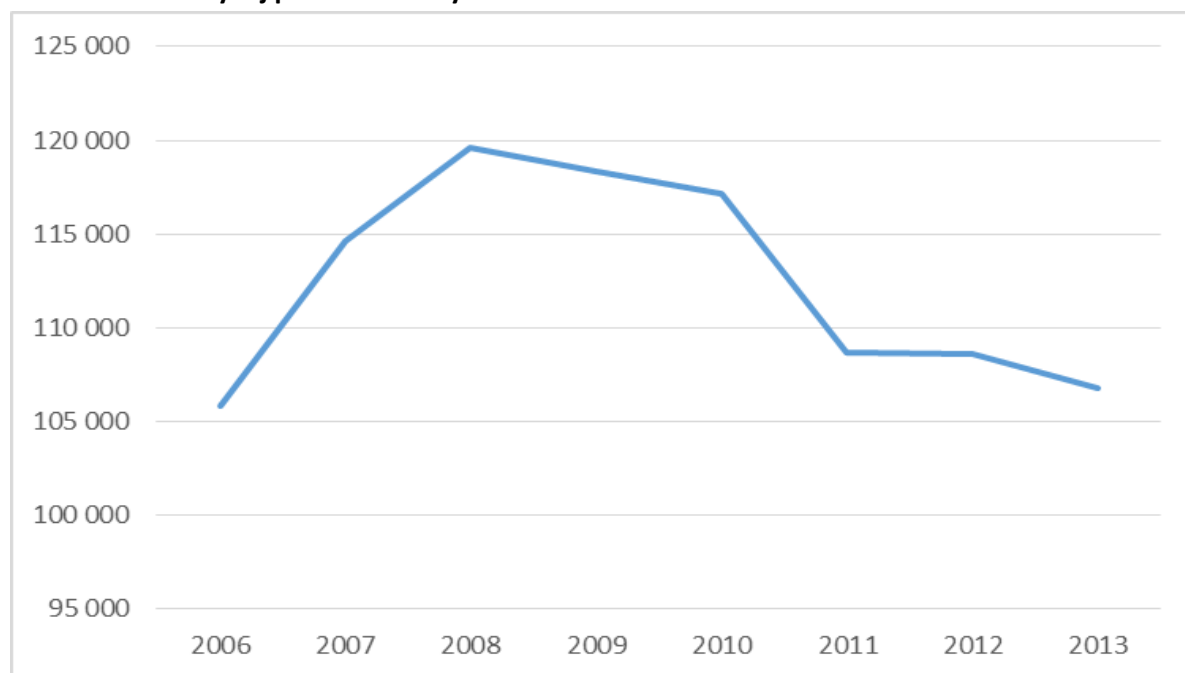
Dle dat v tabulce výše je vidět, že nejsou všechny mateřské školy plně obsazené. Rodiče vozí své děti i do jiných MŠ v blízkosti svého zaměstnání, nebo do měst, kde je pak opačný problém. Nejvyšší počet volných míst je v obci Cholina, dále pak v MŠ G. Frištenského v Litovli. Pět škol v ORP Litovel uvádí plnou kapacitu svých MŠ.

Očekávaný vývoj počtu dětí v MŠ v ORP

Tabulka 45 Očekávaný vývoj počtu dětí v MŠ

Počet dětí v MŠ ve správním obvodu	Počet	Volná místa (kapacita – počet žáků)	Počet žáků / ka- pacita v %
Kapacita všech MŠ k 30.9.2013	881	----	----
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30.9.2018	881	----	----
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30.9.2023	881	----	----
Počet dětí v MŠ k 30.9.2013	789	92	89,5%
Předpoklad počtu dětí v MŠ ke konci roku 2018	770	111	87,4%
Předpoklad počtu dětí v MŠ ke konci roku 2023	776	105	88%

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 6 Vývoj počtu narozených dětí v letech 2006 – 2013 v ČR

Zdroj: vlastní zpracování

Vzhledem k vývoji populační křivky lze předpokládat, že i nadále bude počet narozených dětí klesat a počet dětí v mateřských školách právě kulminuje. V dalších letech bude proto i nižší zájem o mateřské školy, vzhledem k nižšímu očekávanému počtu dětí. V roce 2023 by však mohly mít děti takzvané „silné ročníky“ a proto lze očekávat, že se v tuto dobu nebude nijak výrazně populační křivka snižovat.

Zařízení pro péči o děti mladší 3 let

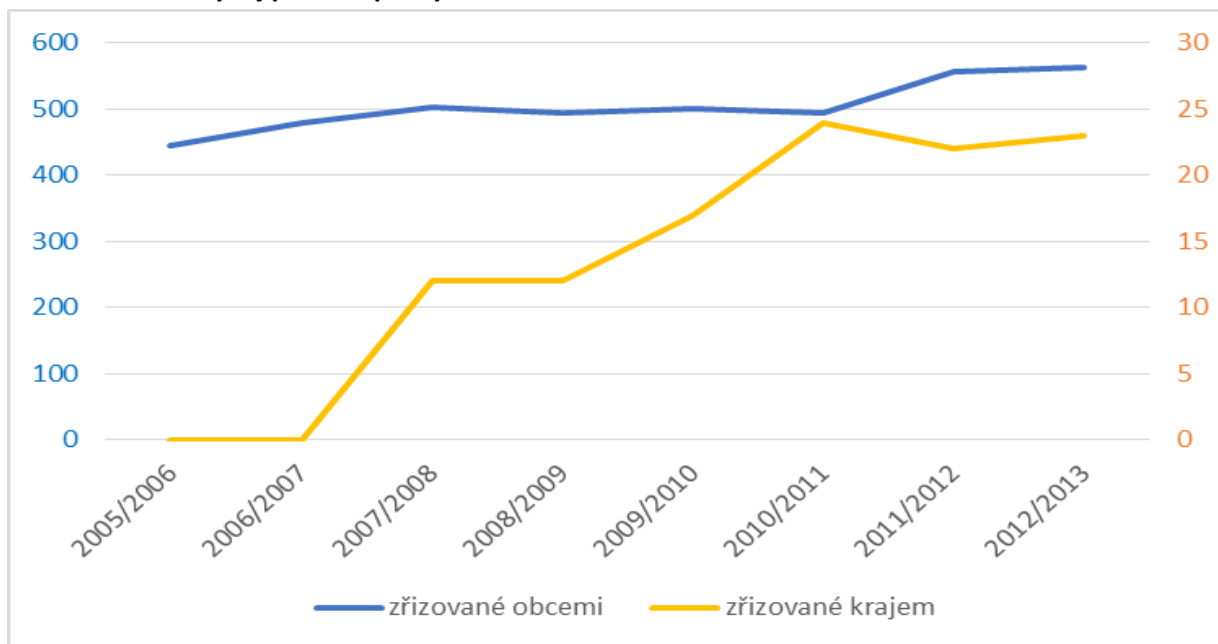
Není zde žádné zařízení specializované na děti mladší tří let. Poptávka ze strany rodičů umístit dvouleté děti do mateřské školy je, ale zejména ve městě Litovel, kde je poptávka největší, neumísťují do MŠ děti mladší 3 let. Některé mateřské školy v menších obcích jsou schopny pokrýt poptávku i pro děti mladší tří let.

Školní družiny a školní kluby v ORP

Tabulka 46 Školní družiny

ŠD a ŠK zřizované	počet oddělení	počet zapsaných účastníků		
		z 1. stupně	z 2. stupně	celkem
2012/2013				
krajem	1	23	0	23
obcemi	22	564	0	564
církví	0	0	0	0
soukromou oso- bou	0	0	0	0
celkem	23	587	0	587

Zdroj: Odbor školství, kultury a sportu MěÚ Litovel

Graf 7 Vývoj počtu zapsaných účastníků ve školních družinách

Zdroj: vlastní zpracování

Od roku 2005 se postupně zvyšuje počet účastníků ve školních družinách. Počet oddělení celkem stoupl ze 17 na 23. U škol zřizovaných krajem začaly školní družiny fungovat až od školního roku 2007/2008, proto je v předchozích letech nula.

Údaje o pedagogických pracovnících ŠD a ŠK v ORP

Tabulka 47 Pedagogičtí pracovníci ŠD a ŠK

ŠK a ŠD zřizované	vychovatelé			ostatní pedagog. pracovníci		
	interní		externí	interní		externí
	fyzický stav	z toho ženy	fyzický stav	fyzický stav	z toho ženy	fyzický stav
krajem	1	1	0	0	0	0
obcemi	23	23	0	0	0	0
církví	0	0	0	0	0	0
soukromou osobou	0	0	0	0	0	0
celkem	24	24	0	0	0	0

Zdroj: Odbor školství, kultury a sportu MěÚ Litovel, Výkazy MŠMT

Jak je vidět, skladba pedagogických pracovníků není různorodá, v našem ORP působí jen ženy.

Počet ZUŠ podle zřizovatelů dle obcí v ORP

V Litovli je jedna základní umělecká škola, která pokrývá potřeby celého ORP. Má pobočky i v okolních obcích, některé pobočky jsou i mimo území ORP Litovel – Bouzov, Příkazy, Senice, Náměšť, Drahanovice.

Přehled středisek volného času v ORP

Na území ORP Litovel se nachází pouze jedno SVČ zřizované krajem v Litovli – DDM Litovel.

DDM Litovel je příspěvková organizace zřizovaná Olomouckým krajem. Působí v Litovli ve dvou budovách, v Komenského ulici 719/6 a na Staroměstském náměstí 182. Využívají také dvě místnosti Městského klubu Litovel pro přestěhovaný Klub mladých, který nabízí spontánní aktivity. Další kroužky nabízí v Senici na Hané a Unčovicích. Provozují stálou táborovou základnu v Cakově.

Každoročně otevírají cca 50 zájmových útvarů s cca 600 účastníky od 3 let až po seniory. Zájmové vzdělávání nabízí formou pravidelné a příležitostné činnosti, spontánních aktivit a táborů, což nabízí zájemcům každého věku, nejrůznějších zájmů a zaměření. Od roku 2000 provozují hřiště pro in-line a skateboarding a od roku 2003 provozují otevřený klub pro děti a mládež formou klubových činností a spontánních aktivit. Dlouhou tradici (od roku 1999) mají v pořádání táborů s integrací znevýhodněných a integraci se nebrání ani v ostatních formách činnosti.

Celkem zaměstnávají 38 pedagogických pracovníků, z čehož je jen 7 interních, ostatní jsou externí.

Školní jídelny zřizované obcemi v ORP

Tabulka 48 Školní jídelny

	počet ŠJ a výdejen	počet stravovaných žáků	z toho v		cílová kapacita kuchyně
			MŠ	ZŠ	
celkem	25	2350	822	1528	3320
Bílá Lhota	1	138	50	88	230
Bílsko	0	0	0	0	0
Bouzov	1	102	32	70	200
Červenka	2	95	49	46	0
Dubčany	0	0	0	0	0
Haňovice	1	50	25	25	0
Cholina	1	128	66	62	130
Litovel	9	988	273	715	1700
Loučka	0	0	0	0	0
Luká	1	184	65	119	300
Měrotín	0	0	0	0	0
Mladeč	0	0	0	0	0
Náklo	1	185	63	122	200
Olbramice	0	0	0	0	0
Pňovice	2	104	39	65	0
Senice na Hané	2	239	75	164	500
Senička	0	0	0	0	0
Slavětín	1	28	28	0	0
Střeň	1	47	22	25	60
Vilémov	2	62	35	27	0

Zdroj: Odbor školství, kultury a sportu MěÚ Litovel

Cílová kapacita je u výdejen v Litovli mnohem větší, protože 1 ŠJ slouží i pro vyšší stupeň gymnázia a tito nejsou uvedeni v počtu stravovaných. Město Litovel i další obce zřídily u každé MŠ a ZŠ jednu

školní jídelnu. V údajích u Litovle, Pňovic a Červenky jsou uvedena všechna zařízení, včetně odloučených pracovišť. Senice a Vilémov nemají odloučená pracoviště.

Údaje o pracovnících ve školních jídelnách dle zřizovatelů v ORP

Tabulka 49 Pracovníci ve školních jídelnách

školní jídelny zřizované	pracovníci celkem	
	fyzické osoby	přepočtené osoby
krajem	6	4,8
obcemi	77	46,1
církví	2	1,2
soukromé	0	0

Zdroj: Odbor školství, kultury a sportu MěÚ Litovel

Data uvedená celkem za školní jídelny i školní výdejny. Na území ORP Litovel není žádná soukromá školní jídelna, kraj zřizuje jednu jídelnu, církev také jednu. Zbývající jídelny jsou zřízeny obcemi.

Financování

Tabulka 50 Celkové provozní výdaje ve správním obvodu na ZŠ, MŠ a jiná zařízení zřizovaných obcemi (v tis. Kč)

Š/MŠ/jiné	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Celkem (ZŠ (1. i 2. stupeň), MŠ, Jiné	44 198	51 459	36 056	33 353	35 143	31 052	37 899	36 676

Zdroj: Výkazy MFCR

Tabulka 51 Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školství školám a školským zařízením zřízených obcemi v ORP v Kč

rok		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
mzdové prostředky celkem		26 312,5	27 113,03	27 834,83	29 116,64	27 844,37	28 852,09	29 704,74
z toho	platy	67 158	69 201,2	71 043,48	74 315,07	71 067,82	73 639,85	75 816,09
	ostatní osobní náklady	0	0	0	210,66	435,36	639,26	1062
související odvody a ostatní neinvestiční výd.		10309,23	10622,89	10905,69	10627,57	10163,19	10531,01	10842,23

neinvestiční výdaje celkem	26 312,5	27 113,03	27 834,83	29 116,64	27 844,37	28 852,09	29 704,74

Zdroj: Výkazy MŠMT

Související náklady nejsou v poskytnutých datech uvedeny. Pro zjednodušení analýzy, jsou použita data, které vychází z výše odvodů v jednotlivých letech. Pro výpočet je vynásoben řádek „mzdové prostředky celkem“ (MPC) za konkrétní roky takto:

- Roky **2005 až 2008** = $MPC \cdot (0,35 + 0,02 + 0,0218) = MPC \cdot 0,3918$
- Roky **2009 až 2012** = $MPC \cdot (0,34 + 0,01 + 0,015) = MPC \cdot 0,365$

Kde první číslo jsou odvody, druhé FKSP a třetí ONIV. Platy jsou ze sloupce Mzdové náklady celkem, sečteny za všechny zařízení dohromady.

Tabulka 52 Financování z RUD v jednotlivých obcích ORP Litovel v roce 2013

Název obce	v Kč		v % RUD/celkové náklady
	Finanční prostředky z RUD	Celkové skutečné náklady	
Bílá Lhota	888 000	2 551 259	35%
Bílsko			
Bouzov	632 000	2 100 000	30%
Červenka	424 000	1 685 216	25%
Dubčany			
Haňovice	232 000	721 506	32%
Cholina	368 000	1 615 321	23%
Litovel	6 792 000	14 588 000	47%
Loučka			
Luká	1 072 000	1 200 000	89%
Měrotín			
Mladeč			
Náklo	1 184 000	2 300 000	51%
Olbramice			
Přovice	736 000	3 100 000	24%
Senice na Hané	1 480 000	2 955 000	50%
Senička			
Slavětín			
Střeň	208 000	791 122	26%
Vilémov	264 000	848 200	31%
Celkem	14 280 000	34 455 624	41%

Zdroj: vlastní zpracování

Data do této tabulky byla získána následovně: „Finanční prostředky z RUD“ počet žáků (2012/2013)*8000 Kč.

Ve sloupci „celkové skutečné náklady uvádíme data, která nám poskytly jednotlivé obce. Náklady získané šetřením u obcí jsou uvedeny včetně investic. Některé obce tento údaj neposkytly, u těchto obcí uvádíme náklady uvedené v par. 311 za rok 2013, zdroj: <http://www.rozpocetobce.cz>.

Je zřejmé, že všechny obce na chod svých škol uvolňují finanční prostředky z vlastních rozpočtů, nejen získané prostředky z RUD. Procentuálně nejvíce vlastních zdrojů na provoz školy uvádí obec Luká - 89%, nejméně obce Cholína – 23%.

Tabulka 53 Financování školství 2005-2013 v ORP Litovel

Rok	Úvazky	Platy	ONIV
2005	313,62	63 004 000	1 907 300
2006	317,14	67 158 000	1 635 700
2007	318,88	69 201 200	2 627 000
2008	313,15	70 561 000	1 965 600
2009	304,03	68 639 100	2 140 100
2010	301,40	70 634 500	1 734 600
2011	302,10	70 048 100	1 722 600
2012	311,71	75 479 600	1 017 200
2013	320,08	78 259 100	2 260 700

Zdroj: Odbor školství, kultury a sportu MěÚ Litovel

Je zřejmé, že náklady na provoz škol neustále narůstají. Výrazněji rostou náklady na platy zaměstnanců škol, než ONIV.

Nezbytné investiční potřeby obcí v ORP týkající se ZŠ do roku 2023

Tabulka 54 Investiční potřeby

Obec	Název a popis investice	odhadovaný rok	Orientační částka
celkem			42 432 000
Litovel	Výměna oken v budově Stálé táborové základny v Cakově	2015	250 000
Bílá Lhota	Výměna oken, dveří a nutné opravy přístavba ZŠ	2016	5 000 000
Bílá Lhota	Zateplení ZŠ	2017	5 000 000
Bílá Lhota	Oprava přístupové cesty ke škole - dvůr	2016	500 000
Cholina	Okna ZŠ a MŠ	2015	500 000
Náklo	Rekonstrukce místní MŠ	2015	4 282 000
Náklo	Rekonstrukce místní ZŠ (škola, toalety, šatny)		7 000 000
Bílá Lhota	Dovybavení dětských hřišť		500 000
Litovel	ZŠ Vítězná - výměna oken na chodbách školy, výměna podstřešních oken v hale, oprava podlahy a izolace v kuchyni, instalace odvěpňovače vody, postupná výměna koberců ve třídách, vybudování doskočiště pro skok daleký, nákup výškově nastavitelných lavic	2015 - 2020	nespecifikováno
Litovel	ZŠ Jungmannova - dokončení opravy školního dvora a zahrady, vybudování školního klubu v podkrovní, oprava elektrických rozvodů, oprava ústředního vytápění	2015 - 2020	nespecifikováno
Litovel	MŠ Gemerská - výměna oken a vstupních dveří – dokončit, zateplení střeš a stropů pod šikmou střechou – dokončit, zateplení obvodového pláště, rekonstrukce prádelny, rekonstrukce umývárny Gemerská I a Gemerská II, dokončení opravy oplocení a cesty, odvlhčení budovy, oprava fasády a její nátěr	2015 - 2020	nespecifikováno
Litovel	MŠ Gemerská – pracoviště Kollárova -oprava plotů do ulice Šmakalova, vybudování hřiště, dokončení výměny oken, oprava fasády a její nátěr	2015 - 2020	nespecifikováno
Litovel	MŠ Frištenského - oprava vstupu do školky, oprava fasády a její nátěr, vybavení areálu zahrady, oprava chodníku na zahradě	2015 - 2020	nespecifikováno
Litovel	MŠ Frištenského – pracoviště Číhadlo - dokončení opravy fasády a její nátěr, oprava komínu	2015 - 2020	nespecifikováno
Litovel	MŠ Frištenského – pracoviště Unčovice - oprava střechy, oprava fasády a její nátěr, výměna vstupních dveří, oprava schodiště	2015 - 2020	nespecifikováno
Litovel	ZŠ a MŠ Nasobůrky - dokončení výměny oken a dveří, oprava oplocení, oprava fasády a její nátěr, nátěr střechy, altán s vydlážděnou plochou	2015 - 2020	nespecifikováno
Litovel	Školní jídelna - výměna oken, zateplení budovy a	2015 - 2020	3 800 000

	oprava fasády - 3,8 mil. Kč		
Litovel	DDM Litovel - Rekonstrukce prádelny na sídlišti Gemerská - 12,5 mil. Kč	2015 - 2020	12 500 000
Náklo	Výstavba altánu u dětského hřiště v Nákle	2015 - 2020	300 000
Náklo	Zbudování volnočasového areálu	2015 - 2020	600 000
Střeň	Kluziště/hřiště na míčové hry za KD	2015	nespecifikováno

Zdroj: vlastní šetření

Většinu nezbytných investičních výdajů tvoří oprava budov MŠ a ZŠ. Zbývajících zhruba 20% tvoří vybavení, rekonstrukce či výstavby pro volnočasové aktivity dětí.

3.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

A. Analýza cílových (dotčených) skupin

Tabulka 55 Analýza cílových skupin školství

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Rodiče, kteří mají děti v MŠ, ZŠ	Kvalitní nabídka výuky a mimoškolní činnosti	Nezájem o dění ve škole	Webové stránky Osobní setkávání pedagogů a rodičů	Aktualizace webových stránek - zvýšit poutavost nabídky mimoškolní činnosti - zapojení rodičů
Rodiče – zájem o MŠ, ZŠ	Volná místa ve vybraných školách	Přehnaná očekávání	Osobní setkávání	Společná jednání
Děti v MŠ a žáci v ZŠ	zajímavá výuka	nezájem	Pravidelné konzultace	Zpestření výuky - co třeba zvýšit poutavost nabídky mimoškolní činnosti
Pedagogové a další zaměstnanci	-Dostatečné finanční ohodnocení -seberealizace	- odcházení ze škol	Pravidelné porady	Nabídka dalšího vzdělávání - odpovídající platové ohodnocení, kariérní postup, odměňování za práci navíc
Představitelé obce, která má ZŠ, MŠ	-Co nejnížší zatížení obecního rozpočtu -dobře fungující škola	-neochota financovat náklady „navíc“	Pravidelná komunikace s vedením školy	Vzájemná spolupráce, společné akce zapojení zastupitelů do problémů školy

Představitelé obce, kde škola ZŠ nebo MŠ není	Spolupráce se spádovou školou a obcí	špatná dopravní dostupnost	Pravidelná komunikace s vedením školy a obcí	Vzájemná spolupráce, společné akce
Partneři škol (sponzoři, sdružení rodičů, NNO, ...)	Zviditelnění školy a jejich vlastní podpory	-udržení dlouhodobé spolupráce	Propagace ve školních listech, na webových stránkách, pravidelná setkání, společné akce	Propagace na webových stránkách

Zdroj: vlastní zpracování

B. Analýza rizik – registr rizik v oblasti

Tabulka 56 Analýza rizik školství

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	$V = P \cdot D$		
Finanční riziko					
Nedostatek financí na běžný provoz a opravy	4	4	16	Získávání dotací	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Nedostatek financí na investice a vybavení	4	3	12	Získávání dotací	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Nedostatek financí na platy	4	4	16	Spolupráce s obcí	Stát
Organizační riziko					
Špatné rozmístění ZŠ, MŠ v rámci území	3	3	9	Meziobecní spolupráce	Obce daného území
Nedostatek dětí / příliš mnoho dětí (nepříznivý demografický vývoj)	4	4	16	Meziobecní spolupráce	Obce daného území
Nevhodně stanovené normativy na ZŠ a MŠ ze strany kraje	3	3	9	Žádost o výjimky	Obce daného území
Právní riziko					
Změna legislativy, která povede k vynuceným investicím (např. zpřísnění hygienických předpisů)	4	4	16	Získávání dotací	Obce daného území
Reformy, které zhorší podmínky pro kvalitní výuku	3	4	12	Změny na úrovni MŠMT	ZŠ, MŠ

Technické riziko					
Špatný technický stav budov ZŠ, MŠ	3	3	6	Získávání dotací	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Zastaralé či nevyhovující vybavení	3	3	6	Získávání dotací	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Věcné riziko					
Špatné řízení školy	3	4	12	Kvalifikovaný výběr ředitele	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Nízká kvalita výuky	3	4	12	Kvalifikovaný výběr učitelů	Konkrétní ZŠ, MŠ
Nezájem rodičů o umístění dětí do konkrétní ZŠ, MŠ	3	3	3	Propagace škol, mimoškolní aktivity	Konkrétní ZŠ, MŠ

Zdroj: vlastní zpracování

3.1.4. SWOT analýza školství a předškolního vzdělávání

Tabulka 57 SWOT analýza školství

Silné stránky:	Slabé stránky:
- nabídka mimoškolních aktivit -Vzájemná setkávání dětí i pedagogů při mimoškolních aktivitách -Nastartování spolupráce škol a obcí - dostatečné množství ZŠ i MŠ v rámci ORP	-Nezájem rodičů - Nedostatečné finanční ohodnocení učitelů při mimoškolních aktivitách -Nezájem obcí - malá provázanost mezi školami - špatný stav některých školních budov - nedostatečná komunikace s některými rodiči - nedostatečné podchycení kreativního potenciálu rodičů
Příležitosti:	Hrozby:
-Zmapování nabídky mimoškolních aktivit -Propagace mimoškolních aktivit vzájemně mezi obcemi -Společné soutěže, setkávání při mimoškolní činnosti - kreativita učitelů - práce s žáky se specifickými poruchami učení - zapojení rodičů a širší veřejnosti - prezentace škol - mezinárodní spolupráce - meziobecní spolupráce	- Finanční náklady - přirozený úbytek školní populace (demografický vliv) - ztráta zájmu učitelů při současné situaci ve školství -změna legislativy

Zdroj: vlastní zpracování

Ve SWOT analýze se odrážejí informace získané z analýzy i s osobních rozhovorů s dotčenými školami, obcemi a odborem školství, kultury a sportu MěÚ Litovel. Hlavní silnou stránkou je dostatečná nabídka základního vzdělávání v ORL Litovel, škol je nejenom dostatek, ale jsou i spádově dobře rozmístěny. Slabé stránky pravděpodobně kopírují problémy celé ČR v oblasti školství – nedostatek finančních prostředků, nezájem rodičů. Příležitosti vidí školy zejména v navázání vzájemné spolupráce a zapojení se do mezinárodní spolupráce. Z hrozeb mí na chod škol největší dopad časté změny legislativy a stále rostoucí finanční náklady.

3.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

V ORP Litovel je na 20 obcí celkem 14 ZŠ a 15 MŠ. V ORP je pouze jedno město – Litovel, ostatní obce mají do 2 000 obyvatel. Vzhledem k tomu, že je město Litovel přirozeným centrem ORP, soustřeďuje se zde i nabídka volnočasových aktivit pro děti. Je zde ZUŠ i SVČ. V obcích, kde není základní nebo mateřská škola, mají děti možnost chodit do spádových škol, které jsou všechny dobře dopravně dostupné. Nejvíce dětí navštěvuje ZŠ v Litovli, kde jsou celkem 4 základní školy. Všechny školy jsou na velmi dobré úrovni, většinou i dobře funguje spolupráce s obcí. Zatím školy moc nespolupracují mezi sebou, kromě občasných společných sportovních akcí, kterých se účastní pouze pár škol z celého ORP. Proto je zde velký prostor pro případnou meziobecní spolupráci, která by mohla nastartovat vzájemnou kooperaci.

Demografický vývoj jasně ukazuje, že se do budoucna bude zvyšovat počet dětí v ZŠ. Na tuto situaci jsou školy v ORP Litovel dobře připraveny, většina škol disponuje větší kapacitou, než je současná naplněnost škol.

3.2. Návrhová část pro oblast školství a předškolního vzdělávání

3.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Školství“, na jejímž základě byly připraveny Nástinu opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti školství.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma školství.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny ze zástupců škol z území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma školství.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení. Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

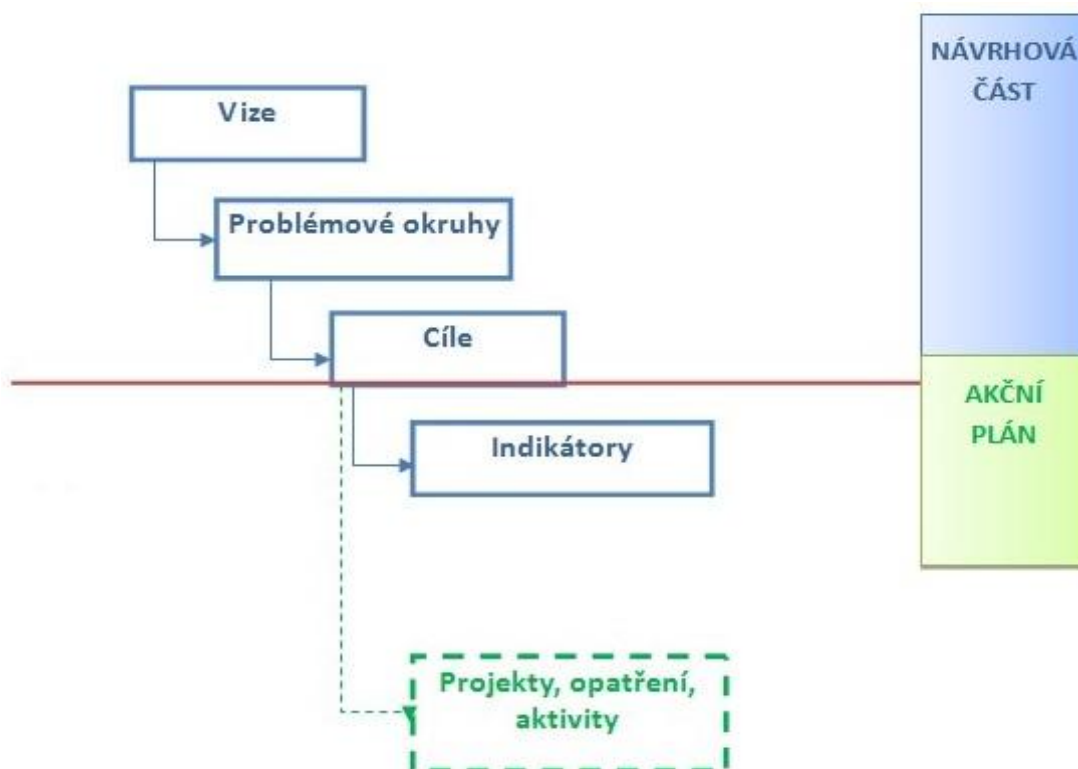
V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma školství a předškolního vzdělávání. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

Vedle určení budoucího směřování vývoje může vize také sloužit jako marketingový nástroj území.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Obrázek 1 Znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu Školství je uvedena v níže uvedeném schématu.

Vize meziobecní spolupráce - V oblasti školství funguje vzájemná výměna zkušeností, probíhají společná pravidelná setkávání s odborníky na úrovni ORP.

Školství	Problémová oblast 1	Problémová oblast 2
	Volná kapacita na základních školách	Nedostatečná integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
	cíl 1.1	cíl 2.1
	Zmapovat reálnou volnou kapacitu	Zajistit individuální přístup dětem se speciálními vzdělávacími potřebami
	cíl 1.2	cíl 2.2
	Využít volnou kapacitu ZŠ	Rozvíjet partnerství škol za účelem předávání zkušeností v práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

3.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Na jednání pracovní skupiny školství dne 16.6.2014 v Července byly definovány dva hlavní problémové okruhy. Ty byly dále připomínkovány fokusní skupinou ve složení: Ing. Vlastimil Habermann, vedoucí odboru školství, kultury a sportu MěÚ Litovel a ředitelé základních a mateřských škol v obcích na území ORP Litovel, konkrétně - Bílá Lhota, Litovel – Nasobůrky, Litovel – Jungmannova 655 a Dětský domov Litovel.

Problémový okruh č. 1 - Volná kapacita na základních školách

Popis problému:

Z analytické části vyplývá, že většina základních škol disponuje volnými kapacitami:

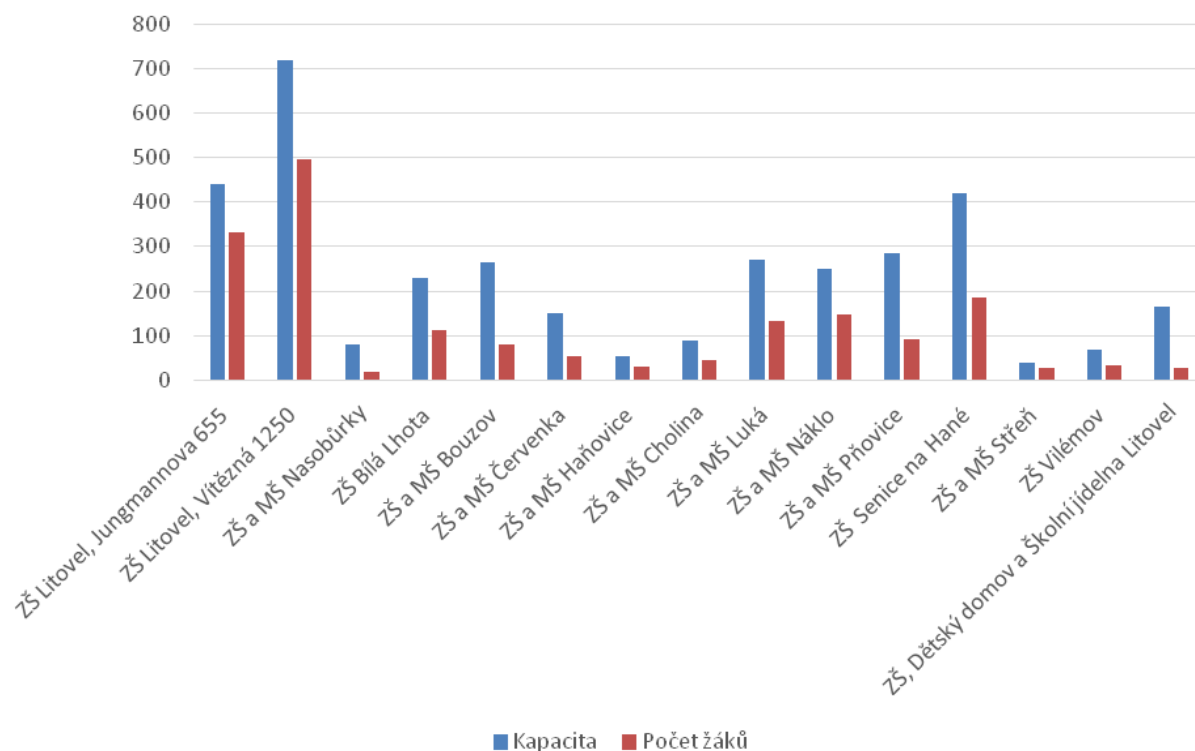
Tabulka 58 Volné kapacity ZŠ

Název ZŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa	Počet volných míst v %
Celkem za SO ORP		3529	1813	1716	49%
Základní škola Litovel, Jungmannova 655, okres Olomouc	Litovel, Jungmannova 655	440	333	107	24%
Základní škola Litovel, Vítězná 1250, okres Olomouc	Litovel, Vítězná 1250	720	497	223	31%
Základní škola a mateřská škola Nasobůrky	Chudobín, Nasobůrky 91	80	19	61	76%
Základní škola Bílá Lhota, okres Olomouc, příspěvková organizace	Chudobín, Bílá Lhota 56	230	111	119	52%
Základní škola, Mateřská škola, Školní jídelna a Školní družina Bouzov, příspěvková organizace	Bouzov 48	265	79	186	70%
Základní škola a Mateřská škola Červenka, příspěvková organizace	Litovel, Červenka, Komenského 31	150	53	97	65%
Základní škola a Mateřská škola Haňovice, příspěvková organizace	Chudobín, Haňovice 24	55	29	26	47%
Základní škola a Mateřská škola Cholína, okres Olomouc, příspěvková organizace	Cholína 35	90	46	44	49%
Základní škola a Mateřská škola Luká, okres Olomouc, příspěvková organizace	Slavětín, Luká 4	270	134	136	50%
Základní škola a Mateřská škola Náklo, okres Olomouc, příspěvková organizace	Náklo 126	250	148	102	41%
Základní škola a Mateřská škola Pňovice, okres Olomouc	Litovel, Pňovice 192	286	92	194	68%
Základní škola Senice na Hané, okres Olomouc, příspěvková organizace	Senice na Hané, Žižkov 300	420	185	235	56%
Základní škola a Mateřská škola Střeň, okres Olomouc, příspěvková organizace	Náklo, Střeň 58	40	26	14	35%

Základní škola Vilémov, okres Olomouc, příspěvková organizace	Cholina, Vilémov 41	68	33	35	51%
Základní škola, Dětský domov a Školní jídelna Litovel	Litovel, Palackého 938	165	28	137	83%

Zdroj: Odbor školství, kultury a sportu MěÚ Litovel

Graf 8 Kapacita ZŠ v ORP Litovel

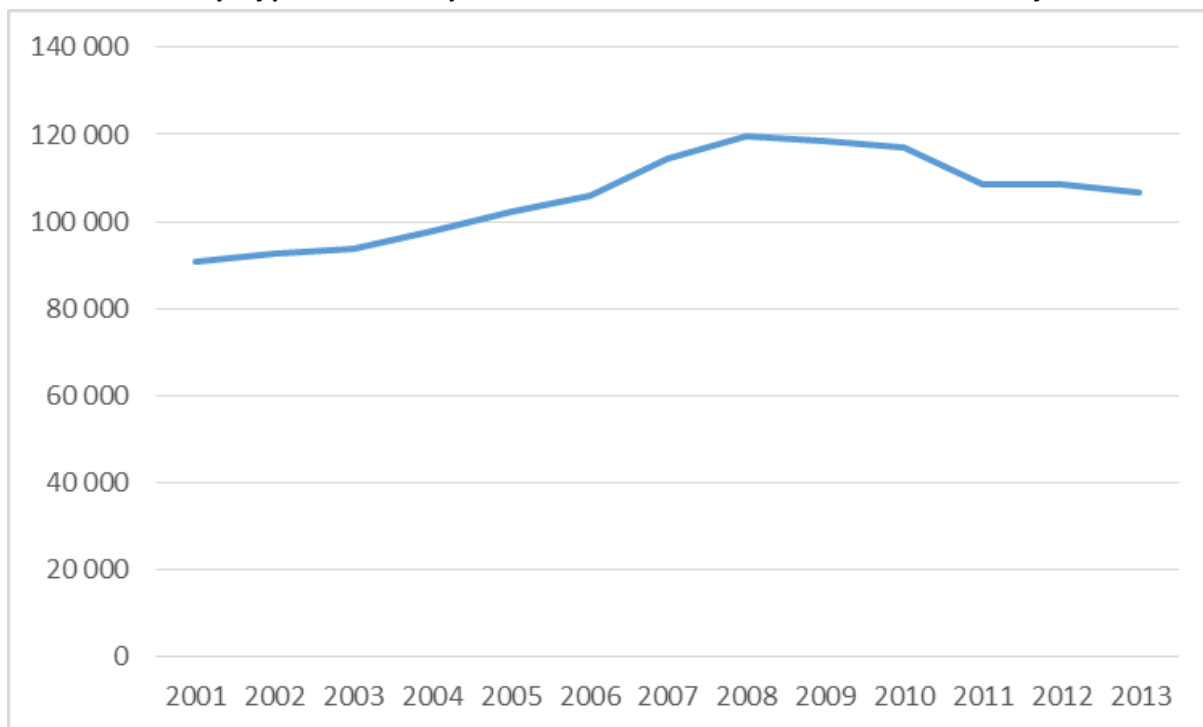
Zdroj: vlastní zpracování

Z výše uvedených podkladů vyplývá, že všechny základní školy mají volnou kapacitu, procentuálně nejvyšší počet volných míst eviduje Základní škola, Dětský domov a Školní jídelna Litovel (83%), nejvyšší počet volných míst nabízí Základní škola Senice na Hané (235 volných míst). Naopak procentuálně nejnižší počet volných míst je v Základní škole Litovel, Jungmannova 655 (24%) a početně nejnižší volnou kapacitu udává Základní škola a Mateřská škola Střeň (14 míst). Průměrně všechny školy na území ORP evidují 49% volné kapacity.

Příčiny problému:

Příčinnou problému je nedostatek dětí navštěvujících ZŠ v důsledku vývoje počtu obyvatel nejenom na území ORP Litovel, ale v celé ČR.

Graf 9 Vývoj počtu narozených dětí v letech 2008 – 2013 v Olomouckém kraji

Zdroj: vlastní zpracování

Z výše uvedeného grafu je zřejmé, docházelo k postupnému zvyšování počtu narozených dětí, které kulminovalo v roce 2008, i přes propad v roce 2011 je stále počet narozených dětí vyšší než v roce 2006. Vzhledem k tomu, že ve školním roce 2013/2014 nastoupily do první třídy děti narozené v letech 2006 a 2007, je tedy jasné, že kapacita ZŠ se bude postupně v dalších letech opět naplňovat.

Důsledky neřešení problému:

Problém s volnou kapacitou se částečně vyřeší díky demografickému vývoji obyvatel, školy budou naplněny dětmi ze silných populačních ročníků. Nepředpokládá se ovšem, že vyšší počet dětí naplní školy zcela, proto se s problémem volných míst budou školy stále potýkat. Pokud by byly v některých školách stále volné kapacity více než 30%, mohlo by to znamenat i snižování počtu pedagogů, zvyšování nákladů na energie, v krajním případě i slučování škol.

Ověření ve fokusní skupině:

Problém kapacity ZŠ se netýká všech škol na území ORP Litovel, nicméně ve většině je toto vnímáno jako problém, proto byl tento problémový okruh ponechán.

V diskuzi se členy fokusní skupiny bylo zmíněno, že kapacita každé školy je číslo, které nemusí nutně odpovídat skutečnosti. Je na ředitelích jednotlivých škol, zda tento údaj v oficiálních statistikách aktualizují. Proto rozdíl mezi uváděnou kapacitou a reálnou naplněností škol nemusí zcela odrážet skutečnost.

Dále bylo upřesněno, že počty pedagogů se snižují už několikátým rokem průběžně, pokud škola nemá na platy pedagogů, je většinou spíše dotována z obecních rozpočtů, než aby docházelo ke snižování úvazků nebo propouštění pedagogů.

Je důležité při definici tohoto problémového okruhu poukázat také na kapacitu mateřských škol v těch případech, kdy se jedná o stejné budovy. V těchto případech se objevuje zejména to, že kapacita ZŠ je dostatečná, ale kapacita MŠ nevyhovuje, školy musejí odmítat žádosti o předškolní vzdělávání z důvodu nedostatečné kapacity. V těchto případech kapacita MŠ výrazně ovlivňuje i následné počty žáků v ZŠ, jelikož naprostá většina dětí z MŠ přechází do ZŠ.

Problémový okruh č. 2 - Nedostatečná integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Popis problému:

Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami definuje § 16 zákona č. 561/2004. Sb. O předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ze dne 24. 9. 2004:

„Dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami je osoba se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním nebo sociálním znevýhodněním. Zdravotním postižením je pro účely tohoto zákona mentální, tělesné, zrakové nebo sluchové postižení, vady řeči, souběžné postižení více vadami, autismus a vývojové poruchy učení nebo chování. Zdravotním znevýhodněním je pro účely tohoto zákona zdravotní oslabení, dlouhodobá nemoc nebo lehčí zdravotní poruchy vedoucí k poruchám učení a chování, které vyžadují zohlednění při vzdělávání. Sociálním znevýhodněním je pro účely tohoto zákona rodinné prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy, nařízená ústavní výchova nebo uložená ochranná výchova, nebo postavení azylanta, osoby požívající doplňkové ochrany a účastníka řízení o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky podle zvláštního právního předpisu.

Speciální vzdělávací potřeby dětí, žáků a studentů zjišťuje školské poradenské zařízení. Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na vzdělávání, jehož obsah, formy a metody odpovídají jejich vzdělávacím potřebám a možnostem, na vytvoření nezbytných podmínek, které toto vzdělávání umožní, a na poradenskou pomoc školy a školského poradenského zařízení. Děti, žáci a studenti se zdravotním postižením mají právo bezplatně užívat při vzdělávání speciální učebnice a speciální didaktické a kompenzační učební pomůcky poskytované školou.

Ředitel mateřské školy, základní školy, základní školy speciální, střední školy, konzervatoře a vyšší odborné školy může ve třídě nebo studijní skupině, ve které se vzdělává dítě, žák nebo student se speciálními vzdělávacími potřebami, zřídit funkci asistenta pedagoga. V případě dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním je nezbytné vyjádření školského poradenského zařízení.“

Na území ORP Litovel nabízí základní školy svým žákům s diagnostikovanými SVP vzdělávání formou individuální integrace v běžných třídách s možností vzdělávání podle individuálních vzdělávacích plánů. Školy se ale potýkají se dvěma zásadními problémy v této oblasti – nedostatek proškolených pedagogů v této oblasti a nedostatek asistentů pedagogů, kteří by se věnovali dětem s diagnostikovanými SVP. Jedna základní škola v Litovli je samostatně zřízená pro žáky s mentálním postižením, konkrétně Základní škola, Dětský domov a Školní jídelna Litovel.

Příčiny problému:

Hlavní příčinou problému je nedostatek finančních prostředků, které by mohly školy uvolnit ze svých rozpočtů na další vzdělávání učitelů v oblasti speciální pedagogiky a na mzdové výdaje na asistenty pedagogů. V ČR stále roste počet dětí, kterým je diagnostikována určitá SVP, bohužel tomu neodpovídá i nárůst odborníků na základních školách.

Důsledky neřešení problému:

Závažným negativním důsledkem by při nízké odbornosti učitelů bylo zejména určení špatné diagnózy a tím k chybnému stanovení individuálního vzdělávacího plánu, který by neodpovídal potřebám dítěte. Pokud by problém nebyl na školách adekvátně řešen, docházelo by v krajním případě k poklesu počtu dětí v ZŠ. V případě, že by školy přestaly uvolňovat finanční prostředky z vlastních rozpočtů, museli by rodiče své děti umístit do jiné školy, která nabízí těmto dětem adekvátní výuku včetně odborného zázemí.

Ověření ve fokusní skupině:

Formulace problémového okruhu byla ponechána, byly doplněny další konkrétní postřehy v této problematice.

Ve školách s menším kolektivem dětí a pedagogy s adekvátním vzděláním není problém se samotnou integrací dětí, v tomto případě je problémem spíše nedostatek finančních prostředků na adekvátní pomůcky a nadstandardní práci pedagogů.

Problémem je často neochota rodičů a neřešení obtíží těchto dětí už v předškolním věku.

Další problém jsou dlouhé čekací lhůty u Pedagogicko-psychologických poraden, také vyjádření poradny přichází s časovou prodlevou, proto vydané doporučení už nemusí odpovídat realitě.

Problémem v této oblasti je také nedostatek finančních prostředků na činnost asistentů pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami.

Ve fokusní skupině bylo také zmíněno, že chybí nejen finanční prostředky na integraci žáků s problémy, ale i na aktivní podporu talentovaných žáků.

3.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Tabulka 59 Zmapování reálné volné kapacity

Problémový okruh 1	Volná kapacita na základních školách
Cíl 1.1	Zmapovat reálnou volnou kapacitu
Popis cíle	V analytické části je uváděna volná kapacita základních škol. Údaje byly získány na odboru školství, kultury a sportu MěÚ Litovel. V mnoha případech ale tento údaj neodpovídá skutečnosti a je jen na řediteli či zřizovateli školy, zda v registru reálnou kapacitu opraví či nikoliv. Proto údaje mohou být zkreslené a pro kvalitní analýzu současného stavu by měly být zaktualizovány. Aktualizace by probíhala řízenými rozhovory s řediteli jednotlivých škol.
Hlavní opatření	A.1 Zjištění reálné kapacity - Zjištění reálné kapacity prostřednictvím řízených rozhovorů s řediteli ZŠ - Úprava registrů dle zjištěných údajů B.1 Analýza volných kapacit s širším územním celkem - Srovnání volných kapacit ZŠ se sousedními ORP v rámci Olomouckého kraje
Název indikátorů k hodnocení cíle	Procentuální rozdíl skutečné volné kapacity a volné kapacity uváděné v registrech
Správce cíle	Vedoucí odboru školství, kultury a sportu MěÚ Litovel

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 60 Využití volné kapacity ZŠ

Problémový okruh 1	Volná kapacita na základních školách
Cíl 1.2	Využít volnou kapacitu ZŠ
Popis cíle	V analýze bylo zjištěno, že většina základních škol na území ORP Litovel má volnou kapacitu, která se pohybuje procentuálně od 24% až do 83%. V absolutních číslech se jedná o volné kapacity v řádu 14 míst až 235 volných míst. Diskuze s fokusní skupinou ukazuje, že kapacita ZŠ úzce souvisí s kapacitou MŠ v těch obcích, kde děti z MŠ přechází do ZŠ ve stejné obci, případně přímo ve stejné budově. Aktivita obou zařízení se tedy přirozeně prolínají. Pokud je nedostatečná kapacita v mateřské škole, je zřejmé, že i do základní školy nastoupí méně žáků. Vzhledem ke značnému procentuální rozdílu ve sledovaných školských zařízeních by bylo vhodné analyzovat důvody a navrhnout společná řešení.

Hlavní opatření	A.1 Ekonomická analýza - rozbor nákladů na jednoho žáka - zpracování ekonomicky výhodné varianty řešení B.1 Věcná opatření - zpracování návrhů na využití volné kapacity pro jednotlivé ZŠ - srovnání řešení v jednotlivých ZŠ - navržení společného řešení - sdílená statistická data v rámci ORP Litovel
Název indikátorů k hodnocení cíle	Meziroční procentuální změny v počtech probíhajících kroužků v budovách ZŠ
Správce cíle	Ředitel ZŠ a MŠ Nasobůrky

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 61 Zajištění individuálního přístupu dětem

Problémový okruh 2	Nedostatečná integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
Cíl 2.1	Zajistit individuální přístup dětem se speciálními vzdělávacími potřebami
Popis cíle	Integrace dává příležitost integrovaným dětem, aby se v prostředí běžných škol učily společně, zároveň ale také respektuje individuální tempo a možnosti každého dítěte. V žádném případě to neznamená pouhé umístění dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami do běžné třídy, bez podpory, kterou dané dítě potřebuje. Aby byla integrace na školách úspěšná, musí být rodiče dítěte adekvátně informováni a škola musí být ochotna dítě přijmout. Zejména je důležitý postoj vedení školy a učitelů, kteří integrovaného žáka učí. Na nich záleží, zda se žák se speciálními vzdělávacími potřebami stane jejím respektovaným žákem, se stejnými právy i povinnostmi jako ostatní žáci školy. Důležitá je týmová práce – učitel běžné školy, rodič, asistent, speciální pedagog. Škola respektuje rozhodnutí odborného pracoviště, které má žáka ve speciálně pedagogické péči a které si vybrali rodiče žáka. Klíčová je i podpora rodiny, předpokládá se větší zapojení rodičů do přípravy na vyučování. Pro běžnou školu je personálně i finančně náročné zajistit tuto výuku co nejkvalitněji, proto základní školy vítají možnost nalezení vhodného řešení společně s odborným pracovištěm a ve spolupráci s dalšími školami v rámci ORP Litovel. Je nezbytné řešit zejména nedostatek odborníků, tj. nedostatek proškolených pedagogů v této oblasti a nedostatek asistentů pedagogů.

Hlavní opatření	A.1 Zjištění současného stavu - zmapování způsobu integrace žáků v jednotlivých ZŠ na území ORP Litovel B.1 Věcná opatření - zpracování návrhů řešení pro jednotlivé ZŠ ve spolupráci s externími odbornými pracovišti
Název indikátorů k hodnocení cíle	Počet úvazků na pozici Pedagogický asistent
Správce cíle	Ředitel ZŠ Litovel, Vítězná

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 62 Rozvíjení partnerství škol

Problémový okruh 2	Nedostatečná integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
Cíl 2.2	Rozvíjet partnerství škol za účelem předávání zkušeností v práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
Popis cíle	Všechny základní školy na území ORP Litovel řeší problematiku integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Navzájem se mohou inspirovat, jakým způsobem tuto problematiku řeší a najít i některé společná řešení, která budou znamenat zkvalitnění výuky integrovaných žáků a při společném řešení budou také znamenat finanční úsporu.
Hlavní opatření	A.1 Věcná opatření - zmapování potřeb jednotlivých základních škol na území ORP Litovel v oblasti integrace A.2 Spolupráce mezi školami - sestavení příkladů dobré praxe v rámci ČR v oblasti spolupráce mezi školami v této oblasti - návrhy spolupráce mezi školami na území ORP Litovel
Název indikátorů k hodnocení cíle	Počet obcí zapojených prostřednictvím svých škol a školských zařízení do předávání zkušeností v oblasti vzdělávání žáků se SVP
Správce cíle	Ředitel ZŠ Litovel, Jungmannova 655

Zdroj: vlastní zpracování

3.2.4. Indikátory

Indikátory výsledku

Tabulka 63 Počet volných míst na ZŠ

Problémový okruh	Volná kapacita na základních školách		
Číslo indikátoru	1.1		
Název indikátoru	Počet volných míst na ZŠ		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	Vedoucí odboru školství, kultury a sportu MěÚ Litovel		
Roky	2013	2017	2020
Plán		1 500	1 400
Skutečnost	1 716		
Popis měřítka:	Analýza ukázala, že se na území ORP Litovel eviduje vysoký počet volných míst na ZŠ. Cílem je snížit volnou kapacitu, v případě že bude kapacita stále vysoká, analyzovat důvody proč tomu tak je, zda se např. prostory využívají i k mimoškolním aktivitám. Předpokladem je přesné stanovení volné kapacity ředitelem školy a aktualizace tohoto údaje v Rejstříku škol a školských zařízení.		
Metodika a výpočet:	Údaje o počtu volných míst evidují ředitelé jednotlivých základních škol, tento údaj zadávají do Rejstříku škol a školských zařízení.		
Zdroj čerpání dat:	Odbor školství, kultury a sportu MěÚ Litovel, který čerpá z Rejstříku škol a školských zařízení		

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 64 Počet ZŠ, které se věnují integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Problémový okruh	Nedostatečná integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami		
Číslo indikátoru	2.1		
Název indikátoru	Počet ZŠ, které se věnují integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	Ředitel ZŠ Litovel, Vítězná		
Roky	2013	2017	2020
Plán		14	14
Skutečnost	13		
Popis měřítka:	V současné době se integraci žáků věnuje 13 škol. Vzhledem k tomu, že počet žáků každoročně roste, předpokládáme stejný trend i na území ORP Litovel, nejen co se zvýšení celkového počtu žáků, ale předpokládáme zapojení i zbývajících škol. V indikátoru sledujeme pouze školy zřizované obcemi.		
Metodika a výpočet:	Údaj o počtu integrovaných žáků uvádějí základní školy do výkazů M 3a, které shromažďuje za celé ORP Odbor školství, kultury a sportu MěÚ Litovel.		
Zdroj čerpání dat:	Výkaz o základní škole M 3a, údaje poskytne Odbor školství, kultury a sportu MěÚ Litovel.		

Zdroj: vlastní zpracování

Indikátory výstupu

Problémový okruh 1 - Volná kapacita na základních školách

Tabulka 65 Počet návrhů na využití volné kapacity pro jednotlivé ZŠ

Cíl	Zmapovat reálnou volnou kapacitu		
Číslo indikátoru	1.2		
Název indikátoru	Počet návrhů na využití volné kapacity pro jednotlivé ZŠ		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	Kancelář MAS Moravská cesta, z.s.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		5	10
Skutečnost	Nebylo sledováno		
Popis měřítka:	Z analýzy vyplynulo, že ZŠ disponují volnou kapacitou, v popisu cílů dále zmiňujeme i některé možné varianty, jak volnou kapacitu využít. Zatím na území ORP Litovel neproběhla diskuze nad návrhy, jak tuto volnou kapacitu využít. Kromě volnočasových aktivit se mohou na školách najít další vhodné způsoby. Proto je budeme mapovat a poté o nich budou školy společně diskutovat a vzájemně se inspirovat.		
Metodika a výpočet:	Každá ZŠ bude mít možnost navrhnout způsob využití volné kapacity své ZŠ, bude sledován počet návrhů, při stejných návrzích i jejich četnost.		
Zdroj čerpání dat:	Návrhy na využití kapacity škol budou sdělovat ředitelé jednotlivých ZŠ, data bude shromažďovat kancelář MAS.		

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 66 **Procentuální rozdíl skutečné volné kapacity a volné kapacity uváděné v registrech**

Cíl	Zmapovat reálnou volnou kapacitu		
Číslo indikátoru	1.3		
Název indikátoru	Procentuální rozdíl skutečné volné kapacity a volné kapacity uváděné v registrech		
Měrná jednotka	%		
Správce měřítka	Vedoucí odboru školství, kultury a sportu MěÚ Litovel		
Roky	2013	2017	2020
Plán		10%	5%
Skutečnost	Nebylo sledováno		
Popis měřítka:	Při analýze bylo zjištěno, že ne všechny školy uvádí v registrech reálnou volnou kapacitu škol, což může vést k tomu, že některé školy mohou být vnímány jako méně využívané. Proto by bylo vhodné uvádět v oficiálních statistikách opravdu reálné údaje, aby bylo možné s nimi dále pracovat a analyzovat tyto údaje.		
Metodika a výpočet:	V % vyjádřený podíl volné kapacity uvedené v Rejstříku škol a školských zařízení a reálné volné kapacity zjištěné přímo na jednotlivých ZŠ. Pro správný výpočet je nutné si stanovit výpočet reálné kapacity. Ten bude stanoven takto: počet kmenových tříd x 30. Poř. 34, pokud je stanovena výjimka na navýšení počtu žáků.		
Zdroj čerpání dat:	Údaje o reálné kapacitě poskytnou ředitelé jednotlivých ZŠ, data o registrované kapacitě budou zjištěna na odboru školství, kultury a sportu MěÚ Litovel, který čerpá z Rejstříku škol a školských zařízení.		

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 67 Meziroční procentuální změny v počtech probíhajících kroužků v budovách ZŠ

Cíl	Využít volnou kapacitu ZŠ		
Číslo indikátoru	1.4		
Název indikátoru	Meziroční procentuální změny v počtech probíhajících kroužků v budovách ZŠ		
Měrná jednotka	%		
Správce měřítka	Ředitel ZŠ a MŠ Nasobůrky		
Roky	2013	2017	2020
Plán		+ 5% oproti roku 2013	+ 10% oproti roku 2013
Skutečnost	100%		
Popis měřítka:	V souvislosti s volnou kapacitou na školách je využívání prostor k odpoledním mimoškolním aktivitám jednou z možností, jak využít prostory školy i k dalším činnostem. Navíc nabídka volnočasových aktivit na základních školách může být pro zřizovatele na obcích jedním z parametrů, kterým vyhodnocuje kvalitu školy. Pokud počet kroužků narůstá, znamená to, že školy nabízí i něco navíc oproti běžné výuce. Neplatí to ale plošně pro celé ORP Litovel, ve městě Litovel nabízí mimoškolní aktivity Dům dětí a mládeže. Proto bude tento indikátor vyhodnocován pouze na obcích, mimo ZŠ v Litvli.		
Metodika a výpočet:	Počty kroužků budou zjišťovány na jednotlivých základních školách, bude provedeno srovnání s předchozím rokem. Při střednědobém hodnocení bude použito srovnání s rokem 2013, v letech 2017 a 2020.		
Zdroj čerpání dat:	Ředitelé jednotlivých základních škol		

Zdroj: vlastní zpracování

Problémový okruh 2 - Nedostatečná integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Tabulka 68 Počet úvazků na pozici Pedagogický asistent

Cíl	Zajistit individuální přístup dětem se speciálními vzdělávacími potřebami		
Číslo indikátoru	2.2		
Název indikátoru	Počet úvazků na pozici Pedagogický asistent		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Ředitel ZŠ Litovel, Vítězná		
Roky	2013	2017	2020
Plán		12	14
Skutečnost	10,42		
Popis měřítka:	Hlavním předpokladem úspěšné integrace je individuální přístup k žákům. Pokud je ve třídách přítomen asistent pedagoga, je tento individuální přístup docílen. Bohužel náklady na mzdy asistentů převyšují finanční možnosti škol, proto je počet asistentů značně poddimenzován. Cílem je počet navýšit, s ohledem na finanční možnosti škol a s přispěním zdrojů z nejrůznějších dotačních titulů.		
Metodika a výpočet:	Evidenci o počtu úvazků pedagogických asistentů evidují za každé ORP obce s rozšířenou působností.		
Zdroj čerpání dat:	Odbor školství, kultury a sportu MěÚ Litovel		

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 69 Počet obcí zapojených prostřednictvím škol a školských zařízení do předávání zkušeností v oblasti vzdělávání žáků SVP

Cíl	Rozvíjet partnerství škol za účelem předávání zkušeností v práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami		
Číslo indikátoru	2.3		
Název indikátoru	Počet obcí zapojených prostřednictvím svých škol a školských zařízení do předávání zkušeností v oblasti vzdělávání žáků se SVP		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Ředitel ZŠ Litovel, Jungmannova 655		
Roky	2013	2017	2020
Plán		8	10
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Základní školy zřizuje 11 obcí na území ORP Litovel a integraci žáků se SVP se v současné době věnuje 13 ze 14 ZŠ. Proto je vhodné v této oblasti navrhnout společné postupy nebo se vzájemně inspirovat při řešení problémů s integrací žáků. Dosud neproběhlo společné setkání pouze k této problematice.		
Metodika a výpočet:	Hodnota bude zjištěna dotazováním u jednotlivých ZŠ a starostů. Společná setkání zajistí MAS Moravská cesta, z.s.		
Zdroj čerpání dat:	Starostové jednotlivých obcí, ředitelé základních škol		

Zdroj: vlastní zpracování

3.3. Pravidla pro řízení strategie

3.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení

Složení řídící skupiny
Motivující starosta
Projektový tým
Regionální koordinátor
Regionální tým

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Zmapovat reálnou volnou kapacitu	Vedoucí odboru školství, kultury a sportu MěÚ Litovel
1.2	Využít volnou kapacitu ZŠ	Ředitel ZŠ a MŠ Nasobůrky
2.1	Zajistit individuální přístup dětem se speciálními vzdělávacími potřebami	Ředitel ZŠ Litovel, Vítězná
2.2	Rozvíjet partnerství škol za účelem předávání zkušeností v práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	Ředitel ZŠ Litovel, Jungmannova 655

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1.1	Počet volných míst na ZŠ	Vedoucí odboru školství, kultury a sportu MěÚ Litovel
2.1	Počet ZŠ, které se věnují integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	Ředitel ZŠ Litovel, Vítězná
1.2	Procentuální rozdíl skutečné volné kapacity a volné kapacity uváděné v registrech	Vedoucí odboru školství, kultury a sportu MěÚ Litovel
1.3	Meziroční procentuální změny v počtech probíhajících kroužků v budovách ZŠ	Ředitel ZŠ a MŠ Nasobůrky
2.2	Počet úvazků na pozici Pedagogický asistent	Ředitel ZŠ Litovel, Vítězná
2.3	Počet obcí zapojených prostřednictvím svých škol a školských zařízení do předávání zkušeností v oblasti vzdělávání žáků se SVP	Ředitel ZŠ Litovel, Jungmannova 655

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.-3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

3.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

3.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné

z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity)

3.4. Závěr a postup zpracování

3.4.1. Shrnutí

Analytická část přehledně formou tabulek a grafů shrnuje veškeré relevantní informace týkající se předškolní výchovy a základního školství na území ORP Litovel. Na základě výsledků z analýzy a po několika osobních jednáních se zástupci škol na území ORP Litovel byly nastaveny dva problémové okruhy. Prvním stanovený problémovým okruhem je na území ORP Litovel volná kapacita na základních školách. Tento problém je dále rozpracován na dva cíle – 1) zmapování reálné volné kapacity a 2) využití volné kapacity ZŠ.

Jako druhý problémový okruh byla stanovena nedostatečná integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Také zde byly stanoveny dva cíle, konkrétně si klademe za cíl zajistit individuální přístup dětem se speciálními vzdělávacími potřebami a Rozvíjet partnerství škol za účelem předávání zkušeností v práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Naplňování všech cílů budeme v následujících letech sledovat vhodně nastavenými indikátory.

Oblast školství se na území ORP Litovel samozřejmě potýká s dalšími problémy, jako je například nedostatek finančních prostředků na rekonstrukce a modernizaci škol. Tyto a další problémy mohou být součástí případné aktualizace této strategie.

3.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Strategie byla zpracována komunitním způsobem, na jednání v průběhu přípravy strategie byly přizváni zástupci všech MŠ a ZŠ na území ORP Litovel a zástupci MěÚ Litovel. Všem zapojeným subjektům byla kromě osobních jednání také pravidelně zasílána rozpracovaná verze strategie a všichni měli možnost se vyjádřit i k její finální podobě. Data obsažená ve strategii byla získána zejména z Výkazů MŠMT a odboru školství, kultury a sportu MěÚ Litovel, dále byla použita statistická data a vlastní šetření.

3.5. Přílohy

Vazba na Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) - prioritní osa 3 (PO 3) Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání

Na základě jednání s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy – odborem přípravy Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání - najdou uplatnění některé výstupy souhrnných dokumentů projektu meziobecní spolupráce v podporovaných oblastech a aktivitách prioritní osy 3 „Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání“, jako např. podpora budování kapacit pro inkluzivní vzdělávání, vytváření kapacit pro rozvoj základních pre/gramotností v mateřských a základních školách, podpora budování kapacit pro pedagogický leadership na úrovni školy a území včetně rozvoje spolupráce školy, rodičů a mimoškolního vzdělávání, nebo podpora krajského akčního plánování s vazbou na místní akční plány.

Vazba na Operační program Integrovaný regionální operační program (IROP) – specifický cíl 2.4

Uplatnění najdou některé výstupy souhrnných dokumentů projektu meziobecní spolupráce a to zejména v oblastech budování infrastruktury mateřských škol, podpora krajského akčního plánování s vazbou na místní akční plány s potřebami rozvoje infrastruktury pro podporu polytechnického vzdělávání nebo připojení k internetu, anebo konektivita celých škol.

4. Téma 2.: Sociální služby

4.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

4.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Z pohledu obcí je zajištění sociální péče jednou z významných aktivit, kterou v rámci výkonu samostatné působnosti plní. Tato oblast je velmi široká, finančně náročná a je neustále kladen důraz na zvyšování kvality těchto služeb. Co se týče financování, veřejné zdroje zcela určitě nebudou přibývat, zatímco počet uživatelů těchto služeb bude, vzhledem k demografickému vývoji, spíše narůstat.

Při reformě veřejné správy, konkrétně při ukončení činnosti okresních úřadů k 31. 12. 2002, například převzaly mnohé obce zřizovatelské kompetence k části pobytových zařízení pro seniory a osoby se zdravotním postižením. Do dnešní doby se neustále potýkají s financováním těchto zařízení. V rámci sociální reformy bylo také přeneseno břemeno zajištění poskytování sociálních služeb ve zvýšené míře na obce, a to bez dostatečného finančního zajištění.

Vývoj společnosti a demografický vývoj vyžadují kvalitativní změnu sociálních služeb a flexibilitu jejich spektra. Takto zásadní a rozsáhlé změny vyžadují dlouhodobá koncepční řešení, která berou v úvahu i širší souvislosti. Z tohoto důvodu je oblast sociálních služeb vhodným tématem pro spolupráci obcí. Společně lze nastavit efektivnější systém nejen z pohledu ekonomického, ale také humánního.

Meziobecní spolupráce na tomto poli může přinést vhodné strategie k řešení sociální problematiky, může vhodným způsobem podpořit přirozený rozvoj regionu – místního území. Obec je v této oblasti nejen v postavení poskytovatele a subjektu, který finančně přispívá ostatním poskytovatelům sociálních služeb, ale také koordinátora spolupráce s neziskovým sektorem, podnikatelskými strukturami a zájmovými sdruženími. Vhodně nastavenými strategiemi, programy, projekty je možné předejít sociální exkluzi některých skupin obyvatel, podpořit sociální začlenění již vyloučených skupin a saturovat oprávněné potřeby cílových skupin.

Nezanedbatelným bonusem spolupráce v regionu může být rozvoj tzv. sociální ekonomiky, jejíž koncept přináší nová a moderní řešení aktuálních témat, kterými jsou například integrace osob sociálně vyloučených, rozvoj místních zdrojů apod. Jeden z předpokladů, z nichž sociální ekonomika vychází, je, že stát není schopen finančně ani organizačně zajistit všechny sociální potřeby občanů. Sociální ekonomika je sociálně odpovědná, podporuje sociální soudržnost, směřuje k boji proti chudobě a sociální exkluzi.

Vzhledem k finanční náročnosti a proměnlivosti požadavků na spektrum sociálních služeb je žádoucí, aby byla vytvořena optimální síť sociálních služeb v regionu odpovídající skutečným potřebám. V této oblasti je celá řada problémů a témat, které je vhodné řešit společně, v rámci meziobecní spolupráce. Nemusí se však vždy jednat přímo o sociální služby ve smyslu zákona o sociálních službách, neoddiskutovatelný přínos je i v rozvoji služeb návazných či souvisejících. Smyslem projektu rozvoje meziobecní spolupráce není tvorba komunitních plánů rozvoje sociálních služeb nebo jejich nahrazování. Cílem je najít vhodné téma pro meziobecní spolupráci, které přispěje k místnímu rozvoji, aniž by byly narušeny již funkční principy či schémata.

Základní legislativa

V roce 2006 byly schváleny zákony, které zásadním způsobem transformovaly sociální oblast a poskytování sociálních služeb v ČR. V současné době je poskytování sociálních služeb v České republice upraveno těmito základními právními předpisy:

- 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, kterým jsou upraveny podmínky poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé situaci prostřednictvím sociálních služeb a příspěvku na péči. Kromě toho zákon upravuje podmínky pro vydání oprávnění k poskytování sociálních služeb, výkon veřejné správy v této oblasti, včetně kontroly kvality poskytovaných sociálních služeb, předpoklady pro výkon činností v sociálních službách a předpoklady pro výkon povolání sociálního pracovníka.
- vyhláška MPSV č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, v níž je mj. stanoven rozsah úkonů poskytovaných v rámci základních činností u jednotlivých druhů sociálních služeb, maximální výše úhrad za poskytování některých sociálních služeb, způsob hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby, obsah a hodnocení plnění standardů sociálních služeb atd.

4.1.2. Popis sociálních služeb ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

Na území ORP Litovel se nachází 3 poskytovatelé sociálních služeb, kteří zde mají sídlo nebo pobočku.

1) Nové Zámky - poskytovatel sociálních služeb vytváří podmínky pro důstojný a naplňující život pro dospělé osoby s mentálním postižením, které si vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu nebo sociální situaci nemohou služby zabezpečit za pomoci blízké osoby nebo terénními službami. Zařízení usiluje, aby se uživatelé sociálních služeb, s přihlédnutím k jejich možnostem a schopnostem, co nejvíce přiblížili k běžnému způsobu života.

Kapacita zařízení je 163 uživatelů. Z toho 96 uživatelů je v Nových Zámkách, 67 uživatelů v Litovli. Zařízení poskytuje dvě sociální služby - Domov pro osoby se zdravotním postižením a Domov se zvláštním režimem, proto je v tabulce uveden 2x.

2) Domov důchodců Červenka - příspěvková organizace zřízená Olomouckým krajem. Sídlo domova je Červenka, Nádražní 105, 784 01 Litovel.

DD Červenka má rezidentní charakter. Působnost domova je nadregionální a zasahuje území regionů Litovelsko, Uničovsko, Šternbersko, Mohelnicko a Olomoucko.

Pro uživatele poskytuje celoroční pobyty. Služby jsou poskytovány na dvou místech – oddělení Červenka a oddělení Litovel. Kapacita domova je 165 uživatelů (101 – oddělení Červenka, 64 – oddělení Litovel). Služba je poskytována nepřetržitě po celý rok.

Domov důchodců Červenka poskytuje ústavní sociální, zdravotní a rehabilitační péči starým spoluobčanům, kteří se ocitli v nepříznivé životní situaci a vyžadují celodenní péči, kterou jim není schopna zajistit rodina, pečovatelská služba ani jiná terénní služba. Péče v domově stojí na konci uzavřeného zachytného kruhu sociální péče o staré spoluobčany a slouží k důstojnému a plnohodnotnému prožití poslední části jejich života.

3) Charita Šternberk, středisko Litovel - Rozsah služeb: pečovatelská služba, ošetřovatelská služba, humanitární šatník, půjčovna kompenzačních a zdravotních pomůcek, mateřské centrum Rybička. Toto zařízení je uvedeno v položce "Ostatní".

Na území ORP Litovel je od dubna 2014 poskytována další sociální služba, která není zahrnuta v analýzách, jelikož je zcela nově zřízena:

V obci Bílsko zahájil činnost Domov se zvláštním režimem pro osoby a seniory s duševním onemocněním a pro osoby s duševním onemocněním způsobeným návykovými látkami. Bude poskytovat sociální pobytovou službu nepřetržitě po celý rok. Kapacita Domova je 32 uživatelů. Sociální služby poskytované v Domově jsou určeny cílové skupině zájemců o sociální službu z řad občanů a seniorů, kteří se ocitli v tíživé sociální situaci následkem svého zhoršeného zdravotního stavu vyžadujícího celodenní ošetřovatelskou péči, a jejichž rodina není schopna sama tuto péči zajistit. Jedná se o osoby (muže i ženy) starší 50 let věku, se závislostí na pomoci druhé osoby, kteří trpí chronickým duševním onemocněním a duševním onemocněním způsobeným závislostí na návykových látkách, případně dalším podobným typem zdravotního onemocnění. Zájemcem o sociální službu v Domově mohou být i osoby částečně či plně zbavené svéprávnosti.

Tabulka 70 Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP

Druh zařízení sociálních služeb	
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	1
Domovy pro seniory	1
Domovy se zvláštním režimem	1
Ostatní	1
celkem	4

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 71 Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP)

Druh zařízení sociálních služeb	
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	1
Domovy pro seniory	2
Domovy se zvláštním režimem	1
Zařízení pro krizovou pomoc	1
Ostatní	2
celkem	7

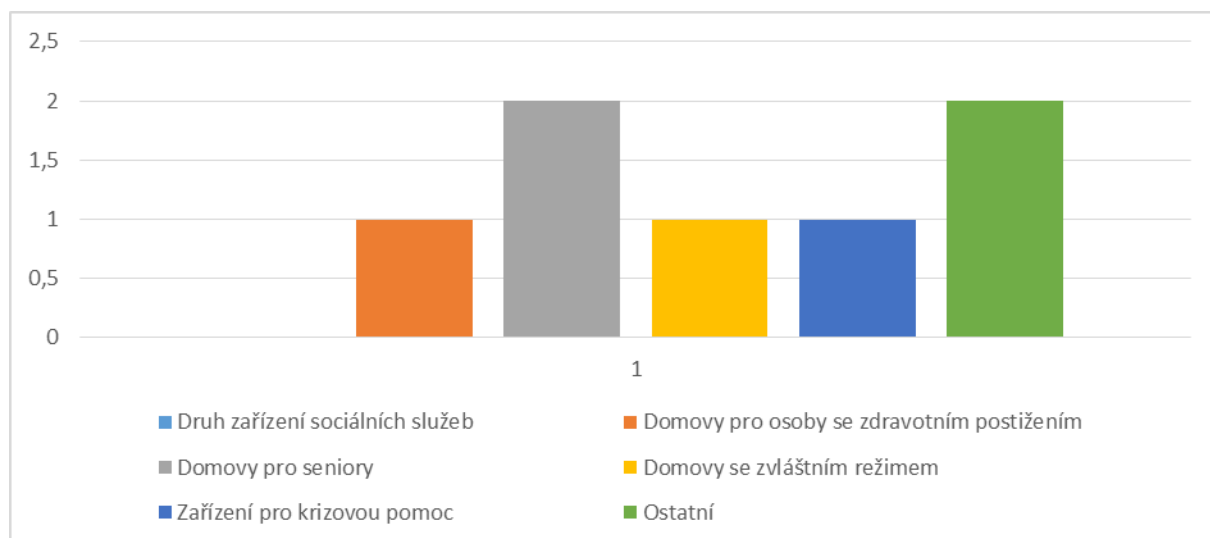
Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 72 Zařízení sociálních služeb se sídlem působících v rámci ORP

pořadové číslo	název zařízení	typ zařízení	zřizovatel zařízení	sídlo zařízení (ORP)
1.	Dům seniorů František	domov pro seniory	Olomoucký kraj	ORP Olomouc
2.	Sdružení Podané ruce, o.s.	ostatní	Sdružení Podané ruce, o.s.	ORP Olomouc

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 10 **Zařízení sociálních služeb**

Zdroj: vlastní zpracování

V těchto tabulkách uvádíme přehled všech zařízení, které působí na území ORP Litovel, tedy i těch, které zde nemají sídlo.

Sdružení Podané ruce, o.s. se sídlem v Olomouci zajišťuje terénní programy pro uživatele drog a jejich blízké v Litovli ve čtvrtek od 14:00 do 17:00 hod. Dále nabízí i pro občany z ORP Litovel ambulantní služby v Olomouci. Služba je určena pro hazardní hráče, uživatele nelegálních návykových látek a jejich blízké. V tabulce je zařízení uvedeno jako "Zařízení pro krizovou pomoc".

Charita Olomouc poskytuje klientům stejné služby jako Charita Litovel, dojíždí do domů s pečovatelskou službou v obci Bílá Lhota a město Litovel

Tabulka 73 Počet jednotlivých typů sociálních služeb

	Druh sociální služby	
Služby sociální péče	Sociální poradenství	0
	Osobní asistence	0
	Pečovatelská služba	1
	Tísňová péče	0
	Průvodcovské a předčitatelské služby	0
	Podpora samostatného bydlení	0
	Odlehčovací služby	0
	Centra denních služeb	0
	Denní stacionáře	0
	Týdenní stacionáře	0
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	1
	Domovy pro seniory	1
	Domovy se zvláštním režimem	1
	Chráněné bydlení	0
	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	0
Služby sociální prevence	Raná péče	0
	Telefonická krizová pomoc	0
	Tlumočnické služby	0
	Azylové domy	0
	Domy na půl cesty	0
	Kontaktní centra	0
	Krizová pomoc	0
	Intervenční centra	0
	Nízkoprahová denní centra	0
	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	0
	Noclehárny	0
	Služby následné péče	0
	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	0
	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	0
	Sociálně terapeutické dílny	0
	Terapeutické komunity	0
	Terénní programy	0
	Sociální rehabilitace	0

Zdroj: vlastní zpracování

1. Charitní pečovatelská služba Litovel, Vítězná 1129/2a, 784 01 Litovel poskytuje terénní péči pro osoby se zdravotním postižením, senioři, mladí dospělí (19 - 26 let), mladší dospělí, dospělí, mladší senioři, starší senioři
2. Domov důchodců Červenka, příspěvková organizace, Nádražní 105, 784 01 Červenka, poskytuje pobytovou službu pro starší seniory (2x, sloupec DG-DL jiná adresa).
3. Nové Zámky, Rybníček 45/10, 784 01 Litovel, domov pro osoby se zdravotním postižením, pro muže a ženy ve věku nad 20 let.

4. Nové Zámky, Nové Zámky 2, 784 01 Mladeč, poskytuje pobytové služby s mentálním postižením dospělí a mladší senioři 27-64 let

Tabulka 74 Počet jednotlivých typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytující služby pro obyvatele ORP)

	Druh sociální služby	
Služby sociální péče	Sociální poradenství	0
	Osobní asistence	0
	Pečovatelská služba	1
	Tísňová péče	0
	Průvodcovské a předčitatelské služby	0
	Podpora samostatného bydlení	0
	Odlehčovací služby	0
	Centra denních služeb	0
	Denní stacionáře	0
	Týdenní stacionáře	0
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	1
	Domovy pro seniory	2
	Domovy se zvláštním režimem	1
	Chráněné bydlení	0
	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	0
Služby sociální prevence	Raná péče	0
	Telefonická krizová pomoc	0
	Tlumočnické služby	0
	Azylové domy	0
	Domy na půl cesty	0
	Kontaktní centra	0
	Krizová pomoc	0
	Intervenční centra	0
	Nízkoprahová denní centra	0
	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	0
	Noclehárny	0
	Služby následné péče	0
	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	0
	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	0
	Sociálně terapeutické dílny	0
	Terapeutické komunity	0
	Terénní programy	1
	Sociální rehabilitace	0

Zdroj: vlastní zpracování

V této tabulce vycházíme z údajů uvedených v Komunitním plánu sociálních služeb Litovelska na období 2010 - 2014 a v Průvodci sociálními službami Litovelska a návazných organizací. Informace byly aktualizovány vlastním šetřením.

V několika obcích jsou provozovány domy s pečovatelskou službou, kde zajišťuje pečovatelské služby buď Charita Litovel, nebo Pečovatelské služby Olomouc. Dále jsou v několika obcích nájemní byty pro sociálně slabé občany, kde si služby zajišťuje každý nájemník sám, nebo s pomocí příbuzných.

Domy s pečovatelskou službou:

Obec Bílá Lhota - 8 nájemních bytů, služby zajišťuje dle potřeby Charita Šternberk, stř. Litovel

Město Litovel - 25 nájemních bytů, služby zajišťuje dle potřeby Charita Šternberk, stř. Litovel

Obec Náklo - 8 nájemních bytů, služby si každý zajišťuje sám. Určeno pro přestárlé občany

Obec Červenka - 12 nájemních bytů, zajišťuje dle potřeby Charita Šternberk, stř. Litovel

Obec Cholina - 17 nájemních bytů, zajišťuje dle potřeby Charita Šternberk, stř. Litovel

Obec Luká - 35 nájemních bytů, služby si každý zajišťuje sám

Tabulka 75 Počet zařízení sociálních služeb dle zřizovatele

Druh služby	zřizovatel					
	MPSV	kraj	obec	církev	FO	jiný
Posuzovaný správní obvod	ORP Litovel					
Typ zařízení sociálních služeb						
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	0	1	0	0	0	0
Domovy pro seniory	0	1	0	0	0	0
Ostatní	0	0	0	1	0	0
celkem	0	2	0	1	0	0

V tabulce uvádíme pouze zařízení, které mají sídlo na území ORP Litovel.

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 76 Počet sociálních služeb dle zřizovatele

typ sociální služby							
Služby sociální péče	Sociální poradenství						
	Osobní asistence						
	Pečovatelská služba			1			
	Tísňová péče						
	Průvodcovské a předčitatelské služby						
	Podpora samostatného bydlení						
	Odlehčovací služby						
	Centra denních služeb						
	Denní stacionáře						
	Týdenní stacionáře						
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	1					
	Domovy pro seniory	1					
	Domovy se zvláštním režimem	1					
	Chráněné bydlení						
	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče						
	celkem	0	3	0	1	0	0

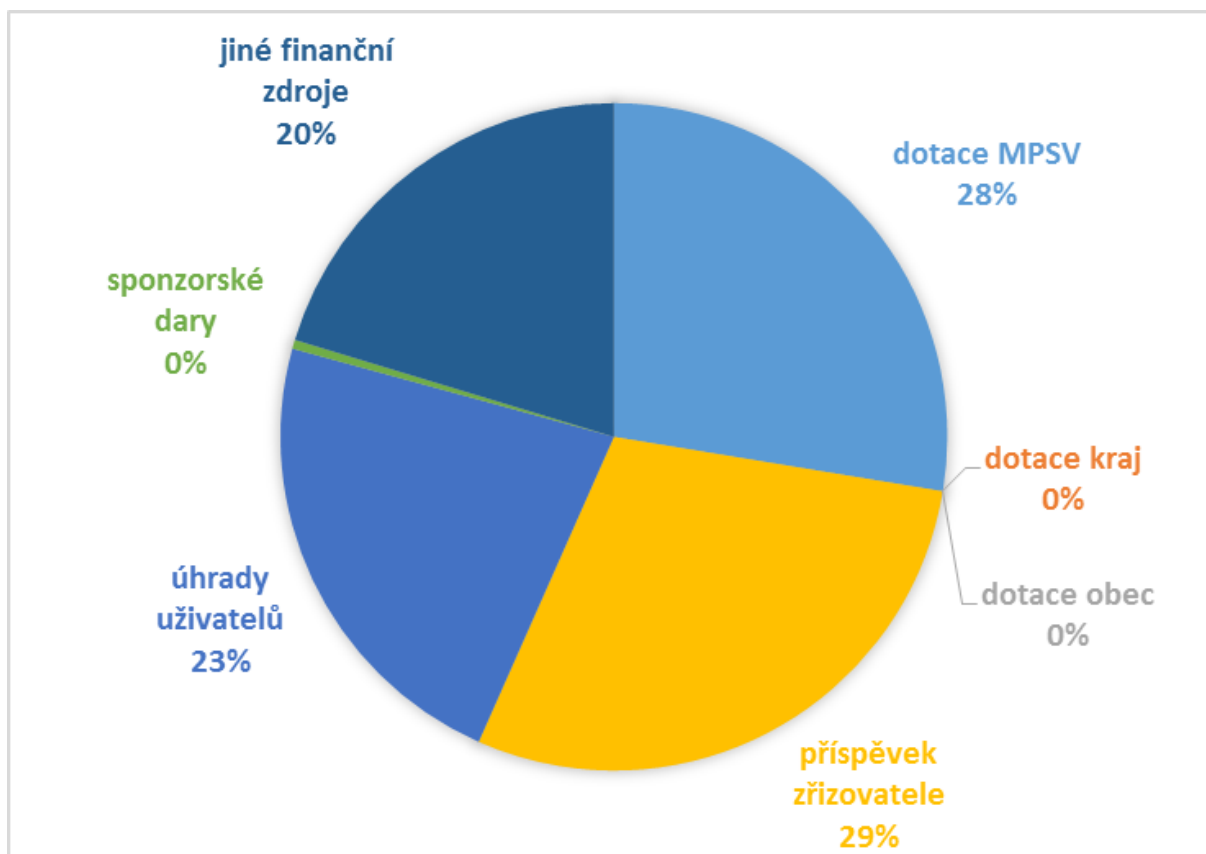
Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 77 **Přehled financování zařízení sociálních služeb v roce 2012**

Druh služby	finanční prostředky						
	dotace MPSV	dotace kraj	dotace obec	příspěvek zřizovatele	úhrady uživatelů	sponzorské dary	jiné finanční zdroje
Posuzovaný správní obvod	ORP Litovel						
Druh zařízení sociálních služeb							
Domovy pro seniory	18654 000	0	0	19 616 892	15 277 529	292 050	13 719 571
Ostatní	919000	0	130000	0	465676	78771	477291
celkem za všechna zařízení	18654000	0	0	19616892	15277529	292050	13719571

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 11 **Přehled financování soc. služeb**

Údaje jsou uvedeny za dvě zařízení sídlící v ORP Litovel - Charita Šternberk, středisko Litovel a Nové zámky.

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 78 Kapacita zařízení sociálních služeb

	pobytová					ambulantní					terénní				
	klienti	kontakty	interven- ce	lůžka	hovory	klienti	kontakty	interven- ce	lůžka	hovory	klienti	kontakty	interven- ce	lůžka	hovory
Druh zařízení sociálních služeb															
Domovy pro osoby se zdravotním postižením				99											
Domovy pro seniory				165											
Domovy se zvláštním režimem				46											

Zdroj: vlastní zpracování

Domov důchodců Červenka - 165 lůžek (101 lůžek odd. Červenka, 64 lůžek odd. Litovel)
 Nové Zámky - kapacita služby domova pro osoby se zdravotním postižením v Nových Zámkách je 47 míst pro muže a 3 místa pro ženy.

- kapacita služby domova se zvláštním režimem v Nových Zámkách je 46 míst pro muže

- kapacita služby domova pro osoby se zdravotním postižením, pobočka Litovel - 14 míst pro ženy, 53 pro muže

Charita Šternberk, pobočka Litovel ani Sdružení Podané ruce, o.s. neuvádí kapacitu svých zařízení.

Tabulka 79 Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením – příjmy z úhrad uživatelů a výdaje v roce 2012

	Pečova- telská služba	Osob- ní asis- tence	Tís- ňová péče	Průvod- covské a předčíta- telské služby	Podpora samo- statného bydlení	Odleh- čova- cí služ- by	Sociálně akti- vizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	tlumoč- nické služby
Příjmy z úhrad uživatelů	465676	0	0	0	0	0	0	0
Výdaje	2070738	0	0	0	0	0	0	0
Podíl úhrad uživatelů služeb na celkových výdajích na službu	22%	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: vlastní zpracování

Pečovatelské služby poskytuje na území ORP pouze Charita Litovel.

Příjmy z úhrad uživatelů byly 465 676,- Kč v roce 2012, výdaje činily 2 070 738,- Kč.

Tabulka 80 Počet uživatelů (klientů) v zařízeních sociálních služeb v roce 2012

	Týdenní stacionáře			Domov pro osoby se zdravotním postižením			Domovy pro seniory		
	Děti a mládež do 18 let	dospělí		Děti a mládež do 18 let	dospělí		Děti a mládež do 18 let	dospělí	
		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy
Posuzovaný správní obvod - celkem							0	149	14
	Domy na půl cesty			Terapeutické komunity			Ostatní		
	Děti a mládež do 18 let	dospělí		Děti a mládež do 18 let	dospělí		Děti a mládež do 18 let	dospělí	
		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy
Posuzovaný správní obvod - celkem							0	31	56

Údaje jsou uvedeny za dvě zařízení sídlící v ORP Litovel - Charita Šternberk, středisko Litovel a Nové zámky.

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 81 Počet nákladů na uživatele sociálních služeb v zařízeních sociálních služeb v roce 2012

Druh zařízení sociálních služeb	Celkové náklady (100 %)	Průměrné náklady na uživatele/den ambulantní služby	Průměrné náklady na uživatele/den terénní služby	Průměrné náklady na uživatele/den pobytové služby
Domovy pro seniory	67543235,1			1135,28
ostatní	2070738		205	

Údaje jsou uvedeny za dvě zařízení sídlící v ORP Litovel - Charita Šternberk, středisko Litovel a Nové zámky.

Zdroj: vlastní zpracování

Žádná organizace na území ORL Litovel nerealizovala dobrovolnickou péči financovanou z Ministerstva vnitra.

Neakreditované dobrovolníky využívá pravidelně Charita Litovel. Celoročně cca 10 osob, v průběhu Tříkrálové sbírky cca 400 osob.

4.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

A. Analýza cílových (dotčených) skupin

Tabulka 82 Analýza cílových skupin - sociální oblast

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
poskytovatelé služeb	- dostatek finančních prostředků, - zájem uživatelů získání dotací	- nízká kvalita poskytované služby, - absence potřebné služby, - nedostatek kapacity - neochota spolupracovat	Pravidelná společná setkání v rámci KPSS	komunitní plánování sociálních služeb
uživatelé služeb	- vysoká kvalita služby flexibilita poskytovatelů sociální služby zdarma	- nezájem o službu - neochota hradit služby - neadekvátní požadavky malá propagace	informace v obecních zpravodajích, dostupný katalog poskytovatelů sociálních služeb, letáky	pravidelná propagace
rodinní příslušníci uživatelů	služba nejlépe v místě bydliště levná služba	- nezájem o službu, neinformovanost - neadekvátní požadavky	informace v obecních zpravodajích, dostupný katalog poskytovatelů sociálních služeb, letáky	Prověření nabídky a informačních kanálů
Občané	- Efektivita služby, nízké náklady, - dostatečná nabídka služeb	- Nezájem o sektor soc. služeb, pocit „protežování“ některých skupin obyvatel	informace v obecních zpravodajích, dostupný katalog poskytovatelů sociálních služeb, letáky	články v tisku pravidelní informace ve zpravodajích, na obecních řadech
obce SO ORP Litovel	potřebu vyřeší poskytovatelé finanční prostředky nebudou vynakládat zvláštních peněz, ale službu zaplatí stát nebo kraj	finanční náročnost, nedostatek finančních prostředků neinformovanost, roztříštěnost služeb	Pravidelná společná setkání v rámci KPSS	- Zajištění přísunu pravidelných informací poskytovatelů, zajištění kontaktu se zástupci uživatelů - Meziobecní spolupráce

Olomoucký kraj	- Uspokojení potřeb obyvatel na území kraje - plošné pokrytí kraje - snížení finanční náročnosti - Předat služby poskytované krajem na obce	- Nevhodná alokace zdrojů, struktura financování zejména z veřejných zdrojů - Nejasná strategie: častá změna požadavků, nereálná očekávání - Špatné rozmístění poskytovatelů v rámci území kraje - Nedostatečná komunikace orgánů krajů a obcí k samosprávným kompetencím	- Komunikace s odborníky, zástupci poskytovatelů - Jednání s obcemi	- Podpora meziobecní spolupráce - Prosazování společných zájmů krajů a obcí (legislativních, ekonomických)
Stát	- Uspokojení potřeb obyvatel na území ČR - Optimalizace sítě zařízení - Optimalizovat výdaje na poskytované služby	- Nevhodná alokace zdrojů, struktura financování zejména z veřejných zdrojů - Nejasná strategie: častá změna požadavků, nereálná očekávání - Špatné rozmístění poskytovatelů v rámci ČR - Vrchnostenský přístup státu (nedostatečná komunikace)	- Komunikace se zástupci obcí, se zájmovými sdruženími, odborníky, zástupci poskytovatelů	- Prosazování zájmů společných veřejné správy (legislativních, ekonomických) - Jasně vymezení kompetencí mezi státem, krajem a obcemi
Partneři poskytovatelů (dávci, sponzoři ...)	- Dobré fungování a kvalita služby - Propagace partnera	- Nedostatek zdrojů u sponzorů - jednorázová podpora - Neadekvátní zásahy do rozhodování o službě	pravidelné zprávy o činnosti organizace	propagace sponzorů benefiční akce
Zaměstnanci v sociálních službách	Pohodové pracovní prostředí možnost vlastní seberealizace	syndrom vyhoření, neochota dlouhodobě pracovat za nízkou mzdou	pravidelné supervize	získávání finančních prostředků z EU na nádstavbové projekty školení, další vzdělávání
Média	zajímavé příběhy klientů	neochota propagovat standardní práci	tiskové zprávy, pozvánky na akce	vzájemná komunikace naučit se nabízet médiím zajímavé články

Zdroj: vlastní zpracování

B. Registr rizik v oblasti sociálních služeb

Tabulka 83 Registr rizik – sociální oblast

Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
		P	D	V = P.D		
Finanční riziko	nedostatek financí na služby	4	5	20	využívání dotací	poskytovatel služby
	udržitelnost projektů z EU na nadstavbové projekty	3	4	12	předkládání smysluplných projektů se zajištěním financování od uživatelů po ukončení projektu	poskytovatel služby
	nedostatek financí na vybavení a investice	3	3	9	využívání dotací	poskytovatel služby, zřizovatel
Organizační riziko	nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců v soc. službách	2	4	8	pravidelné vzdělávání	zaměstnavatelé v soc. službách
	častá fluktuace zaměstnanců	2	3	6	nefinanční motivace zaměstnanců	zaměstnanci, poskytovatelé
Právní riziko	častá změna legislativy	2	4	8	pravidelné školení ke změnám legislativy	poskytovatel služby
Technické riziko	nedostatečné kapacity na vybudování stacionáře v regionu	2	5	10	meziobecní spolupráce	budoucí provozovatel této služby
Věcné riziko	nezájem uživatelů	3	5	15	propagace	poskytovatel služby

Zdroj: vlastní zpracování

4.1.4. SWOT analýza oblasti

Tabulka 84 SWOT analýza – sociální oblast

Silné stránky:	Slabé stránky:
- mateřské centrum „Rybička“(Charita Litovel) - charitní, pečovatelská služba (v Litovli) - ústavní péče - dostatek volnočasových aktivit - placených kroužků pro mládež a míst k využití volného času (hřiště) - dostatek kvalifikovaných pracovníků v zařízení soc. služeb	- chybí centrum pro drogově závislé - mládež i dospělí - chybí nízkoprahová zařízení - nedostatečná informovanost občanů o soc. službách - chybí uzavřené oddělení v domovech důchodců, denních stacionářích pro seniory - nedostatečná terénní pečovatelská služba - chybí zařízení pro tělesně postižené - chybí chráněné bydlení a chráněné dílny - chybí azylový dům pro společensky nepřizpůsobené občany – nedostatek stávajících prostorů - chybí azylový dům pro matky s dětmi v tísní - špatná integrace romského obyvatelstva - nedostatek respitní péče - nedostatečná informovanost o sociálních službách mezi občany
Příležitosti:	Hrozby:
- komise prevence kriminality - zavádění standardů kvality soc. služeb - informování veřejnosti na web. stránkách „mikroregionu Litovelska“ - vzdělávací kurzy pro pracovníky soc. zařízení (poptávka po krajských vzdělavatelích) - meziobecní spolupráce	- nedostatek prostorů pro osoby společensky nepřizpůsobené - dotace ze strany státu, EU (nedostanou 100%, které žádají, ale jen 50% na pokrytí všech nákladů) - minimální zájem sponzorů

Zdroj: vlastní zpracování

Základ SWOT analýzy sociálních služeb vytvořila rozšířená řídicí skupina stanovená v rámci komunitního plánování sociálních služeb Litovelska. Obsahuje SWOT analýzu zaměřenou na tuto oblast.

4.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Sociální služby v kontextu celkové situace v regionu

Nezaměstnanost

ORP Litovel má v kontextu ol. kraje druhou nejnížší míru nezaměstnanosti ze všech ORP (ke dni 31. 3. 2014 činila míra nezaměstnanosti 8%). Míra nezaměstnanosti ve sledovaném období byla 8,3%, nezaměstnanost se tedy pohybuje okolo průměru celé ČR. Co se týče sociálních služeb, míra nezaměstnanosti se v dlouhodobém trendu snižuje, ale v letech 2009 a 2010, kdy kumulovala nezaměstnanost v ORP došlo ke snížení zájmu o placené služby péče o seniory a Charita Šternberk zavřela pobočku denního stacionáře pro seniory z důvodu nízkého zájmu.

Věková struktura

I v ORP Litovel se projevuje dlouhodobý trend stárnutí obyvatelstva. Proto se téma Domovy důchodců a Stacionář pro seniory objevovalo u více obcí při řízených rozhovorech se starosty.

Kapacita sociálních služeb

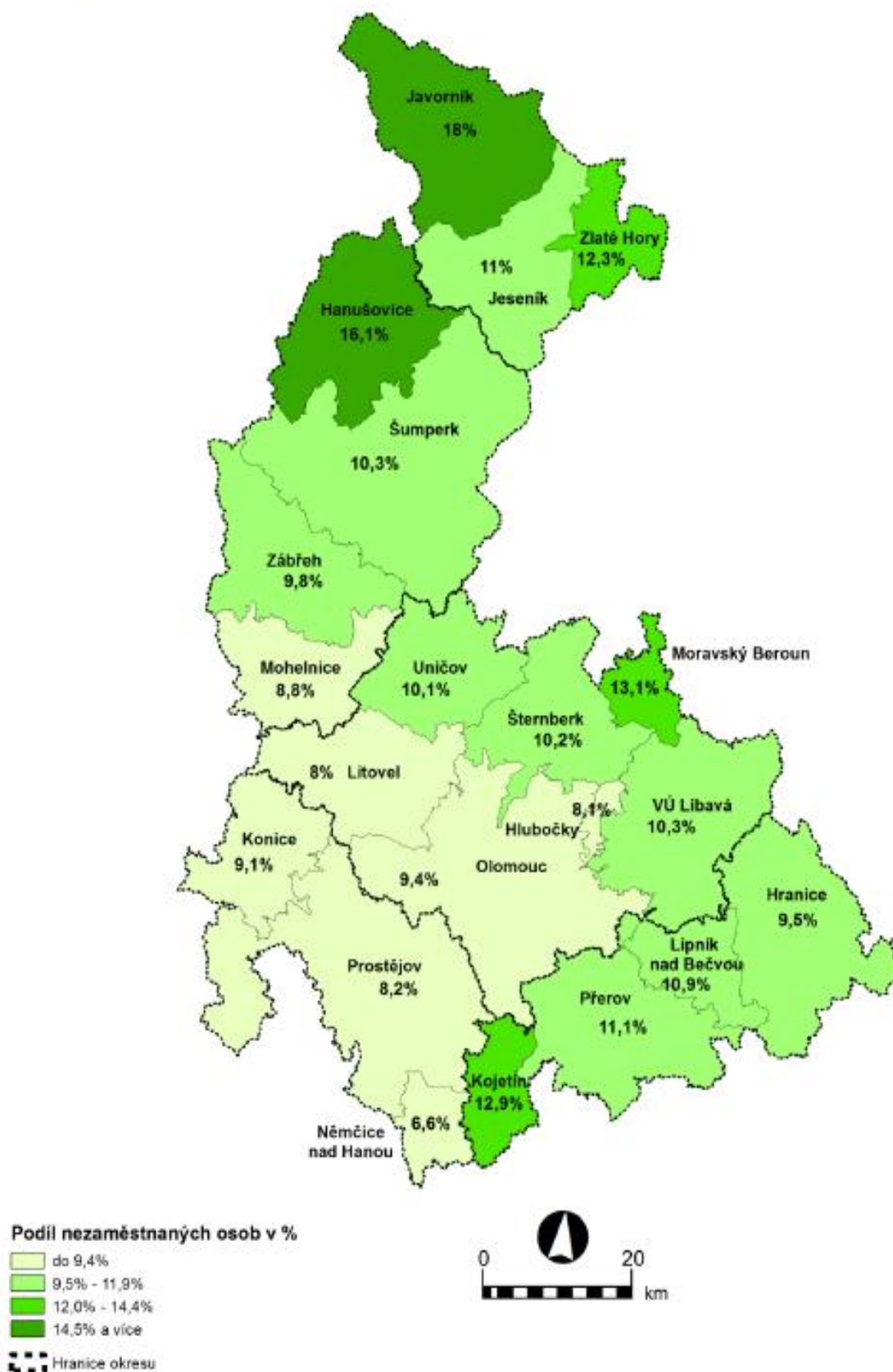
Charita Litovel - zařízení je i v případě zvýšení zájmu klientů o jejich služby schopno služby zajistit. Poptávka po terénních službách je konstantní, klesá poptávka po ambulantních službách z důvodu vyšší finanční náročnosti pro uživatele.

Domov důchodců Červenka - zvyšující se poptávka po službách.

Podané ruce Olomouc - nejsou poskytovatelem služeb z území ORP, ale na území ORP Litovel působí. Počet uživatelů drog je spíše nižší, než je celkový průměr na město této velikosti. Poskytují služby 1x týdně, pravidelných klientů je cca 10. počet uživatelů je na území ORP konstantní. Celkový počet injekčních uživatelů odhadují Podané ruce na cca 40 osob ve městě Litovel. Na obcích žádné terénní programy neprobíhají.

Mapa 11 Kartogram PNO

Kartogram PNO na území POÚ Olomouckého kraje k 31. 3. 2014

Zdroj: Český statistický úřad

4.2. Návrhová část pro oblast sociálních služeb

4.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Sociální služby“, na jejímž základě byly připraveny Nástinu opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti sociálních služeb.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma sociálních služeb.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny ze zástupců poskytovatelů sociálních služeb z území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma sociálních služeb.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení. Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení

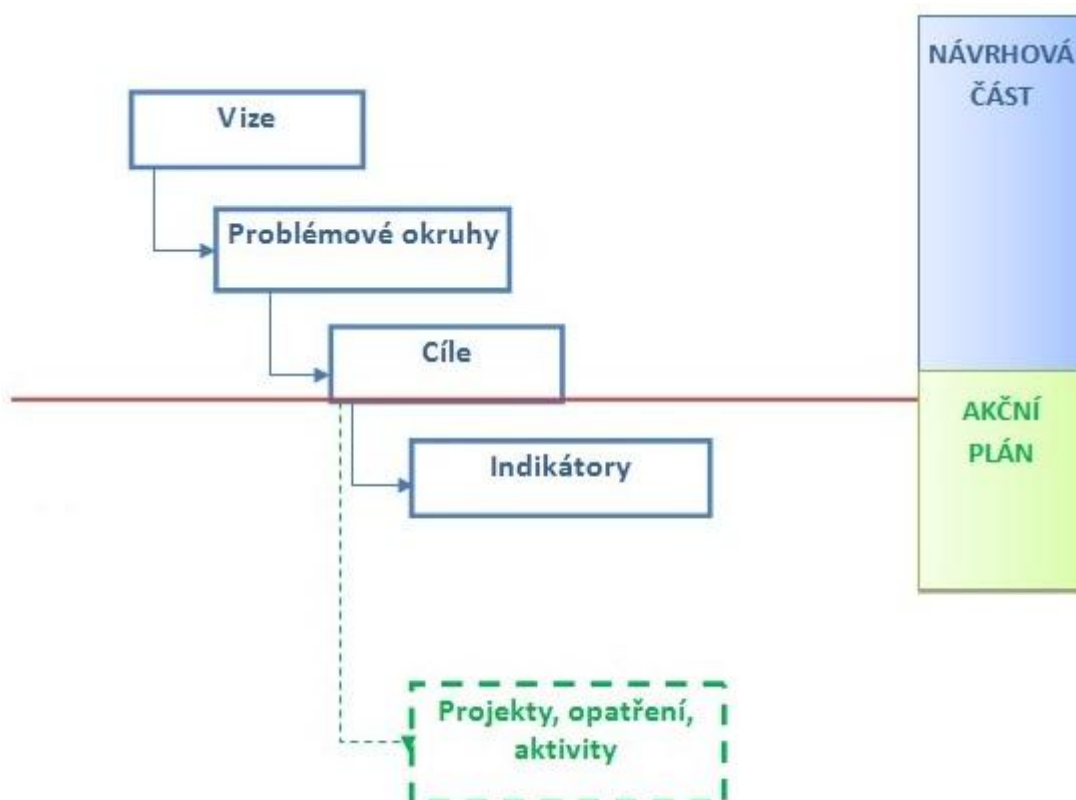
dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma sociálních služeb. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

Vedle určení budoucího směřování vývoje může vize také sloužit jako marketingový nástroj území. První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Obrázek 2 Znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu „Sociální služby“ je uvedena v níže uvedeném schématu.

Vize meziobecní spolupráce:
Na území obcí správního obvodu ORP Litovel jsou poskytované služby v sociální oblasti na dobré úrovni a zohledňují potřeby regionu.

Sociální služby	Problémová oblast 1	Problémová oblast 2
	Poskytování respitní péče	Chybějící azylový dům nebo denní centrum pro lidi bez domova
	cíl 1.1	cíl 2.1
	Zajištění respitní péče na území ORP Litovel	Vytvořit azylový dům pro lidi bez domova
	cíl 1.2	cíl 2.2
	Seznámit veřejnost s nabídkou respitní péče	Vytvořit denní centrum pro lidi bez domova

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

4.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Na území ORP Litovel řeší oblast sociálních služeb zejména rozšířená řídicí skupina KPSS, která byla stanovena již v roce 2010. Navíc proběhlo jednání s poskytovateli sociálních služeb dne 16. 6. 2014 v Července. Z těchto jednání vyplynuly dva hlavní problémové okruhy, které byly zároveň diskutovány ve fokusní skupině, sestavené s poskytovateli sociálních služeb.

Problémový okruh č. 1 – Poskytování respitní péče

Popis problému:

Popis služby dle zákona č. 108/2006 Sb. Zákon o sociálních službách, § 44:

Odlehčovací služby

(1) Odlehčovací služby jsou terénní, ambulantní nebo pobytové služby poskytované osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, o které je jinak pečováno v jejich přirozeném sociálním prostředí; cílem služby je umožnit pečující fyzické osobě nezbytný odpočinek.

(2) Služba podle odstavce 1 obsahuje tyto základní činnosti:

- a) pomoc při zvládání běžných úkonů péče o vlastní osobu,
- b) pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu,
- c) poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy,
- d) poskytnutí ubytování v případě pobytové služby,
- e) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- f) sociálně terapeutické činnosti,
- g) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí,
- h) výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti.

Respitní péče (neboli odlehčovací služba) pomáhá lidem dlouhodobě pečujícím o postiženého či seniora, ve většině případů se jedná o rodinné příslušníky. Cílem je ulehčit situaci pečujícím a poskytnout jim prostor pro načerpání nových sil a energie. Nejčastěji respitní péče využívají rodinní příslušníci při odjezdu na dovolenou. Respitní péče má několik forem. Jednou z nich je krátkodobé umístění klienta v pobytovém zařízení, další formou je péče přímo doma, kdy pečující nahradí vyškolený profesionál.

Tento problém je nastíněn v II. Komunitním plánu sociálních služeb Litovelska na období 2010 – 2014, konkrétně oblast 5.2 Senioři a osoby pečující o osoby blízké, cíl 10: Podpora rozšíření odlehčovacích služeb pro seniory. Dosud nedošlo k žádnému pokroku v řešení tohoto problému.

Z analýzy vyplývá, že tyto služby na území ORP Litovel neposkytuje žádné zařízení.

Příčiny problému:

Hlavním důvodem, proč není respitní péče na území ORP Litovel poskytována je fakt, že by měla být v ideálním případě navázána na pobytovou službu. Jako nejvhodnější se jeví domovy pro seniory, kde je vyčleněno několik lůžek k poskytování této odlehčovací služby. Na území ORP Litovel se ovšem nachází pouze jeden domov pro seniory, v obci Červenka, který má naplněnou kapacitu a nedisponuje volnými prostory. Charita Šternberk, středisko Litovel je schopna tuto službu poskytovat, má k tomu dostatečně proškolený personál, bohužel nemá vhodné prostory k poskytování této služby. Další příčinou s tím související, jsou náklady na provozování této služby, zařízení nemají žádné dotační prostředky k financování této služby a pro pečující je drahé zaplatit náklady z vlastních zdrojů.

Důsledky neřešení problému:

Respitní péče poskytuje pečujícím čas potřebný k odpočinku od náročné péče o svého blízkého, pomáhá jim nabrat nové síly k tomu, aby se o ně mohli i nadále doma starat. Dlouhodobá péče o nesoběstačnou osobu je fyzicky, psychicky i sociálně náročná. Kvalita života dlouhodobě pečujících osob se snižuje. Pro pečující je důležité vyhradit si i čas, kdy se věnuje sám sobě. Pokud tuto možnost nemá, může nastat syndrom vyhoření. Vyhoření může nastat v oblasti psychické, fyzické i sociální.

Ověření ve fokusní skupině:

S definicí problémového okruhu souhlasí, hlavním důvodem, proč tuto službu neposkytuje žádné zařízení, jsou limity vyplývající ze zákona o sociálních službách. Tato péče by musela být vedena jako nová služba, znamenalo by to velký nárůst administrativy a navýšení nákladů. Pokud projde návrh zákona o sociálních službách, bude možné vést tuto službu společně s již poskytovanými službami a bude možné tuto péči na území ORP Litovel poskytovat jak Domov důchodců Červenka, tak Charita Šternberk, středisko Litovel.

Problémový okruh č. 2 - Chybějící azylový dům nebo denní centrum pro lidi bez domova

Popis problému:

Popis služby dle zákona č. 108/2006 Sb., zákon o sociálních službách, § 44:

Azylové domy

(1) Azylové domy poskytují pobytové služby na přechodnou dobu osobám v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení.

(2) Služba podle odstavce 1 obsahuje tyto základní činnosti:

- a) poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy,
- b) poskytnutí ubytování,
- c) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

§ 61:

Nízkoprahová denní centra

(1) Nízkoprahová denní centra poskytují ambulantní, popřípadě terénní služby pro osoby bez přístřeší.

(2) Služba podle odstavce 1 obsahuje tyto základní činnosti:

- a) pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu,
- b) poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy,
- c) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a obstarávání osobních záležitostí.

Analýza ukazuje, že na území ORP Litovel se nenachází žádné podobné zařízení. Nejbližší azylové domy jsou v Uničově a Olomouci. Nízkoprahové denní centrum je ve Šternberku, provozuje jej Charita Šternberk. V Litovli podobné zařízení chybí, jeho vybudování je také zmíněno v II. Komunitním plánu sociálních služeb Litovelska na období 2010 – 2014.

Příčiny problému:

Na území ORP Litovel není bezdomovectví zásadním problémem, ale v posledních letech se zejména ve městě Litovel objevují stále častěji skupinky osob bez domova. Dosud bylo těmto osobám doporučováno využít služby nejbližších azylových domů, ale se stoupajícím počtem těchto osob v celé ČR nechtějí okolní zařízení tyto osoby přijímat a tento problém by měl být řešen v rámci všech ORP. Důvodem proč dosud takové zařízení nevzniklo, je zejména nedostatek finančních prostředků na výstavbu či rekonstrukci takového zařízení a následně financování jeho provozu. Poskytovatelem této služby by se na území ORP Litovel mohla stát Charita Šternberk, středisko Litovel.

Důsledky neřešení problému:

Problém se ve větší míře přirozeně objevuje zejména v zimních měsících. Při dlouhodobém neřešení problému se lidé bez domova budou volně pohybovat po obcích a městě Litovel a znečišťovat veřejná prostranství, přespávat ve sklepích, domech určených k demolici, starých automobilech, kontejnerech atp. Dále je zde velké riziko přenosu nakažlivých chorob.

Ověření ve fokusní skupině:

S navrženým problémem souhlasí, bude možné využít na rekonstrukci nebo novou výstavbu azylového domu využít dotační prostředky z Integrovaného operačního programu, proto je tento problém aktuální a je vhodné ho začít řešit.

4.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech**Tabulka 85 Zajištění respitní péče na území ORP Litovel**

Problémový okruh 1	Poskytování respitní péče
Cíl 1.1	Zajištění respitní péče na území ORP Litovel
Popis cíle	Respitní péče (neboli odlehčovací služba) je krátkodobá úlevová péče pro rodinné příslušníky a opatrovníky, kteří trvale pečují o seniora, nebo vážně duševně či tělesně postiženou osobu (dítě, dospělého nebo seniora, který je na přechodnou dobu v respitní péči umístěn). V ORP Litovel mají sídlo pouze čtyři organizace poskytující sociální služby, konkrétně se jedná o Domov důchodců v Července, Charita Šternberk, středisko Litovel, organizace Nové Zámky a od dubna 2014 zde působí také Domov se zvláštním režimem v Bílsku. Ani jedna tato organizace nemá registrovanou službu respitní péči. Kapacity na poskytování respitní péče má Domov důchodců v Července, po investici do rozšíření objektu by tuto službu mohl provozovat i Domov se zvláštním režimem Bílsko. Bohužel při současné legislativě ani jedna tato organizace není schopna tuto službu nabídnout, jelikož by se jednalo o značně administrativně náročný proces. Pokud by došlo k legislativním změnám a nebylo by nutné respitní péči registrovat jako novou sociální službu, byly by obě tyto organizace připraveny tuto službu poskytovat. Potřeba odlehčovacích služeb pro seniory vychází z Komunitního plánu sociálních služeb Litovelska na období 2010 – 2014, konkrétně cíl 10 Podpora rozšíření odlehčovacích služeb pro seniory, opatření 10.01 Vybudování respitních pokojů pro seniory
Hlavní opatření	A.1 Legislativní opatření - prosazování změny zákona o sociálních službách, sloučení více poskytovaných služeb do jedné zastřešující - aktualizace komunitního plánu sociálních služeb Litovelska B.1 Poskytování respitní péče - zjištění kapacit stávajících poskytovatelů služeb a navržení vhodných poskytovatelů této služby - kvantifikace cílových skupin uživatelů odlehčovacích služeb na území ORP Litovel - vydefinování, které cílové skupině bude respitní péče poskytována C.1 Finanční opatření - zjištění finanční náročnosti poskytování nové služby – počáteční investice, neinvestiční výdaje na provoz služby - možnosti financování této služby (MPSV, Krajský úřad Olomouckého kraje, příspěvky uživatelů)

Název indikátorů k hodnocení cíle	Počet uživatelů respitní péče
Správce cíle	Ředitel Domova důchodců Červenka

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 86 Seznámení veřejnosti s nabídkou respitní péče

Problémový okruh 1	Poskytování respitní péče
Cíl 1.2	Seznámit veřejnost s nabídkou respitní péče
Popis cíle	Na území ORL Litovel není v současné době poskytována respitní péče pro seniory. Proto lidé, kteří se starají doma o své rodinné příslušníky, nemají zatím možnost využít odlehčovací služby v ORP Litovel. Proto by uvítali získání informací, které zařízení v okolí tuto službu nabízí, popř. pokud tato služba vznikne, měli by mít přístup k informacím o této službě. Pro účely informování o sociálních službách na území ORP Litovel slouží „Průvodce sociálními službami Litovelska a návazných organizací“, kde v současnosti nabídka respitní péče není zmíněna.
Hlavní opatření	A.1 Zjištění nabídky respitní péče - Zmapování nabídky respitní péče v okolních ORP B.1 Propagace nabídky respitní péče - Aktualizace publikace „Průvodce sociálními službami Litovelska a návazných organizací“ - Zveřejnění publikace na webových stránkách poskytovatelů sociálních služeb, obcí a dalších významných institucí v ORP Litovel
Název indikátorů k hodnocení cíle	Počet vytvořených druhů propagačních materiálů pro veřejnost
Správce cíle	Ředitel DZR Bílsko o.p.s.

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 87 Vytvoření azylového domu pro lidi bez domova

Problémový okruh 2	Chybějící azylový dům nebo denní centrum pro lidi bez domova
Cíl 2.1	Vytvořit azylový dům pro lidi bez domova
Popis cíle	Z analýzy vyplývá, že na území ORP Litovel se nenachází žádný azylový dům pro lidi bez domova, nejbližší jsou v Uničově a Olomouci. Toto je dlouhodobě vnímáno jako problém v regionu, návrh na vybudování azylového domu se objevuje i v Komunitním plánu sociálních služeb Litovelska na období 2010 – 2014, konkrétně Opatření 5.4 za oblast Osoby společensky nepřizpůsobené, cíl 2: Zajištění sekundární a terciární prevence sociálně patologických jevů, Opatření 2.1: Krizové zařízení a servis pro osoby sociálně nepřizpůsobené. Přestože je dlouhodobá snaha tuto situaci řešit, zatím nebyly učiněny žádné konkrétní kroky pro vytvoření této nové služby. Bylo dohodnuto, že toto zařízení by mělo být umístěno v Litovli, z důvodů dopravní dostupnosti a nejvyšší koncentrace osob bez domova. Konkrétní lokalita nebyla zatím stanovena.
Hlavní opatření	A.1 Věcná opatření - Zmapování velikosti cílové skupiny - Vyhledání vhodné lokality pro rekonstrukci nebo vybudování azylového domu na území města Litovel - Zajištění širší podpory u obyvatel, a to zejména těch, kteří budou bydlet v blízkosti azylového domu B.1 Organizační opatření - Určení provozovatele azylového domu C.1 Finanční opatření - zajištění financování vybudování zařízení a jeho následného provozu
Název indikátorů k hodnocení cíle	Počet vybudovaných lůžek pro lidi bez domova
Správce cíle	Vedoucí Charity Šternberk, střediska Litovel

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 88 Vytvoření denního centra pro lidi bez domova

Problémový okruh 2	Chybějící azylový dům nebo denní centrum pro lidi bez domova
Cíl 2.2	Vytvořit denní centrum pro lidi bez domova
Popis cíle	Nejbližší nízkoprahové denní centrum pro lidi bez domova je ve Šternberku, provozovatelem je Charita Šternberk, která má v Litovli pobočku, ale tuto službu zde dosud neprovozuje. Tato sociální služba je určena lidem, kteří se ocitli v obtížné životní situaci a jsou bez přístřeší nebo jsou ohroženi sociálním vyloučením. Služba zajišťuje uspokojení základních životních potřeb a nabízí pomoc při obstarávání osobních záležitostí a při kontaktování navazujících služeb. Cílem je stabilizace situace jedince a jeho návrat do běžného života. Vytvoření denního centra úzce souvisí s vybudováním azylového domu. Obě služby by měly být poskytovány v jednom zařízení a vzájemně by byly provázány. Vybudování denního centra je finančně méně náročné, nejenom co se týče vybudování, ale také provozu. Proto v případě omezeného množství finančních prostředků by bylo vybudováno nejprve denní centrum a následně potom azylový dům. Vytvoření denního centra je stejně jako u azylového domu součástí Komunitního plánu sociálních služeb, Opatření 5.4 za oblast Osoby společensky nepřizpůsobené.
Hlavní opatření	A.1 Věcná opatření - Monitorování aktuální situace a zjišťování potřeb cílové populace osob bez přístřeší B.1 Finanční opatření - Zajištění finančních prostředků na vybudování zařízení a následný provoz C.1 Organizační opatření - vytvořit provázanost a azylovým domem – společné zázemí, personální kapacity atp.
Název indikátorů k hodnocení cíle	Počet nabízených služeb pro klienty denního centra
Správce cíle	Ředitel organizace Nové Zámky

Zdroj: vlastní zpracování

4.2.4. Indikátory

Indikátory výsledku

Tabulka 89 Počet poskytovatelů sociálních služeb nabízejících respitní péči

Problémový okruh	Poskytování respitní péče		
Číslo indikátoru	1.1		
Název indikátoru	Počet poskytovatelů sociálních služeb nabízejících respitní péči v rámci meziobecní spolupráce		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Ředitel Domova důchodců Červenka		
Roky	2013	2017	2020
Plán		2	4
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Na území ORP Litovel jsou čtyři poskytovatelé sociálních služeb, ale žádný nenabízí respitní péči. Hlavním důvodem jsou legislativní překážky, jelikož nová služba by znamenala vysokou administrativní náročnost a nejistotu získání finančních prostředků na provoz. Vzhledem k tomu, že se hovoří o novelizaci zákona O sociálních službách, je reálné, že do budoucna budou tuto službu poskytovatelé nabízet. Je možné, že budou dále vznikat nové organizace v sociálních službách na území ORP Litovel, které se budou zabývat respitní péčí.		
Metodika a výpočet:	Počet bude zjišťován u jednotlivých poskytovatelů sociálních služeb.		
Zdroj čerpání dat:	Dotazování u poskytovatelů sociálních služeb, Registr poskytovatelů sociálních služeb		

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 90 Počet obcí využívajících služby pro lidi bez domova

Problémový okruh	Chybějící azylový dům nebo denní centrum pro lidi bez domova		
Číslo indikátoru	2.1		
Název indikátoru	Počet obcí využívajících služby pro lidi bez domova		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Vedoucí Charity Šternberk, střediska Litovel		
Roky	2013	2017	2020
Plán		7	15
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	V současné době není na území ORP Litovel žádné zařízení, které by poskytovalo sociální služby lidem bez domova. Dlouhodobým záměrem v Komunitním plánu sociálních služeb Litovelska je vybudování takového zařízení na území města Litovel. V případě, že takové zařízení vznikne, bude přirozeně využíváno i dalšími obcemi na území ORP Litovel.		
Metodika a výpočet:	Počet bude zjišťován u poskytovatele této služby, dosud není stanoveno, která organizace bude službu provozovat		
Zdroj čerpání dat:	Informace u poskytovatele služby pro lidi bez domova, popř. na odboru sociálním a správním MěÚ Litovel		

Zdroj: vlastní zpracování

Indikátory výstupu

Problémový okruh 1 - Poskytování respitní péče

Tabulka 91 Počet uživatelů respitní péče

Cíl	Zajištění respitní péče na území ORP Litovel		
Číslo indikátoru	1.2		
Název indikátoru	Počet uživatelů respitní péče		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Ředitel Domova důchodců Červenka		
Roky	2013	2017	2020
Plán		50 klientů	100 klientů
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Předpokládáme, že do roku 2017 budou na území ORP Litovel minimálně 2 poskytovatelé respitní péče. Ti budou nabízet odlehčovací služby rodinným příslušníkům a opatrovníkům pečujícím o seniory, nebo vážně duševně či tělesně nemocné osoby. Vzhledem k tomu, že půjde o novou službu, předpokládáme pozvolný nárůst klientů od roku 2015, počet bude neustále stoupat, také se stoupajícím počtem poskytovatelů této služby. Počty klientů v letech 2017 a 2020 jsou vypočítány jako roční průměr za období tří let (v roce 2017 za roky 2015, 2016 a 2017, v roce 2020 za roky 2018, 2019 a 2020).		
Metodika a výpočet:	Bude zjišťován počet klientů, tuto informaci poskytnou jednotliví poskytovatelé respitní péče na území ORP Litovel		
Zdroj čerpání dat:	Poskytovatelé respitní péče		

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 92 Počet vytvořených druhů propagačních materiálů pro veřejnost

Cíl	Seznámit veřejnost s nabídkou respitní péče		
Číslo indikátoru	1.3		
Název indikátoru	Počet vytvořených druhů propagačních materiálů pro veřejnost		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Ředitel DZR Bílsko o.p.s.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		10 různých typů propagačních materiálů za období 2014 - 2017	15 různých typů propagačních materiálů za období 2018 - 2020
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Výchozí hodnota je nula, jelikož nyní respitní péči žádné zařízení nenabízí. Předpokládá se, že každý poskytovatel této služby vydá minimálně jeden typ propagačního letáku, kde zveřejní podrobnější podmínky, za kterých bude tuto službu poskytovat. Dále bude veřejnost informována prostřednictvím pravidelně se aktualizujícího „Průvodce sociálními službami Litovelska a návazných organizací“, na webových stránkách jednotlivých obcí a dalšími dostupnými informačními kanály.		
Metodika a výpočet:	Jedná se o počet, informace budou zjišťovány vlastním šetřením u poskytovatelů služeb, na MěÚ Litovel a u starostů jednotlivých obcí na území ORP Litovel		
Zdroj čerpání dat:	Poskytovatelé sociálních služeb, starostové obcí ORL Litovel		

*Zdroj: vlastní zpracování***Problémový okruh 2 - Chybějící azylový dům nebo denní centrum pro lidi bez domova****Tabulka 93 Počet vybudovaných lůžek pro lidi bez domova**

Cíl	Vytvořit azylový dům pro lidi bez domova		
Číslo indikátoru	2.2		
Název indikátoru	Počet vybudovaných lůžek pro lidi bez domova		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Vedoucí Charity Šternberk, střediska Litovel		
Roky	2013	2017	2020
Plán		5	10
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Vybudování azylového domu je finančně nákladná aktivita, proto počátku bude nabízet pouze omezený počet lůžek, který se bude v dalších letech navyšovat úměrně se stoupající poptávkou po této službě.		
Metodika a výpočet:	Počet lůžek sdělí poskytovatel této sociální služby.		
Zdroj čerpání dat:	Poskytovatelé sociálních služeb		

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 94 Využití kapacity azylového domu

Cíl	Vytvořit azylový dům pro lidi bez domova		
Číslo indikátoru	2.3		
Název indikátoru	Využití kapacity azylového domu		
Měrná jednotka	%		
Správce měřítka	Vedoucí Charity Šternberk, střediska Litovel		
Roky	2013	2017	2020
Plán		60%	80%
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Předpokládá se, že nabídka počtu lůžek bude postupně stoupat, stejně tak kapacita bude postupně naplňována. Do roku 2017 předpokládáme průměrné využití azylového domu 60% (průměr za roky 2015 -2017), do konce roku předpokládáme, že bude využit azylový dům až na 80% (průměr za roky 2018-2020). Počty uživatelů a lůžek sdělí poskytovatel této sociální služby. Pokud bude azylový dům vybudován až v dalších letech, bude výpočet probíhat až od roku zahájení.		
Metodika a výpočet:	$\left(\frac{\text{Počet uživatelů v roce 2017}}{\text{Počet lůžek v roce 2017}} + \frac{\text{Počet uživatelů v roce 2016}}{\text{Počet lůžek v roce 2016}} + \frac{\text{Počet uživatelů v roce 2015}}{\text{Počet lůžek v roce 2015}} \right) = Y. Y/3 = X. X \text{ převedeno na \% uvádí hodnotu v roce 2017}$		
Zdroj čerpání dat:	Poskytovatelé sociálních služeb		

*Zdroj: vlastní zpracování***Tabulka 95 Počet klientů využívajících služby azylového domu**

Cíl	Vytvořit azylový dům pro lidi bez domova		
Číslo indikátoru	2.4		
Název indikátoru	Počet klientů využívajících služby azylového domu		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Vedoucí Charity Šternberk, střediska Litovel		
Roky	2013	2017	2020
Plán		5	10
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Vybudování azylového domu je finančně nákladná aktivita, proto zpočátku bude nabízet pouze omezený počet lůžek, který se bude v dalších letech navyšovat úměrně se stoupající poptávkou po této službě.		
Metodika a výpočet:	Počty uživatelů sdělí poskytovatel této sociální služby.		
Zdroj čerpání dat:	Poskytovatelé sociálních služeb		

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 96 Počet nabízených služeb pro klienty denního centra

Cíl	Vytvořit denní centrum pro lidi bez domova		
Číslo indikátoru	2.5		
Název indikátoru	Počet nabízených služeb pro klienty denního centra		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Ředitel organizace Nové Zámky		
Roky	2013	2017	2020
Plán		4	8
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Dlouhodobým záměrem je rozběhnout poskytování této služby, nejdříve v omezeném rozsahu, s poskytováním základních služeb pro klienty, jako je poskytnutí podmínek pro osobní hygienu a poskytnutí stravy. Následně budou služby rozšířeny o další aktivity, jako jsou výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti, sociálně terapeutické činnosti nebo pomoc obstarávání osobních záležitostí a další aktivity dle požadavků klientů.		
Metodika a výpočet:	Počet služeb uvede poskytovatel této sociální služby		
Zdroj čerpání dat:	Poskytovatelé sociálních služeb		

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 97 Počet klientů využívajících služby denního centra pro lidi bez domova

Cíl	Vytvořit denní centrum pro lidi bez domova		
Číslo indikátoru	2.6		
Název indikátoru	Počet klientů využívajících služby denního centra pro lidi bez domova		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Ředitel organizace Nové Zámky		
Roky	2013	2017	2020
Plán		10	20
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Denní centrum na území ORP Litovel dosud není zřízeno. Počet klientů bude stoupat úměrně s počtem poskytovaných sociálních služeb v tomto zařízení.		
Metodika a výpočet:	Počet uživatelů uvede poskytovatel této sociální služby		
Zdroj čerpání dat:	Poskytovatelé sociálních služeb		

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 98 Využití kapacity denního centra pro lidi bez domova

Cíl	Vytvořit denní centrum pro lidi bez domova		
Číslo indikátoru	2.7		
Název indikátoru	Využití kapacity denního centra pro lidi bez domova		
Měrná jednotka	%		
Správce měřítka	Ředitel organizace Nové Zámky		
Roky	2013	2017	2020
Plán		65%	85%
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Předpokládá se, že nabídka služeb bude postupně stoupat, stejně tak kapacita bude postupně naplňována. Do roku 2017 předpokládáme průměrné využití denního centra 65% (průměr za roky 2015 -2017) , do konce roku předpokládáme, že bude denní centrum využito až na 85% (průměr za roky 2018-2020). Počty uživatelů a kapacitu sdělí poskytovatel této sociální služby. Pokud bude denní centrum vybudováno až v dalších letech, bude výpočet probíhat až od roku zahájení.		
Metodika a výpočet:	$(\text{Počet uživatelů v roce 2017} / \text{kapacita denního centra v roce 2017}) + (\text{Počet uživatelů v roce 2016} / \text{kapacita denního centra v roce 2016}) + (\text{Počet uživatelů v roce 2015} / \text{kapacita denního centra v roce 2015}) = Y.$ $Y/3 = X.$ X převedeno na % uvádí hodnotu v roce 2017		
Zdroj čerpání dat:	Poskytovatelé sociálních služeb		

Zdroj: vlastní zpracování

4.3. Pravidla pro řízení strategie

4.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídící skupiny
Motivující starosta
Projektový tým
Regionální koordinátor
Regionální tým

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Zajištění respitní péče na území ORP Litovel	Ředitel Domova důchodců Červenka
1.2	Seznámit veřejnost s nabídkou respitní péče	Ředitel DZR Bílsko o.p.s.
2.1	Vytvořit azylový dům pro lidi bez domova	Vedení Charity Šternberk, střediska Litovel
2.2	Vytvořit denní centrum pro lidi bez domova	Ředitel organizace Nové Zámky

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1.1	Počet poskytovatelů sociálních služeb nabízejících respitní péči v rámci meziobecní spolupráce	Ředitel Domova důchodců Červenka
2.1	Počet obcí využívajících služby pro lidi bez domova	Vedoucí Charity Šternberk, střediska Litovel
1.2	Počet uživatelů respitní péče	Ředitel Domova důchodců Červenka
1.3	Počet vytvořených druhů propagačních materiálů pro veřejnost	Ředitel DZR Bílsko o.p.s.
2.2	Počet vybudovaných lůžek pro lidi bez domova	Vedoucí Charity Šternberk, střediska Litovel
2.3	Počet nabízených služeb pro klienty denního centra	Ředitel organizace Nové Zámky

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.-3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

4.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídicí skupině. Řídicí skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

4.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
Čtvrtletí	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plán

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Přípravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

4.4. Závěr a postup zpracování

4.4.1. Shrnutí

Analytická část přehledně formou tabulek a grafů shrnuje veškeré relevantní informace týkající se sociálních služeb na území ORP Litovel. Z analýzy vyplynulo, že na území ORP Litovel jsou pouze čtyři poskytovatelé sociálních služeb, kteří zde mají sídlo. Všichni byli osloveni a mohli se zapojit do přípravy této strategie. Na základě výsledků z analýzy a na jednáních s poskytovateli sociálních služeb byly nastaveny dva problémové okruhy. Prvním stanovený problémovým okruhem je na území ORP Litovel Poskytování respitní péče. Analýzou bylo zjištěno, že tuto službu nikdo na našem území neposkytuje. Proto jsme následně nastavili u tohoto problému dva cíle - zajištění respitní péče na území ORP Litovel a seznámení veřejnosti s nabídkou respitní péče. Všichni oslovení poskytovatelé sociálních služeb mají zájem tuto službu provozovat, pokud dojde ke změně legislativy a zjednodušení podmínek, za kterých by na tuto novou službu mohli čerpat finanční prostředky ze státního či krajského rozpočtu.

Jako druhý problémový okruh jsme po vyhodnocení analýzy a následné diskuzi navrhli tento: Chybějící azylový dům nebo denní centrum pro lidi bez domova. Máme stanoveny dva cíle v této oblasti: 1) Vytvořit azylový dům pro lidi bez domova a 2) Vytvořit denní centrum pro lidi bez domova. Věříme, že se podaří oba cíle naplnit, jelikož absence těchto dvou zařízení začíná být na území ORP Litovel čím dál větší problém.

Naplnění všech cílů budeme v následujících letech sledovat vhodně nastavenými indikátory.

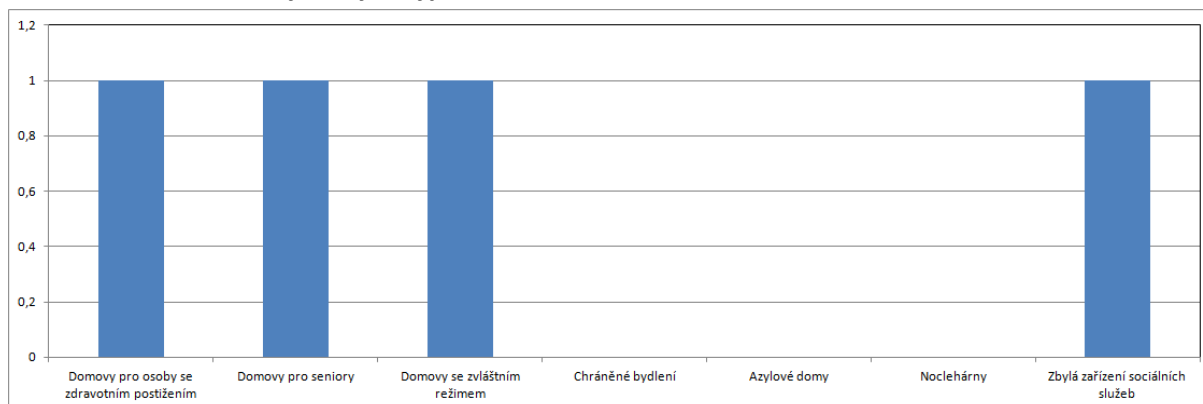
4.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Strategie byla zpracována komunitním způsobem, na jednání v průběhu přípravy strategie byli přizváni zástupci všech poskytovatelů sociálních služeb na území ORP Litovel. Všem zapojeným subjektům byla kromě osobních jednání také pravidelně zasílána rozpracovaná verze strategie a všichni měli možnost se vyjádřit i k její finální podobě. Data obsažená ve strategii byla získána zejména přímo od jednotlivých poskytovatelů sociálních služeb, dále byla použita statistická data a vlastní šetření.

4.5. Přílohy

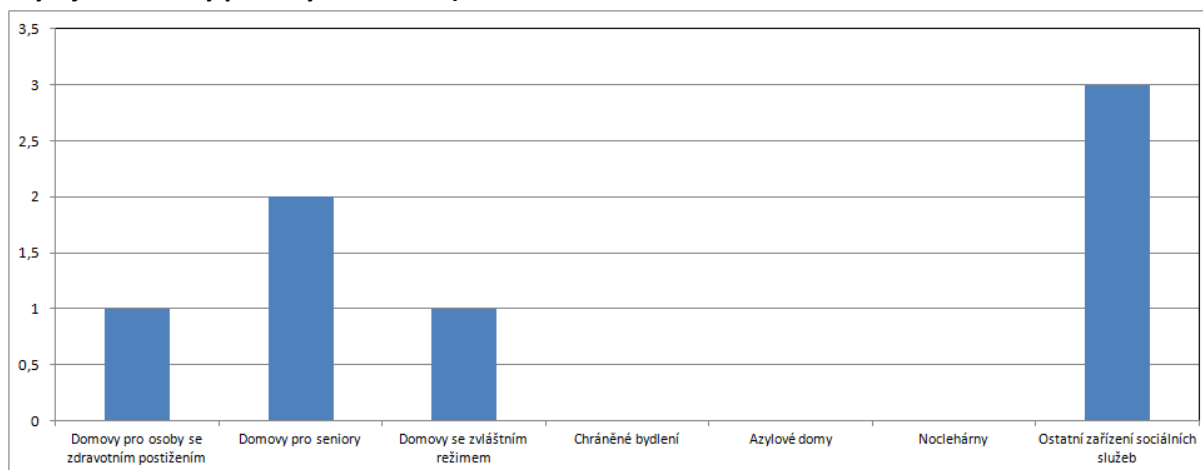
4.5.1. Grafické výstupy zpracované v rámci analytické části

Graf 12 Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP

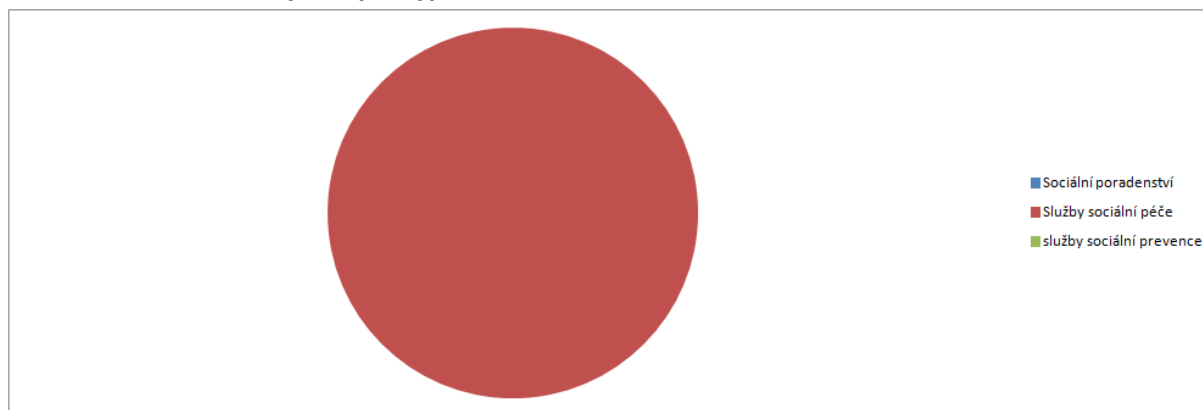
Zdroj: vlastní zpracování

Graf 13 Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP)

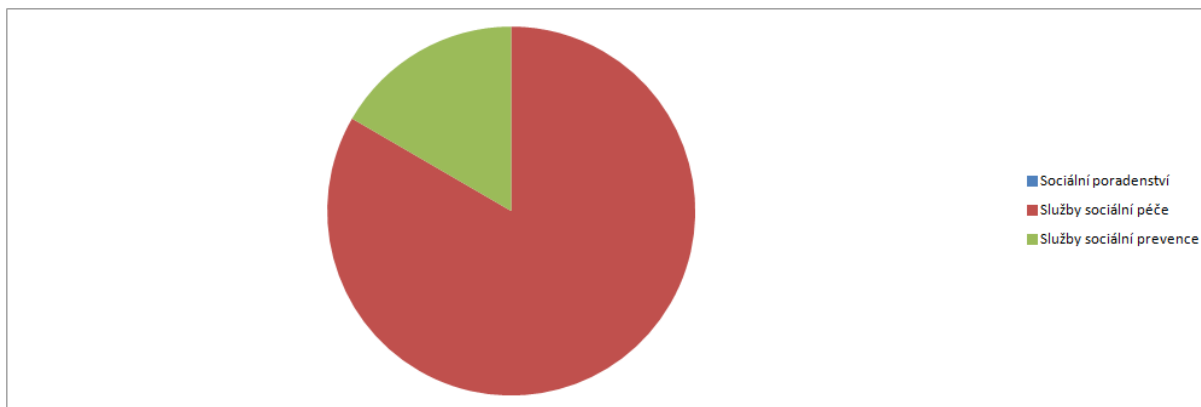
Zdroj: vlastní zpracování

Graf 14 Počet vybraných typů sociálních služeb v rámci ORP

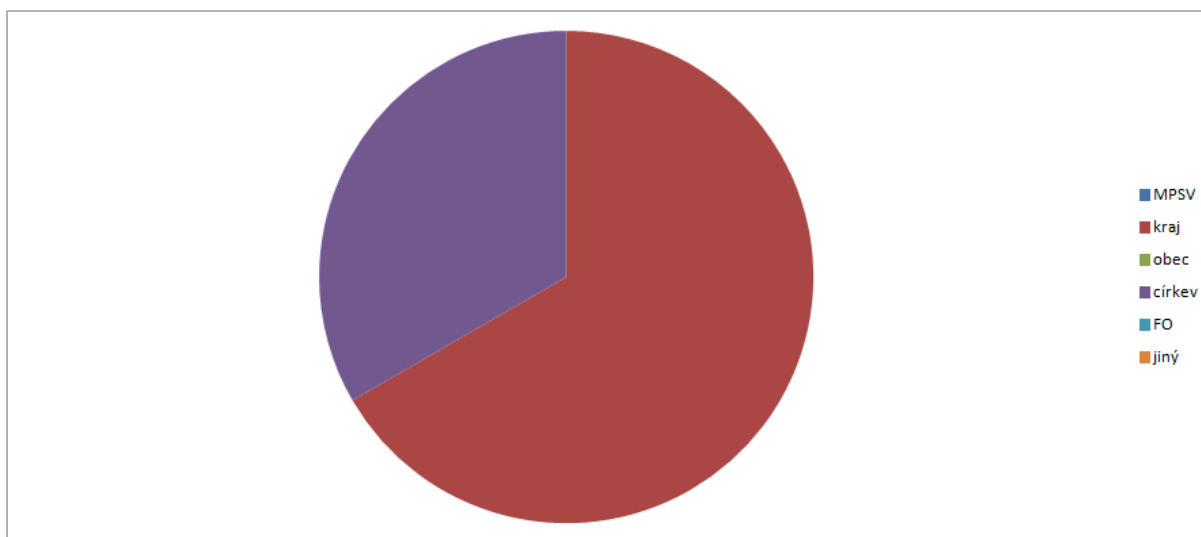
Zdroj: vlastní zpracování

Graf 15 Počet vybraných typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP)

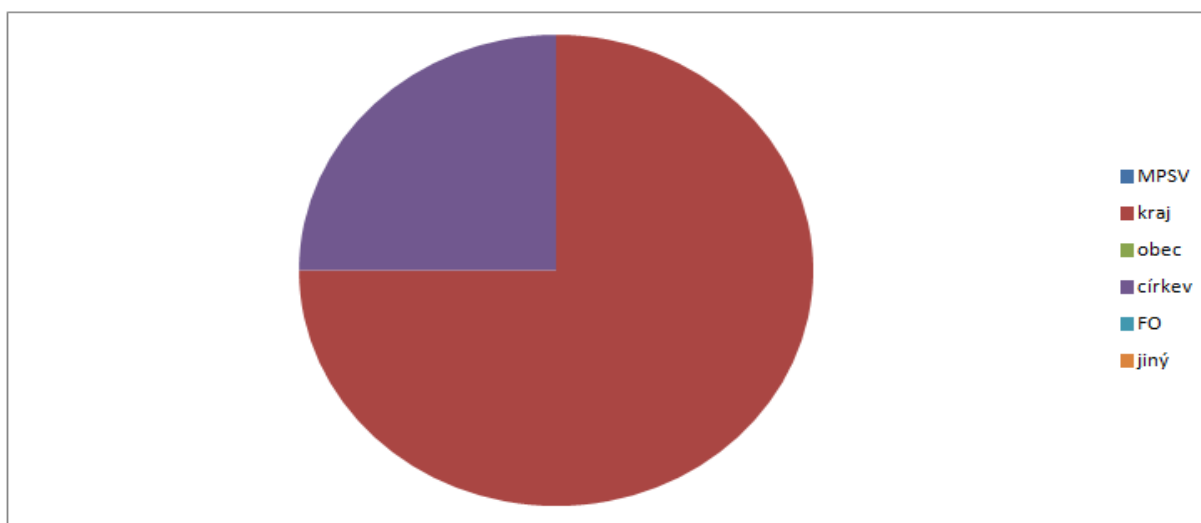
Zdroj: vlastní zpracování

Graf 16 Podíl zařízení sociálních služeb v ORP dle zřizovatele

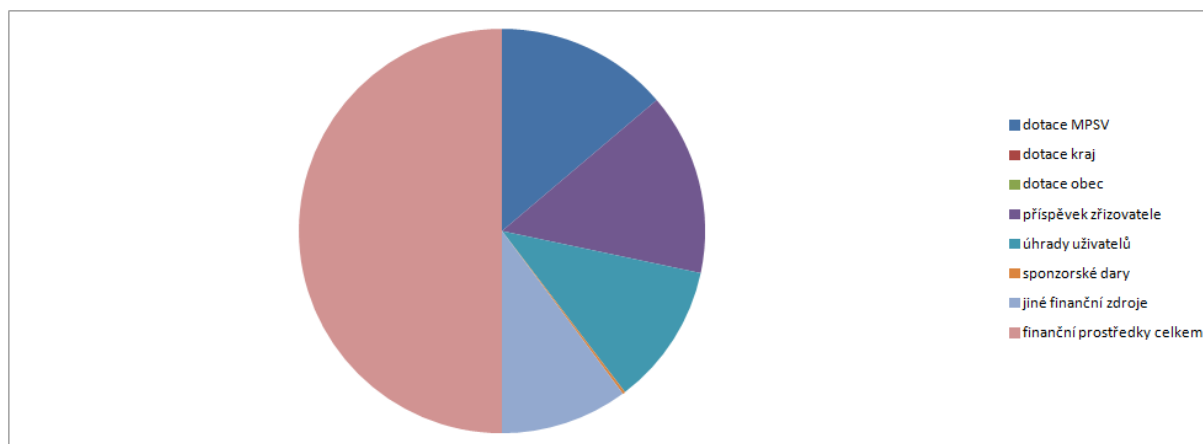
Zdroj: vlastní zpracování

Graf 17 Podíl sociálních služeb v ORP dle zřizovatele

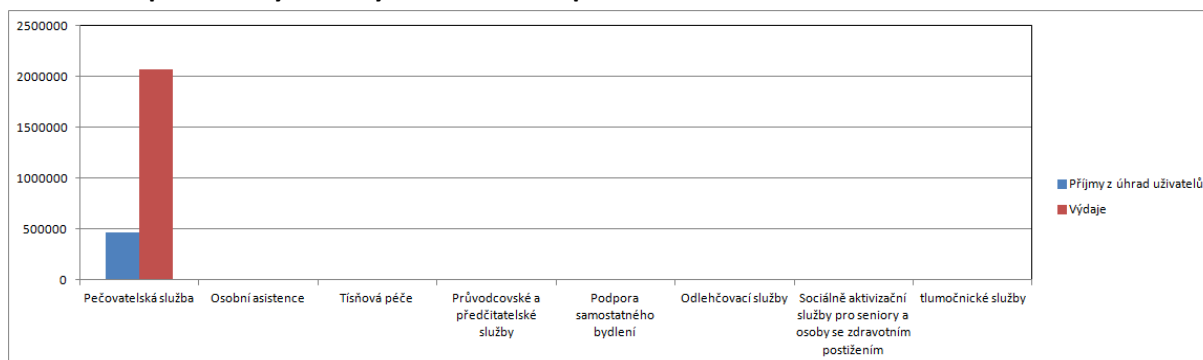
Zdroj: vlastní zpracování

Graf 18 Podíl financování zařízení sociálních služeb v ORP

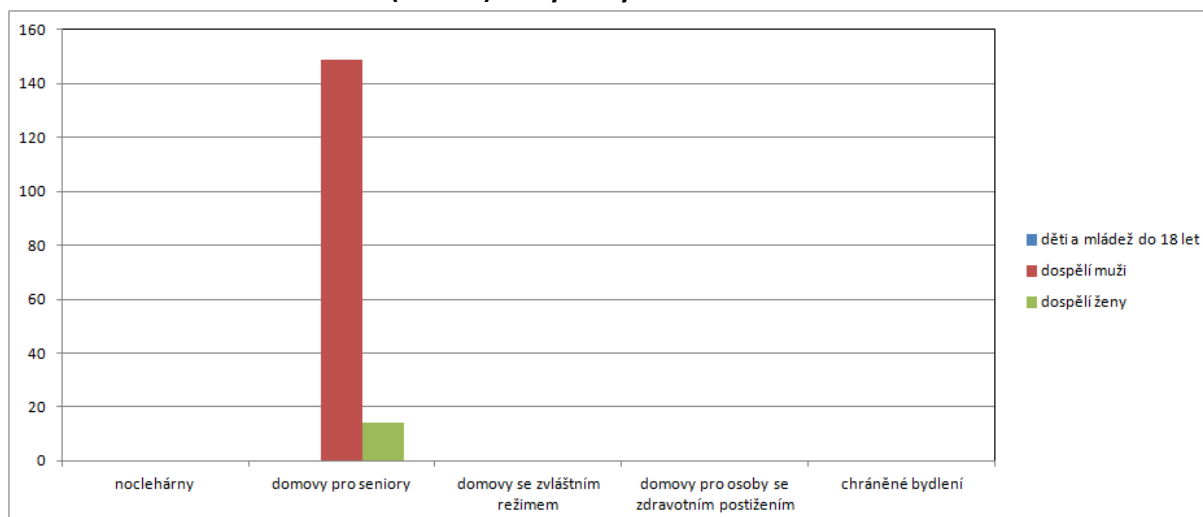
Zdroj: vlastní zpracování

Graf 19 Podíl příjmů z úhrad uživatelů na celkových výdajích v rámci terénních a ambulantních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením

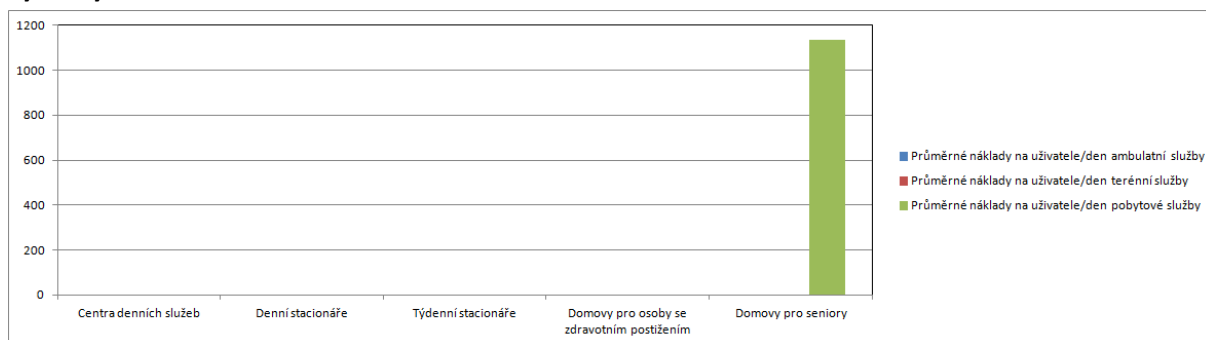
Zdroj: vlastní zpracování

Graf 20 Počet uživatelů (klientů) ve vybraných zařízeních sociálních služeb v roce 2012

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 21 Průměrné náklady na uživatele/den ambulantní, terénní a pobytové služby v rámci vybraných sociálních služeb v ORP

Zdroj: vlastní zpracování

5. Téma 3.: Odpadové hospodářství

5.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

5.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Odpadové hospodářství je jednou z mnoha problematik, které v současné době většina obcí a měst řeší v samostatné působnosti. Jedná se hlavně o povinnosti obcí a měst jako původců odpadů a také povinnosti při zajištění nakládání s odpady, zajištění jeho financování a mnohé další. Obce jsou dle zákona o odpadech původci odpadů od jejich občanů. Mají tedy povinnosti při zajištění svozu odpadů, zajištění sběrných míst pro odkládání odpadů, zajištění veškerých nádob na odpad (i tříděný), zajištění dalšího nakládání s odpadem apod.

Obce a města mají povinnost zajistit nakládání s:

- odpady pocházejícími od občanů, žijících na jejich území,
- odpady vzniklémi při jejich samotné činnosti,
- odpady pocházejícími od malých firem a živnostníků, kteří jsou zapojeni do jejich systému odpadového hospodářství.

Nakládání s odpady hradí obce z finančních prostředků, zahrnutých v jejich rozpočtech (příjmy z poplatků od občanů, příjmy od živnostníků, zapojených do systému odpadového hospodářství obce, odměny za zajištění tříděného sběru (EKO-KOM, a.s.), odměny za zajištění zpětného odběru výrobků (kolektivní systémy) apod.

Obce jsou samosprávnými subjekty, které mají širokou míru pravomocí v nastavení systému svého odpadového hospodářství a v oblasti nakládání s odpady. Meziobecní spolupráce by mohla být dobrým nástrojem ke zlepšení komunikace v území, propojení jednotlivých potřeb obcí, společnému řešení problémů, úspoře finančních prostředků a v neposlední řadě k posunu v naplňování cílů Plánu odpadového hospodářství ČR.

Základní legislativa

Výčet nejdůležitějších právních předpisů ČR, souvisejících s problematikou odpadového hospodářství, je uveden níže.

- Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, v platném znění
- Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů, v platném znění
- Vyhláška č. 381/2001 Sb., kterou se stanoví Katalog odpadů, v platném znění
- Vyhláška č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, v platném znění
- NV č. 197/2003 Sb., o Plánu odpadového hospodářství České republiky
- Vyhláška č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu, v platném znění
- Vyhláška č. 341/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady, v platném znění
- Vyhláška č. 352/2005 Sb., o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění

- Vyhláška č. 376/2001 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů, v platném znění
- Vyhláška č. 384/2001 Sb., o nakládání s PCB, v platném znění
- Vyhláška č. 237/2002 Sb., o podrobnostech způsobu provedení zpětného odběru některých výrobků, v platném znění
- Vyhláška č. 352/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s autovraky, v platném znění

Identifikace problémů

Zástupci 20 územních samosprávných celků, které dohromady utváří správní obvod ORP Litovel poskytli informace z oblasti odpadového hospodářství, které byly následně využity jako podklady pro zpracování této analýzy. Použité metody statistického zjišťování byly rozhovory a dotazníkové šetření. V rámci těchto metod byly identifikovány klíčové problémy, se kterými se obce potýkají. Jsou to:

- špatná vybavenost území nebo nedostupnost zařízení k nakládání s odpady, nejčastěji je to velká vzdálenost k zařízení sloužícího k nakládání s odpady a nedostatek těchto zařízení (třídící linky, skládky atd.)
- vysoké ceny za svoz odpadů
- nedostatečná síť kontejnerů na tříděný odpad
- černé skládky
- neinformovanost občanů
- problémy při nakládání se stavebním odpadem a bioodpadem
- špatná kázeň obyvatel obce při třídění odpadu

Výstupy tohoto zjišťování ukazují na to, že nejčastějším problémem, se kterým se obce v oblasti OH potýkají, jsou černé skládky (tento problém uvádí 9 obcí) a dále také vysoké ceny za svoz odpadů (uvádí 6 obcí). Ostatní problémy, které řeší zástupci jednotlivých obcí, se vyskytují méně často, každý z výše jmenovaných problémů uvádí nejvýše 2 z oslovených představitelů obecních samospráv. Na druhou stranu se v ORP Litovel vyskytuje i 5 obcí, jejichž zástupci udávají, že v rámci OH problémy nemají nebo v současné době neřeší.

Svazky obcí, které již spolupracují v oblasti odpadového hospodářství na území ORP a typ spolupráce

V oblasti OH na území ORP Litovel se vyskytuje několik typů již fungující spolupráce obcí. Za významný krok v oblasti OH považuje např. město Litovel společné využívání sběrného dvora, kdy je umožněno občanům obcí Mladeč a Haňovice využití sběrného dvora v Litovli za předpokladu, že odpad nepochází z podnikatelské činnosti. Tyto obce přispívají na provoz sběrného dvora z poplatků za komunální odpad nebo z poplatků za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů podle zvláštního zákona vybraných od občanů těchto územních samosprávných celků. Dalším způsobem existující MOS je společné využití skládky komunálního odpadu v Senici na Hané, kdy tato obec umožňuje sousedním obcím Senička, Loučany a Náměšť na Hané uložení směsného komunálního odpadu na skládku nacházející se v katastru obce Senice na Hané. Poslední formou spolupráce, která je využita v rámci území ORP Litovel je tzv. partnerství v projektu. Tato forma meziobecní spolupráce je vázána na přípravu a realizaci projektu kompostárny a sběrného dvora v lokalitě obce Náklo. Tato zařízení budou moci posléze využívat občané nejen obce

Náklo, ale také obyvatelé obce Střeň a obce Příkazy, která se sice již nenachází v územní působnosti ORP Litovel, nicméně přímo sousedí s obcí Náklo. Projekt kompostárny je rovněž plánovaný ze strany města Litovel, za podpory obce Haňovice.

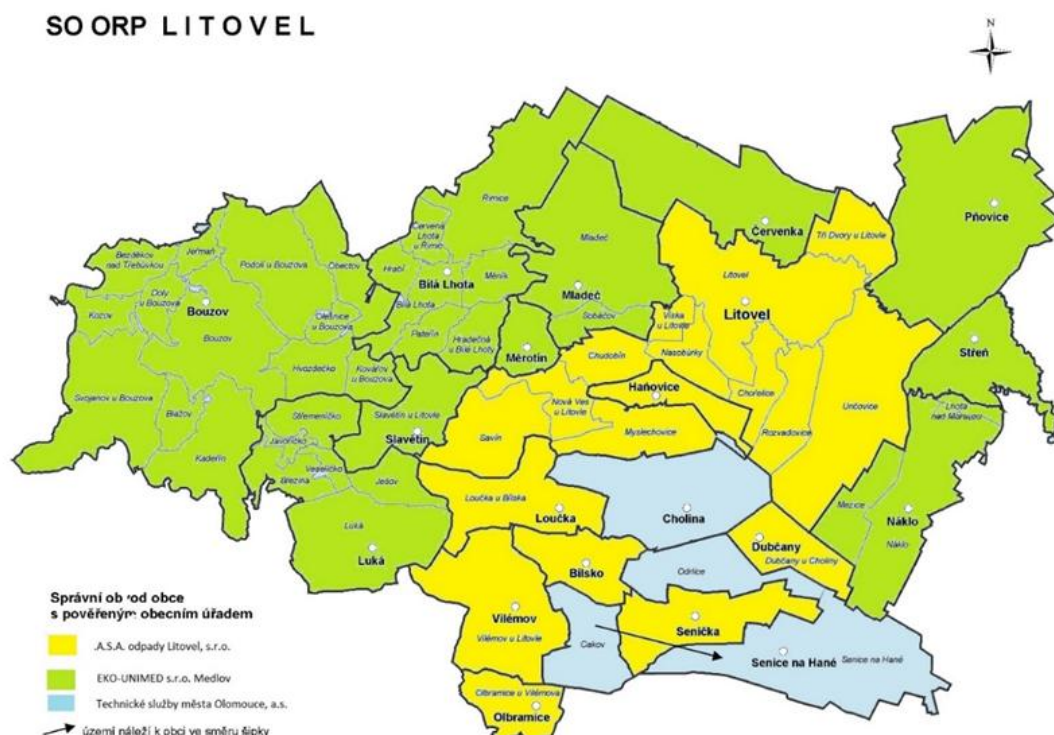
Z výsledků dotazníkového šetření uskutečněného se zástupci jednotlivých obcí v rámci ORP Litovel vyplývá, že společný zájem s jinými obcemi by v budoucnosti nejraději našli v oblasti nakládání se směsným komunálním odpadem v důsledku nutnosti omezování skládkování, dále pak v oblasti realizace projektů zařízení k nakládání s odpady (kompostárny, sběrné dvory apod.) a s ní související možnost získání dotace na tyto projekty. Ve stejné míře jde zástupcům jednotlivých obcí i o společný zájem, jak uspořít finanční prostředky vynakládané na odpadové hospodářství a v neposlední řadě je nejvíce žádaná také spolupráce v oblasti problematiky biologicky rozložitelných odpadů.

5.1.2. Popis odpadového hospodářství ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

V rámci území ORP Litovel působí 4 svozové společnosti, ale pouze jedna z nich má provozovnu na území správního obvodu ORP Litovel. Touto společností je .A.S.A. odpady Litovel, s.r.o. Svoz odpadů provádí tato společnost v obcích Litovel, Haňovice, Dubčany, Vilémov, Loučka, Senička, Bílsko a Olbramice. Část odpadu, který tato společnost v rámci své působnosti v jednotlivých obcích odebere, je energeticky využito prostřednictvím zařízení k energetickému využití komunálních odpadů SAKO Brno. V obcích Haňovice, Bílsko a Loučka má tato společnost umístěny kontejnery na svoz biologicky rozložitelných odpadů, které pak následně odváží na kompostárnu, jež se ovšem nachází mimo území ORP Litovel. SKO je ukládán na skládku, kterou provozuje společnost EKO-UNIMED s.r.o. v Medlově. Tříděný odpad je převážěn na provozovnu společnosti .A.S.A. spol. s r.o. v Brně.

Jak ukazuje níže uvedená mapa č. 12, SKO u 10 obcí vyváží společnost EKO-UNIMED s.r.o. z Medlova, v 8 obcích vyváží SKO společnost .A.S.A. odpady Litovel, s.r.o. a pouze 2 obce využívají svozu SKO u společnosti Technické služby města Olomouce, a.s. S výjimkou obce Haňovice mají všechny obce v rámci ORP Litovel nasmlouvanou stejnou společnost jak na svoz SKO, tak i separovaného odpadu. Obec Haňovice na svoz SKO využívá služeb společnosti A.S.A. odpady Litovel, s.r.o. a tříděný odpad jim vyváží společnost REMIT s.r.o. ze Šternberka. S výjimkou společnosti EKO-UNIMED s.r.o., jejímž vlastníkem jsou obec Medlov a město Uničov a Technických služeb města Olomouce, a.s., kdy jako jediný vlastník vystupuje Statutární město Olomouc, jsou všechny svozové společnosti, které v rámci ORP Litovel působí, v rukou soukromých majitelů.

Mapa 12 Rozložení působnosti svozových společností v ORP Litovel

Zdroj: vlastní zpracování

Cenová analýza u SKO

Ceny zaplacené jednotlivými územními samosprávnými celky za 1 t svezeneho SKO jsou odlišné. Rozdíly jsou zřejmé nejen z pohledu svozových společností, které obsluhují jednotlivé obce, ale i mezi obcemi, které jsou obsluhovány totožnou svozovou společností. **Průměrná cena za svoz SKO se v rámci ORP Litovel pohybuje kolem 1240,- Kč, včetně poplatku za uložení na skládce ve výši 500,- Kč – ten je totožný u všech obcí ORP, které ukládají odpad na skládku v Medlově. Obce, které ukládají odpad na skládku v Senici na Hané skládkovné, na základě společné dohody, neplatí.** Průměrné náklady na sběr, svoz a odstranění SKO v Olomouckém kraji byly v roce 2012 ve výši 2138,- Kč, včetně poplatku za uložení odpadu na skládku, který byl vypočítán (u obcí, které skládku nemají) na 1161 Kč/t. Na úrovni ČR se tyto náklady vyšplhaly na částku 2548,50 Kč/t, včetně poplatku za uložení odpadu na skládku, jehož průměrná hodnota v rámci ČR dosahovala v roce 2012 hodnoty 1152,6 Kč/t. Závěrem z výše uvedených skutečností je to, že **náklady vynakládané na sběr, svoz a uložení SKO na skládku je na území ORP Litovel ve srovnání s údaji za Olomoucký kraj, potažmo i za celou ČR na velmi nízké úrovni.** Údaje za ČR a Olomoucký kraj byly získány ze studie IURMO, o.p.s.¹

¹ IURMO, o.p.s. *Hodnocení nákladů na hospodaření s komunálními odpady v obcích ČR* [online]. Praha, 2013 [cit. 2015-02-18]. Dostupné z: www.institut-urmo.cz/images/Hodnoceni_nakladu_na_hospodareni_s_KO_v_obcich_CR_za_rok_2012_F2.pdf

Cenová analýza u tříděného odpadu

U tříděného odpadu je průměrná cena za dané území stanovena na cca 2050,- Kč. Z důvodu odlišností ve způsobu stanovení cen u jednotlivých komodit nelze objektivně posoudit, která ze společností poskytuje výhodnější podmínky pro obce.

odměnu za zajištění energetického využití odpadů z obalů Mezi hlavní funkce této společnosti, které jsou využitelné pro obce, lze zařadit bezplatné zapůjčení sběrných nádob, na základě smlouvy o výpůjčce, které jsou určeny výhradně pro oddělený sběr a dále také to, že naplňují obecní rozpočty, jelikož platí obcím smluvní odměny za zajišťování míst zpětného odběru, za zajišťování obsluhy míst zpětného odběru, odměnu za zajištění využití odpadů z obalů a také odměnu za zajištění energetického využití odpadů z obalů.

Výše poplatků za komunální odpad, popř. poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů podle zvláštního zákona byla u všech obcí v ORP Litovel zjištěna v aktuální výši pro rok 2014 za dospělé osobu a jeho průměrná roční hodnota činí 400,- Kč/obyvatele. U 17ti obcí se výše poplatku pohybuje v rozmezí od 300,- Kč do 500,- Kč, tj. v pozitivním i negativním směru ve výši 25 % od průměrné hodnoty poplatku, 2 obce mají výši poplatku stanovenou pod hranicí 25 % od průměrné výše poplatku a 1 obec má stanovený poplatek v opačném trendu, tzn. nad hranicí 25 % od průměrné výše poplatku. V rámci analýzy bylo dále zjišťováno, kolik jednotlivé obce doplácí ze svých rozpočtů za svoz odpadů v přepočtu na 1 obyvatele. Průměrná částka, která je na občana doplácena z obecního rozpočtu, byla vypočtena na 100,- Kč. Nutno podotknout, že 2 obce informace týkající se výše doplácené částky nedodaly a 1 obec tuto částku nemá k dispozici. Přesto ze 17 zbylých obcí 6 zástupců uvedlo, že nedoplácí nic, 3 obce doplácí ze svých rozpočtů částku, která je o 100 a více procent vyšší než průměrná částka za ORP. Doplatek v ostatních obcích se opět pohybuje v kladném i záporném směru v rozmezí 100 % od průměrné hodnoty doplatku z rozpočtů obecních samospráv v rámci ORP Litovel.

Tabulka 99 Sběrné dvory na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	.A.S.A. odpady Litovel, s.r.o.	Cholinská 1008	Litovel	503444	800,00	650,00	S/O	Objemný odpad, NO, stavební odpad, elektrozařízení

Zdroj: svozová společnost

Tabulka 100 Sběrná místa na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
1.	obec Pňovice	U Oskavy	Pňovice	552160	O/O	3 kontejnery – slouží pouze obyvatelům obce, OO - nelze odevzdat NO

Zdroj: obecní úřad Pňovice

Tabulka 101 Výkupny odpadů na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	Vladimír Podivínský	Cholinská 1286/1	Litovel	503444	2000,00	1300,00	S/S	Výkup kovového odpadu, sběrna disponuje stacionární kapacitou 1000 t a dále je schopna vykoupit prostř. mobilního zař. 1000 t
2.	Sběrna papíru – MAD papír a.s.	Příčná	Litovel	503444	1500,00	200,00	S/S	Sběrna je schopna vykoupit jakékoliv množství papíru a lepenky, kapacita je omezena pouze nabídkou ze strany prodávajících
3.	Dračka Michal	Uničovská 132	Litovel	503444			S/S	Kovový odpad
4.	Krazzer s.r.o.	Šmakalova 206/16	Litovel	503444			S/S	Papír, plast, oleje, železo a barevné kovy

Zdroj: odbor ŽP MěÚ Litovel; jednotlivá zařízení, seznam oprávněných osob k nakládání s odpady Olomouckého kraje (<http://websouhlasy.kr-olomoucky.cz/>)

Na území ORP Litovel se v současné době nachází 1 sběrný dvůr, který na základě smlouvy slouží občanům města Litovel, obce Haňovice a obce Mladeč. V tomto zařízení mohou lidé odevzdat objemný odpad, nebezpečný odpad, stavební odpad a elektrozařízení. Sběrný dvůr v Litovli mohou využívat pouze obyvatelé města Litovel, obce Haňovice a obce Mladeč za předpokladu, že ukládaný odpad nepochází z podnikatelské činnosti a občané mají řádně uhrazené poplatky za odpady dle platné vyhlášky dané obce. Výjimku tvoří elektrozařízení, kdy tyto zpětně odebírané výrobky mohou na sběrném dvoře odevzdat i občané, kteří nemají bydliště v Litovli, Mladči nebo v Haňovicích. V tomto smyslu je zařízení dimenzováno přibližně pro 15000 obyvatel.

Společnost .A.S.A. odpady Litovel, s.r.o., která tento sběrný dvůr provozuje působí rovněž jako svozová společnost pro SKO a v některých případech i pro tříděný odpad v obcích Litovel, Haňovice, Bílsko, Loučka, Senička, Vilémov, Dubčany a Olbramice.

Obec Pňovice nemá "klasický" sběrný dvůr, ale pouze sběrné místo. Jedná se o oplocený pozemek, na kterém jsou umístěny 3 kontejnery, které jsou k dispozici pouze občanům obce Pňovice. Na tomto sběrném místě nelze ukládat nebezpečný odpad.

V blízké budoucnosti je naplánovaná realizace projektu sběrného dvora v obci Náklo, který v rámci partnerství v projektu podpořily obce Střeň a Příkazy (tato obec se nenachází v územní působnosti ORP Litovel). Prozatím se počítá s variantou, že odpad, který zde budou moci občané odevzdat, bude pocházet z území těchto tří obcí. Provozovatelem tohoto zařízení bude obec Náklo.

Má-li se zhodnotit hustota sítě sběrných dvorů, sběrných míst a výkupu, je nasnadě říci, že tvoří-li správní území "trojkové" obce Litovel 20 obcí a v současné době pouze 3 z nich mohou využívat sběrný dvůr a 1 obec má své vlastní sběrné místo, hustota sítě těchto zařízení je zcela neuspokojivá.

Výkupny, které se na území ORP Litovel nacházejí, jsou všechny situovány do města Litovel, ostatní obce žádnou výkupnou jakéhokoliv odpadu nedisponují. Výkupna je z hlediska dlouhodobého rozvoje tříděného sběru a jeho stability rizikovým faktorem. Možnou příčinou nedostatečné hustoty sítě výkupu je současný vývoj cen druhotných surovin, kdy v důsledku jejich poklesu vzniká výkupnám riziko omezení výkupu, či dokonce uzavření. Tyto skutečnosti tak mají negativní dopad na systém, který počítá s výkupnou jako stabilním prvkem OH. Situaci, kdy je pro obyvatele některých obcí v ORP Litovel neekonomické, nebo z jiného důvodu nemožné využívat služeb dostupných sběrných dvorů, či výkupu, pak řeší obce organizováním svozu objemného a nebezpečného odpadu (s výjimkou Litovle, kde se ve velké míře navyšuje využívání sběrného dvora - proto je zde svoz organizován pouze 1x ročně, se tyto svozy uskutečňují min. 2x za rok). Tyto sběry jsou realizovány ve všech obcích prostřednictvím jejich svozových společností.

Svoz kovového odpadu je v menších obcích uskutečňován prostřednictvím místních dobrovolnických organizací, které následně prodávají odpad do výkupu. Kovový odpad v rámci ORP Litovel vykupují 2 subjekty - Vladimír Podivínský a Michal Dračka, papír je možné odevzdat ve firmě MAD papír. a.s. Všechna tři zařízení jsou v rukou soukromých majitelů a jejich kapacita není plně využita. Jednou z činností, kterou provozuje společnost Krazzer s.r.o., je i výkup surovin - plastu, papíru i železa a barevných kovů, především se ale specializuje na výkup olejů, které vznikají jako odpad při výrobních procesech např. u firmy HAJDO spol. s r.o., Litovel.

Tabulka 102 Třídící linky v blízkosti území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	REMIT s.r.o.	Uničovská 2250/64	Šternberk	505188	3750,00	1875,00	S/S	Papír, plasty
3.	JIVA TRADE s.r.o.		Prostějov	589250	150,00	150,00	S/S	Třídírna papíru
4.	SITA CZ	U Panelárny	Olomouc	500496			S/S	Pouze lis na papír
5.	TS města Olomouc, a.s.	U Panelárny	Olomouc	500496	2500,00	2500,00	O/O	a.s. zcela ve vlastnictví města Olomouc, dotřídění plastů
6.	Van Gansewinkel, a.s.	K mrazírnám 11	Olomouc	500496			S/S	Plast, papír, sklo

Zdroj: realizační týmy SD ze sousedních ORP, seznam oprávněných osob k nakládání s odpady Olomouckého kraje (<http://websouhlasy.kr-olomoucky.cz/>)

Tabulka 102 Zařízení k dotřídění odpadu z území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu	Výčet všech obcí území ORP, která tato koncová zařízení využívají	Poznámky
1.	REMIT s.r.o.	Uničovská 2250/64, Šternberk	Využívá EKO – UNIMED s.r.o.	Pro plast a papír
2.	Van Gansewinkel, a.s.	K Mrazírnám 11, Olomouc	Využívá EKO – UNIMED s.r.o.	Pro plast a papír
3.	ECOPAK, spol. s r.o.	Vikýřovická 402, Šumperk	Využívá EKO – UNIMED s.r.o.	Pro plast a papír
4.	SITA CZ a.s.	U Panelárny 456/2, Olomouc	Využívá EKO – UNIMED s.r.o.	Pro plast a papír
5.	MAD Papír a.s.	Na Sezníku 309/4, Olomouc	Využívá EKO – UNIMED s.r.o.	Pro plast a papír
6.	AMT s.r.o. Příbram	Dubno Kalová Pole, Příbram	Využívá EKO -UNIMED s.r.o.	Sklo
7.	HBH odpady s.r.o.	Havířská 11, Havlíčkův Brod	Využívá EKO -UNIMED s.r.o.	Sklo
8.	Bohemia Recycling s.r.o.	Za Branou 346, Kostelec na Hané	Využívá EKO -UNIMED s.r.o.	Sklo
9.	TASY s.r.o.	Mokrá u Brna	Využívá EKO -UNIMED s.r.o.	Pneumatiky
10.	.A. S. A. spol. s r. o.	Brno	Využívá .A. S. A. odpady Litovel, s.r.o.	Všechny tříděný odpad

Zdroj: svozové společnosti

Na území ORP Litovel se nenachází žádná třídící linka odpadů. Nejbližší zařízení pro třídění odpadu se nachází v sousedních ORP Olomouc, ORP Šternberk a ORP Prostějov, svozové společnosti ale využívají i zařízení, která se nachází ve vzdálenějších regionech. Uvažuje-li se o síti třídících linek z pohledu realizace svozu, kdy převažující část území ORP Litovel je obsluhována svozovými společnostmi, které nemají sídlo v rámci daného území, nelze při zachování současného stavu jednoznačně stanovit efektivitu a potřebnost vybudování třídící linky. Z pohledu vytíženosti kapacity nejbližších třídících linek v sousedních ORP by ale bylo přinejmenším rozumné uvažovat o spolupráci v této oblasti. Problém by mohl být spatřován ve využití kapacity takového zařízení. K tomuto lze argumentovat vývojem celkové produkce odpadů a produkce separovaných odpadů. V rámci ORP Litovel má v analyzovaném období 2008 – 2012 celková produkce odpadů klesající tendenci, na druhou stranu ale roste podíl jednotlivých separovaných složek. V roce 2012 bylo v ORP Litovel vyprodukováno celkem 20 786 t odpadů, z toho celková produkce KO byla 9 396,43 t a separovaného odpadu bylo vyprodukováno celkem 1 861,8 t, což je téměř shodné množství, jaké je průměrně zpracováváno na třídící lince ve Šternberku. Opět narážíme na problém, ne všechno množství separovaného odpadu z ORP Litovel totiž končí na třídící lince ve Šternberku, a to z toho důvodu, že na našem území působí více svozových společností, přičemž svozová společnost .A.S.A. odpady Litovel, s.r.o. všechny tříděný odpad odváží na pobočku firmy .A.S.A. do Brna a až tam se následně rozhoduje o koncovém zařízení pro nakládání s tříděným odpadem. Do budoucna by bylo možné zvážit rozdělení tendru na sběr a svoz a následnou úpravu. Tedy svozová společnost by zajišťovala sběr a svoz odpadu a převážela jej do zařízení vytědovaného městem či obcemi v rámci společného výběrového řízení.

Tabulka 103 Zařízení pro nakládání s BRO na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, OK, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	Zemědělské družstvo Haňovice	18	Haňovice	552178	46260,10		S	Zemědělská BPS, zpracovává biomasu, která je za tímto účelem produkována
2.	Kompostárna Náklo		Náklo	504441			O	Projekt se realizuje
3.	Kompostárna Bouzov		Bouzov	500861			O	Projekt se realizuje
4.	Kompostárna Litovel		Haňovice	552178			O	Projekt se realizuje

Zdroj: obecní úřady, seznam oprávněných osob k nakládání s odpady Olomouckého kraje (<http://websouhlas.y.kr-olomoucky.cz/>)

Tabulka 104 Zařízení pro nakládání s BRO v blízkosti územní jednotky ORP

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, OK, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	Ing. Filip Hlavinka	areál zemědělského družstva	Křelov	554901	5000,00	4000,00	S	Kompostárna
2.	RESTA s.r.o.	Holice	Olomouc-Holice	500496	2000,00	400,00	S	Kompostárna – očekávají nárůst, teprve se rozjíždí
3.	SITA a.s.	Novosady 616	Němčice nad Hanou	589756	1300,00	1300,00	S	Kompostování, biodegradace
4.	ZS TERRIS Budětsko, a.s.	Budětsko 118	Přemyslovice	589934	1400,00	1400,00	S	Kompostárna
5.	Spreso s.r.o.	Sportovní 321	Kralice na Hané	589659	72000,00		S	Kompostárna
6.	Obec Ludmírov		Ludmírov	589705	1220,00	1220,00	O	Mobilní kompostovací zařízení
7.	Zemědělské družstvo Senice na Hané		Luděřov	501751	890,00	890,00	S	Kompostárna
8.	Město Plumlov		Plumlov	589896	150,00	130,00	O	Kompostárna
9.	Město Šternberk		Domašov u Šternberka	505188	24000,00	1625,00	OK	Komunitní kompostárna
10.	Obec Huzová		Huzová	597414	200,00	158,00	OK	Komunitní kompostárna

Zdroj: vlastní zpracování, seznam oprávněných osob k nakládání s odpady Olomouckého kraje (<http://websouhlasys.kr-olomoucky.cz/>)

Tabulka 105 Koncová zařízení (zařízení pro nakládání s BRO z obcí řešeného území ORP), současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu	Výčet všech obcí území ORP, která využívají tato zařízení	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
1.	Ing. Filip Hlavinka	Křelov	Bílsko, Loučka, Haňovice (.A.S.A. odpady Litovel, s.r.o.), Cholína (TS města Olomouc, a.s.)	S	Kompostárna

Zdroj: svozové společnosti, obecní úřady

Systém domácího kompostování využívají v obcích Bílá Lhota, Červenka, Olbramice, Vilémov, Senice na Hané a domácí kompostéry pro své obyvatele pořídilo i město Litovel. Co se týče vlivu zavedeného systému třídění BRKO, ten zvyšuje měrnou produkci BRKO. Tento systém je zaveden v obcích Náklo, Střeň, Bílsko, Haňovice, Loučka, Cholína, Pňovice, Bouzov a ve městě Litovel.

V obci Haňovice se nachází v současnosti jedno ze dvou zařízení pro zpracování biologicky rozložitelné suroviny, a tím je zemědělská bioplynová stanice, která jako vstup využívá biomasu - biologicky rozložitelné suroviny, které jsou za tímto účelem cíleně produkovány a nejsou vedeny v režimu odpadu. Výstupem této bioplynové stanice jsou nejen energie, které v současnosti slouží zejména pro potřeby ZD Haňovice, ale také velmi kvalitní, ekologicky nezávadné, hnojivo. Toto zařízení je zcela v rukou soukromého vlastníka. Energii takto získanou však využívá i obec Haňovice, a sice k vytápění obecního sálu. Druhé zařízení bylo vybudováno v obci Bouzov. Jedná se o kotel na spalování dřevěné štěpky, který se nachází na místě původní kotelny v areálu zemědělského družstva. Teplo tímto způsobem získané využívají jednak soukromí odběratelé a dále jsou vytápěny všechny obecní budovy - škola, školka, zdravotní středisko a obecní úřad.

K zásadnímu řešení problému nakládání s biologicky rozložitelným odpadem přistoupila obec Náklo, která se rozhodla využít programového dokumentu OPŽP a získala dotaci z fondů EU na dodávku technologického zařízení kompostárny, včetně instalace, vyzkoušení, uvedení do provozu a proškolení obsluhy.

Tento projekt se momentálně nachází ve fázi realizace a bude zahrnovat kompostovací zařízení pro nakládání s bioodpady v obci v katastru obce Náklo. Toto zařízení bude realizováno jako mobilní, tzn. je možné jej přesunout na jiné potřebné místo. Sloužit bude rovněž partnerským obcím Střeň a Příkazy. Pro informaci uvádím, že projekt nebyl navržen a není realizován jako projekt komunitní kompostárny. V rámci ORP Litovel, ale tímto způsobem nepostupovalo pouze Náklo, potažmo Střeň. Kompostárny jsou v plánu také v Litovli (projekt je prozatím odložen z důvodu nutnosti regenerace území bývalé skládky v Nasobůrkách, v jejíž těsné blízkosti se má kompostárna nacházet) a dále v obci Bouzov. Obec Pňovice podpořila výstavbu kompostárny v sousední obci Štěpánov, která ovšem nespadá do správního území ORP Litovel. Tímto způsobem se obce snaží přispět k naplnění cíle POH - snížit maximální množství BRKO uloženého na skládkách. V případě úspěšného uvedení do provozu všech těchto zařízení, bude kapacita těchto zařízení pro správní obvod Litovle zcela dostačující, protože např. pouze samotná kompostárna v Nákle je dimenzována cca pro 20 obcí, tzn., že by teoreticky tato obec byla schopna obsloužit celé území ORP Litovel. Prakticky je problém pouze ve vzdálenosti mezi jednotlivými obcemi na území ORP Litovel. V Tab. 105 je uveden přehled zařízení, která zpra-

covávají bioodpad v rámci sousedních ORP Šternberk, ORP Olomouc, ORP Konice a ORP Prostějov. Vzdálenost těchto zařízení je ve většině případů pro obce z ORP Litovel příliš velká na to, aby bylo možné těchto zařízení využívat. Výjimku tvoří soukromá kompostárna v Křelově – Břuchotíně, kterou vlastní Ing. Filip Hlavinka.

Tabulka 106 Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů mimo území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Typ zařízení	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ					
1.	SITA CZ a.s.	I.P. Pavlova 185/6	Olomouc	500496	950		spalovna NO	S/S	spalovna NO v areálu FN Olomouc, převážně se jedná o odpad ze zdravotní a veterinární péče
2.	SAKO Brno, a.s.	Jedovnická 4247/2	Brno	551058	50000	35000	ZEVO KO	S/S	
3.	Cement Hranice, a.s.	Bělotínská 288	Hranice	513750			alternativní palivo	S/S	Spoluspalování alternativních paliv
4.	MEGA-WASTE-EKO-TERM, s.r.o.	U Spalovny 4225/6	Prostějov	589250	7000	4000	spalovna NO	S/S	Oleje a nebezpečné a průmyslové odpady

Pozn.: Typ zařízení (spalovna NO, OO, PrO); zařízení pro energetické využití odpadů ZEVO (KO, NO, OO)

Zdroj: Český hydrometeorologický ústav, oddělení emisí a zdrojů

Tabulka 107 Koncová zařízení (spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů z obcí řešeného území ORP), současný stav

Č.	Provozovatel zařízení	Adresa provozu	Výčet všech obcí území ORP, která využívají tato koncová zařízení	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
1.	Sako Brno, a.s.	Jedovnická 4247/2, Brno	Využívá svozová společnost .A. S. A. odpady Litovel, s.r.o.	S/S	ZEVO KO

Zdroj: svozové společnosti

V rámci analyzovaného území ORP Litovel se spalovny ani zařízení pro energetické využití odpadů nenachází, proto se tímto způsobem v daném území vůbec nenakládá a k případnému energetickému využití odpadů se užívá zařízení v jiných regionech. Jediná svozová společnost, která má sídlo na území ORP Litovel (.A.S.A. odpady Litovel, s.r.o.) využívá zařízení pro energetické využití odpadů SA-KO Brno. Společnost EKO – UNIMED s.r.o. Medlov, která obsluhuje polovinu obcí z ORP, žádnou spalovnu ani ZEVO pro nakládání s odpady nevyužívá.

Tabulka 108 Sklárky odpadů provozované na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Typ sklárky	Stav sklárky	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	Obec Senice na Hané	k. ú. Senice na Hané	Senice na Hané	505081	OO	otevřená	O/O	Pro sdružení obcí Senice na Hané, Senička, Loučany a Náměšť na Hané
2.	Město Litovel	Nasobůrky	Litovel	503444	IO, NO, OO	uzavřená před rekultivací	O/O	Nezrekultivovaná uzavřená skládka

Pozn. Typ sklárky z hlediska ukládaných odpadů (OO, NO, IO)

Zdroj: *obecní úřady, seznam oprávněných osob k nakládání s odpady Olomouckého kraje* (<http://websouhlasy.kr-olomoucky.cz/>)

Tabulka 109 Nejbližší sklárky odpadů v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Typ sklárky	Stav sklárky	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	EKO-UNIMED s.r.o.	187	Medlov	552372	IO, OO	otevřená	O	Město Uničov a obec Medlov
2.	LO-Haná, s.r.o.		Mrsklesy	554944	IO, OO	otevřená	S	
3.	Obec Bohuňovice	Moravská Loděnice	Bohuňovice	500852	OO	otevřená	O	
4.	SITA CZ a.s.		Němčice nad Hanou	589756	OO, NO	otevřená	S	

Pozn. Typ sklárky z hlediska ukládaných odpadů (OO, NO, IO)

Zdroj: *Realizační týmy SD ze sousedních ORP, seznam oprávněných osob k nakládání s odpady Olomouckého kraje* (<http://websouhlasy.kr-olomoucky.cz/>)

Tabulka 110 Koncová zařízení – skládky

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu	Výčet všech obcí území ORP, která tato zařízení využívají	Provozovatel/ vlastník (O, S)	Poznámky
1.	EKO – UNI-MED s.r.o.	Medlov 187	Využívá svozová společnost EKO – UNIMED s.r.o. a .A.S.A. odpady Litovel, s.r.o.	O	Skládka
2.	Obec Senice na Hané	Senice na Hané	Senice na Hané, Senička	O	Skládka

Zdroj: obecní úřady, svozové společnosti

Tabulka 111 Další zařízení pro nakládání s odpady v území ORP a v blízkosti území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu	Specifikace typu dalších zařízení pro nakládání s odpady	Provozovatel/ vlastník (O, S)	Poznámky
1.	ZKJD-TECH s.r.o.	Cihelna Litovel – Nasobůrky	3.2.0 drcení odpadu	S	Jediné zařízení v ORP Litovel
2.	Zemědělská společnost TERRIS Budětsko, a.s.	Budětsko 118, Přemyslovice	Recyklace stavebního odpadu	S	
3.	K-elektrik s.r.o.	Konice	5.7.0. Využití odpadů k terénním úpravám (určeno zejména pro stavební odpady)	S	V průběhu roku 2014 - naplněna kapacita, zařízení bude uzavřeno
4.	Jan Maršíková	Otaslavice 56	3.2.0. drcení odpadu	S	
5.	Petr Očenášek	Určická 104, Prostějov	3.2.0. drcení odpadu	S	
6.	INSTA Prostějov, s.r.o.	Areál ACHP Smržice	3.2.0. drcení odpadu	S	
7.	NATURE, s.r.o.	Olomoucká 485, Držovice	3.2.0. drcení odpadu	S	
8.	RESTA s.r.o.	Nový Dvůr, Olomouc – Holice	Recyklace stavebního odpadu	S	

Zdroj: odbor ŽP MěÚ Litovel, vlastní zpracování, seznam oprávněných osob k nakládání s odpady Olomouckého kraje (<http://websouhlasy.kr-olomoucky.cz/>)

Skládky, tedy technická zařízení k odstraňování odpadů se na území ORP Litovel momentálně vyskytují dvě. **V obci Senici na Hané se jedná o skládku TKO**, kdy provozovatelem a vlastníkem této skládky je sama obec a odpady, které se sem ukládají pochází od obyvatel ze Senice na Hané, jimž svoz SKO realizují Technické služby města Olomouce, a.s., dále z obce Senička, kde jako svozová společnost působí firma .A.S.A odpady Litovel, s.r.o. Na tuto skládku se ukládá i SKO z obce Loučany a

městys Náměšť na Hané (obě obce jsou z ORP Olomouc). Na skládku lze ukládat všechny odpady, vyjma odpadů nebezpečných.

V lokalitě **Nasobůrky se nachází již uzavřená skládka**, která se v současnosti nachází ve stavu realizace nápravných opatření - odstranění skládky a momentálně je největší ekologickou zátěží ve sledovaném území. Vlastníkem této skládky je město Litovel.

Pro obce v územní působnosti ORP Litovel se na daném území již žádná další skládka nenachází. Nejbližší otevřenou skládkou pro uložení odpadů, která je současně využívána převážnou většinou obcí z ORP, **je skládka v Medlově** (ORP Uničov). Vlastníkem a provozovatelem této skládky je společnost EKO-UNIMED s.r.o. se sídlem v Medlově, která je ve společném vlastnictví obce Medlov a města Uničova. Tato skládka je skládkou pro ukládání inertního (IO) a ostatního odpadu (OO).

V sousedním ORP Olomouc se nachází skládka IO a OO v obci Mrsklesy, jejímž provozovatelem a vlastníkem je společnost LO-Haná, s.r.o.. Tato skládka je zcela v rukou soukromého vlastníka. Dojezdová vzdálenost je ale pro obyvatele ORP Litovel mnohem větší, než na skládku do Medlova. Stejně je tomu tak v případě ostatních skládek v sousedících regionech. Největší podíl na celkové produkci odpadů v ORP Litovel mají odpady zařazené ve skupině 17 - Stavební a demoliční odpady. Jediným fungujícím zařízením na území ORP Litovel, které umožňuje **nakládání se stavebním a demoličním odpadem**, je zařízení, které využívá technologie drcení odpadu ze sk. 17. Provozovatelem tohoto zařízení je **společnost ZKID-TECH s.r.o.** se sídlem v Sobáčově, nicméně provoz je **situován na území bývalé cihelny v Litovli, místní části Nasobůrky**. Další zařízení, která se nachází v okolních ORP jsou uvedena v Tab. 112.

Doplňující informace - ekologické zátěže, současný stav na území ORP

Z územně analytických podkladů pro správní obvod ORP Litovel, které byly vypracovány v roce 2012, vyplývá, že na území ORP Litovel se nachází 64 lokalit, které pro dané území představují starou ekologickou zátěž. Bezesporu největší z nich je v současnosti skládka TKO Nasobůrky, která se nachází v katastru obce Haňovice. Jedná se o bývalý těžební prostor cihlářských hlín. Přibližně od poloviny 20. století do roku 1991 byl do vytěženého prostoru neřízeně navážen odpad. Od roku 1991 bylo hliniště využíváno jako řízená skládka TKO Města Litovel. Skládkování bylo od této doby prováděno v souladu s tehdejšími legislativními předpisy a nová etapa skládky byla budována již jako těsněná. V roce 1995 byl schválen projekt navýšení (další etapa skládkování) a rekultivace tělesa řízené skládky. Provoz skládky byl ukončen v roce 1996, nicméně během roku 1997 byla skládka využita k ukládání inertního odpadu z povodní v červenci 1997. Skládka je překryta zeminou, povrch je urovňován. Pod skládkou se nachází zemní val. Na skládce byly ukládány především komunální odpady, nicméně určitý podíl tvoří i průmyslové odpady (dle starších informací sem byly vyvezeny odpady po požáru v podniku Tesla v 80. letech 20. století).

Město Litovel již začalo s realizací nápravných opatření. Tato opatření si zřejmě vyžádají 388 milionů korun, přičemž 90 % těchto finančních prostředků by mělo být uhrazeno z fondů EU, část bude zaplacená z rozpočtu města Litovel za přispění Olomouckého kraje, jehož vedení litovelské radnici přislíbilo až 20 mil. korun.

Doplňující informace – černé skládky, současný stav na území ORP

Zástupci 9 obcí z ORP uvedli v rámci dotazníkového šetření černé skládky jako problém, který je v OH tíží. Nicméně tato skutečnost není podložena daty a lze tak usoudit, že v této problematice velmi záleží na jednotlivých subjektivních posouzeních. Každý má jiný názor na to, co už černou skládkou je, a co není. Nově vznikající černé skládky, které se vyskytují na území ORP Litovel jsou menšího charakteru a většinou jsou odstraňovány na náklady obce.

Produkce odpadů

V této části se analýza zabývá zjištěním produkce odpadů od všech původců v ORP (rok 2008 – 2012, zdroj: Veřejná databáze GROU ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>) a dále identifikací odpadů, jejichž původcem je obec (rok 2012, zdroj: ISOH (MŽP, CENIA), EKO-KOM, a.s.).

Tabulka 112 Produkce ostatních odpadů (dále jen OO) a produkce nebezpečných odpadů (dále jen NO) za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele	DZ pro produkci odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Produkce odpadů [t]						
Produkce ostatních odpadů (OO)	36 828,93	56 102,27	17 180,30	16 976,81	35 963,64	20 116,41
Produkce nebezpečných odpadů (NO)	815,98	702,75	378,30	351,99	422,75	670,28
Celková produkce (OO a NO)	38 103,64	56 805,02	17 558,61	17 328,80	36 386,39	20 786,69

Zdroj: online databáze GROUP ISOH

V roce 2009 došlo ve srovnání s rokem 2008 v rámci ORP Litovel k prudkému poklesu celkové produkce odpadů. Zatímco ale celková produkce odpadů v roce 2009 v absolutním vyjádření klesla, došlo k nárůstu podílu nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů z 1,24 % na 2,15 %. V letech 2010 a 2011 má produkce NO ve sledovaném regionu klesající tendenci, k nárůstu došlo opět až v roce 2012, kdy se podíl NO na celkové produkci odpadů vyšplhal na hodnotu 3,22 %. Růst produkce NO byl v roce 2012 na území ORP Litovel způsoben především zvýšením produkce odpadů katalogového čísla 150110 obaly obsahující zbytky nebezpečných látek nebo obaly těmito látkami znečištěné, u kterého došlo v rámci meziročního srovnání k růstu o 439,65 %, dále pak také zvýšením produkce odpadů katalogového čísla 160601 – olovené akumulátory, kde došlo v roce 2012 ke zvýšení o 4.788,43 % ve srovnání s rokem 2011. Srovnáme-li produkci NO přepočtenou na obyvatele zjištěnou na území ORP s datovou základnou, která představuje průměrnou hodnotu měrné produkce NO v ČR v roce 2000, zjistíme, že v roce 2008 je měrná produkce NO na obyvatele zjištěná na území ORP Litovel o 90,11% menší než průměrná hodnota měrné produkce NO evidovaná v ČR v roce 2000.

Podíl produkce NO přepočtené na jednoho obyvatele v rámci ORP Litovel k teoretické DZ v roce 2000 stanovené na území ČR v daném roce činil 9,89 %. V letech 2009 a 2010 došlo k dalšímu prohloubení procentního rozdílu měrné produkce NO na obyvatele ve srovnání s rokem 2000. Od roku 2010 ovšem hodnota měrné produkce NO na území ORP Litovel roste (podíl měrné produkce NO v roce

2012 dostal na hodnotu 9,43 % ve srovnání průměrnou hodnotou měrné produkce NO v ČR v roce 2000). V důsledku těchto propočtů lze konstatovat, že v analyzovaném období má hodnota měrné produkce NO ve srovnání s datovou základnou roku 2000 mírně klesající tendenci, vývoj od roku 2010 ovšem nenasvědčuje tomu, že by mělo docházet k dalšímu postupnému snižování hodnot tohoto ukazatele na území ORP Litovel, což představuje negativní vývoj ve vztahu ke stanoveným cílům POH. Největší podíl na celkové produkci odpadů mají ale odpady ostatní. Zjednodušeně se dá říci, že mezi ostatní odpady se řadí vše, co není odpadem nebezpečným. Stejně jako u celkové produkce odpadů, došlo v ORP Litovel v roce 2009 rovněž k prudkému poklesu produkce ostatních odpadů, což bylo zapříčiněno zejména změnou produkce stavebních a demoličních odpadů. V dalších letech osciluje hodnota produkce OO kolem 97 % celkové produkce odpadů. Z pohledu délky zkoumané časové řady má produkce OO klesající tendenci, zatímco v případě zohlednění meziročních změn, trend křivky produkce OO klesající není. Jsou zde patrné výkyvy. Jak je výše zmíněno, pokles produkce OO v ORP Litovel v roce 2009 byl zapříčiněn zejména změnou produkce odpadů sk. 17 – stavební a demoliční odpady, dále také poklesem produkce odpadů ve sk. 19 - Odpady ze zařízení na zpracování (využívání a odstraňování) odpadu, z čistíren odpadních vod pro čištění těchto vod mimo místo jejich vzniku a z výroby vody pro spotřebu lidí a vody pro průmyslové účely a také poklesem produkce odpadů ve sk. 20, což jsou komunální odpady. Výkyv v opačném trendu zaznamenává rok 2011, kdy došlo k prudkému zvýšení produkce odpadů ve sk. 17 – stavební a demoliční odpady, došlo rovněž ke zvýšení produkce odpadů ve sk. 02 - Odpady z prvovýroby v zemědělství, zahradnictví, myslivosti, rybářství a z výroby a zpracování potravin a v neposlední řadě se zvýšila i produkce odpadů ve sk. 20 – komunální odpady. Výkyvy v produkci odpadů jsou zapříčiněny zejména, výrobní a podnikovou činností a průmyslem.

I přesto, že v rámci ORP Litovel převažuje venkovský typ zástavby, pro který je obecně vzato typické větší množství produkce odpadů, než u městské sídlištní zástavby, daří se zdárně dosahovat jednoho z cílů POH - snížení celkové produkce odpadů. Z lineární křivky produkce ostatních odpadů v grafu č. 1 lze odvodit, že produkce OO má klesající tendenci a do budoucna se dá předpokládat, že i nadále bude klesat. Výkyv v celkové produkci OO byl na území ORP Litovel zaznamenán v roce 2011, což bylo v největší míře způsobeno zvýšenou produkcí stavebních odpadů.

V roce 2012 bylo v přepočtu na jednoho obyvatele na území ORP Litovel vyprodukováno celkem 877,52 kg odpadů, z toho 849,22 kg OO a 28,30 kg NO. Množství celkové produkce odpadů v ČR přepočtené na jednoho obyvatele v roce 2012 bylo vypočteno na 2 856,80 kg/obyvatele, z toho produkce OO tvořila 2.701,10 kg/obyvatele a měrná produkce NO v ČR v roce 2012 činila 155,70 kg/obyvatele. Pozitivem je fakt, že klíčové indikátory produkce odpadů (NO i OO) v rámci celé ČR tak mnohonásobně převyšují hodnoty, kterých bylo dosaženo ve sledovaném roce na území ORP Litovel.

Tabulka 113 Celková a měrná produkce ostatních, nebezpečných a všech odpadů, jejichž původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31.12.2012 (ČSÚ)	Celková produkce NO [t]	Měrná produkce NO [kg/obyv.]	Celková produkce OO [t]	Měrná produkce OO [kg/obyv.]	Celková produkce všech odpadů (NO+OO) [t]	Měrná produkce všech odpadů (NO+OO) [kg/obyv.]
ORP Litovel	23 727	389,56	16,42	11 287,23	475,71	11 676,79	492,13
Olomoucký kraj	637 609	7 762,33	12,17	347 668,29	545,27	355 430,62	557,44

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA)

V tabulce č. 114 je zobrazena produkce odpadů za rok 2012, jejichž původcem je obec (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Produkce všech odpadů od obcí tvoří 56 % z celkové produkce odpadů, vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Produkce nebezpečných odpadů od obcí tvoří 58 % z produkce nebezpečných odpadů vyprodukovaných všemi původci v ORP. Z těchto hodnot je patrné, že 44 % z celkové produkce odpadů bylo vyprodukováno právníky osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP.

Jak je z tabulky zřejmé, v porovnání s průměrnými hodnotami za Olomoucký kraj vykazuje ORP Litovel vyšší měrnou produkci nebezpečných odpadů a nižší měrnou produkci ostatních odpadů, které byly vyprodukovány v obcích. Z hlediska měrné produkce všech odpadů se ORP Litovel pohybuje pod průměrnou hodnotou za kraj. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP Litovel o 4,28 kg vyšší hodnoty měrné produkce nebezpečných odpadů a o 50,68 kg nižší hodnoty měrné produkce všech odpadů, které byly vyprodukovány obcemi.

Produkce odpadů podle jednotlivých skupin na území ORP za období 2008 – 2012

V následující tabulce je uveden přehled produkce odpadů dle jednotlivých skupin Katalogu odpadů a vyhlášky č. 352/2008 Sb. O podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění na území ORP za období 2008-2012.

Tabulka 114 Produkce odpadů podle jednotlivých skupin na území ORP za období 2008 – 2012

Skupina odpadů	Název skupiny odpadů	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
01	Odpady z geologického průzkumu, těžby, úpravy a dalšího zpracování nerostů a kamene	0,00	0,00	3,30	7,60	0,00
02	Odpady z prvovýroby v zemědělství, zahradnictví, myslivosti, rybářství a z výroby a zpracování potravin	1 758,10	1 997,83	1 208,64	1 740,93	1 417,27
03	Odpady ze zpracování dřeva a výroby desek, nábytku, celulózy, papíru a lepenky	437,20	435,90	371,00	18,40	21,05
04	Odpady z kožedělného, kožešnického a textilního průmyslu	70,57	116,08	138,63	238,11	196,94
05	Odpady ze zpracování ropy, čištění zemního plynu a z pyrolytického zpracování uhlí	0,00	0,39	0,00	0,36	0,10

Skupina odpadů	Název skupiny odpadů	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
06	Odpady z anorganických chemických procesů	11,00	0,00	0,00	0,00	0,60
07	Odpady z organických chemických procesů	8,55	9,19	8,16	152,53	155,00
08	Odpady z výroby, zpracování, distribuce a používání nátěrových hmot (barev, laků a smaltů), lepidel, těsnících materiálů a tiskařských barev	42,52	19,76	16,44	17,88	22,90
09	Odpady z fotografického průmyslu	0,88	0,65	0,67	0,01	0,86
10	Odpady z tepelných procesů	144,15	98,78	145,40	223,19	260,86
11	Odpady z chemických povrchových úprav, z povrchových úprav kovů a jiných materiálů a z hydrometalurgie neželezných kovů	15,90	26,92	5,71	6,72	3,37
12	Odpady z tváření a z fyzikální a mechanické úpravy povrchu kovů a plastů	1 908,64	379,84	941,47	1 795,14	780,38
13	Odpady olejů a odpady kapalných paliv (kromě jedlých olejů a odpadů uvedených ve skupinách 05 a 12)	65,09	74,96	49,83	35,78	84,49
14	Odpady organických rozpouštědel, chladiv a hnacích médií (kromě odpadů uvedených ve skupinách 07 a 08)	17,10	21,41	14,16	12,31	12,17
15	Odpadní obaly, absorpční činidla, čisticí tkaniny, filtrační materiály a ochranné oděvy jinak neurčené	967,36	781,89	914,61	1 119,82	1 363,18
16	Odpady v tomto katalogu jinak neurčené	90,84	59,76	62,26	63,29	138,22
17	Stavební a demoliční odpady (včetně vytěžené zeminy z kontaminovaných míst)	39 951,94	6 217,06	5 029,82	21 244,77	7 645,13
18	Odpady ze zdravotní nebo veterinární péče a /nebo z výzkumu s nimi souvisejícího (s výjimkou kuchyňských odpadů a odpadů ze stravovacích zařízení, které bezprostředně nesouvisejí se zdravotní péčí)	54,45	54,84	54,70	55,87	66,00
19	Odpady ze zařízení na zpracování (využívání a odstraňování) odpadu, z čistíren odpadních vod pro čištění těchto vod mimo místo jejich vzniku a z výroby vody pro spotřebu lidí a vody pro průmyslové účely	986,28	347,12	358,35	374,98	546,28
20	Komunální odpady (odpady z domácností a podobné živnostenské, průmyslové odpady a odpady z úřadů) včetně složek z odděleného sběru	10 274,45	6 916,22	8 005,65	9 278,71	8 071,89
50	Odpady vzniklé z elektroodpadů	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Celková produkce odpadů [t]		56 805,02	17 558,61	17 328,80	36 386,39	20 786,69

Zdroj: online databáze GROUP ISOH

Na území ORP Litovel bylo v roce 2012 vyprodukováno celkem 20 786,69 t odpadů. Z Tab. 115, která zobrazuje produkci odpadů podle jednotlivých skupin Katalogu odpadů je patrné, že celková produkce odpadů má v letech 2008 - 2012 klesající tendenci, s výjimkou roku 2011, kdy byl nárůst způsoben zejména zvýšenou produkcí odpadů ve skupině 17 - Stavební a demoliční odpady.

Největší množství zastoupení v celkové produkci odpadů v rámci daného území podle roku 2012 mají odpady ve skupině 20 - Komunální odpady (odpady z domácností a podobné živnostenské, průmyslové odpady a odpady z úřadů) včetně složek z odděleného sběru (38,83 % z celkové produkce odpadů v ORP Litovel), **následují je odpady zahrnuté do skupiny 17 - Stavební a demoliční odpady** (včetně vytěžené zeminy z kontaminovaných míst) - (36,78 %). V pořadí **třetí a čtvrté místo** zaujímají s téměř srovnatelným podílem odpady ve skupině **02 - Odpady z prvovýroby v zemědělství, zahradnictví, myslivosti, rybářství a z výroby a zpracování potravin** (6,82 %) a **odpady ve skupině 15 - Odpadní obaly, absorpční činidla, čisticí tkaniny, filtrační materiály a ochranné oděvy jinak neurčené** (6,56 %), na pátém místě se nejvíce vyskytují odpady sk. 12 - Odpady z tváření a z fyzikální a mechanické úpravy povrchu kovů a plastů (3,75 %).

Z výše uvedeného procentuálního vyjádření podílu jednotlivých skupin odpadů na celkové produkci odpadů v ORP Litovel je zřejmé, že největší podíl mají odpady skupiny 20, jejichž produkce je ovlivněna zejména domácnostmi; podnikajícím fyzickým osobám, popř. právnickým osobám tento odpad vzniká pouze z nevýrobní činnosti, tzn., že není ovlivněn jejich podnikovou činností, přesto tak k významným producentům komunálních odpadů patří zejména velké podniky, kde je rozsáhlé administrativní zázemí, úřady apod. Dále lze za původce odpadů v této skupině odpadů identifikovat i restaurace a jiná zařízení, která jsou producenty odpadů z kuchyní a stravovacích zařízení. Největší podíl na produkci komunálních odpadů mají územní samosprávné celky (obce), které produkují největší množství směsného komunálního odpadu, tříděných složek odpadu a biologicky rozložitelný odpad ze zahrad a parků.

Velmi významný podíl na celkové produkci odpadů v roce 2012 mají odpady ve skupině 17. Stavební a demoliční odpady nejsou odpady komunální a každý, komu takový odpad vznikne, je povinen se o něj postarat v mezích zákona na vlastní náklady. Stavební a demoliční odpady vznikají při zřizování staveb, jejich údržbě, při změnách již dokončených staveb a odstraňování staveb. Původcem těchto odpadů, popř. osobou oprávněnou pro nakládání s odpady jsou tak nejen stavební firmy působící na území ORP Litovel, ale také drobní stavebníci, nebo např. Správa silnic Olomouckého kraje, příspěvková organizace.

Třetí nejvíce zastoupenou skupinou v produkci odpadů v ORP Litovel je skupina 02, kde největšími původci těchto odpadů jsou, z důvodu velikosti podniků a předmětů podnikatelské činnosti, zemědělská družstva - ZD Unčovice, ZD Senice na Hané, ZD Haňovice apod. a dále také ostatní velké podnikatelské subjekty působící v oblasti zpracování a výroby potravin - např. sýrárna ORRERO, a.s., Adriana - výrobce těstovin s.r.o., Pivovar Litovel a.s., Alibona a.s., Litovelská cukrovarna, a.s., Sladovna Litovel apod. V zemědělství jsou zaváděny nové technologie do chovů zvířat, kdy se v zemědělském provozu omezuje ustájení zvířat "na slámě" a zavádí se tzv. bezstelivové provozy. Důsledkem těchto nových způsobů chovu je problém se skladovacími prostorami pro odpad - tzv. kejdu, který nahradil slámový hnůj - dříve využívaný jako kvalitní hnojivo. Kejda je využívána jako hnojivo a v některých případech také jako materiál pro výrobu bioplynu v bioplynových stanicích, nicméně její další zpracování je spojeno s řadou ekologických problémů. Mezi ty, které obyvatele asi nejvíce trápí, patří negativní vliv na čistotu ovzduší, zejména při přečerpávání.

V rámci potravinářského průmyslu prakticky takřka nevznikají nebezpečné odpady a vše, co se v tomto oboru stává odpadem, by mělo jít přepracovat na zemědělské, nebo jinak využitelné druhotné suroviny (hnojiva atd.).

Množství odpadů zařazených do skupiny 15 má od r. 2008 rostoucí tendenci, oproti roku 2011 došlo k nárůstu o 21,73 %. Nejvíce obalových odpadů vyprodukují podniky a společnosti.

V komunální sféře se s obaly se nejvíce setkáváme v obchodech, kde prakticky všechno, co lze koupit je zabaleno min. v jednom obale. Produkce obalů neustále roste. Ve chvíli, kdy obal přestane plnit funkci, ke které byl určen, stává se z něj odpad. Podnikatelské subjekty, které utváří odpady zařazené do skupiny 15, produkují obaly všech kategorií - plastové, dřevěné, skleněné, textilní, papírové, lepenkové, kovové, kompozitní atd. Vliv na množství odpadů zařazených do skupiny 15 má i to, zda obce zařazují tyto odpady při třídění do skupiny 15 nebo je začleňují pod skupinu odpadů 20.

Poslední analyzovanou skupinou jsou odpady ve skupině 12 - Odpady z tváření a z fyzikální a mechanické úpravy povrchu kovů a plastů. Mezi významné původce těchto odpadů patří firmy zabývající se galvanickým pokovováním a zpracování plastů (Plasty – Vyroubal, Jana Benešová – Beneš, ZD Haňovice – PV Plasty Mladeč, DELTACOL CZ, s.r.o. – galvanovna).

Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce smíšeného komunálního odpadu (dále jen SKO)) za období 2008-2012

V následující části o produkci odpadů, jejichž původcem je obec (hodnocení produkce KO a SKO, separovaných odpadů) se objevují data ze dvou databází. Hodnoty jsou vyjádřeny z Informačního systému odpadového hospodářství (ISOH) MŽP a z databáze společnosti EKO-KOM, a.s. Tyto databáze vznikají rozdílným způsobem sběru dat, jejich výpočtu a kontrolních mechanismů. Do ISOH se informace sbírají komplexně, tedy za všechny odpady vyprodukované v území ČR, včetně způsobů nakládání s těmito odpady, jednou ročně, dle ohlašovací povinnosti stanovené zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění. Databáze tvořena prostřednictvím ohlášených údajů, ke kterým jsou vytvořeny dle dané metodiky dopočty odpadů těch subjektů, které nemají ohlašovací povinnost nebo ohlašovací povinnost nesplnily apod. Co se týče výpočtu produkce odpadů, data z ISOH jsou sečtena z produkce obcí (způsob nakládání A00 a AN60) a od všech občanů (způsob nakládání BN30, partner = občan obce), kteří odevzdali odpad v zařízení k tomu určeným (tedy ve sběrných dvorech, sběrných místech, výkupnách odpadů apod.). Dále jsou v produkci započítány odpady od subjektů, zapojených do systému sběru a nakládání s odpady obce (tzn. malých firem a živnostníků). Kontrolní mechanismy probíhají v několika stupních (kontroly vykazovaných množství předávaných odpadů, výkyvy v časové řadě apod.) nad veškerým objemem ohlášených dat (od všech ohlašovatelů) a v časové řadě.

Informace sdělované společnosti EKO-KOM, a.s. především za účelem řízení systému zpětného odběru obalů, včetně stanovení finančních odměn obcím, se sbírají čtvrtletně formou Výkazu o celkovém množství a druzích komunálního odpadu vytříděných, využitých a odstraněných obcí. Jedná se o veškeré odděleně sbírané využitelné komunální odpady, se kterými obec nakládá v rámci svého systému odpadového hospodářství (sběrná síť nádob, pytlový sběr, sběrné dvory, sběrná místa, výkupny, školní sběry, mobilní sběry apod.) Na rozdíl od databáze ISOH získává EKO-KOM, a.s. údaje od všech obcí v ČR jednotlivě (více než 97 % obcí ČR). Databáze EKO-KOM tedy nepracuje s dopočtenými údaji jako ISOH, ale s absolutními údaji za všechny obce. Dalším podkladem pro hodnocení je Dotazník o nakládání s komunálním odpadem v obci, se zaměřením na tříděný sběr, který se sbírá jednou ročně. Kontrolní mechanismy poté v databázi probíhají nad sbíranými daty o produkci jednotlivých druhů

vytříděných odpadů a nad vybranými daty, např. o směsném komunálním odpadu (tedy v užším výběru dat, než u MŽP) v časové řadě.

V rámci hodnocení produkce odpadů od obcí lze použít obě databáze, ty však vykazují některé odlišnosti kvůli výše zmíněným faktům. Odlišnost je dána zejména množstvím odpadů vykazovaných do ISOH při výkupu odpadů (zejména kovy, částečně papír). Je ale potřeba poznamenat, že výkup odpadů je v praxi velmi obtížně kontrolovatelný a obce nemohou žádným zásadním způsobem ovlivňovat nebo plánovat nakládání s odpady, které jsou předmětem komerčního prodeje.

Tabulka 115 Celková produkce odpadů

Produkce odpadů [t]	2008	2009	2010	2011	2012
Celková produkce odpadů	56 805,02	17 558,61	17 328,80	36 386,39	20 786,69
Celková produkce KO	11 205,87	7 675,93	8 891,51	10 373,63	9 396,43
Celková produkce SKO	6 800,75	5 888,61	5 683,53	6 215,78	6 234,21

Zdroj: online databáze GROUP ISOH

V roce 2009 došlo ve srovnání s rokem 2008 k prudkému poklesu celkové produkce odpadů, včetně poklesu produkce KO i SKO. V rámci meziročního srovnání činí tento pokles u celkové produkce odpadů 69,01 %, u KO došlo k poklesu o 31,5 % a produkce SKO poklesla v roce 2009 ve srovnání s rokem 2008 o 13,41 %. V roce 2010 celková produkce odpadu dále klesala a tento trend následovala i produkce SKO, avšak produkce KO měla naopak rostoucí tendenci, kdy ve srovnání s rokem 2009 došlo k nárůstu o 15,84 %. V roce 2011 došlo k prudkému nárůstu celkové produkce odpadů (o 109,98 %) a to zejména vlivem obrovského navýšení produkce skupiny odpadů stavebních a demoličních. Rostoucí tendenci měla produkce KO, kdy došlo k dalšímu meziročnímu nárůstu o 16,67 %. Ve srovnání s rokem 2010 se zvýšila i produkce SKO (o 9,36 %). V rámci meziročního srovnání 2011/2012 došlo k poklesu jak celkové produkce odpadů (o 42,87 %), tak i produkce KO, kdy došlo ke snížení o 9,42 %, naopak produkce SKO zaznamenala opět mírné zvýšení (o 0,30 %).

Podíl KO na celkové produkci odpadů v jednotlivých letech kolísal. V roce 2008 tvořil KO 19,73 % z celkové produkce odpadů. V roce 2009 se tento podíl zvýšil na hodnotu 43,72 %. K dalšímu zvýšení (na 51,3 %) došlo také v roce 2010. Rok 2011 přinesl zvrat a produkce KO poklesla. Podíl KO na celkové produkci odpadů se dostal v tomto roce na hodnotu 28,51 %. V roce 2012 se situace opět nepříznivě otočila a podíl KO na celkové produkci odpadů se zvýšil na 45,2 %. Podíl produkce KO na celkové produkci odpadů je kolísavý zvláště proto, že celková produkce odpadů nedosahuje konstantních hodnot.

To, že převažující složkou KO je směsný komunální odpad, deklarují i podílové ukazatele SKO na produkci KO v jednotlivých letech, a to i přesto, že jsou v těchto hodnotách patrné výkyvy. Ačkoliv se v rámci období 2008 - 2012 měrná produkce SKO určeného na 1 obyvatele zmenšila z původních 287,27 kg (evidovaných v r. 2008) na 263,18 kg (v roce 2012), zvýšil se podíl SKO na celkové produkci odpadů.

Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně

Pro drtivou většinu obcí v rámci ORP Litovel je charakteristický typ zástavby tradiční venkovské bydlení v rodinných domech. Stále častěji se ale v důsledku výstavby "městských" rodinných domů na venkově vytrácí původní charakter a účel typického venkovského bydlení, u zahrad převládá okrasná funkce nad funkcí užitkovou. Tato skutečnost může být jednou z příčin, proč roste podíl SKO na celkové produkci odpadů ve sledovaném ORP. Dále je růst produkce SKO závislý na ekonomickém stavu obyvatel.

V roce 2012 byl množstevně nejvíce zastoupen odpad zařazený pod katalogové číslo 200301 Směsný komunální odpad. V rámci meziročního srovnání lze konstatovat, že v roce 2009 došlo k poklesu produkce těchto odpadů ve srovnání s rokem 2008 o 13,41 %. Klesající tendenci zaznamenáváme i v roce 2010, kdy ve srovnání s rokem 2009 došlo k poklesu o 3,48 %. V roce 2011 se ale situace změnila, a oproti roku 2010 došlo k nárůstu produkce těchto odpadů o 9,36 %, přičemž mírný nárůst byl zaznamenán také v roce 2012, kdy v rámci meziročního srovnání s rokem 2011 došlo k nárůstu o 0,30 %.

Druhým nejvíce zastoupeným odpadem byl objemný odpad, což, jak sám název napovídá, je odpad, který se svým rozměrem nevejde do klasické sběrné nádoby - tento druh odpadu je nejčastěji spojován např. s rekonstrukcemi a modernizacemi stávajících sídel - ať už bytů, či rodinných domů, jelikož sem můžeme zařadit nábytek, podlahové krytiny, sanitární keramiku apod. Množství takto vyprodukovaného odpadu má od roku 2009 rostoucí tendenci. Vzhledem k původu tohoto odpadu, nelze jednoznačně určit souvislost s převažujícím typem zástavby, i když při srovnání vyprodukovaného množství odpadu při rekonstrukcích rodinných domů a bytů převažuje spíše odpad z oprav rodinných domů.

Dalšími, množstevně nejvíce zastoupenými druhy odpadů ve sledovaném období 2012 byly papírové a lepenkové obaly, dále pak papír a lepenka. Data týkající se tohoto druhu odpadu ovlivňují i původci odpadu, jehož původ je odlišný od odpadu pocházejícího ze systému obce. Proto nelze závěry jednoznačně vztahovat pouze na obce. Má-li se ale charakterizovat produkce těchto odpadů z hlediska charakteru zástavby, lze zhodnotit, že obě dvě skupiny odpadů jsou nejvíce typické pro odpady pocházející z městského typu zástavby, protože na venkově u původních venkovských sídel stále existuje možnost takový druh odpadů zlikvidovat např. v rámci způsobu vytápění. Ukazuje to na "poměšťování" venkova, kdy se v novostavbách rodinných domů jako hlavní zdroj vytápění již nepoužívají dříve oblíbená tuhá paliva, ale vytápí se el. energií, plynem popř. jinými tepelnými zdroji. U papírových a lepenkových obalů došlo v roce 2009 k poklesu produkce o 43,74 % ve srovnání s rokem 2008, poté ale nastal zlom a produkce těchto odpadů má od roku 2009 rostoucí tendenci. Produkce odpadů druhu papír a lepenka v celém sledovaném období vzrůstá. Největší nárůst je evidován v rámci meziročního srovnání 2008 a 2009 - 23,22 % a poté v roce 2012, kdy oproti roku 2011 došlo k nárůstu o 20,28 %.

Poslední z pěti množstevně nejvíce zastoupených odpadů jsou obaly obsahující zbytky nebezpečných látek nebo obaly těmito látkami znečištěné. Tato skupina odpadů je nejčastěji produkována ve velkých průmyslových podnicích, které jsou na území ORP Litovel umístěny zejména v okolí centra daného regionu, tzn. města Litovel. Prudké zvýšení produkce tohoto druhu odpadů je zřejmé v posledním roce sledovaného období, kdy ve srovnání s rokem 2011 došlo k nárůstu o 439,65 % na hodnotu 268,28 t.

Tabulka 116 Celková a měrná produkce komunálního a směsného komunálního odpadu, jehož původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31.12.2012	Celková produkce KO (20+1501) [t]	Měrná produkce KO [kg/obyv.]	Celková produkce SKO (200301) [t]	Měrná produkce SKO [kg/obyv.]	Měrná produkce SKO [kg/obyv.]
Zdroj dat	ČSÚ	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	EKO-KOM, a.s.
ORP Litovel	23 727	7 696,10	324,36	5 517,90	232,56	233,13
Olomoucký kraj	637 609	236 785,47	371,36	140 717,76	220,70	229,34

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA), EKO-KOM, a.s.

V tabulce č. 117 je zobrazena produkce komunálních odpadů (KO) za rok 2012, vyprodukovaných v obci (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Produkce KO od obcí tvoří 82 % celkové produkce KO v území ORP. Produkce SKO z obcí tvoří 89 % z celkové produkce SKO vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Z těchto hodnot je patrné, že 11 % z celkové produkce KO bylo vyprodukováno právníky osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP a nejsou zapojeni do systému sběru a nakládání s KO obce, tyto odpady se tedy zařazují do odpadu podobného komunálnímu.

Vyhodnotíme-li data z ISOH, měrná produkce KO od obcí v ORP je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce SKO je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 45 kg nižší hodnoty měrné produkce KO a o 22 kg vyšší hodnoty měrné produkce SKO, které byly vyprodukovány v obcích. Pokud porovnáme hodnoty z databáze ISOH a hodnoty vykazované společností EKO-KOM, a.s., ty se liší kvůli způsobu sběru a výpočtu dat, jak je popsáno výše. Odlišnost je dána zejména tím, že v hodnotách z ISOH započítání producenti odpadů (malé firmy a živnostníci), kteří jsou zapojeni do systému sběru a nakládání s odpady v obci.

Tabulka 117 Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	2008	2009	2010	2011	2012
Papír	150101, 200101	701,25	526,49	707,67	839,65	925,64
Sklo	150107, 200102	345,97	356,57	402,85	534,92	447,40
Plast	150102, 200139	316,87	434,84	345,28	433,53	485,22
Nápojové kartony	150105	1,98	2,22	1,14	1,83	3,53
Celkem separovaný sběr		1 366,08	1 320,12	1 456,93	1 809,92	1 861,80

Zdroj: online databáze GROUP ISOH

Produkce tříděného odpadu má v ORP Litovel od roku 2009 rostoucí tendenci. Tento trend sleduje i složka, která je v rámci separovaného sběru nejvíce zastoupena ve všech letech analyzovaného období 2008 - 2012. Touto složkou je papír a lepenka a papírové a lepenkové obaly. Nejvíce se tohoto odpadu vytrídilo v roce 2012 (925,64 t). V rámci ORP Litovel se nachází výkupna čistě pouze pro papír

a lepenku. Tímto zařízením je provozovna společnosti MAD papír, a.s. Provoz výkupu, a to nejen na papír, je obecně spojen s rizikem, že mnohdy je vykupován odpad, který je vykrádán z kontejnerů pro sběr, které jsou umístěny v rámci obecních sběrných hnízd nádob na tříděný sběr. Toto se týká i výkupny papíru a lepenky. Kapacita výkupny papíru a lepenky v Litvli je prakticky neomezená, zařízení je schopno vykoupit jakékoliv množství papíru a lepenky, díky možnosti téměř okamžitého vyprázdnění naplněných kontejnerů. Přesto je provozním řádem stanovena kapacita tohoto zařízení na 1 500 t za rok. Průměrně ročně využitá kapacita je ale velmi nízká - pohybuje se okolo 200 t za rok. Sběrem papíru se zabývá i společnost Krazzer s.r.o. se sídlem rovněž v Litvli.

Stejně jako celkové množství tříděného odpadu, tak i celková měrná produkce tříděného odpadu na obyvatele má víceméně rostoucí tendenci, s výjimkou roku 2009, kdy došlo oproti roku 2008 ke snížení vyseparovaného množství odpadu z 57,7 kg na 55,87 kg/obyvatele. V následujících letech již docházelo k růstu množství vyseparovaného odpadu, jak v celkové produkci, tak i v rámci měrné produkce na obyvatele, a tím k naplňování cíle POH, jehož podstatou je zvýšit množství jednotlivých složek separovaného odpadu tak, aby tyto složky mohly být lépe materiálově využité. Trend ve vývoji množství produkce jednotlivých složek odpadu ale ne vždy tomuto cíli odpovídá. Propad vyseparovaného množství je zaznamenán u skla, a to v roce 2012, kdy došlo ve srovnání s rokem 2011 k poklesu o 16,36 %, dále u plastů, kdy v roce 2010 došlo oproti roku 2009 k poklesu o 20,60 % a rovněž u nápojových kartonů, kdy je pokles zaznamenán také v rámci meziročního srovnání 2009/2010. Množství tohoto druhu vyseparovaného odpadu pokleslo v tomto období o 48,56 %.

Kovový odpad v rámci ORP Litovel vykupují tři sběrný. Všechny se nachází ve městě Litovel. Dvě z nich jsou provozovány podnikajícími fyzickými osobami - Michal Dračka, Vladimír Podivinský, třetí je obchodní společností - Krazzer s.r.o. Menší obce většinou řeší sběr kovového odpadu prostřednictvím dobrovolnických složek, které se v dané obci angažují, a tyto následně kovový odpad prodávají do spádových výkupen. Mimo výše zmiňovaných surovin se v jednotlivých obcích ORP třídí textil (uvedeno u 15 obcí) a ve 13 obcích je vyčleněn kontejner pro zpětný odběr elektrozařízení.

Tabulka 118 Celková a měrná produkce separovaného sběru odpadu, jehož původcem je obec (evidovaná a dopočtená produkce vytříděných odpadů), rok 2012

Územní jednotka	ORP Litovel	Počet obyvatel k 31.12.2012 (ČSÚ)	Celková produkce za ORP [t]	Měrná produkce za ORP [kg/obyv.]	Měrná produkce za kraj [kg/obyv.]
Papír	(150101, 200101)	23 727	289,80	12,21	23,04
Sklo	(150107, 200102)		261,79	11,03	10,46
Plast	(150102, 200139)		296,97	12,52	10,12
Nápojové kartony	(150105)		3,53	0,15	0,40
Kovy	(200140, 150104)		432,13	18,21	42,55

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA)

V tabulce č. 119 je zobrazena produkce tříděného sběru za rok 2012, vyprodukovaného v obcích (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Údaje pochází z Informačního systému odpadového hospodářství (ISOH). Produkce papíru od obcí tvoří 31 %, produkce skla tvoří 59 %, produkce plastů tvoří 61 % a produkce nápojových kartonů tvoří 100 %, z celkové produkce těchto odpadů, vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Z těchto hodnot je patrné, že většinu vytříděných odpadů (s

výjimkou papíru) vyprodukovaných na území ORP tvoří odpady z obcí. 69 % produkce papíru pak tvoří odpady od právnických osob a podnikatelských subjektů (zejména obalové odpady).

Měrná produkce jednotlivých složek tříděného odpadu je na území ORP Litovel ve srovnání s hodnotami za Olomoucký kraj nižší u těchto komodit: papír, nápojové kartony a kovy. Naopak u plastů a skla je měrná produkce těchto komodit v ORP Litovel ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Průměrné hodnoty měrné produkce vytríděných odpadů v rámci ČR jsou u papíru 29,56, skla 10,96, plastů 10,01, nápojových kartonů 0,28 a kovů 40,61 kg/obyv. Třídění v ORP je tedy ve srovnání s krajskými i celorepublikovými průměry na horší úrovni (s výjimkou plastů a skla).

Tabulka 119 Měrná produkce separovaného sběru odpadu ze systému organizovaného obcí, rok 2012

Územní jednotka	ORP Litovel	Počet obyvatel k 31.12.2012 (ČSÚ)	Měrná produkce za ORP [kg/obyv.]	Měrná produkce za kraj [kg/obyv.]
Papír	(150101, 200101)	23 727	13,74	19,63
Sklo	(150107, 200102)		11,17	10,77
Plast	(150102, 200139)		12,53	10,23
Nápojové kartony	(150105)		0,17	0,44
Kovy	(200140, 150104)		20,26	33,83

Zdroj: EKO-KOM, a.s.

V tabulce č. 120 je zobrazena produkce tříděného sběru za rok 2012, jehož producentem je obec (tedy odpadů od obcí a jejich občanů) podle databáze EKO-KOM, a.s., která popisuje výsledky tříděného sběru organizovaného obcí. Při porovnání údajů z databáze ISOH a EKO-KOM, a.s. se některé hodnoty liší. Důvod spočívá v různých metodách výpočtu jednotlivých měrných produkcí, kdy je v produkci odpadů z ISOH počítáno s veškerými vytríděnými odpady na území ORP včetně těch, které byly odevzdány občany obce mimo systém sběru odpadů obce (jedná se především o výkupny, které nejsou zapojeny do systému sběru odpadů obce). V hodnotách ze zdroje EKO-KOM, a.s. jsou započítány jen ty odpady, které byly vytríděny v rámci systému sběru odpadů organizovaných obcí. Největší rozdíly vykazují komodity papír a kovy, jak je vidět z porovnání s tabulkou výše, což de facto potvrzuje hypotézu o rozdílu hodnot způsobeného produkcí odpadů od občanů z výkupu, které nefungují v rámci systému obce.

Porovnáním hodnot z databáze EKO-KOM, a.s. lze zjistit, že měrná produkce papíru je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce plastů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Dále pak měrná produkce skla je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Měrná produkce nápojových kartonů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce kovů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Z hlediska porovnání jednotlivých druhů tříděného odpadu jsou hodnoty měrné produkce tříděných odpadů vzhledem k průměrným hodnotám za celou ČR nižší u papíru a nápojových kartonů a vyšší u skla, plastů a kovů. Přičemž průměrné hodnoty měrné produkce vytríděných odpadů v ČR jsou u papíru 18,08, skla 9,72, plastů 10,97, nápojových kartonů 0,32 a kovů 19,98 kg/obyv. Třídění v ORP Litovel je tedy ve srovnání s krajskými hodnotami na horší úrovni (s výjimkou plastů a skla), což potvrzuje i předcházející tabulka. V rámci celorepublikového srovnání se hodnoty dosažené v ORP Litovel pohybují na vyšší úrovni (s výjimkou papíru a nápojových kartonů).

Tabulka 120 Produkce odděleného sběru využitelných komodit KO podle velikostních skupin obcí v kraji, rok 2013

Popisky řádků	Papír [kg/obyv.]	Plast [kg/obyv.]	Sklo [kg/obyv.]	Nápojový karton [kg/obyv.]	Kov [kg/obyv.]	Celkový součet [kg/obyv.]
Olomoucký kraj	19,14	10,35	10,52	0,43	28,07	68,51
(0 až 500 obyv. včetně)	5,62	10,50	11,74	0,38	2,56	30,80
(501 až 1000 obyv. včetně)	7,94	10,82	10,84	0,38	2,72	32,71
(1001 až 4000 obyv. včetně)	12,36	11,80	10,82	0,44	18,74	54,17
(4001 až 10000 obyv. včetně)	21,12	9,98	8,91	0,24	49,18	89,44
(10001 až 20000 obyv. včetně)	22,23	9,39	10,36	0,30	49,97	92,25
(20001 až 50000 obyv. včetně)	25,14	8,07	9,45	0,33	33,69	76,68
(50001 až 100000 obyv. včetně)	36,32	10,66	11,18	0,79	44,75	103,70
Celkový součet - ČR	18,2	10,1	11,1	0,3	17,6	57,3

Zdroj: EKO-KOM, a.s.

Z hlediska velikostních skupin obcí v Olomouckém kraji produkují nejméně tříděného odpadu občané v obcích od 0 do 500 obyvatel. V rámci ORP Litovel tuto kategorii splňuje 9 obcí. Naopak nejvíce odpadu vytřídí občané v obcích od 50001 do 100000 obyvatel. Této velikostní skupině v ORP Litovel neodpovídá žádné město.

Co se týká hustoty sběrné sítě, má v ORP Litovel hodnotu 134 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo (obsahuje kontejner na papír, plast a sklo). Sběrná síť je v porovnání s průměrnou hodnotou v kraji na lepší úrovni, přičemž hustota sběrné sítě v Olomouckém kraji je 144 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo a průměrná hodnota za ČR je 148 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo. V porovnání podobných ORP dle počtu obyvatel v kraji (např. ORP Uničov a ORP Šternberk) vykazuje ORP Litovel vyšší hustotu sběrné sítě. V ORP Šternberk je průměrná hodnota 156 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo a v ORP Uničov dosahuje tento ukazatel hodnoty dokonce 183 obyvatel na jedno průměrné sběrné místo. **Lze tedy říci, že hustota sběrné sítě v ORP Litovel je nadprůměrná.**

Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012

Tabulka byla sestavena na základě identifikovaných pěti množstevně nejvíce zastoupených druhů BRO za rok 2012 na území ORP (vyjma: 150101 papírové a lepenkové obaly, 200101 papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet, 200301 směsný komunální odpad a 200307 objemný odpad).

Tabulka 121 5 nejčastějších druhů odpadů

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
020502	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	23,30	12,55	186,93	793,07	766,67
190805	Kaly z čištění komunálních odpadních vod	678,99	125,41	176,04	171,32	325,34
200201	Biologicky rozložitelný odpad	575,08	0,00	793,37	1 201,83	246,70
020304	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	318,13	433,64	223,21	216,40	236,79
020305	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	330,43	273,98	93,17	291,65	211,17

Zdroj: online databáze GROUP ISOH

Jak je patrné, největší zastoupení měl v rámci ORP Litovel ve sledovaném období odpad evidovaný pod katalogovým číslem 020502 - Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku. Dle odvětví, ve kterém tento odpad vzniká, a podle kterého je zařazen v katalogu odpadů, což jsou odpady z mlékárenského průmyslu, se dá usoudit, že producenty jsou zřejmě zemědělská družstva a firmy podnikající v oblasti mlékárenského průmyslu. Takové se na území ORP nachází ve venkovských oblastech daného území, popř. v okrajových částech města Litovel. Tento druh odpadu má v jednotlivých letech rostoucí tendenci (s výjimkou roku 2009). Původní hodnota produkce, která v roce 2008 činila 23,30 t, se do roku 2012 mnohonásobně zvýšila. Celkem bylo ve sledovaném roce 2012 vyprodukováno 766,67 t.

Druhé největší množství ostatního BRO dle roku 2012 náleželo odpadu pod katalogovým číslem 190805 - Kaly z čištění komunálních odpadních vod. Hodnota produkce těchto odpadů v jednotlivých letech kolísala od 678,99 t (což odpovídá hodnotě naměřené v roce 2008) až po 325,34 t v roce 2012. Tyto odpady jsou v katalogu odpadů zařazeny jako odpady z čištění odpadních vod jinde neuvedené. Pro všechny obce v rámci ORP je charakteristická především sídelní funkce, v menší míře rekreační, popř. zemědělská funkce. Kaly z čištění odpadních vod jsou produktem procesu čištění odpadních vod. Produkci tohoto odpadu tak nelze zabránit, lze max. výběrem vhodné technologie snížit jeho množství.

Dle roku 2012 zaujímá 3. místo v množství vyprodukovaného BRO odpad pod katalogovým číslem 200201, který zahrnuje odpad ze zahrad a parků, včetně odpadu hřbitovního, ale nepatří sem zemina, kameny a jiný biologicky nerozložitelný odpad. Zjednodušeně řečeno se do tohoto odpadu řadí tráva, listí a větve z veřejného prostranství a od obyvatel. Převažující charakter území ORP je venkovského typu, takže je samozřejmé, že produkce tohoto druhu odpadu má rostoucí tendenci. Hodnota produkce tohoto odpadu kulminovala v roce 2011, kdy se zvýšila na hodnotu 1 201,83 t (oproti množství

575,08 t vyprodukované v roce 2008). V roce 2012 došlo ale opět k poklesu, a to na hodnotu 246,7 t, což by odpovídalo skutečnosti, že se snížil objem zelených ploch v rámci území, anebo obec trávu mulčuje, či je tráva vyvedena z režimu odpadu jako vedlejší produkt sekání trávy, anebo je tato skutečnost zapříčiněna evidenční chybou. Z pěti výše uvedených druhů odpadů je BRO evidovaný pod katalogovým číslem 200201 jediným druhem odpadu, jehož produkci je možné z pohledu obcí zásadním způsobem ovlivnit.

Odpady zařazené pod katalogovým číslem 020304 - Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování pocházejí z výroby a ze zpracování ovoce, zeleniny, obilovin, jedlých olejů, kaka, kávy a tabáku; odpady z konzervářského a tabákového průmyslu z výroby droždí a kvasničného extraktu anebo z přípravy a kvašení melasy. Toto odvětví výroby je v rámci ORP Litovel soustředěno převážně v okrajových lokalitách města Litovel. Produkce těchto odpadů je v jednotlivých letech opět proměnlivá. Poslední z množství nejvíce zastoupených BRO v rámci ORP Litovel jsou odpady 020305 Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku. Tyto odpady jsou v rámci katalogu odpadů zařazeny do stejného produkčního odvětví, jako odpady 020304 (viz výše). Proto jsou charakteristické zejména pro oblast okrajových částí Litovle. Z globálního pohledu za celé analyzované období má produkce těchto odpadů klesající trend, v rámci meziročního srovnání však dochází k výkyvům.

Tabulka 122 Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012

Produkce BRO a BRKO [t]	2008	2009	2010	2011	2012
Celková produkce BRO	12 621,71	9 162,00	9 456,65	11 037,24	10 059,22
z toho celková produkce BRKO	7 823,50	6 308,34	7 192,86	8 314,64	7 471,49

Zdroj: online databáze GROUP ISOH

Biologicky rozložitelný odpad (dále jen BRO) je dle zákona jakýkoli odpad, který podléhá aerobnímu nebo anaerobnímu rozkladu. Možností nakládání s BRO je kromě jeho odstranění na skládce také domácí kompostování, kompostování v kompostárnách (aerobní rozklad) nebo anaerobní digesce v bioplynových stanicích, popř. energetické využití v zařízení k tomu určeným. Zásadní myšlenkou, proč omezovat ukládání BRKO na skládky je zabránění vzniku skleníkových plynů, které vznikají ve velkém množství při nekontrolovatelném rozkladu bioodpadu na skládkách. Dalším cílem těchto opatření je snížení množství skládkovaného materiálu a podpora jeho využití ve smyslu druhotných surovin.

Biologicky rozložitelný komunální odpad (BRKO) je součástí BRO a jedná se o takový KO, který je zařazen podle přílohy č. 1 vyhlášky MŽP 381/2001 Sb., katalogu odpadů, pod číslem 20. Patří sem např. biologicky rozložitelný odpad z kuchyní a stravoven, jedlý olej a tuk, odpady ze zahrad a parků (včetně hřbitovního), odpady z tržišť, kal ze septiků a žump apod.

Celková produkce BRO má ve sledovaném území v letech 2008 - 2012 klesající tendenci, naopak podíl BRKO na celkové produkci BRO ve sledovaném období roste, což znamená, že v ORP Litovel bylo v analyzovaném období vyprodukováno méně BRO, ale tento odpad obsahoval větší procento BRKO. Vývoj BRO, potažmo BRKO (jak je uveden v Tab. č. 123) je ovlivněn tím, že je zde započítán SKO, který tvoří největší část BRKO. V BRKO je SKO započítán proto, že obsahuje okolo 48 % biologick-

ky rozložitelné složky. Od roku 2011 se postupně podíl BRKO na celkové produkci BRO snižoval, i přesto je podíl BRKO k celkové produkci BRO v roce 2012 o 12,3 % větší, než podíl BRKO na celkové produkci BRO v roce 2008.

Produkce BRO přepočtená na jednoho obyvatele zaznamenává v jednotlivých letech patřičné výkyvy. Tento ukazatel vypovídá o tom, že v jednotlivých letech sledovaného období bylo vyprodukováno v rámci ORP různé množství BRO, při hodnocení vzhledem k délce časové řady musíme ale vycházet z toho, že se její hodnota BRO v dlouhodobém měřítku snížila, z původních 533,15 kg/obyv. zaznamenaných v roce 2008, na hodnotu 424,65 kg/obyv. v roce 2012. Z výše uvedené tabulky lze dále odvodit, že i měrná produkce BRKO, jako součásti BRO, v letech 2008 až 2012 poklesla, z hodnoty 330,47 kg/obyv. zaznamenané v roce 2008 na hodnotu 315,41 kg/obyvatele v roce 2012.

Tabulka 123 Celková a měrná produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu a odpadu kat. č. 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31.12.2012 (ČSÚ)	Celková produkce BRKO (vybrané kódy sk. 20) [t]	Měrná produkce BRKO [kg/obyv.]	Celková produkce biologicky rozložitelného odpadu (200201) [t]	Měrná produkce biologicky rozložitelného odpadu (200201) [kg/obyv.]
ORP Litovel	23 727	6 612,74	278,70	187,98	7,92
Olomoucký kraj	637 609	184 305,18	289,06	13 135,51	20,60

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA)

V tabulce č. 124 je zobrazena celková a měrná produkce biologicky rozložitelných komunálních odpadů (BRKO) a odpadu katalogového čísla 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, za rok 2012. Produkce BRKO od obcí tvoří 89 % celkové produkce BRKO v území ORP vyprodukovaných všemi původci. Z těchto hodnot je patrné, že 11 % z celkové produkce BRKO bylo vyprodukováno právnickými osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP a nejsou zapojeni do systému sběru a nakládání s KO obce.

Měrná produkce BRKO, vyprodukovaného obcemi, je v porovnání s krajskou hodnotou nižší. Co se týče měrné produkce odpadu 20 02 01, ta je v porovnání s krajskou hodnotou rovněž nižší. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP Litovel o 9,45 kg nižší hodnoty měrné produkce BRKO a o 11,61 kg nižší hodnoty měrné produkce odpadu 20 02 01, které byly vyprodukovány v obcích. Na měrné hodnoty BRKO a odpadu 20 02 01 má vliv zavedený systém kompostování v domácnostech a systém třídění BRKO v domácnostech a na sběrných dvorech a sběrných místech. Systém domácího kompostování využívají v obcích Bílá Lhota, Červenka, Olbramice, Vilémov, Senice na Hané a domácí kompostéry pro své obyvatele pořídilo i město Litovel. Co se týče vlivu zavedeného systému třídění BRKO, ten zvyšuje měrnou produkci BRKO. Tento systém je zaveden v obcích Náklo, Střeň, Bílsko, Haňovice, Loučka, Cholína, Pňovice, Bouzov a město Litovel.

Nakládání s odpady

Data v následujících tabulkách identifikují nakládání s odpady, které je ohraničeno územní jednotkou správního obvodu ORP. Hodnoty tedy odrážejí pouze množství odpadů, využitého či odstraněného na území ORP, a to v zařízeních k tomuto určených a situovaných pouze na území ORP. Z dat proto nelze odvozovat komplexní nakládání s odpady z území ORP zvláště v situacích, kdy se odpad využívá nebo odstraňuje mimo území ORP, ve kterém byl vyprodukován. Toto platí pro všechny tabulky, týkající se nakládání s odpady, uvedené níže.

Tabulka 124 Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele		DZ pro produkci, využití a skládko- vání od- padů 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Hlavní způsoby nakládá- ní s odpady [t]							
Využití	Materiálové využití	9 434,99	52 497,40	2 407,17	2 891,23	4 927,40	6 801,29
		Podíl materiálového využití odpadů z celkové produkce [%] ↓					
		24,76	92,42	13,71	16,68	13,54	32,72
	Energetické využití	22,28	65,64	108,36	22,50	15,00	16,50
	Celkem vybrané způsoby využití	9 370,23	52 563,04	2 515,53	2 913,73	4 942,40	6 817,79
		Podíl využití odpadů z celkové produkce [%] ↓					
24,59		92,53	14,33	16,81	13,58	32,80	
Celková produkce odpadů		38 103,64	56 805,02	17 558,61	17 328,80	36 386,39	20 786,69
Odstranění	Skládkování	4 555,15	2 415,42	1 986,90	1 467,56	1 590,99	2 079,40
	Spalování	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00
	Jiné uložení	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00
	Celkem vybrané způsoby odstranění	2 415,42		1 986,90	1 467,56	1 590,99	2 079,40

Zdroj: online databáze GROUP ISOH

Hlavním způsobem využití odpadů v rámci ORP Litovel je materiálové využití. Tento způsob nakládání s odpady má z pohledu délky časové řady klesající tendenci. Podíl materiálového využití odpadů představoval v roce 2008 92,42 % z celkové produkce odpadů. Vysoká hodnota materiálového využití odpadů v roce 2008 souvisí s využitím stavebních odpadů (využití na terénní úpravy). Při zohlednění této skutečnosti má potom v dalších letech materiálové využití odpadů rostoucí tendenci. V roce 2009 bylo materiálovým způsobem využito 13,71 % z celkové produkce odpadů, v roce 2010 se tento podíl mírně zvýšil na 16,68 %, ale v roce 2011 došlo opět ke snížení na 13,54 % z celkové produkce odpadů. Výkyv hodnot zaznamenaný v roce 2008 významným způsobem ovlivňuje vývojový trend materiálového využití odpadů, který by měl jinak rostoucí funkci.

Energetické využití odpadů je ve srovnání s materiálovým způsobem podstatně méně zastoupeno. Trend tohoto způsobu nakládání s odpady je rovněž kolísavý. V roce 2008 bylo energeticky využito 65,64 t odpadu, v roce 2009 to bylo 108,36 t, poté došlo k poklesu na 22,5 t, v roce 2011 se zpracovalo pouze 15 t odpadu a v roce 2012 se množství energeticky využitého odpadu opět mírně zvýšilo na

16,5 t. Malé množství energeticky využitých odpadů je dáno nedostupností zařízení nacházejícím se na území ORP Litovel, které by toto využití umožňovalo.

Důležitou skutečností při hodnocení výše uvedeného je, že k materiálovému a energetickému využití odpadů pocházejících z ORP Litovel dochází i mimo toto území.

Prakticky jediným způsobem odstranění odpadů v rámci ORP Litovel je skládkování. Spalování ani jiný způsob odstranění odpadů se v rámci daného území nevyužívá. Až do roku 2010 mělo množství odpadů ukládaných na skládky v ORP klesající tendenci. Tento trend se ale otočil v roce 2011, kdy došlo opět ke zvýšení množství odpadu uloženého na skládkách a v tomto trendu se vývoj ubíral i v roce 2012.

V roce 2008 bylo v rámci ORP Litovel odstraněno skládkováním o 46,97 % odpadu méně než v roce 2000, v roce 2009 to bylo o 56,38 % méně a v roce 2010 dokonce o 67,78 % méně ve srovnání s rokem 2000. V roce 2011 a 2012 došlo ke zvýšení množství odpadu uloženého na skládkách, ale i přesto se podíl skládkování ve srovnání s rokem 2000 pohybuje na úrovni poklesu o 65,07 % a v roce 2012 o 54,35 %.

Tabulka 125 Nakládání s komunálními odpady (dále jen KO) a se směsným komunálním odpadem (dále jen SKO) na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele		Způsob nakládání	DZ pro produkci a využití KO 2000	2008	2009	2010	2011	2012	
Nakládání s odpady [t]									
KO	Využití	Materiálové využití	233,61	1 376,39	859,77	1 077,13	1 295,48	401,44	
			Podíl materiálového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓						
			3,57	12,28	11,20	12,11	12,49	4,27	
		Energetické využití	2,81	22,68	78,96	0,00	0,00	0,00	
		Celkem vybrané způsoby využití	219,06	1 399,07	938,73	1 077,13	1 295,48	401,44	
			Podíl celkového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓						
			3,35	12,49	12,23	12,11	12,49	4,27	
	Celková produkce KO [t]		6 544,46	11205,87	7675,93	8891,51	10373,63	9396,43	
	Odstranění	Skládkování			1 164,40	1 186,42	1 126,53	1 267,13	1 228,72
		Spalování			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Jiné uložení			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby odstranění			1 164,40	1 186,42	1 126,53	1 267,13	1 228,72
SKO	Využití	Materiálové využití	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00		
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
		Celkem vybrané způsoby využití	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00		
	Odstranění	Skládkování	1 161,17	1 186,42	1 126,53	1 266,93	1 228,72		
		Spalování	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
		Jiné uložení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
		Celkem vybrané způsoby odstranění	1 161,17	1 186,42	1 126,53	1 266,93	1 228,72		

Zdroj: online databáze GROUP ISOH

Velká část materiálového využití odpadů se realizuje mimo území ORP. Hodnoty v Tab. č. 126 neobsahují údaje o množství takto využitého odpadu. Data jsou zde vyhodnocena pouze na území ORP. Z výše uvedené tabulky je zřejmé, že hlavním způsobem nakládání s KO, potažmo i se SKO, v rámci ORP Litovel je skládkování. Pozitivní je alespoň fakt, že z celkového pohledu došlo v období od roku 2008 do roku 2012 k poklesu celkové produkce KO z původních 11 205,87 t na 9 396,43 t.

Podíl materiálově využitého KO na celkové produkci odpadu osciluje v letech 2008 – 2011 kolem hodnoty 12 %, v roce 2012 tento ukazatel poklesl až na 4,27 %. Nejčastější způsoby materiálového využití KO se v jednotlivých letech také mění. V roce 2008 byla největší část KO využita způsobem AN12 – ukládání odpadů jako technologický materiál skládky (v tomto případě se jednalo o odpady kat. čísla 200201 a 200303), v roce 2012 byl převažující způsob materiálového využití BN10 – Prodej odpadu jako druhotné suroviny.

K energetickému způsobu využití KO došlo pouze v roce 2008 a v roce 2009. Ostatní roky vykazují nulovou hodnotu. Vzhledem k DZ 2000 byl evidován nárůst tohoto způsobu využití KO o 807,60 % v roce 2008 a o 2 811,65 % v roce 2009. Energetické využití odpadů se realizuje mimo území ORP v SAKO Brno.

Z hodnot uvedených v Tab. 126 Nakládání s KO a se SKO v ORP Litovel v období 2008 – 2012 lze dále odvodit, že v rámci ORP Litovel je prakticky jediným způsobem odstraňování KO skládkování. Spalování ani jiný způsob nakládání s odpady, ve smyslu odstraňování odpadů, se v rámci ORP Litovel nevyužívá, z důvodu nedostupnosti technologického zařízení. Množství KO, který byl uložen na skládku v letech 2008 – 2009 rostlo, naopak v roce 2010 byl zaznamenán meziroční pokles ve srovnání s rokem 2009 o 5,05 %. Množství KO odstraněného skládkováním dosáhlo svého maxima v roce 2011, kdy v rámci meziročního srovnání 2010/2011 došlo k jeho zvýšení o 12,48 %.

U SKO je situace velmi podobná, včetně vývojového trendu. Rozdíl oproti KO je ten, že ve sledovaných letech nedocházelo na území ORP Litovel k žádnému využití SKO a všechno množství vyprodukovaného SKO bylo odstraněno skládkováním. Důvodem této skutečnosti je nedostupnost technologických zařízení, která by umožňovala využití SKO.

Tabulka 126 Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012

Nakládání se separovaným sběrem [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	Způsob nakládání s jednotlivými komoditami	2008	2009	2010	2011	2012
Papír	150101, 200101	Materiálové využití	93,25	15,64	34,53	62,97	38,08
		Energetické využití	0,56	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sklo	150107, 200102	Materiálové využití	147,44	156,78	114,36	142,25	142,62
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Plast	150102, 200139	Materiálové využití	48,55	93,08	138,63	160,76	194,72
		Energetické využití	0,00	22,18	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nápojové kartony	150105	Materiálové využití	0,26	0,27	0,00	0,00	0,00
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: online databáze GROUP ISOH

Výstupem předcházejících dílčích analýz je fakt, že produkce separovaného odpadu v analyzovaném období roste, což koresponduje s cílem POH - čím více se bude třídít, tím jednodušší bude materiálové využití jednotlivých složek separovaného odpadu.

Převažující způsob nakládání s jednotlivými složkami separovaného sběru a množství materiálů či energeticky využitého separovaného odpadu, popř. jeho odstranění je uvedeno v Tab. 127 - Nakládání se separovaným sběrem na území ORP v období 2008-2012. Nejčastěji je v rámci ORP Litovel využíváno materiálového způsobu nakládání s odpady. K energetickému využití separovaných složek došlo pouze v roce 2008 u papíru, kdy bylo tímto způsobem využito 0,56 t odpadu a dále v roce 2009 u plastů, kdy bylo energeticky využito celkem 22,8 t této separované složky. Při porovnání údajů z Tab. 118 - Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008 – 2012 a údajů v Tab. 127 - Nakládání se separovaným sběrem na území ORP v období 2008-2012, zjistíme, že podíl jakýmkoliv způsobem využitého separovaného odpadu k celkové produkci jednotlivých složek separovaného odpadu na území ORP je velmi malý. Např. v roce 2012 tak bylo papíru, lepenky a papírových a lepenkových obalů vyprodukováno v rámci ORP Litovel celkem 925,64 t a pouze 38,08 t bylo v daném území využito, tj. pouze 4,11 %. U plastů je poměr mezi celkovým množstvím produkce a způsobem využití plastů lepší. V roce 2012 bylo na území ORP Litovel vyprodukováno celkem 485,22 t plastů a využito bylo 194,72 t, tj. 40,13%. Skla bylo v roce 2012 vytříděno 447,40 t a využito z toho bylo na území ORP Litovel celkem 142,62 t, tj. 31,88 %. Nejméně bylo v roce 2012 vytříděno nápojových kartonů, celkem 3,53 t a nic z tohoto množství nebylo na území ORP Litovel materiálovým ani energetickým způsobem využito.

Graf č. 24, který je uveden v příloze, znázorňuje, že složkou separovaného sběru, která byla v rámci sledovaného období nejvíce materiálově využita, je sklo. Množství materiálově využitého skla v jednotlivých letech 2008 - 2012 kolísá. Lineární spojnice trendu v grafu u skla má však mírně klesající tendenci. Z dlouhodobého hlediska se tak dá očekávat pokles materiálově využitého množství produkce skla. Opačný trend má lineární spojnice trendu u materiálového využití plastů, která má rostoucí charakter v důsledku postupného meziročního růstu množství materiálového využití této komodity. K největšímu nárůstu materiálového využití odpadů zařazených pod katalogovými čísly 150102 a 200139 došlo v roce 2009, kdy byl ve srovnání s rokem 2008 evidován meziroční nárůst množství materiálovým způsobem využitých plastů o 91,72 %. Rok 2010 byl rovněž ve znamení růstu, tentokrát se zvýšilo množství využitých plastů o 48,94 % ve srovnání s rokem 2009. V roce 2011 došlo ke zvýšení pouze o 15,96 % oproti roku 2010 a v rámci meziročního srovnání 2011/2012 bylo dosaženo 21,12% přírůstku.

Nejmenší množství produkce a současně i materiálového způsobu využití dosahují, v celém analyzovaném období, nápojové kartony, které byly, dle výše uvedené tabulky využity pouze v letech 2008 a 2009. Množství tímto způsobem využitých nápojových kartonů je v obou případech téměř totožné.

Tabulka 127 Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (dále jen BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (dále jen BRKO) na území ORP za období 2008-2012

Hmot- nostní ukazate- le		Způsob nakládání	DZ pro skládko- vání BR- KO 1995	2008	2009	2010	2011	2012		
Naklá- dání s BRO a BRKO [t]										
BRO	Využití	Materiálové využití		782,03	673,54	1 107,13	1 074,92	64,10		
		Energetické využití		39,82	29,40	22,50	15,00	16,50		
	Odstranění	Skládkování (původní hmotnost odpadu)		1 519,34	1 197,29	1 133,75	1 272,40	1 233,25		
		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
BRKO	Využití	Materiálové využití		603,58	606,00	789,60	929,50	26,02		
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
	Odstranění	Skládkování	Původní hmotnost odpadu		1 161,17	1 186,42	1 126,53	1 266,93	1 228,72	
			Hmotnost odpadu přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu		596,29	932,42	952,70	904,60	1 017,34	986,66
			Měrné skládkování - pro porovnání s cílem POH (přepočteno na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu)		148,00	39,39	40,32	38,17	43,04	41,65
			Měrné skládkování BRKO přepočtené na obsah biologicky rozložitelné složky [kg.obyv. ⁻¹] ↓							
		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Počet obyvatel v území ORP				23 674	23 627	23 697	23 635	23 688		

Zdroj: online databáze GROUP ISOH

Převažující způsob nakládání s BRO v rámci sledovaného území a období je odstranění odpadu skládkováním, jelikož je do BRO a BRKO v těchto datech započítán SKO (a ten se nejčastěji odstraňuje skládkováním). V letech 2008 – 2010 došlo sice k poklesu množství BRO, které bylo tímto způsobem odstraněno, nicméně v roce 2011 se množství BRO uloženého na skládky opět zvýšilo. Ve srovnání s rokem 2010 tato změna představovala nárůst o 12,23%. V roce 2012 se množství takto odstraněného odpadu opět snížilo, v rámci meziročního srovnání oproti roku 2011 o 3,08 %. Spalová-

ním ani jiným způsobem odstranění se v rámci ORP Litovel jak s BRO, tak samozřejmě i s BRKO, nenakládá.

Převažujícím způsobem využití BRO je materiálové využití, tzn. biologické procesy (např. kompostování), recyklace, popř. regenerace. Vzhledem k tomu, že se v současné době na území ORP Litovel nenachází žádné zařízení, které by tento typ využití odpadu umožňovalo, je zřejmé, že tento způsob využití BRO je uskutečňován prostřednictvím zařízení, která se nacházejí mimo území ORP Litovel. S BRO na území ORP (s výjimkou papíru, který byl využíván jako prodej druhotné suroviny) bylo nakládáno způsobem AR10 a BR10 – Aplikace do půdy, která je přínosem pro zemědělství nebo zlepšuje ekologii. Příkladem tohoto tvrzení jsou např. město Litovel, které k nakládání s BRO využívá spolupráci se ZD Unčovice, které má k dispozici BPS mimo území ORP Litovel a část odváží na kompostárnu do Křelova (ORP Olomouc). Obec Cholín nakládání s BRO řeší prostřednictvím své svazové společnosti, kterou jsou Technické služby města Olomouce, a.s., která za poplatek opět odváží BRO z obce na kompostárnu v Křelově, která je v rukou soukromého majitele.

V rámci ORP Litovel se nachází pouze jedna bioplynová stanice, která byla vybudována ZD Haňovice v katastru obce Haňovice. Jako vstup využívá tato BPS biomasu – biologicky rozložitelné suroviny, které jsou za tímto účelem cíleně produkovány. Energie získaná jako výstup provozu tohoto zařízení se dále využívá i pro obecní potřebu – vytápění kulturního sálu. Energetický způsob využití odpadu využívá i obec Bouzov, kde je používáno zařízení kotle na spalování biomasy. Teplo tímto způsobem získané je využíváno k vytápění školky, školy, zdravotnického zařízení, obecního úřadu, ale je k dispozici také soukromým odběratelům. K energetickému využití odpadů jsou tak využívána tato zařízení, která se nachází v území ORP a další, které se ale nachází mimo území ORP Litovel.

Bereme-li v úvahu hmotnost odpadu přepočtenou na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu, ve srovnání s DZ roku 1995, bylo tímto způsobem odstraněno v roce 2009 151,71 %, v roce 2010 dokonce 170,61 % a k mírnému poklesu došlo v roce 2012, kdy tento podíl představoval 165,47 %. **Nezbytné je v ORP Litovel snižovat podíl BRKO ve SKO tak, aby se snížilo celkové množství BRKO ukládaného na skládky a tím došlo k omezení vzniku skleníkových plynů, ale také podpořit materiálové využití odpadů – zajistit lepší dostupnost technologických zařízení pro materiálové využití BRKO.** Jak ukazuje Tab. 128, u BRKO má materiálové využití odpadů v rámci ORP Litovel ve sledovaném období rostoucí tendenci, s výjimkou roku 2012, kdy došlo v rámci meziročního srovnání k prudkému poklesu hmotnosti odpadu využitého tímto způsobem o 97,20%.

Tabulka 128 Náklady na odpadové hospodářství v letech 2010-2012 v území ORP

Paragraf	Název	Náklady v Kč/rok		
		2010	2011	2012
3721	Sběr a svoz nebezpečných odpadů	587.880	565.140	598.970
3722	Sběr a svoz komunálních odpadů	13.913.390	14.832.320	16.341.360
3723	Sběr a svoz ostatních odpadů (jiných než nebezpečných a komunálních)	430	13.200	5.690
3724	Využívání a zneškodňování nebezpečných odpadů	0	0	0
3725	Využívání a zneškodňování komunálních odpadů	180.530	204.350	233.820
3726	Využívání a zneškodňování ostatních odpadů	0	0	469.800
3727	Prevence vzniku odpadů	0	0	18.740
3728	Monitoring nakládání s odpady	0	0	0
3729	Ostatní nakládání s odpady	0	41.700	18.000
Celkové náklady		14.682.230	15.656.710	17.686.380

Zdroj: Svaz měst a obcí České republiky

Největší položkou nákladů vynaložených na OH v ORP Litovel v jednotlivých letech byla hodnota evidovaná u § 3722 Sběr a svoz komunálních odpadů. Tato položka má v letech 2010 až 2012 rostoucí tendenci. Druhé nejvyšší náklady jsou vynaloženy u položky § 3721 Sběr a svoz nebezpečných odpadů. Náklady u tohoto druhu odpadů v jednotlivých letech kolísají od 588.870,-- Kč v roce 2010, přes 565.140,-- Kč v roce 2011, až k 598.970,-- v roce 2012. 469.800,-- Kč je částka, která byla v roce 2012 vynaložena na využívání a zneškodňování ostatních odpadů dle §3726. § 3725 zahrnuje položku nákladů vynaložených na využívání a zneškodňování komunálních odpadů. Tato položka má ve sledovaném období opět rostoucí tendenci. Nárůst nákladů u této položky v roce 2012 představuje 29,51 % i ve srovnání s rokem 2010, v absolutních číslech došlo k nárůstu o 53.290,-- Kč. Na prevenci vzniku odpadů bylo vynaloženo 18 740,-- Kč, a to až v období 2012. V předcházejících letech nejsou u této položky udávány žádné náklady. Pod položkou § 3729 jsou zahrnuty náklady na ostatní nakládání s odpady a náklady takto vynaložené v roce 2012 klesly ve srovnání s rokem 2011 o 23 700,-- Kč na částku 18 000,-- Kč. Poslední položkou jsou náklady evidované pod § 3723 Sběr a svoz ostatních odpadů (jiných než NO a KO). U této položky je zaznamenán prudký meziroční nárůst ze 430,-- v roce 2010 na 13 200,-- v roce 2011, a opět pokles v roce 2012 na 5 690,-- Kč. Náklady evidované u jednotlivých položek jsou náklady neinvestičního charakteru.

5.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

A. Analýza cílových (dotčených) skupin

Analýza slouží k definování jednotlivých cílových skupin (dotčených či zainteresovaných), zjištění jejich předpokládaných očekávání a k definování rizik spojených s těmito skupinami a s jejich očekáváním. Dále pak slouží k nalezení vhodného způsobu komunikace a nalezení případných opatření k minimalizaci rizik při zapojení těchto cílových skupin.

Tabulka 129 Analýza dotčených skupin

Č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
1.	obyvatelé v obcích na území ORP Litovel	snížení poplatku za svoz KO, umožnění nakládání s BRO	nekázeň při třídění odpadu, problémy s placením poplatků, ukládání odpadu mimo určená místa - vznik černých skládek	standartní komunikační kanály (zpravodaj, noviny, rozhlas, webové stránky, letáky, billboardy apod.)	Osvěta, stimulace k lepšímu třídění, kontrola veřejných prostranství a míst, kde jsou kontejnery umístěny a udělování sankcí za porušování stanovených pravidel
2.	svozové společnosti	maximalizace zisku, mj. i v důsledku většího objemu zakázek	neprofesionální přístup zaměstnanců firmy, špatná spolupráce s obcemi	standartní způsoby komunikace	meziobecní spolupráce – společné poptávkové, výběrové řízení – dosažení výhodnějších podmínek pro obce, možná změna svozové společnosti
3.	nahodilí návštěvníci	lepší dostupnost popelnic a odpadkových košů, zejména v době konání kulturních akcí			prověřit lepší dostupnost odpadkových košů

Č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
4.	zástupci jednotlivých obcí v ORP Litovel	uspokojení potřeb občanů, - optimalizace systému placení poplatků za odpady, - získání finančních prostředků na zřízení a provozování zařízení na zpracování BRO, popř. sběrných dvorů, - snížení administrativních požadavků - provázanost informačních systémů, - lepší kázeň při třídění odpadů ze strany obyvatel	nedostatek finančních prostředků - nezískání dotací, - zvýšení množství SKO - riziko zvýšených nákladů na zajištění běžného systému OH	společná jednání zástupců obecních samospráv - webové stránky, obecní noviny	meziobecní spolupráce, motivace občanů k předcházení vzniku odpadů, popř. jejich lepšímu využití
5.	podnikatelské subjekty a velké společnosti	efektivnější systém svozu odpadů - minimalizace nákladů, - maximální efektivita v třídění odpadů	riziko vzniku ekologické zátěže	jednání, školení zaměstnanců	častější komunikace mezi svozovými společnostmi a firmami, osvěta v rámci společnosti
6.	školy a školská zařízení	motivovat žáky a studenty, aby lépe třídili odpad - větší důraz na ekologickou výchovu mládeže, - podpora sběru jednotlivých komodit, - lepší využití BRO ze školních jídelen a vývařoven		standartní komunikační kanály, jednání vedení škol a zástupců obecních samospráv	uspořádání různých ekologických dnů, soutěží apod. podpora při zavádění nových způsobů nakládání s odpady.

Zdroj: vlastní zpracování

Za hlavní dotčené skupiny v oblasti OH jsou považováni prvotní původci odpadů, tzn. obyvatelé všech obcí na území ORP Litovel a podnikatelé a velké společnosti podnikající na území správního obvodu ORP Litovel, dále zástupci jednotlivých obecních samospráv, svozové společnosti, turisté a v neposlední řadě školy a školská zařízení. U jednotlivých zainteresovaných skupin jsou ve výše uve-

dené tabulce identifikována jejich očekávání, definována rizika, způsoby komunikace a také je zde nástin možných opatření, která by mohla vést ke splnění očekávání jednotlivých dotčených skupin při současné minimalizaci rizik, která jsou s dotčenou skupinou spojená.

B. Analýza rizik – registr rizik v oblasti

Definice rizika je převzata z Metodiky přípravy veřejných strategií: Riziko je nebezpečí vzniku události, která může negativně ovlivnit dosažení stanovených cílů. Jedná se o budoucí událost, která má náhodnou povahu (tj. může, ale nemusí nastat a mít negativní dopad) a není ani nemožná, ani jistá. Riziko spojujeme s negativními vlivy, nepříznivými dopady a ztrátami a chápeme jej jako synonymum nebezpečí, hrozby, úskalí a nejistoty. Protipólem rizika je příležitost, která je spojována s příznivými vlivy a dopady.

Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu (materiálního i nemateriálního) na dosažení cílů strategie. Pravděpodobnost (v tabulce sloupec „P“) i dopad (v tabulce sloupec „D“) se hodnotí na škále 1 až 5: hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost). Významnost rizika je součinem pravděpodobnosti a dopadu. Hodnota významnosti se pohybuje mezi hodnotou 1 a 25. Vlastníci jednotlivých rizik jsou osoby odpovědné za řízení a monitorování daného rizika (průběžné přehodnocování významnosti rizik a identifikace reálného výskytu dané rizikové události).

Tabulka 130 Analýza rizik (registr rizik v oblasti odpadového hospodářství)

Č.	Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
			P	D	V = P.D		
1.	Finanční riziko	nedostatek finančních prostředků na zajištění běžného provozu systému odpadového hospodářství	2	5	10	předcházení vzniku odpadů meziobecní spolupráce změna svozové společnosti	obec, obce v rámci ORP, popř. DSO
		občané a původci neplatí poplatky za odpad	3	3	9	změna systému vybírání poplatků	obec
		Nedostatek financí na investice a vybavení	4	2	8	Využití fondů EU a jiné dotace	
		Zatížení obecních rozpočtů v důsledku změny legislativy - vynucení nových investic	3	4	12	využití fondů EU	Obec, obce v rámci ORP popř. DSO
		mimořádné výdaje v oblasti OH (černé skládky apod.)	3	3	9	osvěta prevence sankce	obec
2.	Organizační riziko	nedostatek zařízení k dalšímu využití odpadů	4	4	16	meziobecní spolupráce využití fondů EU	obce v rámci ORP, popř. DSO
3.	Právní riziko	Změna legislativy – zvýšení nucených investic	3	4	12	Meziobecní spolupráce	Obce v rámci ORP, popř. DSO
4.	Technické riziko	v době výstavby nových zařízení - zvýšená prašnost a hluchost v důsledku vyššího provozu	2	4	8	Dohled a ujednání podmínek	obce
5.	Věcné riziko	Nárůst potřeby zařízení pro využití odpadů	3	4	12	Meziobecní spolupráce	Obce v rámci ORP, popř. DSO

Zdroj: vlastní zpracování

V rámci ORP Litovel je jako největší riziko v oblasti OH označováno organizační riziko, které spočívá v nedostatku zařízení k dalšímu využití odpadů. V této oblasti je nutné ovšem zvážit, pro jaké odpady má smysl vybudování nových zařízení, která by umožňovala další využití odpadů a kde by bylo efektivnější využít stávající kapacity mimo ORP Litovel. Všichni zástupci územních samospráv mají stejný cíl. Tímto je co největší možná úspora finančních prostředků, proto je za velmi významné považováno i riziko finanční, které spočívá v zatížení obecních rozpočtů v důsledku změny legislativy, která by si vynutila další nové investice v oblasti OH. S tímto je pak spojené i riziko právní, jehož podstatou je obava z legislativních změn, které by ke zvýšení nucených investic vedly. Věcným rizikem v oblasti OH

na území ORP Litovel je nárůst potřeby vybudovat nová zařízení pro využití odpadu, ať už v důsledku potřeby snižování odstranění odpadu skládkováním, nebo v důsledku nových legislativních změn.

5.1.4. SWOT analýza oblasti

SWOT analýza slouží k identifikaci silných a slabých stránek daného území (vnitřní vlivy z hlediska území), příležitostí a rizik (vnější vlivy z hlediska území). Na základě SWOT analýzy je komplexně vyhodnocena situace na území ORP

Tabulka 131 SWOT analýza odpadového hospodářství

Silné stránky	Slabé stránky
Snaha o zvýšení úrovně třídění odpadů	Nedostatečná technologická vybavenost území zařízeními na úpravu a využívání odpadů.
Klesající trend celkové produkce odpadů	Logistika při materiálovém využití odpadů
Jsou nastartovány projekty na zařízení pro nakládání s biologicky rozložitelnými odpady.	Vysoký podíl odpadů ukládaných na skládky
Klesající trend produkce SKO jako největší položky z celkové produkce komunálních odpadů	Staré ekologické zátěže
Probíhající nápravná opatření na jedné z největších starých ekologických zátěží – rekultivace skládky v Nasobůrkách	Malé množství energeticky využitého odpadu pocházejícího z území ORP
	V současnosti nedostatečná síť fungujících zařízení na území ORP Litovel pro nakládání s BRO
Příležitosti	Hrozby
Získání a čerpání dotací z fondů EU	Neplnění cílů POH – zvyšování množství odpadu ukládaného na skládky
Meziobecní spolupráce (kompostárny, sběrné dvory, třídící linka)	Zvýšení nákladů v oblasti OH v důsledku změny legislativy a nutnosti nových investic
Růst významu technologií pro využívání KO	Zhoršení stavu ŽP v důsledku starých ekologických zátěží
	Vznik nových černých skládek

Zdroj: vlastní zpracování

Základem SWOT analýzy je utřídění silných a slabých stránek, které utváří jakési vnitřní podmínky analyzovaného území ORP Litovel, a z nich plynoucí příležitosti a hrozby, jako vnější podmínky, které nemohou být ovlivnitelné subjekty daného území. Jednou z pozitivních stránek v oblasti OH na území ORP Litovel je fakt, že cílem současného systému, tak jak je nastavený, je alespoň částečně přispět k řešení dlouhodobých problémů v OH na území ORP. Jak vyplývá z analytické části, základem všeho, co by přispělo ke snížení množství vyprodukovaného SKO, který je v převážné míře odstraňován skládkováním, je dodržování hierarchie nakládání s odpady, tzn. odstranit až takový odpad, který

nelze vytrdit ani využít materiálovým či energetickým způsobem. Došlo by tak ke snížení SKO, který ve sledovaném regionu víceméně pouze odstraňován – ukládán na skládky. Silnou stránkou našeho regionu je tak snaha o zvýšení úrovně třídění odpadu. Pozitivní, silnou stránku, která je přímo ovlivněna samotnými zástupci jednotlivých obcí, tvoří nastartované projekty na zpracování bioodpadů. Zbudování zařízení tohoto typu, pak rovněž může vést ke snížení produkce SKO. Opět je ale tato skutečnost vázána na správné ekologické smýšlení a chování obyvatel.

Příležitostí, které plynou z definovaných silných stránek regionu v oblasti OH, je několik, mezi ty nejvýznamnější patří příležitost získat finanční podporu na plánované a realizované projekty z fondů EU. Samozřejmě jednou z možností, jak snížit náklady na vybudování zařízení pro nakládání s odpady, je určitá forma meziobecní spolupráce, díky níž se pak mohou snížit náklady vynakládané z obecních rozpočtů.

Významnou slabou stránkou regionu ORP Litovel je vysoký podíl odpadu, který je ukládán na skládky, což se negativním způsobem projevuje v obecních rozpočtech. Otázkou zůstává, proč je tolik odpadu ukládaného na skládky. Jednou z možností je nekázeň obyvatel při třídění odpadu a druhou možností je v současnosti nedostatečná síť fungujících zařízení pro nakládání s odpady na území ORP Litovel nebo jejich nedostatečná kapacita, či technologická vybavenost (např. společnost .A.S.A. odpady Litovel, s.r.o. působí jako svozová společnost a provozuje i sběrný dvůr. Tento sběrný dvůr je určen pouze obyvatelům Litovle, Haňovic a Mladče. Sběrný dvůr je dimenzován přibližně pro 15 tis. obyvatel, tzn. že jeho kapacita je velmi omezená. .A.S.A. odpady s.r.o. sváží i tříděný odpad, jelikož ale společnost nedisponuje žádným třídícím zařízením, všechen tříděný odpad, který svezí společnost od nasmlouvaných obcí, převezí na pobočku do Brna a tam se následně rozhoduje o koncových zařízeních. Zde se nabízí otázka ekonomiky provozu společnosti, do které ovšem obce nemohou zasahovat.).

V sekci věnované rizikům v oblasti OH bylo jako významné riziko definováno riziko finanční. Toto riziko souvisí s nejvýznamnější hrozbou regionu, kterou je zvýšení nucených investic, jež budou muset obce vynakládat v důsledku nových legislativních změn.

Při formulaci analytických poznatků této SWOT analýzy se vycházelo především z informací zjištěných v rámci jednotlivých dílčích částí této strategie, ze znalosti území a z výsledků rozhovorů a dotazníkového šetření provedeného se zástupci územních samosprávných celků.

5.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Jeden z klíčových problémů, který zástupce územních samospráv, nejvíce tíží, je otázka **jak uspořít finanční prostředky**. *Mezi všeobecné povinnosti při nakládání s odpadem, které mj. vychází již ze zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, patří předcházení vzniku odpadů. Když už pak nějaké odpady vznikají, je potřeba je v co největším množství vytrídít dle jednotlivých složek, co je možné tak využít (materiálově a energeticky), a zbylou část teprve odstranit. Pokud by se tato hierarchie nakládání s odpady plně využívala, jistě by obecní rozpočty dosáhly značných úspor z nákladů vynaložených v oblasti odpadového hospodářství.*

Existuje několik možností, jak mohou zástupci územních samospráv ovlivnit samotné chování obyvatel v oblasti ekologie a nakládání s odpady. Mezi ty **nejzákladnější způsoby ovlivnění chování občanů patří poskytnutí důkladnějších informací o správných způsobech nakládání s odpady, motivace finanční informovaností a, jak z příkladů dobré praxe vyplývá, zejména také hustotou sítě sběrných nádob – čím menší je vzdálenost mezi místem, kde odpad vznikne a místem, kde ho mohou lidé „uložit“, tím více odpadu se vytrídí**. S potřebou osvěty přímo souvisí i nutná stimulace občanů ke změně přístupu k životnímu prostředí.

Analytická část dokumentu obsahuje rovněž **informace o svozových společnostech** působících v rámci ORP Litovel. Na území ORP Litovel má provozovnu pouze jedna svozová společnost - **.A.S.A. odpady Litovel, s.r.o.** Převažující část území je ale obsluhována společností **EKO-UNIMED s.r.o.**, která má sídlo mimo území ORP Litovel. Na svozu komunálního odpadu v rámci sledovaného území se dále podílí **Technické služby města Olomouce, a.s.** a **REMIT s.r.o.** Šternberk, která v jedné z obcí na území ORP Litovel vyváží pouze separovaný odpad. Při zachování současného stavu, kdy je území ORP obsluhováno 4 svozovými společnostmi nelze zaručit případné efektivní využití třídící linky. Tématem MOS by tak kromě vybudování dotřídňovací linky na území ORP Litovel mělo být i smluvně zajištěné využití tohoto zařízení, popř. vytendrování „společné“ svozové společnosti.

Společnost .A.S.A. odpady Litovel, s.r.o. provozuje v současnosti jediný sběrný dvůr, který se na území ORP Litovel nachází. Obyvatelé Haňovic, Mladče a samozřejmě Litovle zde mohou odevzdávat stavební odpady, objemné a nebezpečné odpady a elektrozařízení. **V obci Pňovice slouží občanům obce sběrné místo, kde ovšem nelze ukládat nebezpečné odpady.** V rámci ORP Litovel dále fungují 2 výkupny kovového odpadu a 1 výkupna papíru a lepenky a 1 společnost funguje jako výkupna pro železo a barevné kovy, papír, plasty a oleje. Vzhledem k rozlehlosti území a dimenzované kapacitě sběrného dvora nelze sít těchto zařízení považovat za dostačující. Město Litovel je jediným městem na území ORP a dle poskytnutých informací je pro město, i přes spolupráci s obcemi Haňovice a Mladče, provoz sběrného dvora velmi nákladnou záležitostí. Z důvodu nárůstu zájmu o využití sběrného dvora, byl omezen pravidelný svoz NO a objemného odpadu (v Litovli pouze 1x ročně). V rámci analyzovaného regionu se dále nachází 5 obcí, jejichž počet obyvatel se pohybuje v rozmezí od 1000 do 2000, a 12 obcí, které mají počet obyvatel evidován v rozmezí do 999 obyvatel (údaje podle roku 2012). Z pohledu velikosti obcí a únosnosti projektu nového sběrného dvora, je nutná spolupráce několika obcí. Řešením by také mohlo být rozšíření kapacity stávajícího sběrného dvora v Litovli a tím pádem i rozšíření okruhu spolupracujících obcí. **Plánování realizace sběrného dvora je aktuálním tématem v obci Náklo, tento projekt je prozatím podpořen obcemi Střeň a Příkazy.**

Z analýz týkajících se **produkce odpadů** je patrné, že **při rozlišení odpadů na OO a NO je převažující složkou OO**. Celková produkce odpadů v dlouhodobém měřítku zaznamenává znatelné výkyvy v množství produkce, i přesto se ve sledovaném území úspěšně podařilo splnit část jednoho z cílů POH, který se váže k produkci NO - mělo dojít ke snížení měrné produkce NO o 20 % do roku 2010 ve

srovnání s rokem 2000 s předpokladem dalšího snižování. Od roku 2011 se měrná produkce NO opět zvýšila, tudíž podmínka dalšího postupného snižování naplněna nebyla.

Sítí provozovaných zařízení pro využití BRO je v rámci ORP v současnosti nedostačující. Jediným zástupcem momentálně provozovaných zařízení pro materiálové využití odpadu na území ORP Litovel je zemědělská bioplynová stanice v Haňovicích, která je provozována Zemědělským družstvem Haňovice. Toto zařízení ovšem nezpracovává odpad od obcí.

Pozitivní skutečností v tomto směru jsou nastartované projekty kompostáren v Nákle, v Litovli a na Bouzově, díky nimž může dojít k lepšímu plnění cílů stanovených v POH, kterými jsou snížení maximálního množství BRO ukládaného na skládky a maximální využívání odpadů jako náhrady primárních přírodních zdrojů. **Systém nakládání s BRO je aktuálně v rámci ORP Litovel jedním z nevyřešených problémů, většina obcí na území ORP Litovel se totiž doposud problematikou třídění a využívání BRO nezabývala.** Je nezbytné, a to nejen na území ORP Litovel, snižovat podíl BRKO ve SKO tak, aby se snížilo celkové množství BRKO ukládaného na skládky a tím došlo k omezení vzniku skleníkových plynů, ale také podpořit materiálový způsob využití těchto odpadů - zajistit lepší dostupnost technologických zařízení pro materiálové využití BRKO. **Energetickým způsobem využití odpadů se v daném území nenakládá,** jelikož se zde nenachází žádné zařízení, které by tento způsob využití odpadu umožňovalo, nicméně **část odpadu, který byl vyprodukován na území ORP Litovel se energeticky využívá ve spalovně SAKO Brno.**

Dalším cílem, který je vymezen v rámci POH je zvýšení využívání odpadů s upřednostněním recyklace na 55 % všech vznikajících odpadů do roku 2012 a zvýšit materiálové využití komunálních odpadů na 50 % do roku 2010 ve srovnání s rokem 2000. V rámci ORP má materiálový způsob využití odpadů rostoucí tendenci, nicméně odpad, který pochází z území ORP Litovel se materiálově využívá i mimo území ORP, proto nelze objektivně posoudit, zda se v dlouhodobém měřítku daří dosahovat výše uvedeného cíle. Od roku 2011 dochází ke snižování hmotnostního podílu odpadů ukládaných na skládku. Cílem, který je v rámci POH vymezen, bylo snížit tento podíl do roku 2010 ve srovnání s rokem 2000 o 20 %, což bylo splněno a z dlouhodobého hlediska má tento ukazatel i nadále příznivý vývoj.

Dalším **pozitivem ve vývoji produkce odpadů je rostoucí podíl jednotlivých separovaných složek KO na celkové produkci odpadů.** Tento stav působí příznivě z důvodu možnosti jednoduššího materiálového využití těchto odpadů. Materiálový způsob využití odpadů je totiž převažujícím způsobem ve využívání tříděného KO. Lze říci, že téměř veškerý využitelný odpad, který je vytríděn a dotříděn na třídících linkách je dále prodáván k materiálovému využití.

Závěrem lze říci, že je velmi pozitivní, že zástupci jednotlivých obcí cítí potřebu zabývat se problematikou OH a jsou si vědomi následků v případě dlouhodobého neřešení problematiky odpadového hospodářství. Zástupci jednotlivých územních samospráv jsou si víceméně vědomi problémů, které se v oblasti OH vyskytují. Společný zájem by nejvíce z nich nalezlo v problematice budoucího nakládání se SKO v důsledku nutnosti omezení skládkování, dále v oblasti realizace projektů zařízení k nakládání s odpady, které by vedlo k lepšímu materiálovému využití odpadů a v neposlední řadě je žádána také spolupráce v oblasti problematiky biologicky rozložitelných odpadů.

5.2. Návrhová část pro oblast odpadového hospodářství

5.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Odpadové hospodářství“, na jejímž základě byly připraveny Nástinu opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti odpadového hospodářství.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma odpadového hospodářství.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny ze zástupců starostů z území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma odpadového hospodářství.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

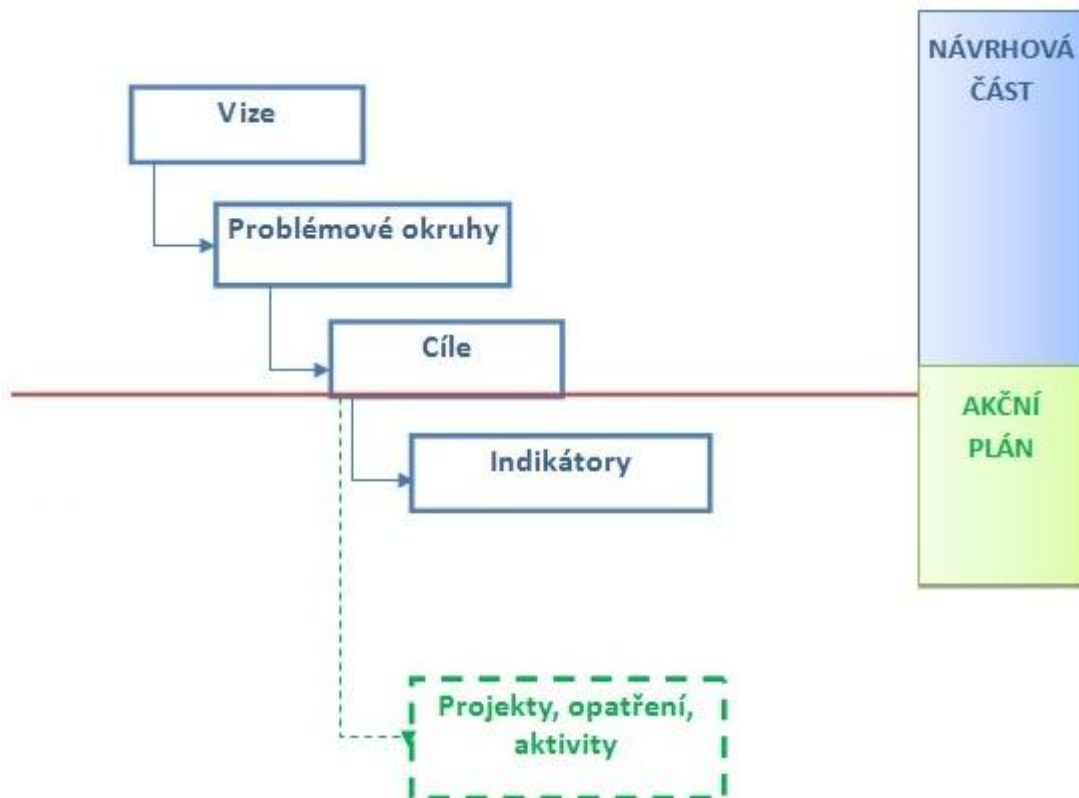
Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení. Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma odpadového hospodářství. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze. Vedle určení budoucího směřování vývoje může vize také sloužit jako marketingový nástroj území.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Obrázek 3 Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory

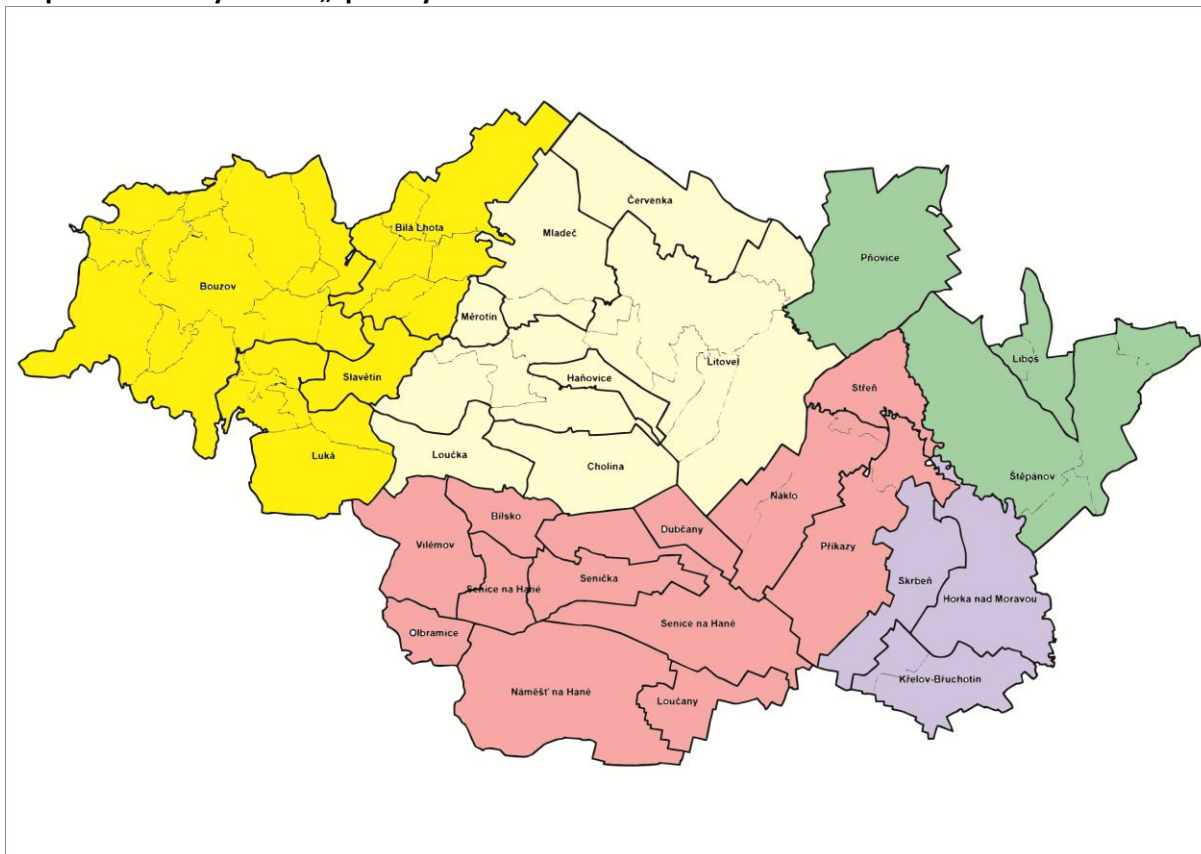

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu „Odpadové hospodářství“ je uvedena v níže uvedeném schématu.

Vize meziobecní spolupráce – v rámci území existuje provázaný systém OH, funguje výměna informací a uskutečňují se jednání zástupců obcí a ostatních zainteresovaných osob		
Odpadové hospodářství	Problémová oblast 1	Problémová oblast 2
	Neefektivní náklady vynakládané na OH	Nedostatečná systémová koordinace OH v území ORP Litovel
	cíl 1.1	cíl 2.1
	Najít represivní opatření vedoucí ke zvýšení úrovně třídění odpadů	Zhodnotit možnosti využití stávajících kapacit zařízení pro nakládání s KO (např. sběrné dvory, třídící linky, kompostárny apod.) v širším regionu a případně navrhnout společné řešení při nakládání s odpady
	cíl 1.2	cíl 2.2
	Pravidelně monitorovat, v jaké výši se v ORP pohybují jednotkové ceny za jednotlivé služby v OH a přijímat adekvátní opatření zjištění za účelem optimalizace nákladů	Vytvoření provázanosti soukromého sektoru a obcí

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014 a doplněna o údaje získané na počátku roku 2015.

Mapa 13 Vytvoření „spádových oblastí“

Zdroj: vlastní zpracování

5.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Na základě výsledků provedených analýz byly realizačním týmem definovány dva hlavní problémové okruhy. Tyto byly následně připomínkovány fokusní skupinou, která byla tvořena motivujícími starosty. Výsledkem společných jednání jsou následující problémové oblasti, včetně jejich detailnějšího zpracování.

5.2.2.1. Problémový okruh 1: Neefektivní náklady vynakládané na odpadové hospodářství

Věcné argumenty

V rámci území ORP Litovel působí 4 svozové společnosti, ale pouze jedna z nich má provozovnu na území správního obvodu ORP Litovel. Touto společností je .A.S.A. odpady Litovel, s.r.o. Svoz odpadů provádí tato společnost v obcích Litovel, Haňovice, Dubčany, Vilémov, Loučka, Senička, Bílsko a Olbramice. Část odpadu, který tato společnost v rámci své působnosti v jednotlivých obcích odebere, využívá v ZEVO SAKO Brno. V obcích Haňovice, Bílsko a Loučka má tato společnost umístěny kontejnery na svoz bioodpadu, který pak následně odváží na kompostárnu, jež se ovšem nachází mimo území ORP Litovel. Ostatní SKO je ukládán na skládku. Tříděný odpad převáží tato společnost na provozovnu společnosti .A.S.A. odpady s.r.o. v Brně, kde se následně rozhoduje o koncovém zařízení. Některá vzdálená koncová zařízení pro nakládání s tříděným odpadem využívá i společnost EKO-

UNIMED s.r.o. Medlov, která působí jako svozová společnost v 10 obcích ORP Litovel. Všechny tyto skutečnosti se pak následně projeví ve smluvních cenách mezi jednotlivými obcemi a svozovou společností.

Další skutečností, která má vliv na výši cen, které vynakládají obce ze svých rozpočtů na oblast odpadového hospodářství, je v některých obcích neefektivní stanovení výše vybíraných poplatků. Výše poplatků za komunální odpad, popř. poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů podle zvláštního zákona byla v rámci analytické části tohoto dokumentu u všech 20ti obcí zjištěna v aktuální výši pro rok 2014 za dospělou osobu a jeho průměrná roční hodnota činí 400,- Kč/obyvatele. U 17ti obcí se výše poplatku pohybuje v rozmezí od 300,- Kč do 500,- Kč, tj. v pozitivním i negativním směru 25 % od průměrné výše poplatku, 2 obce mají výši poplatku stanovenou pod hranicí 25 % od průměrné výše poplatku a 1 obec má stanovený poplatek v opačném trendu, tzn. nad hranicí 25 % od průměrné výše poplatku. V rámci analýzy bylo dále zjišťováno, kolik jednotlivé obce doplácí ze svých rozpočtů za svoz odpadů v přepočtu na 1 obyvatele. Průměrná částka, která je na občana doplácena z obecního rozpočtu, byla vypočtena na 100,- Kč. Nutno podotknout, že 2 obce informace týkající se výše doplácené částky nedodaly a 1 obec tuto částku nemá k dispozici. Přesto ze 17 zbylých obcí 6 zástupců uvedlo, že nedoplácí nic, 3 obce doplácí ze svých rozpočtů částku vyšší než 200,-- Kč. V ostatních obcích se doplatek v přepočtu na 1 obyvatele pohybuje v rozmezí od 1,-- Kč do 199,-- Kč.

Příčiny problému

Hlavními příčinami problému neefektivního stanovení nákladů vynakládaných na oblast OH (starostové toto pociťují zejména jako problematiku vysokých cen při nakládání s odpady) je nízká úroveň třídění odpadů, neekonomické stanovení cen svozových společností (v důsledku neefektivní logistiky firem) ale rovněž neefektivní stanovení výše poplatků vybíraných obcemi.

Mezi všeobecné povinnosti při nakládání s odpadem, které mj. vychází již ze zákona č. 185/2001Sb., o odpadech, patří předcházení vzniku odpadů, když už pak nějaké odpady vznikají, je potřeba je v co největším množství vytržít dle jednotlivých složek, co je možné tak využít (materiálově a energeticky), a zbylou část teprve odstranit. Pokud by se tato hierarchie nakládání s odpady plně využívala, jistě by obecní rozpočty dosáhly značných úspor z nákladů vynaložených v oblasti odpadového hospodářství. Nicméně je nutné brát v úvahu i fakt, že se zvyšujícími se požadavky na nakládání s odpady se budou zvyšovat i nutné náklady vynaložené na OH.

Jednou z příčin problému neefektivních nákladů vynakládaných na OH v jednotlivých obcích, jak je již výše uvedeno, je i fakt, že na území ORP Litovel v současnosti působí více svozových společností, u nichž byly v rámci zpracování analytické části dokumentu identifikovány rozdíly ve stanovení cen, a to nejen mezi jednotlivými svozovými společnostmi, ale rozdíly jsou patrné i v rámci jedné společnosti obsluhující více obcí v ORP Litovel. Otázkou k řešení tak zůstává neefektivní logistika při nakládání s odpady, která má bezesporu svůj význam na stanovení smluvních cen mezi obcemi a svozovými společnostmi.

Dílčí podíl na problému mají v některých obcích i neefektivně stanovené výše poplatků vybíraných od občanů do systému obcí. Informace poskytnuté od zkušených kolegů při využití „příkladů dobré praxe“ hovoří o skutečnosti, že jsou-li poplatky stanoveny na úrovni cca 200-400 Kč, není možné, aby obce nedoplácely velkou část nákladů na OH ze svých rozpočtů.

Jednotlivé problémové okruhy identifikované v oblasti odpadového hospodářství na území ORP Litovel jsou navzájem provázané a úzce spolu souvisí. Klíčovou příčinou Problémového okruhu 1, kterým jsou neefektivní náklady vynakládané na OH, je nedodržování hierarchie při nakládání s odpady. Aby mohlo být vyseparováno co největší množství odpadu, je nutné, aby zařízení (pozn. tímto je myšleno nejen technické zázemí, ale i např. kontejnery, třídící koše, nádoby na bioodpad apod.), která umož-

ňují třídění odpadu, byla občanům, co nejlíže. Pouze tímto způsobem lze očekávat podstatné navýšení produkce tříděného odpadu na úkor snížení produkce SKO. Toto tvrzení je tak provázané s Problémovým okruhem 2 – Nedostatečná systémová koordinace OH v území ORP Litovel.

Důsledky neřešení problému

Jednoznačným důsledkem dlouhodobě neřešeného problému je to, že pokud nedojde ke změně chování obyvatel a nezačne se více třídít odpad, bude docházet k růstu množství SKO a tím i dalšímu finančnímu zatížení obecních rozpočtů.

Obrázek 4 **Strom problémů Problémového okruhu 1 – Neefektivní náklady vynakládané na OH**

*pozn.: nahoře – důsledky, dole – příčiny

Zdroj: vlastní zpracování

Problémový okruh 2: Nedostatečná systémová koordinace OH v území ORP Litovel

Věcné argumenty

Na území ORP Litovel se v současné době nachází 1 sběrný dvůr, který na základě smlouvy slouží občanům města Litovel, obce Haňovice a obce Mladeč. V tomto zařízení mohou lidé odevzdat objemný odpad, nebezpečný odpad, stavební odpad a elektrozařízení. Sběrný dvůr v Litovli mohou využívat pouze obyvatelé města Litovel, obce Haňovice a obce Mladeč za předpokladu, že ukládaný odpad nepochází z podnikatelské činnosti a občané mají řádně uhrazené poplatky za odpady dle platné vyhlášky dané obce. V tomto smyslu je zařízení dimenzováno přibližně pro 15 000 obyvatel. Výjimku tvoří elektrozařízení, kdy tyto zpětně odebírané výrobky mohou na sběrném dvoře odevzdat i občané, kteří nemají bydliště v Litovli, Mladči nebo v Haňovicích. Společnost .A.S.A. odpady Litovel, s.r.o., která tento sběrný dvůr provozuje působí rovněž jako svozová společnost pro SKO a v některých případech i pro tříděný odpad v obcích Litovel, Haňovice, Bílsko, Loučka, Senička, Vilémov, Dubčany a Olbramice. Obec Pňovice nemá "klasický" sběrný dvůr, ale pouze sběrné místo. Jedná se o oplocený pozemek, na kterém jsou umístěny 3 kontejnery, které jsou k dispozici pouze občanům obce Pňovice. Na tomto sběrném místě nelze ukládat nebezpečný odpad. V blízké budoucnosti je naplánovaná realizace projektu sběrného dvora v obci Náklo.

Má-li se zhodnotit **hustota sítě sběrných dvorů**, sběrných míst a výkupen, je nasnadě říci, že tvoří-li správní území "trojkové" obce Litovel 20 obcí a v současné době pouze 3 z nich mohou využívat sběrný dvůr a 1 obec má své vlastní sběrné místo, hustota sítě těchto zařízení **je zcela neuspokojivá**.

Situaci, kdy obce v rámci ORP, které nemají možnost odevzdání odpadu do sběrných dvorů nebo výkupen, řeší organizováním svozu objemného a nebezpečného odpadu (s výjimkou Litovle, kde se ve velké míře navyšuje využívání sběrného dvora - proto je zde svoz organizován pouze 1x ročně, se tyto svozy uskutečňují min. 2x za rok). Tyto sběry jsou realizovány ve všech obcích prostřednictvím jejich svozových společností.

Svoz kovového odpadu je v menších obcích uskutečňován prostřednictvím místních dobrovolnických organizací, které následně prodávají odpad do výkupen. Výkupny, které se na území ORP Litovel nacházejí, jsou všechny situovány do města Litovel, ostatní obce žádnou výkupnou jakéhokoliv odpadu nedisponují. Kovový odpad v rámci ORP Litovel vykupují 2 subjekty - Vladimír Podivínský a Michal Dračka, papír je možné odevzdat ve firmě MAD papír. a.s.. Všechna tři zařízení jsou v rukou soukromých majitelů a jejich kapacita není plně využita. Jednou z činností, kterou provozuje společnost Krazzer s.r.o., je i výkup surovin - plastu, papíru i železa a barevných kovů, především se ale specializuje na výkup olejů, které vznikají jako odpad při výrobních procesech např. u firmy HAJDO spol. s r.o., Litovel.

Kovy z komunální sféry mají 2 hlavní zdroje:

- Z provozu domácností (drobný kovový odpad - konzervy (potraviny, krmivo pro zvířata), plechovky (nápoje, barvy, spreje, tuby), dosloužilé vybavení domácnosti (hrnce, nůžky, malé kovové konstrukční prvky)).
- Z rekonstrukcí domácností včetně objemných odpadů (např. vany, kola, kamna, pletiva apod.).

Z hlediska občana by měl být systém sběru schopen zajistit odkládání jak kovových odpadů z běžného provozu domácnosti, tak ale kovových odpadů vzniklých při rekonstrukcích či obnově vybavení domácnosti. Specifické řešení budou vyžadovat oblasti s velkým výskytem rekreantů a návštěvníků, konzumujících větší množství nápojů a potravin z plechovek a konzerv.

Pro **nakládání s BRO** z ORP Litovel slouží koncová zařízení uvedená v níže přiložené tabulce.

Tabulka 133 Koncová zařízení (zařízení pro nakládání s BRO z obcí řešeného území ORP), současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu	Výčet všech obcí území, která využívají tato koncová zařízení	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
1.	Ing. Filip Hlavinka	Křelov	Litovel, společnost .A.S.A. odpady Litovel (Bílsko, Loučka, Haňovice), TS města Olomouce (Cholina)	S/S	kompostárna
2.	Obec Náklo	Náklo	Náklo, Střeň, Příkazy	O/O	kompostárna
3.	Obec Bouzov	Bouzov		O/O	Kompostárna – projekt se realizuje
4.	Město Litovel	Haňovice		O/O	Kompostárna – projekt se realizuje

Zdroj: vlastní zpracování

V době zpracování návrhové části se již realizoval projekt kompostárny v Nákle, dalším zařízením na území ORP bude kompostárna města Litovel v obci Haňovice a posledním zařízením pro nakládání s BRO je kompostárna na Bouzově. U všech tří objektů budou provozovatelem obce, přičemž doposud (pokud bylo k nakládání s BRO využíváno nějaké zařízení) byl odpad zpracováván v kompostárně v Křelově (tato se nachází mimo území ORP), která je provozována soukromým vlastníkem. V lednu 2015 zahájila provoz další kompostárna v rukou soukromého vlastníka – Kompostárna Nasobůrky, s.r.o.. Z důvodu nově získaných podkladů a formování SD prozatím nebyly zjištěny informace, která z obcí ORP Litovel využívá služeb tohoto zařízení. V případě dosažení vize, tzn. vytvoření „spádových oblastí“ pro nakládání s odpady by odpad nepocházel pouze z obcí na území ORP.

Třídící linka se na území ORP Litovel nenachází. Uvažuje-li se o síti třídících linek z pohledu realizace svozu, kdy převažující část území ORP Litovel je obsluhována svozovými společnostmi, které nemají sídlo v rámci daného území, nelze při zachování současného stavu jednoznačně stanovit efektivitu a potřebnost vybudování třídící linky. Z pohledu vytíženosti kapacity třídících linek v sousedních ORP by bylo přinejmenším rozumné uvažovat o spolupráci i v této oblasti. Problém by mohl být spatřován ve využití kapacity takového zařízení. K tomuto lze argumentovat vývojem produkce separovaných odpadů. V rámci ORP Litovel v analyzovaném období 2008 – 2012 totiž roste podíl jednotlivých separovaných složek. V roce 2012 bylo v ORP Litovel vyprodukováno celkem 20 786 t odpadů, z toho celková produkce KO byla 9 396,43 t a separovaného odpadu bylo vyprodukováno celkem 1 861,8 t, což je

téměř shodné množství, jaké je průměrně zpracováváno na třídící lince ve Šternberku. Když vezmeme v úvahu produkci odpadů pouze od obcí a jejich občanů a zaměříme se na produkci komunálních odpadů, pak byla v roce 2012 produkce KO 7 696 t a SKO 5 518 t. Tříděného odpadu je to pak 852 t.

Příčiny problému

Hlavní příčinou problému nedostatečné systémové koordinace u OH na území ORP Litovel je to, že na úrovni ORP neexistuje provázanost systému OH. Jedním z dopadů je pak nedostatečná hustota sítě zařízení pro nakládání s odpady.

Konkrétně v případě třídící linky je hlavní příčinou neexistence zařízení tohoto typu na území ORP Litovel skutečnost, že na území ORP Litovel působí více svozových společností, z nichž pouze jedna má sídlo na našem území. Tato společnost má však „svým způsobem“ nastavenou ekonomiku provozu, a proto nevyužívá žádné třídící zařízení ani v nejbližším okolí ORP Litovel. Do budoucna by tak bylo možné uvažovat o rozdělení tendru na sběr a svoz a následnou úpravu odpadů. Tedy svozová společnost by zajišťovala sběr a svoz odpadu a převážela jej do zařízení vytendrované městem či obcemi v rámci společného výběrového řízení.

V případě zařízení pro zpracování BRO je hlavní příčinou nedostatku těchto zařízení na území ORP Litovel, či jejich nedostatečné kapacity skutečnost, že většina obcí z našeho regionu se doposud nezabývala problematikou nakládání s BRO.

Za nedostatkem provozovaných výkupen na území ORP Litovel stojí zřejmě fakt, že výkupny jsou z hlediska dlouhodobého rozvoje tříděného sběru a jeho stability rizikovým faktorem. V době poklesu cen druhotných surovin vzniká riziko omezení výkupu, které může mít za následek dokonce uzavření takové provozovny.

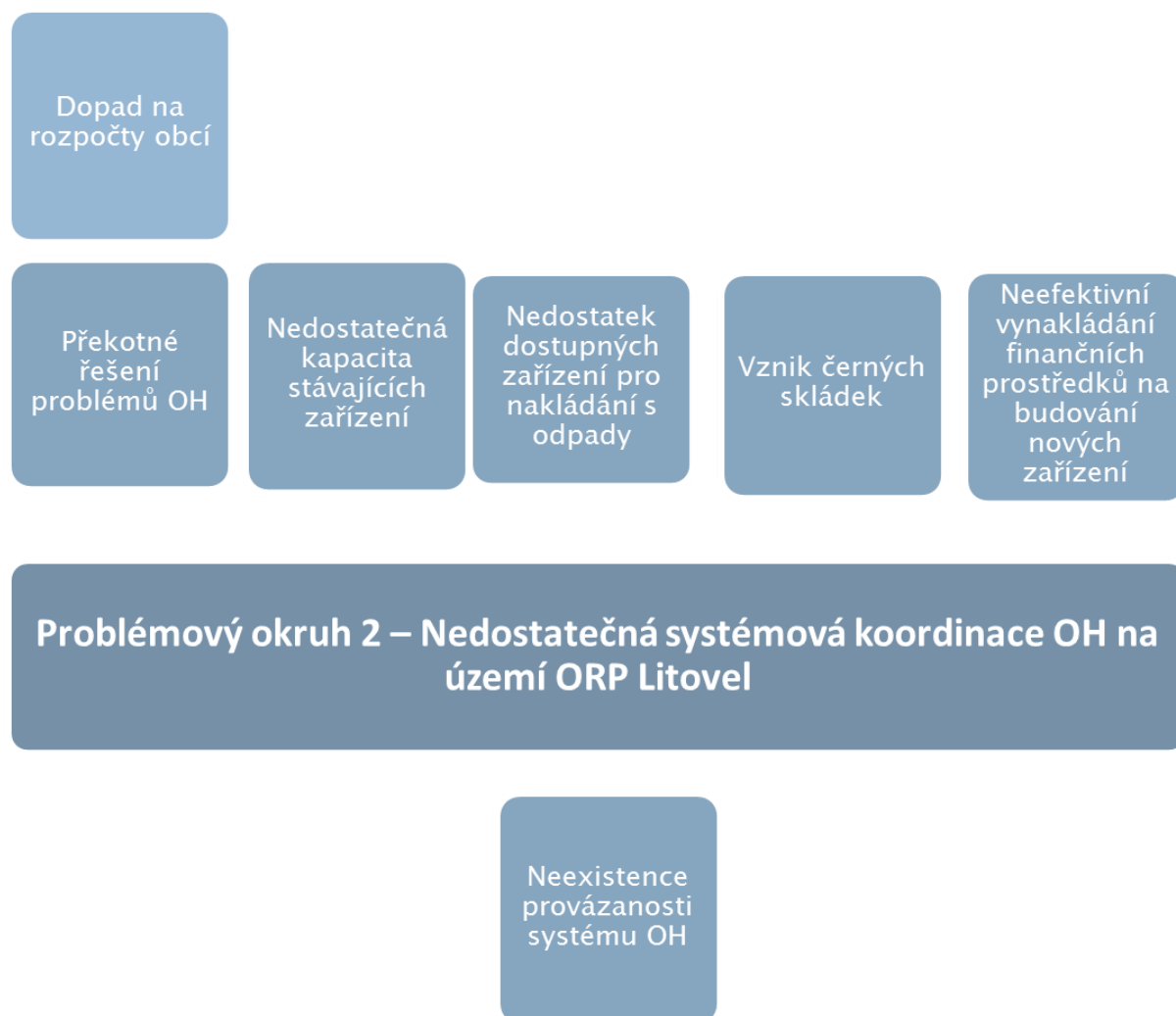
Za nedostatečnou sítí provozoven sběrných dvorů na území ORP Litovel je jejich nákladný provoz a obava z nedodržení udržitelnosti projektu v případě, že by na vybudování sběrného dvora byla získána dotace z fondů EU.

Problém systémové koordinace je rovněž spojen s množstvím a druhem zpracovávaných odpadů. Proto by bylo vhodné v rámci koordinace systému OH hledat vhodné „partnery“ spolupráce v oblasti nakládání s odpady i v soukromém sektoru. Společnosti by tak mohly využívat obecních zařízení pro nakládání s odpady a obce by na druhou stranu měly zajištěno „dostatečné množství“ odpadu, které potřebují pro efektivní zajištění udržitelnosti projektů.

Důsledky neřešení problému

Důsledkem dlouhodobého neřešení problému systémové koordinace OH na území ORP Litovel je prohlubující se nedostatek zařízení pro nakládání s odpady, nedostatečná kapacita již fungujících zařízení, neefektivní vynakládání finančních prostředků na budování nových zařízení a v neposlední řadě se obce rovněž mohou potýkat s problémem vzniku černých skládek. Tím, že se zmíněným problémovým okruhem nebudou zainteresované osoby zabývat, hrozí fakt, že v důsledku např. legislativních změn, bude nutné řešit problémy překotně, což se může výrazně projevit v rámci obecních rozpočtů.

Obrázek 5 **Strom problémů Problémového okruhu 2 – Nedostatečná systémová koordinace OH v území ORP Litovel**

*pozn.: nahoře – důsledky, dole – příčiny

Zdroj: vlastní zpracování

Velmi pozitivní je fakt, že zástupci obcí v ORP cítí potřebu zabývat se problematikou OH. Zástupci jednotlivých územních samospráv jsou si víceméně vědomi problémů, které se v oblasti OH vyskytují. Společný zájem by nejvíce z nich chtělo nalézt v řešení problematiky budoucího nakládání se SKO v důsledku nutnosti omezení skládkování, dále v oblasti realizace projektů zařízení k nakládání s odpady, které by vedlo k lepšímu materiálovému využití odpadů a v neposlední řadě je žádaná také spolupráce v oblasti problematiky biologicky rozložitelných odpadů. **Možným klíčovým způsobem, jak zajistit spolupráci obcí u všech výše jmenovaných oblastí a cílů, je společné vytvoření „spádových“ oblastí odpovídajících sloučenému území ORP Litovel, MAS Moravská cesta, o.s. a Mikroregionu Litovelsko. Obce v jednotlivých spádových oblastech by pak následně využívaly dostupná zařízení, popř. sdílely zkušenosti a získané informace s ostatními obcemi.**

5.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Tabulka 132 Cíl 1.1. – Nalezení represivního opatření vedoucího ke zvýšení úrovně třídění odpadu

Problémový okruh 1	Neefektivní náklady vynakládané na OH
Cíl 1.1.	Najít represivní opatření vedoucího ke zvýšení úrovně třídění odpadu
Popis cíle	Klíčovou příčinou problému neefektivních nákladů vynakládaných na OH je nedostatečné využití hierarchie nakládání s odpady, která vychází již ze zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech. <u>Základem je vzniku odpadů předcházet, pokud to nejde, pak se nepotřebné věci pokusit doma využít znovu a k jiným účelům. Když ani to není možné, a věc se přece jen rozhodneme vyhodit, je třeba ji alespoň vytrídít a umožnit tak opětovné využití materiálu. Pokud věc nepatří ani do tříděného odpadu, a tudíž není možno znovu využít materiál, ze kterého je vyrobena, je třeba pokusit se z ní alespoň vyrobit energii. Teprve až jsou všechny tyto možnosti nakládání s odpady vyčerpány, mělo by se přistoupit k poslednímu možnému řešení – odstranění odpadu skládkováním.</u> Všeobecně je známo, že čím více odpadu se vytrídí, tím je menší podíl produkce SKO. V rámci ORP Litovel je téměř všechen SKO odstraněn skládkováním (což je do budoucna nežádoucí), proto je nutné podniknout opatření, která by vedla ke snížení produkce SKO a jeho následným odstraněním – uložením na skládku. Kapacita skládek není neomezená a v současnosti dochází díky nekázní občanů a nehospodárnému jednání obcí, k jejich „zbytečnému“ zatížení. <u>Příčinou neekologického chování obyvatel může být i fakt, že se v dostupné vzdálenosti nenachází dostatek nádob na třídění, či jiné prostředky a zařízení, které umožňují jiný způsob nakládání s odpadem, než uložení do kontejnerů v rámci sběrných míst (ať už se jedná o „pytlový sběr“, či zařízení typu sběrných dvorů, kompostáren, třídících linek apod.). Ze zkušeností některých obcí v jiných regionech vyplývá, že čím menší je vzdálenost mezi místem vzniku odpadu a místem, kde se s odpadem nakládá, nebo odkud se odpad odebírá, tím větší množství odpadu jsou lidé schopni vyseparovat.</u> Zákon stanoví povinnost třídít odpad, ale je dále na obcích, jak pracují se sběrnou sítí a jak motivují občany k „efektivnějšímu“ třídění odpadu. Přesná pravidla by mohly mít obce stanoveny OZV, kde by byly definovány způsoby nakládání s jednotlivými druhy odpadu, přičemž tato pravidla by měla vycházet již ze zákona. Opatření, která by vedla k lepší kázní obyvatel i k hospodárnějšímu chování obcí při nakládání s odpady, by neměla mít sankční charakter, vhodnější se jeví určitý způsob motivace. Platforma meziobecní spolupráce by mohla být využita při jednáních a sdílení získaných zkušeností z jiných regionů, při vytvoření systému „spádových oblastí“ v rámci ORP a aplikaci těchto zkušeností ve vlastní praxi (motivace, osvěta apod.).
Hlavní opatření	A.1 Právní opatření

	• Nastavení pravidel – represivních opatření v OH v jednotlivých obcích • Represivní opatření by měla mít motivační charakter (ne sankční) • Zpracování právního rozboru jednotlivých stávajících smluv na sběr a svoz tříděného odpadu, vč. reálných možností jejich ukončení • Zpracování možností řešení svozu BRO v souladu s platnou legislativou • Zpracování možností svozu tříděného odpadu v souladu s platnou legislativou B.1 Finanční opatření • Zpracování návrhů řešení pro snížení nákladů • Rozbor ekonomické výhodnosti stávajících smluv – porovnání podmínek od stávajících poskytovatelů C.1 Věcná opatření • Stanovení způsobu provádění osvěty v obcích • Stanovení „jednacích“ týmů v rámci ORP
Název indikátoru k hodnocení cíle	• Počet obcí, které přijaly opatření, v jehož důsledku došlo ke zvýšení úrovně třídění odpadu
Správce cíle	Starosta obce Náklo

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 133 Cíl 1.2. - Pravidelný monitoring cen za služby v OH

Problémový okruh 1	Neefektivní náklady vynakládané na OH
Cíl 1.2.	Pravidelně monitorovat, v jaké výši se v ORP, popř. v kraji nebo v ČR pohybují jednotkové ceny za jednotlivé služby v OH a přijímat adekvátní opatření zjištění za účelem optimalizace nákladů
Popis cíle	Při klíčování příčin problému neefektivních nákladů vynakládaných na OH, bylo v rámci analytické části strategického dokumentu zjištěno, že je nezbytné začít s řešením problémů na té nejnižší úrovni, tzn. v jednotlivých obcích. <u>V některých obcích je totiž neefektivně nastavena hodnota vybíraných poplatků za komunální odpad.</u> Při analýze finančních ukazatelů bylo rovněž zjištěno, že problém je také v tom, že <u>na území ORP Litovel působí více svozových společností, u nichž byly identifikovány rozdíly ve stanovení cen, a to nejen mezi jednotlivými svozovými společnostmi, ale rozdíly jsou patrné i v rámci jedné společnosti obsluhující více obcí v ORP.</u> Pro platformu meziobecní spolupráce se tak nabízí společná jednání obcí s cílem optimalizace finančních nákladů a ostatních smluvních podmínek, která by vycházela z pravidelného monitorování situace v území.
Hlavní opatření	A.1 Právní opatření • Zpracování právního rozboru jednotlivých stávajících smluv • Nastavení případ. harmonogramu ukončování stávajících smluv a uzavírání smluv nových B.1 Finanční opatření • Zpracovávání finančních analýz příjmů a výdajů v oblasti OH za území ORP • Sledování efektivity vynakládaných prostředků • Doporučení efektivnějšího stanovení vybíraných poplatků C.1 Věcná opatření • Zajistit administrativu
Název indikátoru k hodnocení cíle	• Počet přijatých opatření za účelem optimalizace nákladů na OH
Správce cíle	MAS Moravská cesta, o.s.

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 134 Cíl 2.1. - Zhodnocení možnosti využití stávajících kapacit zařízení pro nakládání s KO

Problémový okruh 2	Nedostatečná systémová koordinace OH v území ORP Litovel
Cíl 2.1.	Zhodnotit možnosti využití stávajících kapacit zařízení pro nakládání s KO (např. sběrné dvory, třídící linky, kompostárny apod.) v širším regionu a případně navrhnout společné řešení při nakládání s odpady
Popis cíle	Na území ORP Litovel působí 4 svozové společnosti. Jedna z nich, společnost .A.S.A. odpady, s.r.o. Litovel, provozuje v současnosti jediný sběrný dvůr na území ORP. Tento sběrný dvůr mohou využívat pouze občané města Litovel a obcí Mladeč a Haňovice pro nakládání s NO, s objemným odpadem, stavebním odpadem a BRO, slouží zde i zpětný odběr elektrozařízení. Sběrné místo slouží obyvatelům obce Pňovice, zde ale nemohou lidé odkládat NO. Projekt a realizace sběrného dvora je aktuálním tématem i v obci Náklo. Hustota sítě fungujících dostupných zařízení pro nakládání s BRO je na území ORP rovněž na nízké úrovni, i když se situace v této oblasti pořád vyvíjí. Již fungující kompostárnu, jejímž provozovatelem a vlastníkem je sama obec, mají v Nákle. Technologie, která je k tomuto účelu využívána je mobilní kompostovací zařízení ZAGO. Projekt kompostárny v Nákle podpořily a tím si vyřešily problematiku nakládání s BRO obce Střeň a Příkazy. Další zařízení tohoto typu budou mít v brzké době Město Litovel a obec Bouzov. Kompostárna v rukou soukromého vlastníka byla aktuálně (leden 2015) otevřena v Nasobůrkách – Kompostárna Nasobůrky, s.r.o. Vždy je nutné u takových zařízení zvážit provozní náklady, množství a druh zpracovávaného odpadu a další nutné podmínky, a proto by výsledkem nemělo být neefektivní budování nových zařízení na více místech regionu, která by malé obce ještě více finančně zatěžovala, spíše by se jednání měla ubírat směrem k možnostem rozšíření spolupráce v těchto oblastech. Dosažení tohoto cíle je nejdůležitějším podkladem pro uskutečnění hlavního výstupu tohoto projektu, kterým je vytvoření „spádových oblastí“ pro organizaci a systémovou koordinaci, které by zajišťovaly dostupnost již fungujících zařízení pro více obcí současně, nebo by poskytovaly informace o potřebnosti nového zařízení pro nakládání s odpady. Region vytvoření spádových oblastí je výsledkem vzájemného propojení oblastí v rozsahu ORP Litovel, Mikroregionu Litovelsko a MAS Moravská cesta, z.s. Výhodou propojení regionu prostřednictvím spádových oblastí je i vzájemné sdílení získaných informací a zkušeností.
Hlavní opatření	A.1 Právní opatření • Zpracování právního rozboru podmínek provozu jednotlivých zařízení • Zpracování návrhu smluv o rozšíření spolupráce B.1 Finanční opatření • Posouzení finanční náročnosti a návratnosti jednotlivých projektů • Sledování efektivity vynakládaných prostředků

	• Stanovení podmínek spolufinancování projektů • Zpracování cenových nabídek C.1 Věcná opatření • Zjištění kapacity stávajících zařízení • Zjištění možnosti rozšíření kapacity stávajících zařízení • Zajištění odběratelů a dodavatelů jednotlivých druhů odpadů • Zajistit partnery pro meziobecní spolupráci
Název indikátoru k hodnocení cíle	• Vytíženost dostupných stávajících zařízení k nakládání s odpady a navržení společného řešení při nakládání s KO
Správce cíle	<i>MAS Moravská cesta, z.s.</i>

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 135 Cíl 2.2 - Vytvoření provázanosti soukromého sektoru a obcí

Problémový okruh 2	Nedostatečná systémová koordinace OH v území ORP Litovel
Cíl 2.2.	Spolupráce soukromého sektoru a obcí v oblasti OH
Popis cíle	Největší množstevní zastoupení v celkové produkci odpadů v rámci daného území podle roku 2012 mají odpady ve skupině 20 - Komunální odpady (odpady z domácností a podobné živnostenské, průmyslové odpady a odpady z úřadů) včetně složek z odděleného sběru, následují je odpady zahrnuté do skupiny 17 - Stavební a demoliční odpady (včetně vytěžené zeminy z kontaminovaných míst). V pořadí třetí a čtvrté místo zaujímají s téměř srovnatelným podílem odpady ve skupině 02 - Odpady z prvovýroby v zemědělství, zahradnictví, myslivosti, rybářství a z výroby a zpracování potravin a odpady ve skupině 15 - Odpadní obaly, absorpční činidla, čisticí tkaniny, filtrační materiály a ochranné oděvy jinak neurčené, na pátém místě se nejvíce vyskytují odpady sk. 12 - Odpady z tváření a z fyzikální a mechanické úpravy povrchu kovů a plastů. Při plnění a dosahování stanoveného cíle bude nutné přesně identifikovat největší původce dle jednotlivých skupin odpadů na území ORP a v rámci meziobecní spolupráce pak vyvolat společná jednání obcí a soukromého sektoru, která by měla vést k tomu, aby zástupci soukromého sektoru více využívali dostupná obecní zařízení pro nakládání s odpady a obce by tak měly zajištěno dostatečné množství zpracovávaného odpadu nutného k udržení efektivity zařízení (např. v případě BRO), nebo, aby byla v případě potřeby vybudování nového zařízení ve spolupráci se soukromým sektorem zajištěna větší hustota sítě již dostupných zařízení pro nakládání s odpady.
Hlavní opatření	A.1 Právní opatření • Zpracování možností svozu tříděného odpadu v souladu s platnou legislativou • Zpracování možností nakládání s odpady s ohledem na dostupnost stávajících zařízení a jejich kapacitu B.1 Finanční opatření • Zjištění jednotkových cen za služby v OH u jednotlivých koncových zařízení pro zpracování BRO C.1 Věcná opatření • Identifikace největších původců odpadů ve „spádových oblastech“ • Vytvoření jednacího týmu
Název indikátoru k hodnocení cíle	• Počet případů, kdy došlo k navázání spolupráce soukromého sektoru a obcí v oblasti OH
Správce cíle	<i>Zástupce obce Bílá Lhota</i>

Zdroj: vlastní zpracování

5.2.4. Indikátory

Indikátory jsou nástroje, které jsou vytvářeny za účelem informování a hodnocení, tzn. že jsou potřebné pro stanovení závěru, zda bylo plánovaných cílů dosaženo.

Indikátor výstupu je nejkonkrétnější indikátor, který říká, co konkrétně jsme dosáhli realizací příslušných opatření. Vztahuje se k nejnižší úrovni hierarchie návrhové části strategického dokumentu. V rámci projektu MOS je nejnižší úrovní úroveň cílů, k nimž je pro monitorování využito indikátorů výstupu.

Indikátor výsledku je o něco obecnější, než indikátor výstupu. K jeho dosažení je nutné zapojit více aktivit, či zdrojů. Vztahuje se k střední úrovni hierarchie návrhové části. V případě struktury SD v rámci projektu MOS je střední úroveň problémových okruhů, k nimž je pro monitorování využito indikátorů výsledku.

Problémový okruh 1: Neefektivní náklady vynakládané na OH

Tabulka 136 Indikátor výsledku: Neinvestiční náklady na OH

Problémový okruh	Neefektivní náklady vynakládané na OH		
Číslo indikátoru	1.1		
Název indikátoru	Celkové neinvestiční náklady na odpadové hospodářství v ORP		
Měrná jednotka	Kč, Kč/obyv.		
Správce měřítka	Starosta obce Náklo		
Roky	2012	2017	2020
Plán		15 mil. Kč	13 mil. Kč
Skutečnost	Viz tabulka č. 129		
Popis měřítka:	Indikátor sleduje vývoj celkových neinvestičních nákladů, resp. výdajů vynaložených na odpadové hospodářství v jednotlivých obcích, potažmo v celém území ORP Litovel. Vyjádřen je nejen v Kč, ale jeho vývoj je sledován i jako hodnota poměrného ukazatele, tzn. v přepočtu na jednoho obyvatele.		
Metodika a výpočet:	Hodnota indikátoru obsahuje výdaje vynaložené v oblasti OH v jednotlivých obcích, které jsou evidovány v jednotlivých obcích na vybraných paragrafech dle rozpočtové skladby vyjádřené v Kč. Jedná se zejména o odvětvové třídění výdajů evidovaných v pododdíle 372 (zejména § 3721- § 3729). Pro meziobecní srovnání je žádoucí tyto hodnoty vyjádřit i v přepočtu na 1 obyvatele. Cílem je tyto náklady snížit, nebo alespoň stabilizovat.		
Zdroj čerpání dat:	jednotlivé obce ORP Litovel		

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 137 **Indikátor výstupu: Počet obcí, které přijaly opatření, v jehož důsledku došlo ke zvýšení úrovně třídění odpadu**

Problémový cíl	Najít represivní opatření vedoucí ke zvýšení úrovně třídění odpadu		
Číslo indikátoru	1.2		
Název indikátoru	Počet obcí, které přijaly opatření, v jehož důsledku došlo ke zvýšení úrovně třídění odpadu		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	MAS Moravská cesta, o.s.		
Roky	2012	2017	2020
Plán		7	12
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Indikátor sleduje vývoj počtu obcí, které přijaly jakékoliv opatření, v jehož důsledku došlo ke zvýšení úrovně třídění odpadu a tím snížení množství SKO ukládaného na skládku. Tato skutečnost by měla vést ke snížení nákladů na OH.		
Metodika a výpočet:	Údaje – konkrétní počty obcí, které přijaly opatření, jsou získány z výsledků jednání zástupců jednotlivých obcí. Vliv těchto opatření je pak možné sledovat pomocí vývoje produkce jednotlivých složek separovaného odpadu. Cílem indikátoru je zjistit, zda a v jakém množství v rámci území dochází ze strany obcí k přijímání opatření ke zvýšení úrovně třídění jednotlivých složek odpadu.		
Zdroj čerpání dat:	Společná jednání starostů		

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 138 Indikátor výstupu: Počet přijatých opatření za účelem optimalizace nákladů na OH

Problémový cíl	Pravidelně monitorovat, v jaké výši se v ORP pohybují jednotkové ceny za jednotlivé služby v OH a přijímat adekvátní opatření zjištění za účelem optimalizace nákladů		
Číslo indikátoru	1.3		
Název indikátoru	Počet přijatých opatření za účelem optimalizace nákladů na OH		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	MAS Moravská cesta, o. s.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		5	7
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Indikátor umožňuje sledovat vývoj počtu opatření, která byla přijata na základě výsledků srovnání jednotkových cen za služby v odpadovém hospodářství. Účelem přijatých opatření je pak optimalizace nákladů v OH.		
Metodika a výpočet:	Údaje – konkrétní počty přijatých opatření jsou získány z výsledků jednání zástupců jednotlivých obcí. Vliv těchto opatření je pak možné sledovat pomocí vývoje celkových nákladů vynaložených na OH. Zhodnocení vývoje nákladů v důsledku přijatých opatření pak může provádět každá obec individuálně dle své evidence výdajů vynakládaných na OH a zaevidovaných v rozpočtové skladbě na § 3721 - § 3729. Správce indikátoru pak může tyto údaje porovnat i v rámci řešení problémového okruhu „Nedostatečná systémová koordinace OH v území ORP Litovel“ a výsledky pak mohou být opět prezentovány na společných jednáních zástupců územních samospráv.		
Zdroj čerpání dat:	Společná jednání starostů		

Zdroj: vlastní zpracování

Problémový okruh 2: Nedostatečná systémová koordinace OH v území ORP Litovel

Tabulka 139 Indikátor výsledku: Počet obcí, které se zapojily do společného systému koordinace OH

Problémový okruh	Nedostatečná systémová koordinace OH v území ORP Litovel		
Číslo indikátoru	2.1		
Název indikátoru	Počet obcí, které se zapojily do společného systému koordinace OH		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	MAS Moravská cesta, o. s.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		5	10
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Indikátor sleduje vývoj počtu obcí, které se zapojily do společného systému koordinace odpadového hospodářství na území ORP Litovel, včetně společné evidence a administrativy v této oblasti.		
Metodika a výpočet:	Souhrnný počet obcí zapojených do systému koordinace OH		
Zdroj čerpání dat:	Společná jednání starostů		

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 140 Indikátor výstupu: Vytíženost dostupných stávajících zařízení k nakládání s odpady a navržení společného řešení při nakládání s KO

Problémový cíl	Zhodnotit možnosti využití stávajících kapacit zařízení pro nakládání s KO (např. sběrné dvory, třídící linky, kompostárny apod.) v širším regionu a případně navrhnout společné řešení při nakládání s odpady		
Číslo indikátoru	2.2		
Název indikátoru	Vytíženost dostupných stávajících zařízení k nakládání s odpady a navržení společného řešení při nakládání s KO		
Měrná jednotka	% k celkové kapacitě, t / počet navržených řešení		
Správce měřítka	MAS Moravská cesta, o.s.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		žádoucí je zvýšení % vytíženosti k celkové kapacitě / 3	žádoucí je zvýšení % vytíženosti k celkové kapacitě / 6
Skutečnost	Viz tab. 99,100,101, 102 a 103 / 1		
Popis měřítka:	Podstatou tohoto indikátoru je zjištění využití kapacity stávajících zařízení pro nakládání s KO a % vyjádření stávajícího využití kapacity vzhledem k celkové kapacitě zařízení. Součástí tohoto indikátoru je i počet navržených řešení, která mohou využívat platformu meziobecní spolupráce pro nakládání s KO.		
Metodika a výpočet:	Hodnota indikátoru se zjistí jako podíl stávajícího využití kapacity jednotlivých využívaných zařízení (vyjádřeno v t) a celkové kapacity těchto zařízení (vyjádřena v t) vynásobený 100. Výsledná hodnota udává procentní podíl využití kapacity fungujících zařízení. Cílem indikátoru je poskytnout informace, které mohou být podkladem ke zhodnocení možností využití stávajících zařízení pro nakládání s odpady. V závislosti na výsledcích vypočítaných hodnot je pak cílem nalézt a navrhnout společná řešení při nakládání s KO.		
Zdroj čerpání dat:	Obce v ORP, svazové společnosti, provozovatelé zařízení.		

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 141 Indikátor výstupu: Vytvoření iniciativy pro společné vyjednávání obcí a největších původců odpadů v ORP s cílem navrhnout řešení, které povede k optimalizaci nakládání s těmito odpady

Problémový cíl	Spolupráce soukromého sektoru a obcí v oblasti OH		
Číslo indikátoru	2.3		
Název indikátoru	Počet případů, kdy došlo k navázání spolupráce soukromého sektoru a obcí v oblasti OH		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Alena Sedlářová - zástupce obce Bílá Lhota		
Roky	2013	2017	2020
Plán		8	12
Skutečnost	5		
Popis měřítka:	Měrnou jednotkou je u tohoto indikátoru počet případů, kdy byla navázána spolupráce obcí se soukromým sektorem v oblasti OH. Cílem je nalézt optimální (z pohledu ekonomiky a dostupnosti) společné řešení při nakládání s odpady, které vznikají u největších původců odpadů v regionu a současně zajištění množství odpadu pro obce k zajištění udržitelnosti projektů.		
Metodika a výpočet:	Hodnoty indikátoru lze získat z evidence jednotlivých obcí.		
Zdroj čerpání dat:	Společná jednání starostů a zástupců soukromého sektoru.		

Zdroj: vlastní zpracování

5.3. Pravidla pro řízení strategie

5.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídící skupiny
Motivující starosta
Projektový tým
Regionální koordinátor
Regionální tým

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Najít represivní opatření vedoucího ke zvýšení úrovně třídění odpadu	Starosta obce Náklo
1.2	Pravidelně monitorovat, v jaké výši se v ORP pohybují jednotkové ceny za jednotlivé služby v OH a přijímat adekvátní opatření zjištění za účelem optimalizace nákladů	MAS Moravská cesta, o.s.
2.1	Zhodnotit možnosti využití stávajících kapacit zařízení pro nakládání s KO (např. sběrné dvory, třídící linky, kompostárny apod.) v širším regionu a případně navrhnout společné řešení při nakládání s odpady	MAS Moravská cesta, o.s.
2.2	Spolupráce soukromého sektoru a obcí v oblasti OH	Zástupce obce Bílá Lhota

Zdroj: vlastní zpracování

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1.1	Celkové neinvestiční náklady na odpadové hospodářství v ORP	Starosta obce Náklo
2.1	Počet obcí, které se zapojily do společného systému koordinace OH	MAS Moravská cesta, o. s.
1.2	Počet obcí, které přijaly opatření, v jehož důsledku došlo ke zvýšení úrovně třídění odpadu	MAS Moravská cesta, o. s.
1.3	Počet přijatých opatření za účelem optimalizace nákladů na OH	MAS Moravská cesta, o. s.
2.2	Vytíženost dostupných stávajících zařízení k nakládání s odpady a navržení společného řešení při nakládání s KO	MAS Moravská cesta, o. s.
2.3	Počet případů, kdy došlo k navázání spolupráce soukromého sektoru a obcí v oblasti OH	Alena Sedlářová - zástupce obce Bílá Lhota

Zdroj: vlastní zpracování

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.-3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

5.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídicí skupině. Řídicí skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

5.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
Čtvrtletí	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Přípravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

5.4. Závěr a postup zpracování

5.4.1. Shrnutí

Odpověď na řešení problému, jakým způsobem ušetřit v rámci OH není jednoznačná, protože existuje spousta okolností, které systém OH ovlivňují.

Za prvé je **nutné předcházet vzniku odpadů, a když už nějaký odpad vznikne, je třeba tyto odpady co nejefektivněji vytrídít, co lze, pak dále využít, a pouze zbylá část má být odstraněna**. Ne vždy se tomu tak děje, a protože existují i další příčiny neefektivních nákladů v OH v některých obcích, zdají se některým zástupcům obcí ceny vynakládané na OH vysoké. Aby mohla být respektována hierarchie nakládání s odpady a současně docházelo v dlouhodobém měřítku k naplnění stanovených cílů, je třeba dosáhnout na území ORP Litovel zlepšení chování obyvatel v oblasti produkce a nakládání s odpady a také zajistit lepší dostupnost technologického zařízení pro nakládání s odpady, ať už se jedná o kompostárny, sběrné dvory, třídící linku apod. **K ekologičtějšímu smýšlení mohou zástupci územních samospráv přivést obyvatele prostřednictvím osvěty, pozitivní motivace nebo zajištěním, pro občany komfortnějšího způsobu, svozu, příp. jiného nakládání s opadem. Ze získaných zkušeností totiž vyplývá, že čím menší je vzdálenost mezi místem, kde odpad vznikne a místem, kam ho mohou lidé uložit, tím více tříděného sběru jsou schopni vyseparovat.**

Z jednání motivujících starostů a realizačního týmu v průběhu tvorby strategie a samozřejmě z výsledků provedených analýz vyplynulo, že **klíčovým problémem je nedostatečná systémová koordinace OH v území**. Toto je pak hlavní příčinou drtivé většiny negativních výstupů. Proto byla jako vize stanovena existence provázaného systému OH, fungující výměna informací a společná jednání zástupců obcí a ostatních subjektů. **Cílem je vytvořit tzv. spádové oblasti, které by využívali existence již fungujících zařízení, příp. definovaly potřebu vybudování zařízení nového. Společně by si pak koordinovaly činnosti v oblasti OH, vzájemně si vyměňovaly zkušenosti a nově získané informace a využívaly by společné vyjednávací pozice se zástupci soukromého sektoru. Vzhledem k několika existujícím způsobům členění území by bylo vhodné vytvořit tyto spádové oblasti na území, které bude odpovídat oblasti ORP Litovel, MAS Moravská cesta, o.s. a Mikroregionu Litovelsko.**

5.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Data pro zpracování dílčích analýz analytické části tohoto dokumentu byla čerpána především z online přístupné databáze GROUP ISOH, z dotazníkového šetření a z rozhovorů se zástupci územních samospráv, informace poskytly rovněž svozové společnosti .A.S.A. odpady Litovel, s.r.o. a EKO-UNIMED s.r.o.. Podklady pro výstupy dílčích analýz poskytla i autorizovaná obalová společnost EKO-KOM. Výsledky těchto šetření pak byly zohledněny při tvorbě komentářů k jednotlivým tabulkám analytické sekce. Návrhová část strategie byla tvořena na základě výstupů z analytické části v kontextu s požadavky obcí, které vyplynuly z dotazníkových šetření nebo byly výsledkem společných jednání realizačního týmu a motivujících starostů. Jako příklad dobré praxe byla využita zkušenost DSO Čistý Jihovýchod, potažmo společnost Hantály, a.s., která byla založena obcemi a městy na Břeclavsku se záměrem poskytovat trvale komplexní služby v oblasti nakládání s odpady, obaly, včetně jejich všestranného využití pro obce, města a podnikatelský sektor.

5.5. Přílohy

Vzhledem k dostupnosti datových zdrojů v oblasti odpadového hospodářství nebylo možno pracovat v časové řadě 2008 až 2012 s daty o produkci a nakládání s odpady, které pochází pouze od obcí a jejich občanů. Proto tabulky obsahují data o produkci a nakládání s odpady jak od obcí a jejich občanů, tak od firem a společností, produkujících odpady v ORP. Měrné produkce na obyvatele ORP jsou pak počítány z produkce jednotlivých druhů odpadů od obcí i firem a společností. Nejsou tedy ukazatelem, znázorňujícím, kolik odpadů produkuje občan jako takový, ale spíše odrazem míry produkce jednotlivých druhů odpadů za celé ORP, vyjádřené na jednoho obyvatele. Dodatečně byly do SD dopracovány i údaje o produkci odpadů původem od obcí.

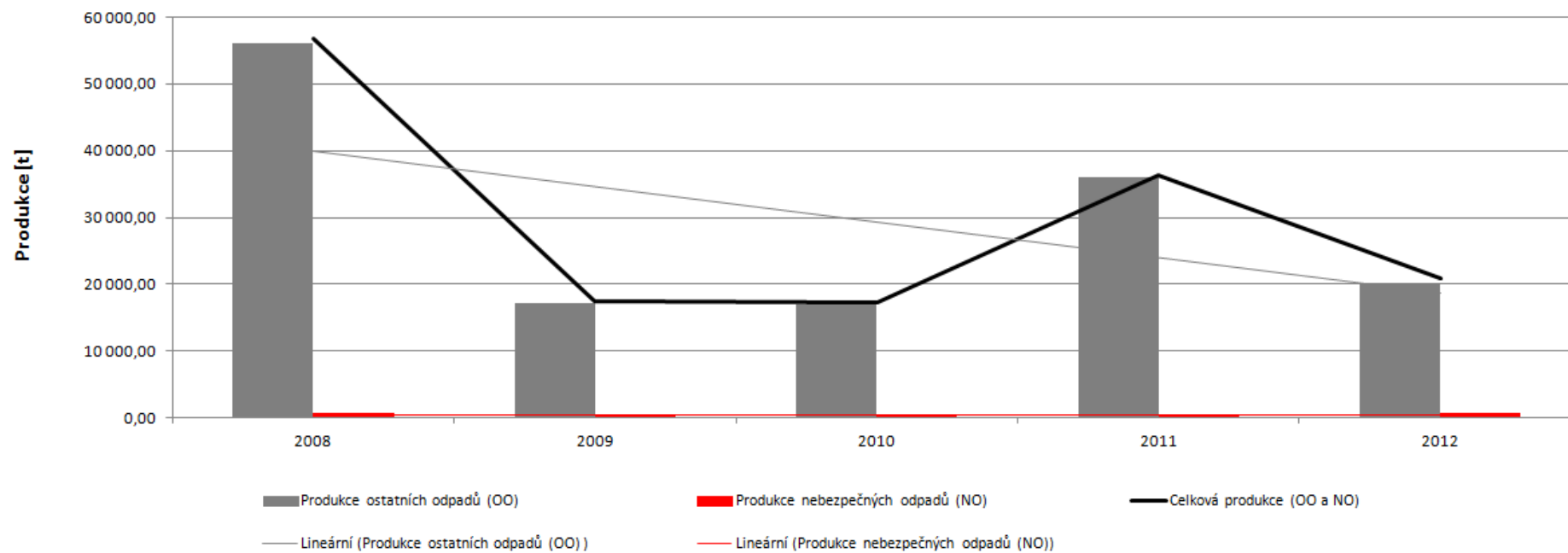
Hodnoty datové základny za rok 1995 a 2000 (v tabulkách zkráceně „DZ“) za území ORP jako správní celek neexistují. Vzhledem k tomu, že do roku 2001 neexistoval současný Katalog odpadů, byla datová základna stanovena pouze teoreticky na základě výpočtu. Důvodem přepočtu datové základny za území ORP je fakt, že relevantní data (konkrétní datové základny pro porovnání s Plánem odpadového hospodářství České republiky (dále jen POH ČR) za roky 2000 a 1995 jsou veřejně dostupná pouze za celou ČR. Datová základna pro území ČR byla proto upravena přepočtovým koeficientem daným poměrem průměrné produkce odpadů na území ORP za roky 2008 až 2012 vůči průměrné produkci odpadů za ČR za roky 2008 až 2012. Vzhledem k provedeným přepočtům datové základy a metodice získání dat je hodnocení z hlediska plnění cílů POH ČR pouze ORIENTAČNÍM UKAZATELEM. Datová základna pro území ORP je tedy hypotetickým odhadem pro prodloužení časového trendu a možnosti porovnání hodnot v delší časové řadě. Tyto orientační hodnoty byly vypočteny pouze pro potřeby tohoto projektu a nelze s nimi porovnávat plnění cílů POH ČR. Vypočtená hodnota datové základny území ORP se nemusí přibližovat skutečné situaci v letech 1995 a 2000. Dále je důležité připustit, že zvolené vymezení území (ORP) je pro hodnocení plnění cílů POH ČR nevypovídající (zvláště pak pro hodnocení nakládání s odpady). Jsou proto vždy slovně hodnoceny jen trendy, které se projevují v období 2008-2012.

Tabulka 142 **Produkce ostatních odpadů (OO) a produkce nebezpečných odpadů (NO) za období 2008-2012**

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - difference oproti roku 2000	DZ pro produkci odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl produkce jednotlivých let k datové základně 2000 [%] ↓			
Produkce odpadů [t]							2008	2009	2010	2011
Produkce ostatních odpadů (OO)	36 828,93	56 102,27	17 180,30	16 976,81	35 963,64	20 116,41	152,33	46,65	46,10	97,65
Produkce nebezpečných odpadů (NO)	815,98	702,75	378,30	351,99	422,75	670,28	86,12	46,36	43,14	51,81
	Změna produkce NO oproti DZ 2000 [%] →						-13,88	-53,64	-56,86	-48,19
Celková produkce (OO a NO)	38 103,64	56 805,02	17 558,61	17 328,80	36 386,39	20 786,69	149,08	46,08	45,48	95,49
	Změna produkce odpadů oproti DZ 2000 [%] →						49,08	-53,92	-54,52	-4,51
Podílové ukazatele [%]		2008		2009		2010	2011		2012	
Podíl ostatních odpadů na celkové produkci odpadů		98,76		97,85		97,97	98,84		96,78	
Podíl nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů		1,24		2,15		2,03	1,16		3,22	
Měrné produkce odpadů na obyvatele [kg.obyv. ⁻¹]		2008		2009		2010	2011		2012	
Počet obyvatel v území ORP		23 674		23 627		23 697	23 635		23 688	
Měrná produkce všech odpadů (OO a NO)		2 399,47		743,16		731,27	1 539,51		877,52	
Měrná produkce OO		2 369,78		727,15		716,41	1 521,63		849,22	
Měrná produkce NO	300,20	29,68		16,01		14,85	17,89		28,30	
Podíl měrné produkce NO k DZ 2000 [%] →		9,89		5,33		4,95	5,96		9,43	
Změna měrné produkce NO oproti DZ 2000 [%] →		-90,11		-94,67		-95,05	-94,04		-90,57	

Zdroj: online databáze GROUP ISOH

Graf 22 Celková produkce odpadů, produkce OO a NO na území ORP za období 2008-2012

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 143 Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně

Katalogové č. odpadu	Název druhu odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
200101	Papír a lepenka (BRKO)	O	198,58	244,69	244,79	257,01	309,14
200102	Sklo	O	183,26	236,98	232,26	280,59	254,96
200108	BRO z kuchyní (BRKO)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,91
200110	Oděvy (BRKO)	O	0,01	0,00	0,00	27,23	41,76
200111	Textilní materiály (BRKO)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,10
200113*	Rozpouštědla	N	0,21	0,25	0,32	0,17	0,51
200114*	Kyseliny	N	0,04	0,02	0,06	0,02	0,10
200115*	Zásady	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200117*	Fotochemikálie	N	0,01	0,02	0,00	0,02	0,00
200119*	Pesticidy	N	0,40	0,44	0,59	0,60	0,56
200121*	Zařivky a jiný odpad obsahující rtuť	N	0,57	0,08	0,12	0,55	0,13
200123*	Vyřazená zařízení obsahující chlorfluoruhlovodíky	N	0,99	0,38	0,23	0,04	0,99
200125	Jedlý olej a tuk (BRKO)	O	0,03	0,06	0,42	0,03	2,74
200126*	Olej a tuk neuvedený pod číslem 200125	N	0,99	2,99	3,06	4,15	7,35
200127*	Barvy, tiskařské barvy, lepidla	N	6,30	9,32	8,81	15,10	13,68
200128	Barvy, tiskařské barvy, lepidla a pryskyřice neuvedené pod číslem 200127	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200129*	Detergenty obsahující nebezpečné látky	N	0,01	0,00	0,00	0,00	0,27
200130	Detergenty neuvedené pod číslem 200129	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200131*	Nepoužitelná cytostatika	N	0,08	0,11	0,06	0,04	0,05
200132*	Jiná nepoužitelná léčiva neuvedená pod číslem 200131	N	0,47	0,29	0,30	0,43	0,51
200133*	Baterie a akumulátory, zařazené pod čísla 160601, 160602 nebo pod číslem 160603 a netříděné baterie a akumulátory obsahující tyto baterie	N	0,54	0,19	0,04	0,43	0,00
200134	Baterie a akumulátory neuvedené pod číslem 200133	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200135*	Vyřazené elektrické a elektronické zařízení obsahující nebezpečné látky neuvedené pod čísly 200121 a 200123	N	2,47	3,26	0,49	0,65	0,00
200136	Vyřazené elektrické a elektronické zařízení neuvedené pod čísly 200121, 200123 a 200135	O	1,34	0,21	0,20	0,03	0,31
200137*	Dřevo obsahující nebezpečné látky	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Katalogové č. odpadu	Název druhu odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
200138	Dřevo neuvedené pod číslem 200137 (BRKO)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200139	Plasty	O	152,98	203,79	205,06	283,71	296,30
200140	Kovy	O	81,54	138,96	12,72	29,98	12,81
200141	Odpady z čištění komínů	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200199	Další frakce jinak blíže neurčené	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200201	Biologicky rozložitelný odpad (BRKO)	O	575,08	0,00	793,37	1 201,83	246,70
200202	Zemina a kameny	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200203	Jiný biologicky nerozložitelný odpad	O	1,90	0,90	13,05	7,50	3,90
200301	Směsný komunální odpad (BRKO)	O	6 800,75	5 888,61	5 683,53	6 215,78	6 234,21
200302	Odpad z tržišť (BRKO)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200303	Uliční smetky	O	497,20	9,70	335,50	331,00	0,00
200304	Kal ze septiků a žump	O	1 507,20	0,00	0,00	0,00	0,00
200306	Odpad z čištění kanalizace	O	8,85	0,00	0,00	9,05	8,00
200307	Objemný odpad (BRKO)	O	249,05	174,98	470,75	612,76	635,93
200399	Komunální odpady jinak blíže neurčené	O	3,60	0,00	0,00	0,00	0,00
150101	Papírové a lepenkové obaly	O	502,67	281,80	462,88	582,64	616,50
150102	Plastové obaly	O	163,89	231,05	140,21	149,81	188,93
150103	Dřevěné obaly	O	0,07	0,00	0,00	0,00	0,00
150104	Kovové obaly	O	0,90	0,55	0,00	0,40	0,00
150105	Kompozitní obaly	O	1,98	2,22	1,14	1,83	3,53
150106	Směsné obaly	O	31,11	76,70	58,26	56,12	54,82
150107	Skleněné obaly	O	162,71	119,59	170,59	254,33	192,44
150109	Textilní obaly	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
150110*	Obaly obsahující zbytky nebezpečných látek nebo obaly těmito látkami znečištěné	N	68,05	47,78	52,73	49,71	268,28
150111*	Kovové obaly obsahující nebezpečnou výplňovou hmotu (např. azbest) včetně prázdných tlakových nádob	N	0,04	0,01	0,00	0,08	0,02
Celková produkce KO			11 205,87	7 675,93	8 891,51	10 373,63	9 396,43
Celková produkce BRKO (vybrané kódy ze sk. 20), původní hmotnost odpadu [t]			7 823,50	6 308,34	7 192,86	8 314,64	7 471,49
Hmotnost BRKO přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu [t]			4 112,77	3 123,78	3 907,90	4 646,70	3 774,08

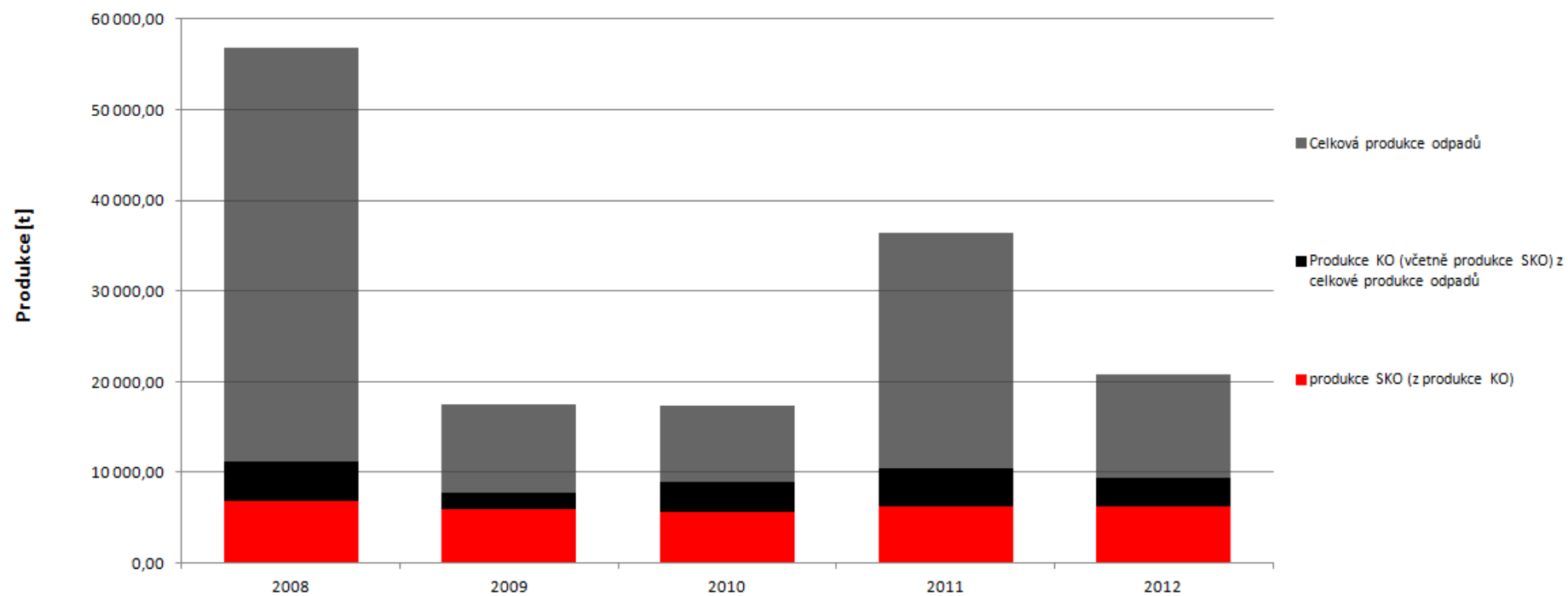
Zdroj: online databáze GROUP ISOH

Tabulka 144 Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (SKO)) za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
						2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Celková produkce odpadů	56 805,02	17 558,61	17 328,80	36 386,39	20 786,69	-69,09	-1,31	+109,98	-42,87
Celková produkce KO	11 205,87	7 675,93	8 891,51	10 373,63	9 396,43	-31,50	+15,84	+16,67	-9,42
Celková produkce SKO	6 800,75	5 888,61	5 683,53	6 215,78	6 234,21	-13,41	-3,48	+9,36	+0,30
Podílové ukazatele [%]	2008		2009		2010		2011		2012
Podíl KO na celkové produkci odpadů	19,73		43,72		51,31		28,51		45,20
Podíl SKO na produkci KO	60,69		76,72		63,92		59,92		66,35
Měrné produkce odpadů [kg.obyv. ⁻¹]	2008		2009		2010		2011		2012
Počet obyvatel v území ORP	23 674		23 627		23 697		23 635		23 688
Měrná produkce KO	473,34		324,88		375,22		438,91		396,67
Měrná produkce SKO	287,27		249,23		239,84		262,99		263,18

Zdroj: online databáze GROUP ISOH

Graf 23 Podíl KO a podíl SKO na celkové produkci odpadů na území ORP za období 2008-2012

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 145 Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	Katalogové číslo tříděného od- padu	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
							2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Papír	150101, 200101	701,25	526,49	707,67	839,65	925,64	-24,92	+34,41	+18,65	+10,24
Sklo	150107, 200102	345,97	356,57	402,85	534,92	447,40	+3,06	+12,98	+32,78	-16,36
Plast	150102, 200139	316,87	434,84	345,28	433,53	485,22	+37,23	-20,60	+25,56	+11,92
Nápojové kartony	150105	1,98	2,22	1,14	1,83	3,53	+11,98	-48,56	+60,61	+92,90
Celkem separovaný sběr		1 366,08	1 320,12	1 456,93	1 809,92	1 861,80	-3,36	+10,36	+24,23	+2,87
Měrné produkce odpadů [kg.obyv. ⁻¹]		2008		2009		2010		2011		2012
Počet obyvatel v území ORP		23 674		23 627		23 697		23 635		23 688
Měrná produkce tříděného papíru		29,62		22,28		29,86		35,53		39,08
Měrná produkce tříděného skla		14,61		15,09		17,00		22,63		18,89
Měrná produkce tříděného plastu		13,38		18,40		14,57		18,34		20,48
Měrná produkce tříděných nápojových kartonů		0,08		0,09		0,05		0,08		0,15
Měrná produkce tříděného odpadu		57,70		55,87		61,48		76,58		78,60

Zdroj: online databáze GROUP ISOH

Tabulka 146 Separovaný sběr odpadů na území ORP

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
020101	Kaly z praní a z čištění	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020103	Odpad rostlinných pletiv	O	2,00	2,00	2,00	0,00	0,00
020106	Zvířecí trus, moč a hnůj (včetně znečištěné slámy), kapalné odpady, soustředované odděleně a zpracováváné mimo místo vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020107	Odpady z lesnictví	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020201	Kaly z praní a z čištění	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020203	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020204	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	232,44	275,96	93,94	0,00	0,00
020301	Kaly z praní, čištění, loupání, odstředování a separace	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020304	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	318,13	433,64	223,21	216,40	236,79
020399	Odpady jinak blíže neurčené	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020305	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	330,43	273,98	93,17	291,65	211,17
020401	Zemina z čištění a praní řepy	O	0,00	143,15	0,00	82,45	0,00
020403	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

020501	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	2,14	6,22	61,49	6,22	0,00
020502	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	23,30	12,55	186,93	793,07	766,67
020601	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	0,71	1,56	3,34	3,13	5,85
020603	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020701	Odpad z praní, čištění a mechanického zpracování surovin	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020702	Odpad z destilace lihovin	O	680,00	744,00	442,00	275,00	153,00
020704	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020705	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030101	Odpadní kůra a korek	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030105	Piliny, hobliny, odřezky, dřevo, dřevotřískové desky a dýhy, neuvedené pod číslem 030104	O	436,40	435,40	371,00	18,40	21,05
030301	Odpadní kůra a dřevo	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030307	Mechanicky oddělený výmět z rozvlákňování odpadního papíru a lepenky	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030308	Odpady ze třídění papíru a lepenky určené k recyklaci	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030309	Odpadní kaustifikační kal	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030310	Výmětová vlákna, kaly z mechanického oddělování obsahující vlákna, výplně povrchové vrstvy z mechanického třídění	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

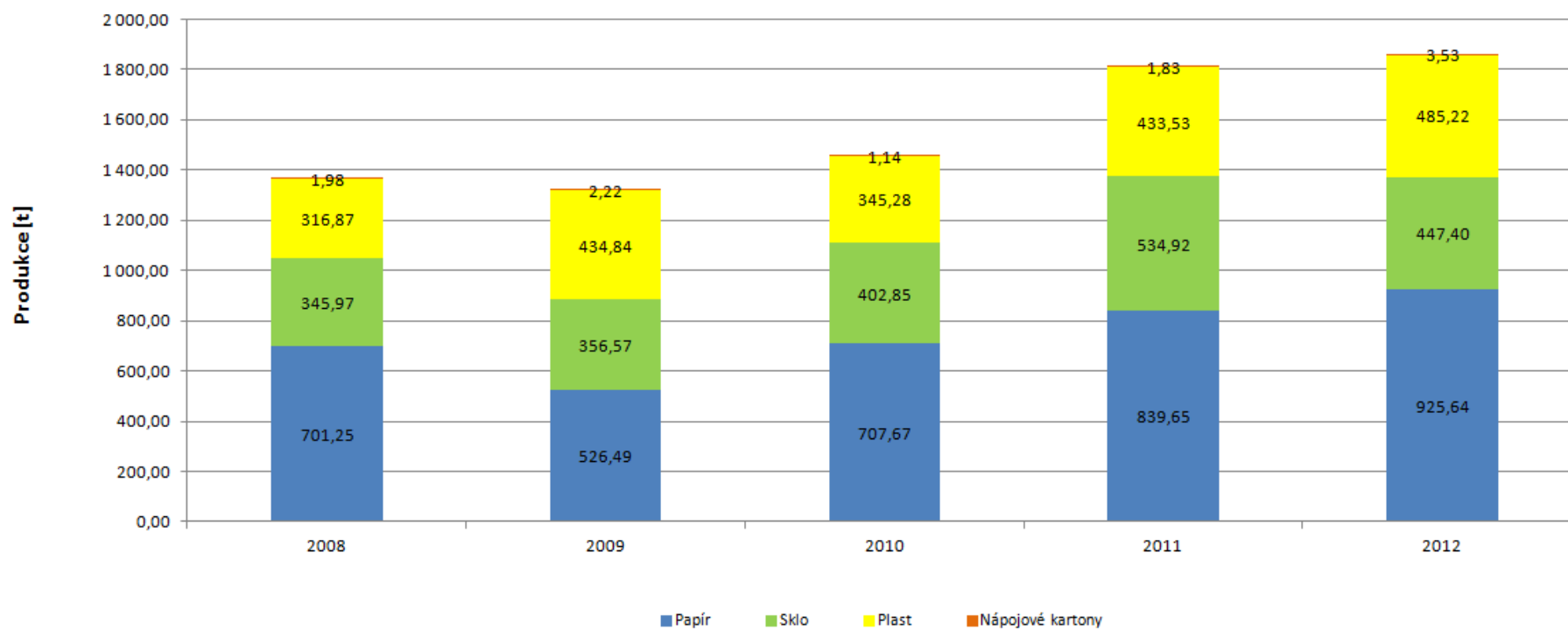
030311	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku neuvedené pod číslem 030310	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040101	Odpadní klišovka a štípenka	O	0,04	0,00	0,00	0,00	0,00
040107	Kaly neobsahující chrom, zejména kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040210	Organické hmoty z přírodních produktů (např. tuk, vosk)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040220	Ostatní kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku neuvedené pod 040219	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040221	Odpady z nezpracovaných textilních vláken	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040222	Odpady ze zpracovaných textilních vláken	O	68,23	114,53	138,63	233,41	196,24
150101	Papírové a lepenkové obaly	O	502,67	281,80	462,88	582,64	616,50
150103	Dřevěné obaly	O	0,07	0,00	0,00	0,00	0,00
160306	Organické odpady neuvedené pod číslem 160305	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
170201	Dřevo	O	4,15	0,15	0,04	48,91	50,62
190503	Kompost nevyhovující jakosti	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190603	Extrakty z anaerobního zpracování komunálního odpadu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190604	Produkty vyhnívání z anaerobního zpracování komunálního odpadu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190605	Extrakty z anaerobního zpracování odpadů živočišného a rostlinného původu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

190606	Produkty vyhnívání z anaerobního zpracování živočišného a rostlinného odpadu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190805	Kaly z čištění komunálních odpadních vod	O	678,99	125,41	176,04	171,32	325,34
190809	Směs tuků a olejů z odlučovačů tuků obsahujících pouze jedlé oleje a jedlé tuky	O	3,00	0,00	4,50	0,00	4,50
190812	Kaly z biologického čištění průmyslových odpadních vod neuvedené pod číslem 190811	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190814	Kaly z jiných způsobů čištění průmyslových odpadních vod neuvedené pod číslem 190813	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190901	Pevné odpady z primárního čištění (z česlí a filtrů)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190902	Kaly z čiření vody	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190903	Kaly z dekarbonizace	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
191201	Papír a lepenka	O	8,31	3,31	4,63	0,00	0,00
191207	Dřevo neuvedené pod číslem 191206	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200101	Papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet	O	198,58	244,69	244,79	257,01	309,14
200108	Biologicky rozložitelný odpad z kuchyní a stravoven	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,91
200110	Oděvy	O	0,01	0,00	0,00	27,23	41,76
200111	Textilní materiály	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,10
200125	Jedlý olej a tuk	O	0,03	0,06	0,42	0,03	2,74
200138	Dřevo neuvedené pod číslem 200137	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200201	Biologicky rozložitelný odpad	O	575,08	0,00	793,37	1 201,83	246,70
200301	Směsný komunální odpad	O	6 800,75	5 888,61	5 683,53	6 215,78	6 234,21

200302	Odpad z tržišť	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200304	Kal ze septiků a žump	O	1 507,20	0,00	0,00	0,00	0,00
200307	Objemný odpad	O	249,05	174,98	470,75	612,76	635,93
Celková produkce BRO			12 621,71	9 162,00	9 456,65	11 037,24	10 059,22

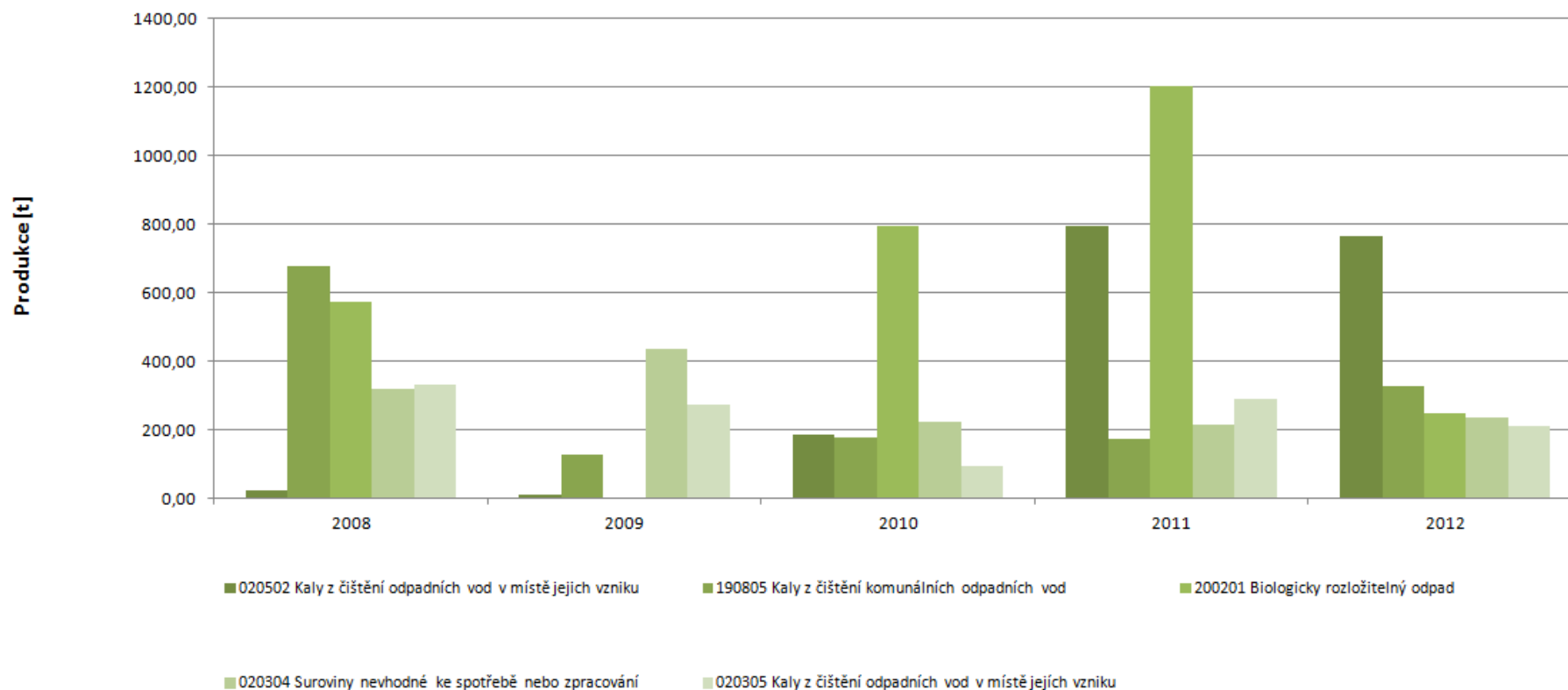
Zdroj: online databáze GROUP ISOH

Graf 24 Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 25 Celková produkce BRO na území ORP za období 2008-2012 podrobně

Zdroj: vlastní zpracování

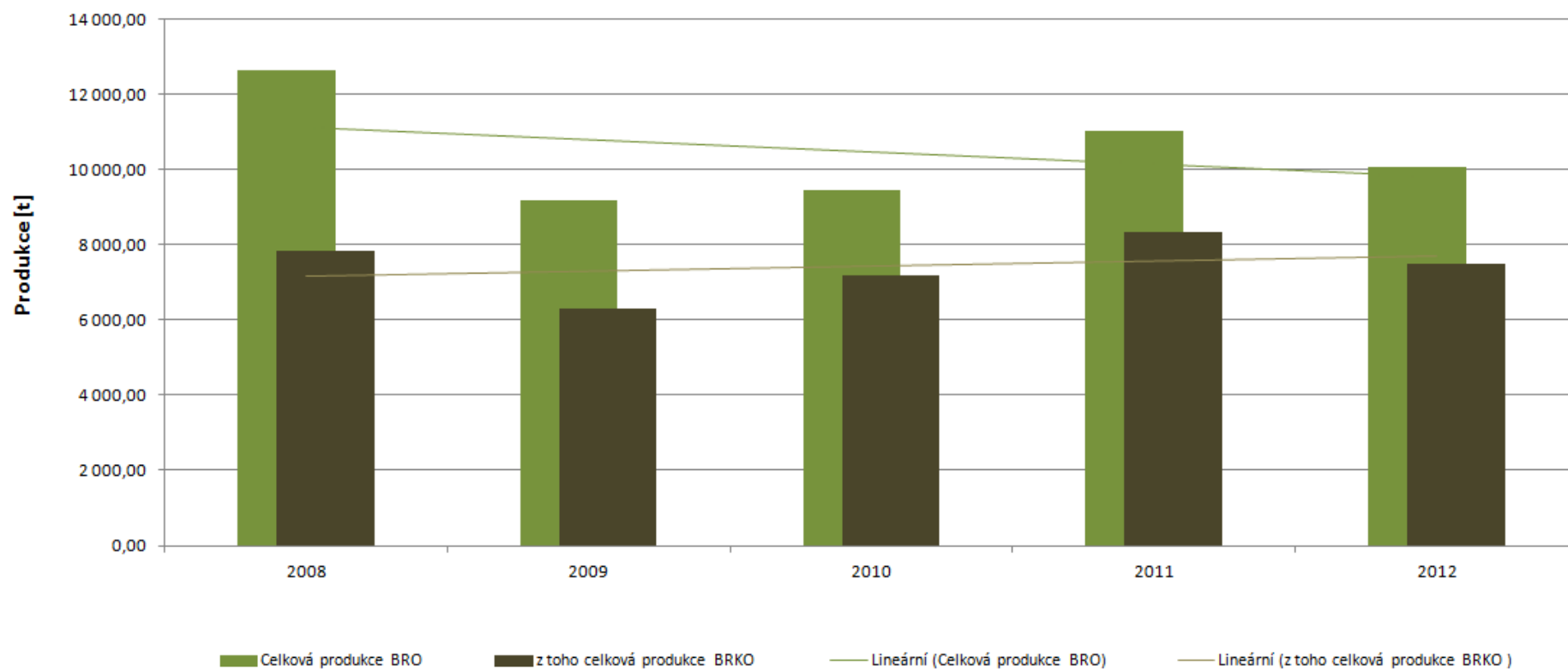
Graf byl sestaven na základě identifikovaných pěti množstevně nejvíce zastoupených druhů BRO za rok 2012 na území ORP (vyjma: 150101 papírové a lepenkové obaly, 200101 papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet, 200301 směsný komunální odpad a 200307 objemný odpad)

Tabulka 147 Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012

Produkce BRO a BRKO [t]	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
						2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Celková produkce BRO	12 621,71	9 162,00	9 456,65	11 037,24	10 059,22	-27,41	3,22	16,71	-8,86
z toho celková produkce BRKO	7 823,50	6 308,34	7 192,86	8 314,64	7 471,49	-19,37	14,02	15,60	-10,14
Podílové ukazatele [%]	2008		2009		2010		2011		2012
Podíl BRKO na celkové produkci BRO	61,98		68,85		76,06		75,33		74,28
Měrné produkce odpadů [kg.obyv. ⁻¹]	2008		2009		2010		2011		2012
Počet obyvatel v území ORP	23 674		23 627		23 697		23 635		23 688
Měrná produkce BRO	533,15		387,78		399,07		466,99		424,65
Měrná produkce BRKO	330,47		267,00		303,53		351,79		315,41

Zdroj: online databáze GROUP ISOH

Graf 26 Podíl množství BRKO na množství BRO na území ORP za období 2008-2012

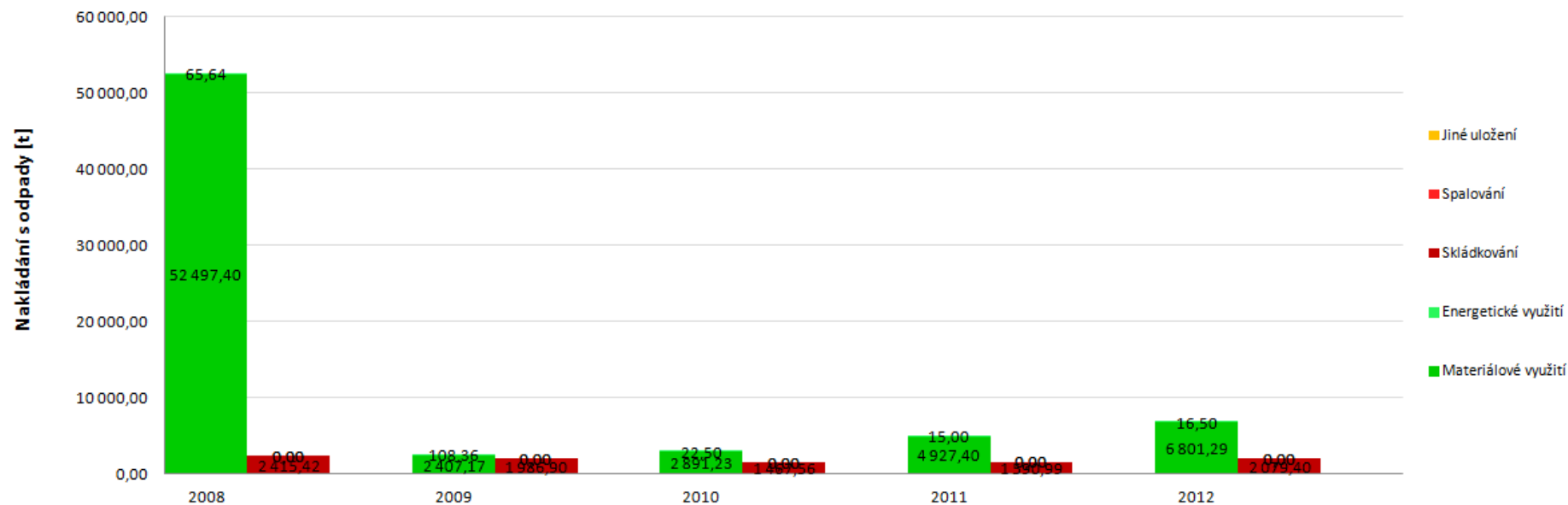
Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 148 Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - diference oproti roku 2000		DZ pro produkci, využití a skládkování odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl nakládání s odpady v jednotlivých letech k DZ 2000 [%] ↓			
Hlavní způsoby nakládání s odpady [t]								2008	2009	2010	2011
Využití	Materiálové využití	9 434,99	52 497,40	2 407,17	2 891,23	4 927,40	6 801,29	556,41	25,51	30,64	52,22
		Podíl materiálového využití odpadů z celkové produkce [%] ↓									
		24,76	92,42	13,71	16,68	13,54	32,72				
	Energetické využití	22,28	65,64	108,36	22,50	15,00	16,50	294,59	486,31	100,98	67,32
		Celkem vybrané způsoby využití	9 370,23	52 563,04	2 515,53	2 913,73	4 942,40	6 817,79	560,96	26,85	31,10
	Podíl využití odpadů z celkové produkce [%] ↓										
	24,59		92,53	14,33	16,81	13,58	32,80				
Celková produkce odpadů		38 103,64	56 805,02	17 558,61	17 328,80	36 386,39	20 786,69				
Odstranění	Skládkování	4 555,15	2 415,42	1 986,90	1 467,56	1 590,99	2 079,40	53,03	43,62	32,22	34,93
		Změna skládkování odpadů oproti DZ 2000 [%] →						-46,97	-56,38	-67,78	-65,07
	Spalování	0,00						Meziroční změna [%] ↓			
								2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
								0	0	0	0
	Jiné uložení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0	
	Celkem vybrané způsoby odstranění	2 415,42	1 986,90	1 467,56	1 590,99	2 079,40	-17,74	-26,14	8,41	30,70	

Zdroj: online databáze GROUP ISOH

Graf 27 Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012, využití a odstranění

Zdroj: vlastní zpracování

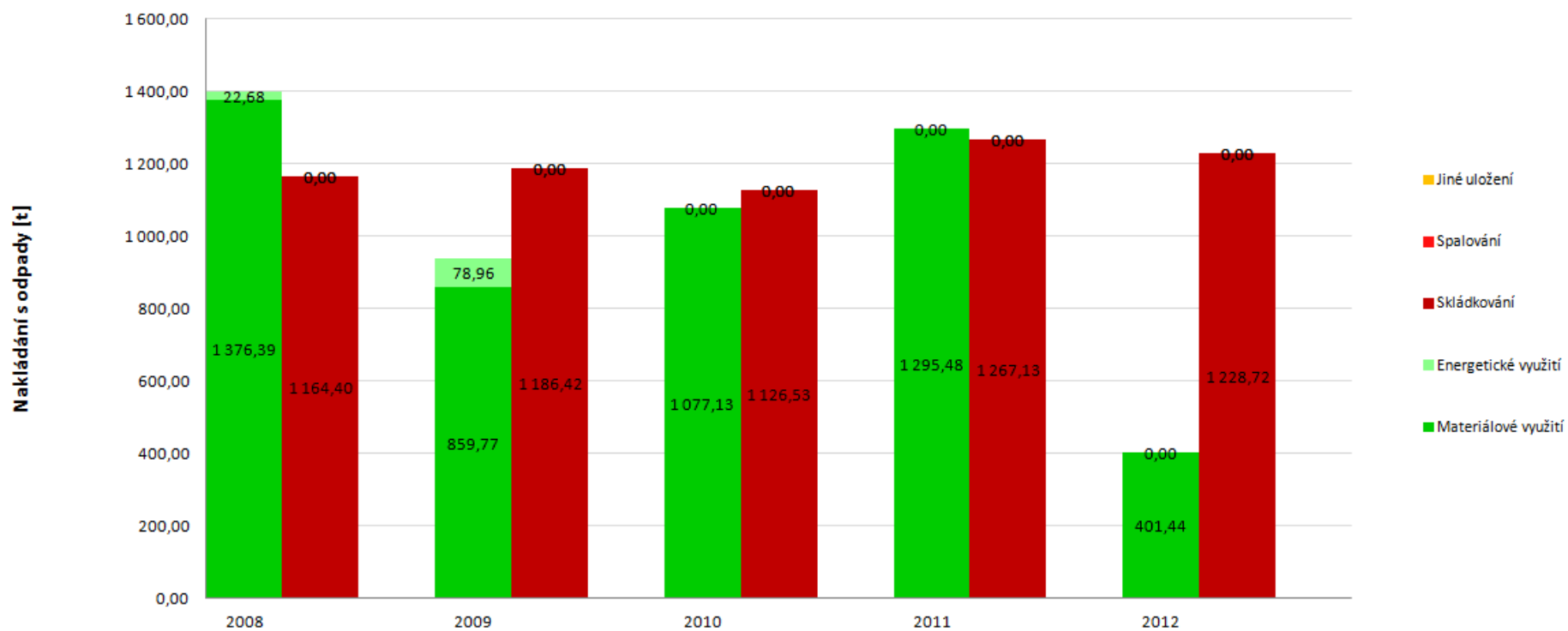
Tabulka 149 Nakládání s komunálními odpady (KO) a se směsným komunálním odpadem (SKO) na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - difference oproti roku 2000		Způsob nakládání	DZ pro produkci a využití KO 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl nakládání s odpady v jednotlivých letech k DZ 2000 [%] ↓				
Nakládání s odpady [t]									2008	2009	2010	2011	
KO	Využití	Materiálové využití	233,61	1 376,39	859,77	1 077,13	1 295,48	401,44	589,19	368,04	461,09	554,56	
			Podíl materiálového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓							Změna materiálového využití KO oproti DZ 2000 [%] ↓			
			3,57	12,28	11,20	12,11	12,49	4,27	489,19	268,04	361,09	454,56	
		Energetické využití	2,81	22,68	78,96	0,00	0,00	0,00	807,60	2 811,65	0,00	0,00	
		Celkem vybrané způsoby využití	219,06	1 399,07	938,73	1 077,13	1 295,48	401,44	638,68	428,54	491,71	591,39	
			Podíl celkového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓										
			3,35	12,49	12,23	12,11	12,49	4,27	Meziroční změna [%] ↓				
	Celková produkce KO [t]			6 544,46	11205,87	7675,93	8891,51	10373,63	9396,43	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
	Odstranění	Skládkování		1 164,40	1 186,42	1 126,53	1 267,13	1 228,72	1,89	-5,05	12,48	-3,03	
		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0	
Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0			
Celkem vybrané způsoby odstranění		1 164,40	1 186,42	1 126,53	1 267,13	1 228,72	1,89	-5,05	12,48	-3,03			
SKO	Využití	Materiálové využití		0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	-100,00	0	0	0	
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0	
		Celkem vybrané způsoby využití		0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	-100,00	0	0	0	
	Odstranění	Skládkování		1 161,17	1	1 126,53	1 266,93	1 228,72	2,17	-5,05	12,46	-3,02	

				186,42							
		Spalování	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0
		Jiné uložení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0
		Celkem vybrané způsoby odstranění	1 161,17	1 186,42	1 126,53	1 266,93	1 228,72	2,17	-5,05	12,46	-3,02

Zdroj: online databáze GROUP ISOH

Graf 28 Nakládání s KO na území ORP za období 2008-2012, využití a odstranění KO

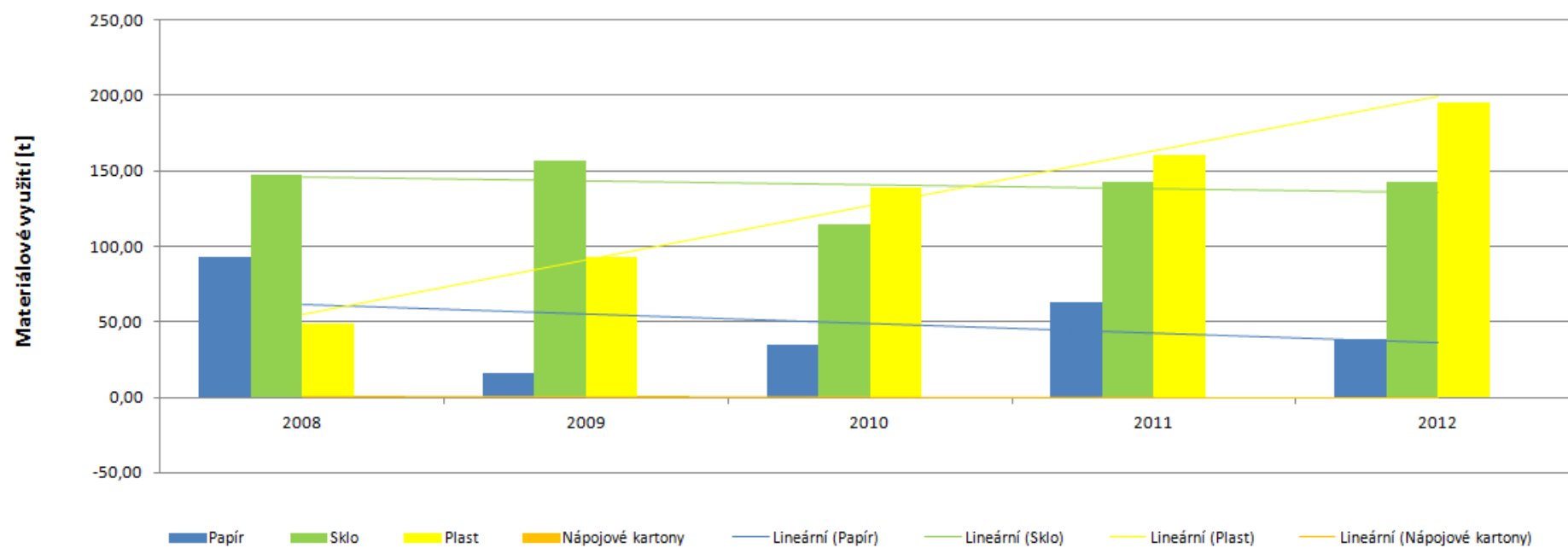
Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 150 Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012

Nakládání se separovaným sběrem [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	Způsob nakládání s jednotlivými komoditami	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
								2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Papír	150101, 200101	Materiálové využití	93,25	15,64	34,53	62,97	38,08	-83,23	120,81	82,33	-39,52
		Energetické využití	0,56	0,00	0,00	0,00	0,00	-100,00	0	0	0
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0
Sklo	150107, 200102	Materiálové využití	147,44	156,78	114,36	142,25	142,62	6,33	-27,06	24,39	0,26
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0
Plast	150102, 200139	Materiálové využití	48,55	93,08	138,63	160,76	194,72	91,72	48,94	15,96	21,12
		Energetické využití	0,00	22,18	0,00	0,00	0,00	0	-100,00	0	0
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0
Nápojové kartony	150105	Materiálové využití	0,26	0,27	0,00	0,00	0,00	4,23	-100,00	0	0
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0

Zdroj: online databáze GROUP ISOH

Graf 29 Materiálové využití separovaného odpadu na území ORP za období 2008-2012

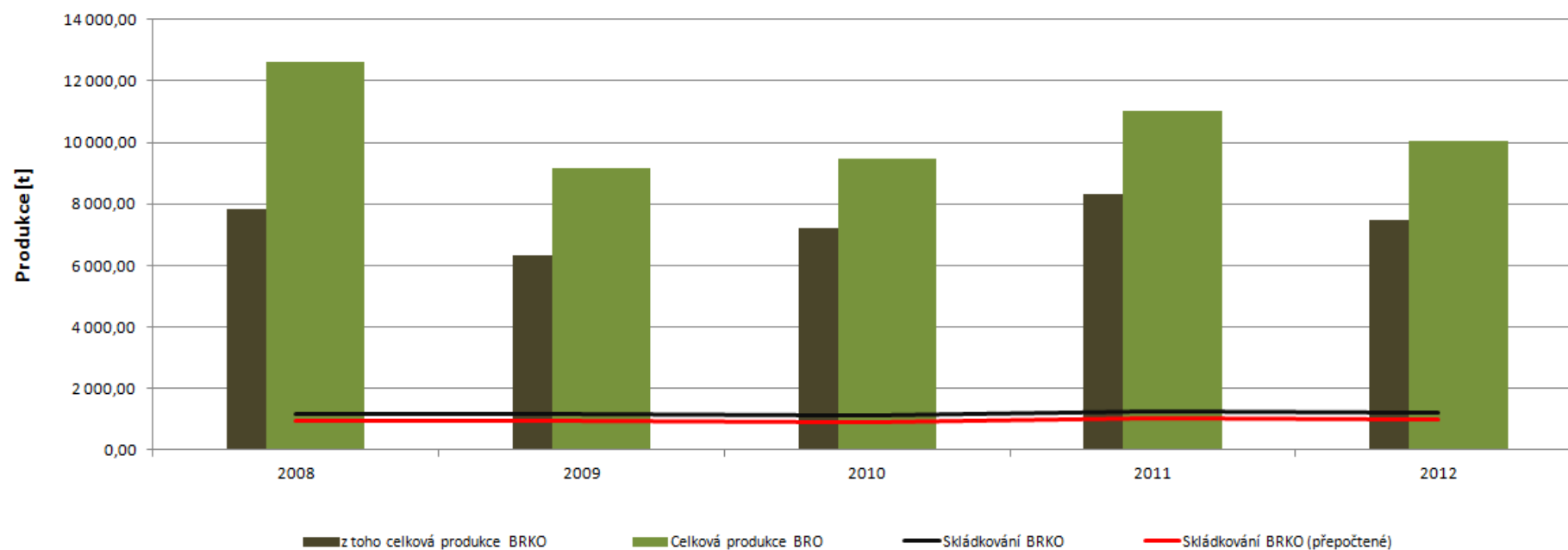
Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 151 Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO) na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - difference oproti roku 1995		Způsob nakládání	DZ pro skládkování BRKO 1995	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓								
Nakládání s BRO a BRKO [t]									2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012					
BRO	Využití	Materiálové využití		782,03	673,54	1 107,13	1 074,92	64,10	-13,87	64,38	-2,91	-94,04					
		Energetické využití		39,82	29,40	22,50	15,00	16,50	-26,17	-23,47	-33,33	10,00					
	Odstranění	Skládkování (původní hmotnost odpadu)		1 519,34	1 197,29	1 133,75	1 272,40	1 233,25	-21,20	-5,31	12,23	-3,08					
		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0					
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0					
BRKO	Využití	Materiálové využití		603,58	606,00	789,60	929,50	26,02	0,40	30,30	17,72	-97,20					
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0					
	Odstranění	Skládkování	Původní hmotnost odpadu		1 161,17	1 186,42	1 126,53	1 266,93	1 228,72	2009	2010	2011	2012				
			Hmotnost odpadu přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu		596,29	932,42	952,70	904,60	1 017,34	986,66	159,77	151,71	170,61	165,47			
			Měrné skládkování - pro porovnání s cílem POH (přepočteno na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu)		Měrné skládkování BRKO přepočtené na obsah biologicky rozložitelné složky [kg.obyv. ⁻¹] ↓					Podíl skládkování a měř. skládkování k DZ 1995 [%] ↓							
					148,00	39,39	40,32	38,17	43,04	41,65	27,24	25,79	29,08	28,14			
					Procentuální změna měrného skládkování BRKO na obyvatele oproti DZ 1995 [%] →					-72,76	-74,21	-70,92	-71,86				
			Spalování			Meziroční změna [%] ↓					2008/2009				2009/2010	2010/2011	2011/2012
											0				0	0	0
											0				0	0	0
			Jiné uložení			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0			

Zdroj: online databáze GROUP ISOH

Graf 30 Podíl množství BRKO na množství BRO a skladování BRKO na území ORP za období 2008-2012

Zdroj: vlastní zpracování

6. Téma 4.: Cestovní ruch

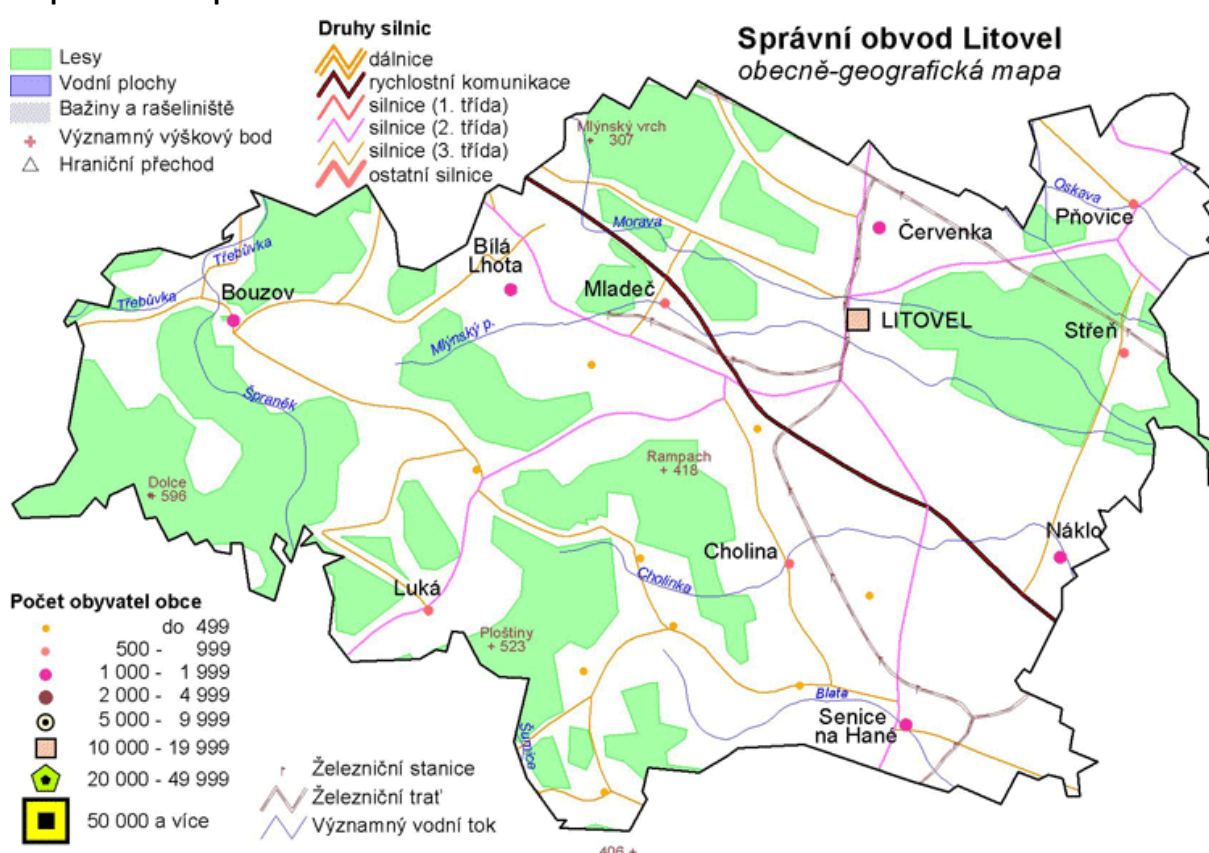
6.1. Analytická část

6.1.1. Základní vymezení turistické oblasti jako destinace cestovního ruchu

6.1.1.1. Poloha destinace

ORP Litovel se nachází na sever od krajského města Olomouc v oblasti Litovelského Pomoraví. Zhruba polovina území leží v rovinaté nížinné oblasti podél řeky Moravy. V severovýchodní části podél řeky Moravy se nachází Chráněná krajinná oblast Litovelské Pomoraví. Kolem meandrujícího koryta se rozkládají rozlehlé jilmové doubravy a přirozené lužní lesy. Část ORP vyplňuje bouzovská vrchovina, která má lesnatý a velmi členitý charakter.

Mapa 14 Správní obvod Litovel

Zdroj: ČSÚ in SM-SCR: Využití potenciálu cestovního ruchu turistické lokality Litovelsko, analýza

6.1.1.2. Vymezení destinace

Správní obvod Litovel tvoří 20 obcí (ORP – obce s rozšířenou působností, správní obvod III. stupně) – Bílá Lhota, Bílsko, Bouzov, Červenka, Dubčany, Haňovice, Cholína, Litovel, Loučka, Luká, Měrotín, Mladeč, Náklo, Olbramice, Pňovice, Senice na Hané, Senička, Slavětín, Střeň a Vilémov. Všechny obce ze správního obvodu Litovel jsou součástí okresu Olomouc (území NUTS 4), které je částí Olomouckého kraje (NUTS 3) a ten spolu se Zlínským krajem vytváří NUTS 2 Střední Morava.

Obec s rozšířenou působností Litovel (ORP Litovel) se rozprostírá na území o rozloze 247,47 km². Z pohledu administrativně-správního hlediska spadá do Olomouckého kraje. Zahrnuje 20 obcí s celkovým počtem 23 727 obyvatel (k 31. 12. 2012).

Tabulka 152 Seznam obcí ORP Litovel

Poř. číslo	Název obce	Rozloha v km ²	Počet obyvatel
1.	Bílá Lhota	18,21	1 124
2.	Bílsko	3,73	224
3.	Bouzov	42,31	1 529
4.	Červenka	11,30	1 436
5.	Dubčany	3,44	226
6.	Haňovice	2,80	451
7.	Cholína	8,99	757
8.	Litovel	46,40	9 874
9.	Loučka	6,20	206
10.	Luká	14,84	810
11.	Měrotín	2,14	272
12.	Mladeč	12,06	771
13.	Náklo	11,46	1 513
14.	Olbramice	3,05	230
15.	Pňovice	16,36	888
16.	Senice na Hané	19,25	1 814
17.	Senička	5,69	346
18.	Slavětín	4,90	200
19.	Střeň	5,79	602
20.	Vilémov	8,55	454
Celkem		247,47	23 727

Zdroj: ČSÚ in SM-SCR: Využití potenciálu cestovního ruchu turistické lokality Litovelsko, analýza

6.1.1.3. Základní charakteristika cestovního ruchu v turistické oblasti

„Město Litovel, obce ORP Litovel (vyjma obce Pňovice) a obce Loučany, Náměšť na Hané a Příkazy spolupracují v rámci dobrovolného svazku obcí mikroregionu, jehož předmětem činností je i rozvoj venkovského turismu.

V případě definice území z hlediska rekreace a cestovního ruchu (RC 3 Bouzovsko) je toto území jedním z 9 rekreačních celků v Olomouckém kraji. Jednotlivé celky mají odlišný charakter a také odlišné předpoklady pro rozvoje rekreace a cestovního ruchu.

Z pohledu cestovního ruchu spadá lokalita Litovelsko do turistického regionu Střední Morava. Definice území turistických lokalit byla schválena Zastupitelstvem Olomouckého kraje v rámci tzv. rajonizace turistického regionu Střední Morava Programu rozvoje cestovního ruchu Olomouckého kraje 2007-2009.

Tabulka 153 Rajonizace turistické lokality Litovelsko

Turistická lokalita	Obce na území turistické lokality
Litovelsko	Bílá Lhota, Bílsko, Bouzov, Červenka, Dubčany, Haňovice, Cholína, Litovel, Loučka, Loučany, Luká, Měrotín, Mladeč, Náklo, Náměšť na Hané, Olbramice, Pňovice, Senice na Hané, Senička, Slavětín, Střeň, Vilémov

Zdroj: ČSÚ in SM-SCR: Využití potenciálu cestovního ruchu turistické lokality Litovelsko, analýza

Turistická lokalita Litovelsko se rozprostírá na území o rozloze 271,1 km². Zahrnuje 22 obcí s celkovým počtem 26 392 obyvatel (k 31. 12. 2013). Do turistické lokality Litovelsko patří 2 obce z ORP Olomouc, a to Náměšť na Hané (18,65 km², 2 024 obyvatel) a Loučany (4,98 km², 641 obyvatel).²

6.1.1.4. Předpoklady destinace pro cestovní ruch

Cestovní ruch patří do terciárního sektoru – sektoru obchodu a služeb a částečně přechází do kvadrálního sektoru – do kterého patří průmysl zábavy tzv. „průmysl budoucnosti“. Cestovní ruch tak určuje atraktivnost dané lokality vůči obyvatelům, návštěvníkům či podnikatelům. Město Litovel i turistická lokalita Litovelsko mohou využít svých silných stránek k rozvoji svého území:

Kulturně-poznávací turismus – lokalita Litovelsko má středně velký potenciál v rámci zakotvených atraktivit cestovního ruchu a je z tohoto pohledu druhou nejvýznamnější lokalitou na Střední Moravě.

Ekoturismus – turistická lokalita Litovelsko může využít svého přírodního potenciálu pro rozvoj ekoturismu (CHKO Litovelské Pomoraví, maloplošná chráněná území, evropské významné lokality).

Mezinárodní cyklotrasa Eurovelo 9 – část lokality prochází mezinárodní cyklotrasa Eurovelo 9 (Polsko – Česká republika – Rakousko – Slovinsko – Itálie – Chorvatsko).

Řeka Morava – potenciál rozvoje vodní turistiky.

² SDRUŽENÍ CESTOVNÍHO RUCHU STŘEDNÍ MORAVA. *Využití potenciálu cestovního ruchu turistické Lokality LITOVELSKO, ANALÝZA*. Mikroregion Litovelsko

6.1.1.5. Potenciál cestovního ruchu v turistické oblasti

„Litovelsko má omezený potenciál z pohledu krajinně rekreačního potenciálu, rozsáhlý potenciál v rámci územně zakotvených atraktivit cestovního ruchu. Celkový potenciál Litovelska je zařazen do stupně 3, který je definován jako středně velký potenciál pro rozvoj cestovního ruchu.

Tabulka 154 Velikost potenciálu cestovního ruchu Litovelska v bodových hodnotách a stupních

ORP	krajinně rekreační potenciál		potenciál územně zakotvených atraktivit CR		celkový potenciál CR	
	body	stupeň	body	stupeň	body	stupeň
Litovel	159	2	595	4	754	3

Zdroj: ČSÚ in SM-SCR: Využití potenciálu cestovního ruchu turistické lokality Litovelsko, analýza

Faktory, které ovlivňují rozhodnutí k návštěvě určitého regionu, spočívají v potenciální kvalitě krajiny, v existenci kulturně-společenských a kulturně-historických atraktivit a ve vybavenosti infrastrukturou a službami cestovního ruchu. Služby a infrastruktura cestovního ruchu tento potenciální základ rozvíjejí a stávají se druhotnými atraktivitami cestovního ruchu. Souhrnně se nazývají „aktivitami“.

Jednotlivé aktivity jsou srovnávány s tou částí potenciálu cestovního ruchu, na kterou nejvíce navazují.³

³ SDRUŽENÍ CESTOVNÍHO RUCHU STŘEDNÍ MORAVA. Využití potenciálu cestovního ruchu turistické Lokality LITOVELSKO, ANALÝZA. Mikroregion Litovelsko

6.1.2. Analýza nabídky cestovního ruchu v turistické oblasti

6.1.2.1. Kulturně historické památky

6.1.2.1.1. Přírodní památky

Mladečské jeskyně

Jsou mimořádně významnou paleontologickou a archeologickou lokalitou. Odpradávná známé jeskyně se nacházejí nedaleko Chráněné krajinné oblasti Litovelské Pomoraví. Puklinové chodby a dómy bohatě zdobené krápníky protkávají vápencový vrch Třesín.

V Mladečských jeskyních si připomenete historii lidstva, neboť zde útočiště hledal i člověk starší doby kamenné. Kromě lidských koster tu byly objeveny i

nejrozličnější kamenné nástroje a ohniště. Mezi nejkrásnější partie patří Chrám přírody a Panenská jeskyně, která je známá již od pradávna.

Letos se již potřetí konalo Oživení prohlídek v jeskyních tentokrát pod názvem „Cesta do pravěku“ ve spolupráci s Ochotným divadélkem Tyjátr z Pacova. Na návštěvním okruhu bylo k vidění kromě krápníkové výzdoby velmi vydařené pravěké sídliště, návštěvníci tak mohly pozorovat umělce malující na skalní stěny, sochaře modelující z hlíny, šamanský pohřební rituál, boj s medvědem, první zemědělce i cromagnonskou milostnou scénu.

Javoříčské jeskyně

Jedny z nejkrásnějších jeskyní se nacházejí v Chráněném přírodním území Špraněk. Podzemní systém Javoříčských jeskyní vytváří komplikovaný komplex chodeb, domů a propastí. Byly vytvořeny ostrůvky devonských vápenců a na jejich vývoji se podílel potok Špraněk. Tyto třípatrové prostory dosud nevydaly všechna svá tajemství, jejichž část byla objevena po namáhavém průstupu až v roce 1938, pracné dobývání dalších prostor pokračovalo až v padesátých letech. V současné době je známo přes 3,5 km chodeb, z nichž 788 metrů je zpřístupněno pro veřejnost. Jeskyně má překrásnou krápníkovou výzdobu, jejíž bohatost vyniká ve dvou mohutných prostorách – Suťovém dómu a dómu Gigantů. Obrazotvornost probudí výklad o tajuplném veřejnosti nepřístupném nižším patře protkaném složitým labyrintem chodeb a propastí. Ty místy upadají až do hloubky 60 metrů a dodnes nebyly zcela prozkoumány. V jeskyních můžete spatřit Pohádkovou jeskyni či Síň tisíců brček. Váš údiv vzbudí i heliktity, krápníky rostoucí proti zákonům gravitace. Kromě nejběžnějších typů krápníkové výzdoby, která místy dosahuje úctyhodných rozměrů je také dominantou přes 2 metry vysoká záclona. Kolem jeskyní vede naučná stezka Špraněk, nabízející jedinečné přírodní úkazy.

Arboretum Bílá Lhota

Arboretum Bílá Lhota je národní přírodní památkou. Rozkládá se ve stejnojmenné obci. Park v Bílé Lhotě byl založen v roce 1700 při renovaci zdejšího zámku. Nepodařilo se zjistit původní uspořádání a sortiment dřevin, lze však předpokládat, že tu byly vysazeny jen domácí dřeviny. Některé z těchto původních stromů rostou v parku doposud. Původně panství vlastnil Johann Albert von Ostheim. Jeho mladší dcera Anna Marie se provdala za Konradina Kreutzera, kapelníka vídeňské opery, který v Bílé Lhotě několikrát pobýval a zde také komponoval hudbu k opeře „Noc v Granadě“.

Od roku 1869 bylo panství majetkem rodu Riedlů. Původní zahrada, která vznikla okolo gotické tvrze již v polovině 15. století, byla upravena Quidem Riedlem v esteticky hodnotný park a zároveň cenou sbírku okrasných dřevin. Na ploše tří hektarů esteticky velmi působivého parku soustředil téměř 500 druhů a forem okrasných dřevin. Do dnešních dnů se z výsadeb Quido Riedla dochovalo asi 240 exemplářů. Od roku 1966, kdy Arboretum přešlo do správy Vlastivědného muzea v Olomouci, bylo vysazeno téměř 300 dalších. Od jara do podzimu zde můžete obdivovat kvetoucí stromy, keře, trvalky a vodní rostliny z nejrůznějších koutů světa.

6.1.2.1.2. Historické a kulturní památky

Město Litovel

Městská památková zóna Litovel

Městská památková zóna zahrnuje centrum města s historickými budovami včetně radnice.

Město Litovel má v současné době cca 10 tisíc obyvatel. Díky šesti ramenům řeky Moravy protékajícím městem si Litovel vysloužila pojmenování „Hanácké Benátky“. Pod městem protéká říční rameno Moravy, Nečíz. Litovel se vyznačuje množstvím památek, z nichž za zmínku stojí **náměstí Přemysla**

Otakara s krásným barokním **Morovým sloupem**, jež je ozdoben sedmi sochami patronů moru. Sloup je dílem Václava Rendra - autorem sousoší Nejsvětější Trojice v Olomouci. Na náměstí se nachází **radnice** se 72 metrů vysokou **radniční věží** stojící přímo nad jedním z ramen řeky Moravy, Nečízem. Litovelská radniční věž je nejvyšší stavbou, svým způsobem i mostem, na řece Moravě. Na náměstí se nachází secesní **budova záložny** s krásným divadelním sálem, **Langův dům**, který je jeden z nejstarších domů v Litovli, **Lékárna** a **Městský klub Litovel**. V centru města je nově pro turisty otevřeno **Informační centrum města Litovle**. Nachází se v budově záložny.

Informační centrum města bylo zřízeno při Městském klubu v Litovli a podává návštěvníkům veškeré potřebné informace o městě, jeho památkách, možnosti kulturního či sportovního vyžití, stravovacích a ubytovacích službách, informace o půjčování kol a lodí a mnoho dalších. Informační centrum po předchozí domluvě poskytuje i průvodcovské služby, kdy turisté s průvodcem mohou navštívit radniční věž a výstup na ochoz, radnici, prohlídku historické části města, Dům soukenického cechu, Muzeum, Muzeum harmonik či Kapli sv. Jiří.

Nedaleko náměstí se nachází vzácný **Svatojánský most** z roku 1592, klenoucí se nad řekou. Je nejstarším kamenným mostem na Moravě a třetím nejstarším mostem v České republice. Stojí na 6 pilířích a uprostřed je osazen sochou sv. Jana Nepomuckého. Město obklopují **městské parky, Park Míru a Smetanovy sady**. Nejznámější část parků zvaná Smetanovy sady je soustředěna kolem Uničovského a Olomouckého rybníka. Hlavní dominantou Smetanových sadů je novorenesanční budova **Gymnázia Jana Opletala**, místního rodáka. Před gymnáziem se nachází **socha** bývalého prezidenta **T. G. Masaryka** a **socha Gustava Frištenského** – významného českého zápasníka v řeckořímských zápasech, který od roku 1917 žil v Litovli, do které se přiženil. V Litovli také strávil podzim života. V roce 1957 v tomto městě zemřel a také je zde pochován. Před gymnáziem také naleznete i **bustu** rodáka **Jana Opletala**.

Ve městě se také nachází nově otevřené **Muzeum harmonik**, které je největší muzeum harmonik ve střední Evropě a také první muzeum harmonik otevřené v České republice. Muzeum bylo zpřístupněno veřejnosti v roce 2011, díky unikátní soukromé sbírce pana Jiřího Sedláčka z Litovle. Návštěvníci si v muzeu mohou prohlédnout klávesové a knoflíkové akordeony, heligonky a atypické harmoniky. Všechny tyto nástroje jsou evidovány ve fondu ministerstva kultury. Nástroje v muzeu jsou funkční a zájemci si mohou jejich zvuk sami vyzkoušet. Dalším zajímavým místem pro turisty je **Muzeum**

pivovaru Litovel.

Vzácnou církevní památkou ve městě je gotický **kostel sv. Marka** a **kaple sv. Jiří**. Nejstarší litovelský kostel, **Kostel sv. Filipa a Jakuba** stojí uprostřed Staroměstského náměstí, právě zde stála původní rybářská ves, původní město Litovel. Ve městě naleznete řadu **měšťanských domů, Kolářovu vilu, Kostel Husův sbor, Knihovnu** – Lichnětejský špitálek, původní částečně dochované **městské hradby**, které byly vybudovány ve 14. století na popud krále Jana Lucemburského. Hradby byly pobořeny švédskými vojsky během třicetileté války. Dnes zůstaly hradby zachovány na několika místech ve městě, největší a nejdelší souvislý pás se nachází v Parku Míru, **Švédskou desku** – v upomínku na vydrancování města Švédy a **Muzeum**, které bylo původně městská Střelnice. Muzeum je zaměřeno na historii Litovle a blízkého regionu. Ve větším výstavním sále je instalovaná stálá expozice s názvem „Litovelská řemesla první poloviny 20. století“, která je neustále doplňována. Klenoty města lze poznávat také prostřednictvím **naučné stezky Historická Litovel**.

Hrad Bouzov

Dominantou oblasti ORP Litovel je romantický hrad v obci Bouzov.

Obec Bouzov leží v malebné krajině posledních výběžků Drahanské vrchoviny a patří mezi vyhledávané turistické cíle. Jméno nese po svém zakladateli Búzovi z Búzova, který zde začátkem 14. Století dal postavit zdejší hrad.

Dnešní podobu hrad získal po rozsáhlé přestavbě v letech 1895 – 1910. Projekt a plány rekonstrukce vypracoval Georg von Hauberisser na základě požadavků a představ arcivévo-

dy Evžena Habsburského, velmistra řádu, který také celou stavbu financoval ze svých soukromých prostředků.

Hrad je plně zařízen a vybaven. Mobiliář pochází převážně ze soukromých sbírek arcivévody Evžena Habsburského, částečně ze sbírek Německého řádu. Novodobé zařízení bylo vyrobeno speciálně pro objekt. Nákladná a náročná rekonstrukce byla provedena neobyčejně citlivě z hlediska historické věrohodnosti a slohového souladu. Romantickou přestavbou vznikla dokonalá představa mohutného středověkého sídla., v jehož objektech se prolíná několik uměleckých slohů, zvláště gotika a renesance. Historickou a uměleckou hodnotu umocňuje množství významných starých uměleckých děl.

Úprava objektu byla provedena s ohledem na plánované zpřístupnění veřejnosti. Hrad Bouzov je v kontextu romantického historizujícího stavitelství 19. Století v našich zemích jedinečným dokladem inspirace středoevropskou středověkou architekturou oproti dominujícímu vlivu stavebního romantismu západoevropské provenience.

Představuje unikátní doklad památkového objektu – muzea, koncepčně vybudovaného pro návštěvníkovou veřejnost. Z hlediska prezentace organiky spojuje formy muzeální a interiérové instalace.

Pohádkově romantický hrad Bouzov je vyhledávaným cílem turistů i filmařů. Točili se zde pohádky O princezně Jasněnce a létajícím ševci, Princezna Fantaghiro, Království potoků či O medvědu Ondřejo-vi.

Muzeum Bouzov

Muzeum Bouzov bylo vybudováno v roce 2010 ve spolupráci s MAS Moravská cesta. Posláním muzea je zachovat doklady o historii obce a řemeslech, která obyvatelé obce provozovali. Na výstavním prostoru o velikosti zhruba osmdesát metrů čtverečných si návštěvníci mohou prohlédnout stroje a nářadí používané v domácnosti, v řemeslnických dílnách a v hospodářství, které zapůjčili nebo věnovali místní občané. Historii obce i hradu dokumentuje také množství fotografií i textových dokumentů. Vystavené exponáty jsou neustále doplňovány o nové přírůstky. Velkou zásluhu na vybudování muzea má pan Jiří Ženožička z Bouzova.

Muzeum je umístěno ve dvoře Obecního úřadu v Bouzově. Veřejnosti je přístupné od května do konce měsíce září.

Historický areál Bouzov

Kromě hradu si můžete prohlédnout Galerii v podhradí s 15 metrů vysokým trojským koněm. Slavnými jezdci se můžete na chvíli stát na zdejší moderní sjezdové dráze pro formule. Můžete využít nabídky zdejších stájí a projet se v koňském sedle překrásnou přírodou či absolvovat projížďku kočárem či formanským vozem.

Každoročně v srpnu se pořádá tradiční akce Balony nad Bouzovem.

Zámek Nové Zámky

Původně lovecký zámek **Nové Zámky**, postavený v 2. polovině 16. století, byl přestavěn rodem Lichtenštejnů v roce 1690 na barokní zámek. Později sloužil jako lazaret a po požáru v roce 1805 byl empírově přestavěn. Na počátku 19. století přibyla řada okrasných staveb, např. obelisk Komín či besídka Templ. Součástí areálu je park v anglickém stylu s empírovými budovami.

V loveckém zámku Lichtenštejnů z pol. 17. stol. dnes sídlí ústav sociální péče. Poskytovatel sociálních služeb vytváří podmínky a podporu pro důstojný a naplňující život pro dospělé osoby, které si vlivem své nepříznivé situace nemohou sociální služby zabezpečit za pomoci blízké osoby nebo terénními službami. Zařízení poskytuje sociální služby spojené s celoročním ubytováním.

V okolních lesích se nacházejí kamenné stavbičky lichtenštejnského panství jako besídka Chrám přátelství v antickém stylu či obelisk Komín.

Památník II. světové války v Javoříčku

Památník vyhlášený, národní kulturní památkou, připomíná nešťastné osudy obyvatel Javoříčka na konci druhé světové války, kdy byli všichni muži nad 15 let zabiti a vesnice vypálena a rozbořena. Mocným dojmem působící památník stojí na místě původní obce Javoříčko.

Památník byl zbudován jako pietní místo při příležitosti 10. výročí vypálení Javoříčka. Pietní místo je tvořeno obdélníkovou plošinou z hladkých kvádrů. Dominantní část památníku představuje sousoší Vítězství.

Součástí památníku je symbolický náhrobek, velká žulová deska. Je složena ze tří částí - v horní části kresba znázorňující javoříčskou tragédii, pod ní nápis a jména mužů zabitých v osadě Javoříčko.

Autory monumentálně koncipovaného památníku jsou sochař Jan Tříška a architekt Miroslav Putna. Památník byl původně nazván pomníkem Vítězství a v roce 1999 byl přejmenován na Památník obětí II. světové války v Javoříčku.

Osada Javoříčko bývá velmi často označována termínem moravské Lidice. Byla vypálena 5. května roku 1945 německými vojenskými oddíly, jejichž jádro tvořily jednotky SS se sídlem na hradě Bouzov. Ženy a děti byly donuceny osadu opustit a muži starší 15 let, pobývající v danou chvíli v obci, byli popraveni nebo zabiti při pokusu o útěk. Celkem tak přišlo o život 38 mužů, nejmladšímu bylo 15 let, nejstaršímu 76 let. Všechny domy osady byly vypáleny.

Bezprostřední příčina javoříčské tragédie nebyla doposud uspokojivě objasněna, je však pravděpodobné, že souvisela se styky obyvatel osady s příslušníky partyzánské skupiny oddílu Jermak.

Dnes žije v obnovené osadě kolem 50 obyvatel.

6.1.2.1.3. Církevní památky

Církevní památky v Měrotíně – kostel sv. Martina

Původně býval v obci gotický kostel, dokončený r. 1494. Gotický kostel byl později zbořen a na jeho místě byl postaven pozdně renesanční kostel sv. Martina, který dal vybudovat pro protestanty Bernard starší ze Zástřizl, zřejmě s použitím části zdiva pozdně gotického presbytáře. Pamětní nápis v nadpražním vlysu kamenné brány do kostelního areálu zmiňuje zboření starého kostela 24. 4. 1618 a dokončení nového 28. 9. 1619 nákladem Bernarda st. ze Zástřizl a na Haňovicích.

Kostel dříve obklopoval hřbitov, který byl zrušen. Na počátku 20. století byly provedeny rozsáhlejší úpravy kostela podle návrhu Klauďa Madlmayra - podkruchtí bylo prodlouženo na úroveň podvěží, nad sakristií byla přistavěna oratoř se schodištěm a k západnímu přístavku bylo přistavěno schodiště na hudební kruchtu.

Od r. 1958 patří kostel mezi chráněné památky ČR.

Církevní památky ve Vilémově - Pravoslavný chrám a monastýr Zesnutí Přesvaté Bohorodice

Pravoslavný monastýr Zesnutí přesvaté Bohorodice se nachází na svahu nad Vilémovem, uprostřed sadů v Dražanské vrchovině. Součástí monastýru je **Gorazdovo Cyrilometodějské středisko duchovního setkání**. Středisko bylo postaveno v devadesátých letech na zelené louce u chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice ze společného úsilí domácích i zahraničních křesťanů. V ženském monastýru v Gorazdově středisku naleznete dvacet dvoulůžkových pokojů s příslušenstvím. K dispozici je i jídelna pro hosty a dvě konferenční místnosti.

Chrám přesvaté Bohorodice byl postaven v roce 1931 jako pravoslavný kostelík nacházející se na okraji obce. V roce 1991 byl při něm založen monastýr Zesnutí Přesvaté Bohorodice s Cyrilometodějským duchovním centrem sv. Gorazda.

Církevní památky ve Střemeníčku

V roce 1936 byl v obci vybudován pravoslavný chrám sv. Václava. Chrám byl postaven stavitelem Andrejem – Vsevolod Kolomacký. Ve Střemeníčku se také nachází kaple.

Církevní památky v Chudobíně

Chudobín, místní část města Litovle, je malá obec. Nemá ani 250 obyvatel. Přesto je republikovým unikátem. Kromě novorenesančního zámku s tajemnou historií a krásným parkem jsou zde tři kostely.

Za první republiky přišel do Chudobína nový farář Josef Židek. Pokaždé když konvertoval od jedné církve ke druhé, přetáhl sebou i většinu místních a nechal postavit nový kostel. Průběh chudobínské církevní krize měl velkou publicitu. Krizí byli postiženi zejména dezorientovaní věřící z Chudobína a přidruže-

ných obcí, kteří s Josefem Žídkem prožívali jeho podivuhodné zvraty. V obci stojí tři kostely: římskokatolický kostel sv. Františka Serafínského, Sbor sv. Cyrila a Metoděje Československé církve husitské a Pravoslavný chrám sv. Cyrila a Metoděje.

Římskokatolický kostel sv. Františka Serafínského

Barokní stavba stojí na místě původní kaple z dob husitských válek. Důkladnou přestavbou prošel kostel během rekonstrukce zámeckého areálu v polovině 19. století.

Sbor sv. Cyrila a Metoděje Československé církve husitské

Stavbu inicioval Josef Žídek. Tento poměrně rozměrný kostel byl vysvěcen v roce 1924 jako pravoslavný, po mnohaletých sporech jej převzala v roce 1935 Československá církev husitská. Kostel byl postaven ze sbírek věřících.

Pravoslavný chrám sv. Cyrila a Metoděje

Chrámy památník mučednické smrti srbského krále Alexandra I. Sjednotitele. Byl postaven díky sbírkám věřících v letech 1934 -1935. Stavba s pěti věžemi a vestavěnou další věží v průčelí je z daleka viditelnou dominantou. Stavbu inicioval Josef Žídek.

V regionu jsou další tři pravoslavné chrámy: sv. Ludmily v Řimicích, sv. Václava ve Střemeníčku a chrám pravoslavný monastýr Zesnutí přesvaté bohorodice ve Vilémově.

Církevní památky v Řimicích – Chrám sv. Ludmily

Pravoslavný chrám sv. Ludmily byl v Řimicích postaven v letech 1933 – 1934 v souvislosti s dočasným přesídlením ústřední české církve pravoslavné v čele s biskupem Go-razdem.

Chrámy je jednoduchou stavbou ve tvaru hranolu, který je uzavřen odstíněným jehlanem střechy a cibulovitou bání. Na vstupní straně se nachází předřazena nízká čtverhranná přístavba se zvonící a freskou sv. Cyrila a Metoděje. Freska byla vytvořena podle kresby Mikoláše Alše v roce 1972.

Církevní památky v Seničce – Kaple Andělů Strážných a socha sv. Jana Nepomuckého

V obci Senička byla vyhlášena **vesnická památková zóna** (VPZ) v roce 1995. Zahrnuje náves s Kaplí Andělů Strážných a sochou sv. Jana Nepomuckého.

6.1.2.1.4. Technické památky

Mlýny

Vodní elektrárna Bílá Lhota – Nové Mlýny

Vodní elektrárna Bílá Lhota – Nové Mlýny patří mezi unikátní technické památky. Na pravém břehu řeky Moravy, v oblasti nynějších Nových Mlýnů, byl postaven v 16. Století vodní mlýn. Mlýn vzal za zub času a na jeho místě byla v letech 1922 – 1923 vybudována vodní elektrárna. Postavena byla podle projektu Bohuslava Fuchse ve funkcionalistickém stylu. Elektrárna se skládá z haly, pevného jezu s propustí pro velké vody, náhonu se třemi stavidly a odpadního kanálu. Vodní elektrárna je stále funkční i s některým původním vybavením. V Nových Mlýnech se nachází i park, který jde od elektrárny

vidět přes betonový plot, zdobený modrými kapkami, se schodištěm, místy na květiny, s jezírkem.

Haňovice

Haňovický mlýn stával na svém místě od nepaměti a patřil vrchnosti. Mlýn měl dvě složení a jeho mlynář odváděl plat olomoucké kapitule. Po druhé světové válce provoz ustal a mlýn postupně chátral. V roce 2003 jej koupil Zdeněk Šperlich, který budovu postupně opravuje.

Kluzov

Mlýn na Kluzově zvaný Kaděrkův se nachází uprostřed osady. Původně patřil vrchnosti v Chudobíně, která na něj dosazovala rychtáře. V roce 1843 kupují mlýn manželé Kaděrkovi, v jejichž rodu mlýn už zůstal. Mlelo se v něm do konce první světové války, později se v mlýně už jen šrotovalo. Ve mlýně se kromě mouky vyráběl i led, který byl pak rozvážen po okolních hospodách.

Litovel

Litovel - Přední mlýn

Olomoucké předměstí původně končilo Předním nebo také „Prašivým“ mlýnem. První zmínky o něm jsou už od roku 1384. Na konci 16. Století mlýn koupilo město jako „Jarošův mlýn. Nakonec byl mlýn v roce 1948 znárodněn a předán Severomoravským mlýnům a těstárnám. Po revoluci byl mlýn navrácen synovi dřívějšího majitele Svatopluku Starošítkovi. Ve mlýně se vyrábějí krmné produkty, odpovídající technologii převzal současný majitel v rámci restituce. Provoz mlýna podporuje výroba elektrické energie, kterou zajišťuje Francisova turbína, vyrobená již v roce 1909.

Svatopluku Starošítkovi byl navrácen v restituci další litovelský mlýn, tzv. „valcha“.

Litovel – Městský Mlýn

Pojmenování mlýnská ulice se odvozuje od nejstaršího mlýna, zapsaného jako rychtářův majetek už v roce 1287. Je také možné, že mlýn byl postaven již před založením samotného města a složil sídliště na tzv. Starém městě. Městský mlýn, o němž je zmínka v nejstarší městské listině krále Václava II. z roku 1287, stával nad mlýnským náhonem Nečíz. Poslední majitelka Antonie Lachovská jej prodala městu, které zde později zřídilo městskou elektrárnu. Nad vchodem je dodnes starý městský znak s královskou korunou. V současné době patří objekt manželům Škrabalovým. V prvním patře mají byty, v přízemí vznikla kavárna. V objektu vedle elektrárny byla otevřena restaurace U starého mlýna. V Litovli se nachází další mlýn – Mlýn u špitálu, mlýn „Valcha“ a mlýn Pušmýl.

Lhota nad Moravou

Stejně jako některé mlýny na Litovelsku zahrnovala Řimická smlouva i mlýn ve Lhotě nad Moravou. Lhotský mlynář spolu s mladečskými odpovídali vrchnosti za provedení prací na jezu na řece Moravě u Řimic a na náhonu ke všem mlýnům, jež byly součástí smlouvy.

Na území ORP Litovel se nachází bezpočet mlýnů a původních vodních elektráren, které byly později přestavěny nebo jejich budovy využity pro jiné účely.

6.1.2.1.5. Ostatní technické památky

Vápencová pec Bouzov

Pouze ve stavu zříceniny se zachovala vápencová pec pod vrškem Rachava na Bouzovsku. Dochovaná pec, která byla v provozu krátce kolem roku 1925, je ojedinělou technickou památkou. Je to kruhová stavba z lomového kamene se šamotovou vyzdívkou. Výroba vápna v takové peci byla sice levná, ale pořádně namáhavá. Na provozu vápenky se podílelo šest dělníků. V lomu pracovali čtyři a u pece dva. Svažující terén byl zpevněn kamenem z lomu a byla tak vytvořena rampa pro dopravu vsázky. Pro zjednodušení dopravy byly z lomu k vápence položeny kolejnice. Plné vozíky z lomu byly na laně přes kladku spuštěny samospádem a jejich pomocí byly prázdné vozíky dopravovány zpět. Před pálením vápna se v peci postavila z velkých kamenů klenba, pod kterou se dalo při pálení přikládat dřevo a teprve na tuto klenbu se vrstvily kusy vápence proložené dřevem. Pálilo se asi čtyři dny a pálilo se zhruba 4krát do měsíce. Po vypálení rozváželi povozníci vápno zákazníkům v okolí.

Městské hradby v Litovli

lé úseky těchto hradeb. Část hradeb je veřejnosti přístupná, další se nacházejí v soukromých zahradách.

Hradby kolem středověkého města vymezovaly od jeho počátku symbolický prostor, v němž žili svobodní občané – řemeslníci a kupci, podléhající přímo králi. Před vznikem kamenných hradeb ohraničovaly město hliněné valy s palisádami, které byly po roce 1327 nahrazeny obvodovou hradbou se dvěma městskými branami. V roce 1346 byly hradby zcela dokončeny a z Litovle vznikla dokonalá vodní pevnost. Do města vedli dvě brány – Olomoucká a Uničovská. Obě byly v roce 1827 odstraněny. Dodnes však existují souvis-

Svatojánský most v Litovli

Dříve přes hlavní tok řeky Moravy v Litovli vedla kupecká cesta. Řeku zde museli kupci s povozy přebrodit, pěší mohli využívat dřevěný most. Kolem roku 1592 byl postaven nákladný kamenný most. V roce 1718 byl kamenný most ozdoben sochou sv. Jana Nepomuckého od olomouckého sochaře Jana Sturnova a od té doby nazývá Svatojánský. V mostní konstrukci jsou uloženy kvádry s letopočty oprav, které se také vztahují k předchozím povodním. Po velké povodni v roce 1997 prošel most důkladnou rekonstrukcí, restaurátoři z něj odstranili i novodobé přístavby a v roce 2000 opravili také sochu sv. Jana Nepomuckého. Po kamenných mostech v Písku a v Praze je dnes Svatojánský most v Litovli třetím nejstarším funkčním mostem v České republice.

Opevnění kostela sv. Jiří v Nákle

Kostel sv. Jiří je uprostřed vyvýšeniny, ohraničené vysokou kamennou zdí. Kostel byl postaven 1696 – 1698 na místě starší stavby, z níž se zachovala pouze gotická věž, která byla později renesančně upravená. Areál kostela obklopoval starý hřbitov, který byl koncem 19. Století zrušen. Kolem něj stojí vysoká zeď z lomového kamene se dvěma vstupy a budova kostnice. Vysoká kamenná zeď kolem celého areálu sloužila k obraně tohoto území v době nebezpečí.

Císařská silnice s formanskou hospodou a kamennými mosty mezi Sobáčovem a Řimicemi

První zmínky o původní staré krčmě v Sobáčově, která sloužila formanům až do vybudování nové císařské silnice. Silnice se stavěla v letech 1820 – 1827. Pro potřeby stavby silnice byly také otevřeny nové lomy u Mladče, ve kterých došlo k objevu Mladečských jeskyní. U nové silnice byla postavena nová formanská hospoda, která zde stojí dodnes. Od této hospody – dnešního motorestu STOP v Sobáčově, vede úsek původní císařské silnice, směřující až na hranici olomouckého okresu u Řimic.

Unikátní na této cestě je třináct kamenných obloukových mostů, jež dodnes slouží k silničnímu provozu. Postupně se mosty opravovaly, rekonstruovaly, ale většina z nich si zachovala původní tvar i

velikost. Třináct kamenných mostů je ojedinělým dokladem kvalitní kamenické a stavební práce, jež vznikla ještě před stavbou prvních železničních mostů.

Třináct kamenných mostů si zaslouží být zařazeno mezi významné technicko-historické památky regionu nejen proto, že se dochovaly v souvislém úseku bez zásadních změn, ale také za to, že dodnes slouží k potřebám silniční dopravy.

6.1.2.1.6. Tvrze

Tvrz Unčovice

Jedná se původně o patrovou středověkou tvrz s oválnou věží, pískovcovými renesančními portály a klenutými stropy. Jak původně vypadala, můžeme vidět na kopii obrazu uvnitř tvrze. Nad vchodem do tvrze můžeme vidět kamenný erb s olomouckou orlicí - v roce 1546 vesnici Unčovice koupilo město Olomouc. Poprvé se tvrz připomíná v roce 1398.

Husitské války tvrz přečkala v dobrém stavu, ale vlivem česko-uherských válek byla roku 1467 zničena. Před rokem 1499 byla tvrz obnovena a následně zformována do dnešní goticko-renesanční podoby. Renesanční úpravy pokračovaly i po roce

1546, kdy tvrz koupilo město Olomouc. Během třicetileté války byla tvrz opět zničena. Krátce nato však byla opravena a sloužila jako šenk a tančírna. Ve 2. polovině 19. století byla ve tvrzi zřízena škola, později sloužila k bydlení a jako kanceláře.

Po roce 1945 tvrz od města převzal státní statek a poté unčovické zemědělské družstvo.

Červená Lhota

Na ostrožně nad obcí se nachází budova pozdně gotické tvrze, později přestavěné na sýpku bouzovského velkostatku. Tvrz nyní připomínají mohutné opěrné pilíře. V roce 1926 byly budovy dvora a tvrze rekonstruovány k obytným účelům.

Bílá Lhota

Na místě středověké tvrze ze 14. Století byl postaven v letech 1560 – 1569 zámek, který prošel v 18. Století barokními úpravami. Areál bývalé tvrze a barokní zámek slouží k potřebám arboreta Vlastivědného muzea Olomouc.

Chudobín

Tvrz stávala v místech hospodářských budov zámku. Je doložena od 15. Století. Zámek byl vybudován v letech 1712 – 1714 na základech původně gotické tvrze a měl ráz opevněného domu. V roce 1847 byl zámek přestavěn do pozdní klasicistní podoby. V současnosti prochází rekonstrukcí a není veřejnosti přístupný.

6.1.2.2. Přírodní atraktivita

6.1.2.2.1. CHKO Litovelské pomoraví

Chráněná krajinná oblast se rozkládá na ploše 96 km². Zaujímá úzký 3-8 km široký pruh lužních lesů a luk. Chráněná krajinná oblast Litovelské Pomoraví zaujímá převážně rovinaté údolí nivy řeky Moravy od Mohelnice přes Třesínský práh až k Olomouci. Ve středu CHKO leží starobylé královské město Litovel, které propůjčilo chráněné oblasti své jméno. Litovelské Pomoraví se sice svojí rozlohou řadí mezi menší chráněné krajinné oblasti, avšak zachovalostí krajiny

a přírodními hodnotami přesahuje svým významem hranice České republiky. Údolí velkých řek byla od dávných dob vždy vystavena silnému lidskému tlaku, a to zejména z důvodů zemědělského využití, a proto je dnes již krajina neregulované přírodní řeky s lužními lesy a mokřady ve středoevropském měřítku jedinečná.

Nadregionální význam Litovelského Pomoraví podtrhuje i fakt, že CHKO byla v roce 1993 zařazena do Seznamu mezinárodně významných mokřadů území v rámci mezinárodní Ramsarské konvence. Tato skutečnost zavazuje vládu České republiky ke zvýšené ochraně tohoto území a k nutnosti zajištění jeho moudrého využívání na principech trvale udržitelného rozvoje.

Území CHKO Litovelské Pomoraví geomorfologicky patří do Hornomoravského úvalu a jižní části do Mohelnické brázdy. Jde tedy o styčnou oblast dvou geomorfologických provincií, a to České vysočiny a Západních Karpat.

Rozmanitost živé přírody Litovelského Pomoraví je dána pestrá mozaikou různých přírodních živočichů a rostlin na poměrně malé ploše. Nejvýznamnější jsou především lužní lesy. Vzhledem k tomu, že řeka není v lužních lesích spoutána umělou regulací, má velmi členité břehy a dno. Spolu s bohatými společenstvy nižších rostlin a bezobratlých živočichů, tak řeka získává vysokou přirozenou samočisticí schopnost. Ta je velmi důležitá např. při sezonních otravách řeky. Řeka je proto silně zarybněna. CHKO ve spolupráci toků a Českým rybářským svazem postupně realizuje opatření, která mimo jiné mají za cíl pro přirozenou reprodukci ryb a také napojení slepých ramen na vlastní tok. Řeka Morava vytváří na svých březích mimořádně vhodné podmínky pro hnízdění řady ohrožených druhů ptáků.

Rekreační a turistické využívání je možné za předpokladu, pokud tím nedochází k poškozování přírodních hodnot oblasti. Rozvoj turistiky a aktivní rekreace při dodržování stanovených limitů, umožňuje veřejnosti poznávání této krajiny.

Takřka celé území je vhodné pro cykloturistiku. Sít lesních zpevněných cest v rovinatém terénu umožňuje pohodlný průjezd nejkrásnějšími částmi CHKO. Poznávání přírody je umožněno i systémem informačních panelů a tabulí. Pro cykloturisty je nejvhodnější stezka z Horky nad Moravou přes lužní lesy do Litovle.

Na dodržování zásad ochrany přírody ze strany návštěvníků CHKO dozírají členové Stráže přírody CHKO, lesní a rybářská stráž.

Nejcennější částí přírody v chráněné krajinné oblasti jsou přísně chráněny jako maloplošné přírodní rezervace a přírodní památky. V CHKO Litovelské Pomoraví jsou 2 maloplošná chráněná území v kategorii národní přírodní rezervace, 1 území v kategorii národní přírodní památka, 12 maloplošných území v kategorii přírodní rezervace a 10 přírodních památek. Celkem to je 25 maloplošných chráněných území, zaujímajících celkem plochu 1 100, 71 ha, což je 11% rozlohy CHKO. Maloplošné rezervace tvoří tzv. první zónu chráněné krajinné oblasti.

6.1.2.2.2. Naučné stezky

Naučná stezka Luhy Litovelského Pomoraví – Naučná stezka vede z Horky nad Moravou do Litovle a prochází podstatnou částí chráněné krajinné oblasti Litovelské Pomoraví. Vyskytuje se zde vydra říční, bobr evropský či říční. Trasa je vhodná i pro cykloturistiku a vede po červené turistické značce přes Hynkov a Lhotu nad Moravou do Litovle.

Naučná stezka Romantický areál Nové Zámky – Naučná stezka romantickým areálem kolem Nových Zámků začíná v historickém královském městě Litovli. Trasa stezky vede z města podél červené turistické značky a nejprve prochází přes národní přírodní rezervaci Vrapač a přírodní rezervaci Hejtmanka. Vyskytuje se tu vydra říční, bobr evropský a vzácně i ledňáček říční. Cesta dále vede lužními lesy a malebným krajem okolí Nových Zámků.

Naučná stezka Historie a příroda Litovle – Naučná stezka v Litovli je rozdělena do tří tematických okruhů: „Historická Litovel“, „Kolem litovelských rybníků“ a „Přírodní památka Hvězda“. Délka samotné stezky je 3,5 kilometrů.

Naučná stezka Špraněk Národní přírodní rezervace Špraněk – Stezka je součástí turistické trasy spojující Mladečské a Javoříčské jeskyně. Stezka představuje především zajímavosti krasu. Její jednotlivá zastavení jsou dostupná pouze pěšky po lesních pěšinách a strmých stezkách se zábradlím.

Naučná stezka Třesín – Okružní naučná stezka začíná na návsi v Mladči a provází turisty kolem krasového vrchu Třesín.

Naučná stezka Javoříčko - Naučná stezka vede po vypálených javoříčských domech. Obec Javoříčko byla vypálena na samém konci války, dne 5. května roku 1945. Německé vojenské oddíly, jejichž jádro tvořily jednotky SS se sídlem na hradě Bouzov, zapálily první dům pancéřovou pěstí v 9 hodin ráno. Postupně byly zapáleny i další domy. Ženy a děti byly donuceny osadu opustit a muži starší 15 let, pobývající v danou chvíli v obci, byli popraveni nebo zabiti při pokusu o útěk. Celkem tak přišlo o život 38 mužů, nejmladšímu bylo 15 let.

Lesánková cyklotrasa - Lesánková cyklotrasa je určena zejména pro rodiče s dětmi. Je bezbariérová a vhodná pro cyklisty i pro pěší s kočárky. Osm kilometrů dlouhý okruh začíná a končí v Litovli, ale je možné se na něj napojit i od Olomouce, Rozvadovic, Březové, Tří Dvůrů a Střene. Od Březové je zcela nová, cca 3 km dlouhá asfaltová cesta vhodná i pro in-line brusle. Na trase jsou prolézací a hrací prvky, lavičky a informační tabule o přírodě.

6.1.2.2.3. Obecná ochrana přírody a krajiny

Obecná ochrana přírody a krajiny

Územní systém ekologické stability (ÚSES)

Nadregionální biocentra

- Vrapač – Doubrava
- Ramena řeky Moravy

Regionální biocentra

- Rampach
- Třesín
- Pod Šuminou
- Špraněk
- Obectov

Přírodní parky (PřP)

- nejsou

Významné krajinné prvky (VKP)

Přechodně chráněné plochy

5. NATURA 2000

Evropsky významné lokality (EVL)

- Litovelské Pomoraví
- Špraněk
- Bílá Lhota
- Chudobín

Ptačí oblasti (PO)

- Litovelské Pomoraví

1. Velkoplošná chráněná území

Národní park (NP)

- není

Chráněná krajinná oblast (CHKO)

- CHKO Litovelské Pomoraví

2. Maloplošná chráněná území

Národní přírodní rezervace (NPR)

- Ramena řeky Moravy
- Vrapač
- Špraněk

Přírodní rezervace (PR)

- Hejtmanka
- Kenický
- Litovelské luhy
- Panenský les
- Plané loučky

Národní přírodní památka (NPP)

- Prak v Bílé Lhotě
 - Třesín
- Přírodní památka (PP)
- Bílá Lhota
 - Častava
 - Dalibor
 - Geologické varhany
 - Hvězda
 - Kurfurstovo rameno
 - Malá Voda
 - Pod Templem
 - Třesín
 - U Přejezdu
 - U senné cesty
 - V Boukalové
 - Za mlýnem

6.1.2.2.4. Památné stromy

Bílá Lhota

Dub na Nových Mlýnech (I.) – dub letní, jednotlivý strom, k.ú. Římice

Dub v Nových Mlýnech (II.) – dub letní, jednotlivý strom, k.ú. Římice

Památná lípa v k.ú. Pateřín

Bouzov

Sloukova lípa – lípa velkolistá srdcolistá, jednotlivý strom, k.ú. Blažov

Šteffkova lípa – lípa srdčitá, jednotlivý strom, k.ú. Kadeřín

Litovel

Duby u Střeně – dub letní, skupina 7 stromů, k.ú. Unčovice

Dub u Bahenky – dub letní, jednotlivý strom, k.ú. Unčovice

Dub na Čerlince – dub letní, jednotlivý strom, k.ú. Litovel

Mladeč

Skladečský dub – dub letní, jednotlivý strom, k.ú. Mladeč

Novozámecký topol – topol bílý, jednotlivý strom, k.ú. Mladeč

Mladečská lípa – lípa malolistá, jednotlivý strom, k.ú. Mladeč

Novozámecký dub – dub letní, jednotlivý strom, k.ú. Mladeč

Pňovice

Dub v Rozpachách 3 – dub letní, jednotlivý strom, k.ú. Pňovice

Dub v Rozpachách 2 – dub letní, jednotlivý strom, k.ú. Pňovice

Dub v Rozpachách 1 – dub letní, jednotlivý strom, k.ú. Pňovice

Dub u tratě II. – dub letní, jednotlivý strom, k.ú. Pňovice

Dub u trati I. – dub letní, jednotlivý strom, k.ú. Pňovice

Dub u smohy Blázinec – dub letní, jednotlivý strom, k.ú. Pňovice

Jilm vaz – jilm vaz, jednotlivý strom, k.ú. Pňovice

Dub u Kobylníku 2 – dub letní, jednotlivý strom, k.ú. Pňovice

Dub u Kobylníku 1 – dub letní, jednotlivý strom, k.ú. Pňovice

Třídvorecký dub – dub letní, jednotlivý strom, k.ú. Pňovice

Střeň

Dub u Poněvy 2 – dub letní, jednotlivý strom, k.ú. Střeň
Dub u Poněvy 1– dub letní, jednotlivý strom, k.ú. Střeň
U dubu – dub letní, jednotlivý strom, k.ú. Střeň

6.1.2.3. Ostatní atraktivity

6.1.2.3.1. Rozhledny

Radniční věž v Litovli

Přímo nad Nečízem, jedním ramenem řeky Moravy, protékajícím pod náměstím, byla postavena věž. Její původní přesná podoba není známa. Byla nižší než současná, lemována cimbuřím, v rozích měla čtyři menší věžičky a jednu vyšší uprostřed, zakončenou pozlacenou makovicí.

Po morové epidemii, která město postihla v roce 1714, přišel velký požár, který v několika hodinách zničil radnici a 32 domů. Shořela tehdy i cenná, mědí krytá radniční věž s hodinami. Po tomto požáru byla postavena nová radniční věž v dnešní podobě.

Věž slouží návštěvníkům města jako vyhlídková. Měří 72 metrů. Přístupná je kulatou vížkou na západní straně v Šerhovní uličce. Vížka má 72 kamenných schodů a ústí ve třetím patře. Až do sedmého patra vede 102 dřevěných schodů. V tomto patře je východ na pavlačáku a obytná světnička. Dříve sloužila jako komora pro hlásného. Tato funkce byla zrušena v roce 1871.

Turistické informační centrum celoročně pořádá komentované prohlídky věže s průvodcem.

Bouzov

Na vrchu zvaném Bakule nad Bouzovem byla postavena v roce 1897 třicetimetrová dřevěná vyhlídková věž. Byl z ní krásný pohled na údolí Špráнку. Počátkem druhé světové války věž ztrouchnivěla a zřítíla se. Na jejím místě již nebyla postavena nová.

6.1.2.3.2. Sportovně rekreační zařízení

„Mezi sportovně rekreační zařízení, jako jeden z cílů návštěvníků regionu a tedy atributů využití krajinně rekreačního potenciálu, zařazujeme aquaparky, **plavecké bazény**, golfové hřiště a **farmy pro hipoturistiku**.

Litovelsko disponuje sportovně rekreačními zařízeními.

Na území ORP Litovel je potenciál sportovně rekreačních zařízení velmi dobře využíván, současná aktivita je hodnocena jako **silná úroveň aktivity**.

Biokoupaliště – Litovel

Hanácký jezdecký klub – Litovel

TJ Vodní sporty - Litovel

Jezdecký klub Pejiř Haňovice – Haňovice (není webová prezentace)

Jezdecký klub – Nové Zámky

Stáj Bouzov – Bouzov

Pony Klub Olešnice - Bouzov

JK Eldorado Odrlice – Odrlice/Senice na Hané“⁴

Přírodní koupaliště Nová Ves

Pískovna Náklo – koupání, rekreace, rybolov

6.1.2.3.3. Turistická informační centra

Na území ORP Litovel se nachází jedno oficiální certifikované turistické informační centrum. Turistické informační centrum bylo zřízeno v Litovli 1. Dubna 2014. Na tomto území je potenciál turistických informačních center využíván.

Turistické informační centrum Litovel

Ostatní turistická informační centra:

Muzeum Litovel

Dvůr Nové Zámky – Mladeč

⁴ SDRUŽENÍ CESTOVNÍHO RUCHU STŘEDNÍ MORAVA. *Využití potenciálu cestovního ruchu turistické Lokality LITOVELSKO, ANALÝZA*. Mikroregion Litovelsko

6.1.2.4. Návštěvnost vybraných atraktivit a objektů

Tabulka 155 Návštěvnost turistických cílů Litovelska

Objekt	2013	2012	2011	2010	2009	2008	Index 2013/2012
Hrad Bouzov	91 341	100 743	93 589	98 863	107 415	100 401	0,91
Muzeum Litovel	4 481	6 845	3 094	3 164	3 514	5 400	0,65
Muzeum harmonik	700	550	250	-	-	-	1,27
Hanácké muzeum v Cholině	987	936	1 540	802	-	-	1,05
Javoříčské jeskyně	33 320	36 180	38 109	40 737	43 868	43 476	0,92
Mladečské jeskyně	17 314	21 227	14 914	15 307	18 739	19 239	0,82
Arboretum Bílá Lhota	8 837	10 579	9 544	9 350	10 474	9 769	0,84
Muzeum Bouzov*		-	-	-			

*Dobrovolné vstupné bez evidence návštěvnosti

Zdroj: ČSÚ in SM-SCR: Využití potenciálu cestovního ruchu turistické lokality Litovelsko, analýza

„Z turistických cílů má jednoznačně nejvyšší návštěvnost hrad Bouzov (cca 91 tis. návštěvníků v roce 2013), který je současně 4. nejnavštěvovanějším cílem Olomouckého kraje. Druhým nejnavštěvovanějším cílem lokality jsou Javoříčské jeskyně.

Porovnáme-li návštěvnost atraktivit v uplynulých dvou letech, nejvyšší nárůst zaznamenalo Muzeum harmonik v Litovli (+27%) a Hanácké muzeum v Cholině (+5%), které má však z hlediska počtu návštěvníků spíše lokální význam. Mírný pokles návštěvnosti (8%) vykazují Javoříčské jeskyně. Ostatní turistické cíle vykazují propad v návštěvnosti o více než 15%.⁵

⁵ SDRUŽENÍ CESTOVNÍHO RUCHU STŘEDNÍ MORAVA. Využití potenciálu cestovního ruchu turistické Lokality LITOVELSKO, ANALÝZA. Mikroregion Litovelsko

6.1.2.5. Struktura ubytovacích zařízení a jejich vytíženost

„Na Litovelsku se nachází celkem 14 hromadných ubytovacích zařízení. Hromadné ubytovací zařízení – zařízení s minimálně pěti pokoji nebo deseti lůžky, sloužící pro účely cestovního ruchu, tj. poskytující přechodné ubytování hostům (včetně dětí) za účelem dovolené, zájezdu, lázeňské péče, služební cesty, školení, kursu, kongresu, symposia, pobytu dětí ve škole v přírodě, v letních a zimních táborech apod. Ideální (standardizovaný) počet hromadných ubytovacích zařízení pro území Litovelska je 23,0.“⁶

6.1.2.5.1. Registrovaná ubytovací zařízení

Hotel Bouzov – Bouzov

Hotel Valáškův Grunt – Bouzov/Kozov

Turistická ubytovna – Bouzov

Turistická ubytovna – Savín (pošta Slavětín)

Chata Jeskyňka – Slavětín/Javoříčko

Na Litovelsku se nacházejí ubytovací zařízení, která byla v průběhu měsíce března – dubna 2014 zaregistrována u Českého statistického úřadu:

1. **Penzion U Starého mlýna** – Litovel – kapacita 15 lůžek
2. **Penzion Nová Ves** – Nová Ves – kapacita 17 lůžek
3. **Apartmán Pekin** – Litovel – 18 lůžek
4. **Motel Bábek** – Litovel – 17 lůžek
5. **Vodácký kemp** – Litovel
6. **Dvůr Nové Zámky** – Mladeč – kapacita 20 lůžek (buňky), 10 lůžek (apartmány)
7. **Penzion Romeo** – Mladeč – kapacita 35 lůžek
8. **Internát SOŠ Litovel** – Litovel – kapacita 58 lůžek
9. **Ubytování Na Pindě** – Savín – kapacita + 30 lůžek

6.1.2.5.2. Ostatní ubytovací zařízení

1. **Apartmány Ivana Myslíková** – Litovel – kapacita 6 lůžek
2. **Apartmán Jana Konšelová** – Litovel – 5 lůžek
3. **Chalupa U Fousa** – Litovel – 5 lůžek
4. **Apartmány Alena Dehnerová** – Litovel – kapacita 15 lůžek⁷

⁶ SDRUŽENÍ CESTOVNÍHO RUCHU STŘEDNÍ MORAVA. *Využití potenciálu cestovního ruchu turistické Lokality LITOVELSKO, ANALÝZA*. Mikroregion Litovelsko

⁷ SDRUŽENÍ CESTOVNÍHO RUCHU STŘEDNÍ MORAVA. *Využití potenciálu cestovního ruchu turistické Lokality LITOVELSKO, ANALÝZA*. Mikroregion Litovelsko

6.1.2.6. Finanční analýza

Volitelné téma cestovní ruch

Tabulka 156 Finanční analýza ORP Litovel

	Název	Vnitřní obchod	Cestovní ruch	Zájmová činnost a rekreace 342		
	Pododdíl / paragraf	2141	2143	3421 Využití volného času	3429 Ostatní zá- jmová činnost a rekreace	Celkem
1	ORP Litovel	535 267	329 644	1 500 686	1 409 189	3 774 786

1. Vnitřní obchod

Komentář:

Obce v rámci ORP Litovel se téměř žádná z nich nepodílí na vnitřním obchodu. Téměř u všech obcí se v této sekci objevují nulové položky, s výjimkou obce Bouzov, která je v rámci ORP velmi dominantní. V rámci ORP její výdaje zaujímají 85% vnitřního obchodu všech obcí. A to především díky hradu Bouzov, který se v této obci nachází a je turistickou atraktivitou. Další obcí je Litovel, která se na celkovém vnitřním obchodu podílí 15 %. Celkově výdaje za vnitřní obchod činí na území ORP Litovel 535 267.

2. Cestovní ruch

Komentář:

Samotný cestovní ruch je zastoupen úplnou většinou v největší obci Litovel, která vynakládá 329 644 na cestovní ruch.

3. Zájmová činnost a rekreace

a) Využití volného času

Komentář:

Největšími výdaji na využití volného času v rámci ORP Litovel dominují obce Bouzov a Senice na Hané, jejichž položky se pohybují kolem přes 600 000. Další větší stotisícovou položku vynakládá na využití volného času obec Litovel. Kolem padesátitisícových výdajů se pohybují obce Cholina a Střeň. Obec Senička a Střeň vynakládají menší část výdajů. Ostatní obce vykazují téměř nulové výdaje na využití volného času. Vynaložené finanční prostředky za Využití volného času na území ORP činí 1 500 686.

b) Ostatní zájmová činnost a rekreace

Komentář:

Ve výdajích na ostatní zájmovou činnost a rekreaci je dominující město Litovel, které jednoznačně na tuto oblast ze všech ostatních obcí v rámci ORP Litovel vynakládá největší část. Vzhledem k velikosti obce jsou také důležitou položkou výdaje obce Luká, v této kategorii zmiňuje i obec Náklo, která také přesahuje stotisícovou položku. A to především hlavně rekreační oblasti kolem pískovny Náklo. Ostatní obce v rámci ORP věnují tisícové, některé jako Cholina, Střeň a Přovice přesahují hranici desetitisíc.

Naopak mnoho obcí nemá téměř žádnou výdajovou činnost v této oblasti. Celkové výdaje v této činnosti za OPR Litovel činí 1 409 189.

Komentář:

Celkové výdaje na cestovní ruch v rámci OPR Litovel činí 3 774 786.

Obce a jejich celkový výdajový podíl na cestovním ruchu

Komentář:

Největší podíl z celkových výdajů za OPR Litovel v oblasti cestovního ruchu vynakládá obec Litovel, jejíž výdaje jsou 1 436 578. Město je v rámci OPR turistickým centrem s řadou historických, technických a kulturních památek. Tato obec nejvíce finančních prostředků používá v oblasti Ostatní zájmové činnosti a rekreace. Druhou obcí s nejvyššími výdaji je obec Bouzov. Její výdaje dosahují také nad 1 mil. Dominující ozdobou obce a turistickou atraktivitou je pohádkový hrad Bouzov. Další obcí s vyššími výdaji je obec Senice na Hané. Tato obec vynakládá finanční prostředky na Využití volného času. Obec Luká má také vyšší výdaje a to především v oblasti Ostatní zájmové činnosti a rekreace. Naopak se v rámci OPR objevují obce s malými nebo dokonce i nulovými výdaji v rámci celé oblasti cestovního ruchu. Tyto obce nevykládají téměř žádné či žádné finanční prostředky na oblast CR. Například u obcí Červenka, Dubčany, Haňovice, Cholína, Měrotín, Olbramice aj. se objevují nulové položky.

6.1.3. Charakteristika potenciálu a možnost rozvoje MOS cestovního ruchu

6.1.3.1. Infrastruktura

Infrastruktura v rámci ORP Litovel je relativně velmi dobrá. Dopravní a železniční infrastruktura je zde zajištěna. Letecká infrastruktura vzhledem ke své poloze zde není zajištěna.

6.1.3.1.1. Dopravní infrastruktura

Napříč ORP Litovel probíhá tah evropského významu č. E442, směrem od Hradce Králové v koridoru Mohelnice – Olomouc, který pokračuje dále ve směru na Slovensko. V současnosti jím je vedena rychlostní silnice R35.

Základem komunikačního systému pro obsluhu území jsou silnice II. třídy, jež zajišťují dopravní obsluhu jednotlivých obcí uvnitř území a dostupnost města Litovle. Mezi významné tahy nadregionálního významu, které tvoří silnice I. třídy a vybrané silnice II. třídy byla zařazena i silnice II. třídy II/449 v trase Prostějov - Senice na Hané - Litovel - Uničov - Rýmařov. Síť komunikací II. třídy na území SO ORP Litovel obsluhuje především střední a východní část území a tvoří následující silnice:

- II/373 Mladeč-Sobáčov – Slavětín – Luká (– Konice)
- II/446 (Olomouc –) Přovice (– Uničov – Šumperk – Staré Město)
- II/447 Litovel – Přovice (– Žerotín – Šternberk)
- II/449 (Prostějov –) Senice na Hané – Litovel – Červenka (– Uničov – Rýmařov)
- II/635 (Mohelnice –) Bílá Lhota – Mladeč – Litovel – Náklo (– Olomouc)

6.1.3.1.2. Železniční doprava

Nejvytíženější železniční trasou na území ORP Litovel je trať č. 270 Přerov - Praha, která na území ORP zastavuje v obcích Střeň – Červenka.

Další železniční tratě: Červenka – Litovel předměstí – Senice na Hané (- Prostějov) č. 273, Litovel předměstí – Mladeč č. 275 (pouze sezonní).

6.1.3.2. Lidské zdroje pro cestovní ruch

Na území ORP Litovel se nenachází žádná střední, vyšší odborná ani vysoká škola se zaměřením na cestovní ruch. Nejbližší střední škola a vyšší odborná škola se zaměřená na hotelnictví a turismus je v Uničově, ten však nespadá do ORP Litovel. Mimo ORP se nachází v Olomouci Střední odborná škola služeb a cestovního ruchu. V tomto městě je i Universita Palackého, kde je možno studovat obory se zaměřením na cestovní ruch.

Přímo ve městě Litovel je Střední odborné učiliště, ve kterém jsou vyučovány odborné učební obory vztahující se k cestovnímu ruchu, jako je kuchař – číšník, cukrář či pivovarník – sladovník.

6.1.3.3. Marketing cestovního ruchu

Marketing cestovního ruchu je aplikovaným marketingem služeb a má tedy svá specifika vycházející ze specifických vlastností služeb jako je nehmotnost, nedělitelnost, proměnlivost/různorodost a pomíjivost. Vlastnosti služeb výrazně ovlivňují nástroje marketingu. Nejvýrazněji se tak marketing cestovního ruchu odlišuje od jeho klasické podoby počtem prvků v marketingovém mixu. Klasický marketingový mix je složen ze čtyř prvků: produkt, propagace, cena, místo (distribuce), marketingový mix cestovního ruchu je obohacen o prvky: lidé a kooperace.

Marketing cestovního ruchu je uplatňován v různých sektorech turistického průmyslu a jeho předmětem mohou být různé objekty jako cestovní kanceláře, ubytovací a stravovací zařízení, dopravní společnosti, ale také celé destinace. Destinaci chápeme jako produkt, jež má být na trhu realizován; hovoříme o destinačním marketingu. Nabídka cestovního ruchu představuje nabídku produktů prodávaných jako komplexní produkt pod společným názvem. Nabídku tvoří nejen přírodní danosti, ale také sociálně kulturní poměry a všeobecná infrastruktura.

Podle WTO představuje destinace „místo s atraktivitami a s nimi spojenými zařízeními a službami cestovního ruchu, které si účastník cestovního ruchu nebo skupina vybírá pro svou návštěvu a které poskytovatelé přinášejí na trh“. Podle D. Buhalise je destinace charakterizována šesti složkami: attractions (atraktivita), accessibility (dostupnost), amenities (suprastruktura cestovního ruchu), available packages (připravené produktové balíčky), activities (aktivity), ancillary services (doplňkové služby).

Destinace existují na různých geografických úrovních. Na národní úrovni tvoří destinaci nejmenší územní jednotka (reprezentována střediskem), která je schopna přitáhnout návštěvníka a plně uspokojit jeho potřeby. Středisko může být přirozenou destinací, může být destinací sezónního charakteru, nebo se může jednat o destinaci tvořenou souborem středisek.⁸

„Destinace, ať už v národním, regionálním nebo místním pojetí, se stává produktem s vlastním marketingovým mixem, značkou a umístěním na trhu. Výchoziskem pronikání destinace na (mezinárodní) trh je marketingový management destinací. Výzvou v této oblasti je dnes především tvorba marketingových strategií.“⁹

⁸ Vystoupil J., Šauer M., Holešinská A., Metelková P.: Marketing cestovního ruchu – Distanční studijní opora MU ESF, Brno 2005

⁹ Palatková M.: Marketingová strategie destinace cestovního ruchu, Praha 2006

6.1.3.4. Management cestovního ruchu

Management je umění řízení, působení na určitou soustavu (například společnost) a ovládání její činnosti. Tento název může také označovat skupinu vedoucích pracovníků.

Kulturní cestovní ruch

Kulturní cestovní ruch je vnímán jako samostatná produktová kategorie teprve od konce 70. let. Zpočátku se myslelo, že se týká malé skupiny vzdělanějších a bohatších lidí, kteří hledají něco více než klasický písek, slunce a prázdniny u moře. Podle odborné literatury se prý v současné době považuje, v závislosti na typu destinace, 35–70 % mezinárodních turistů za kulturní turisty.

6.1.3.5. Charakteristika stávající meziobecní spolupráce

Meziobecní spolupráce na území ORP Litovel v oblasti cestovního ruchu je rozvíjena pomocí sdružení dvaceti dvou obcí Mikroregion Litovelsko. Samotný mikroregion řídí svůj rozvoj z komplexního hlediska, na cestovní ruch se tedy nezaměřuje primárně. Pro roky 2006 až 2013 byl vypracován Strategický plán mikroregionu Litovelsko a dále aktualizované akční plány pro jednotlivé roky. V roce 2007 byla vytvořena Marketingová studie návštěvnosti Mikroregionu Litovelsko. V roce 2013 byla pro Mikroregion vytvořena Sdružením cestovního ruchu Střední Morava analýza - Využití potenciálu cestovního ruchu turistické lokality LITOVELSKO. Mikroregionem Litovelsko byla také vytvořena Analýza památek nacházejících se v mikroregionu. V roce 2014 byla pro Mikroregion Litovelsko vytvořena Hymna regionu, kde jsou krátkým výstižným rýmem v písni představovány jednotlivé obce nacházející se v mikroregionu.

Meziobecní spolupráce je také podporována prostřednictvím MAS Moravská cesta, která sdružuje území dvaceti obcí a v současné době působí jako rozvojová agentura, která vybírá místní projekty ze svého regionu v program LEADER. V rámci tohoto sdružení byly podpořeny projekty dotačními tituly na rozvoj cestovního ruchu. Tato organizace rozvíjí meziobecní spolupráci v rámci projektů Spolupráce, jako byly: Nové venkovské expozice a muzea, kdy výstupem projektu spolupráce byla obnova tří stávajících objektů pro nové venkovské expozice a muzea. Druhým projektem Mapování a studie technicko-historických památek a staveb, hlavním předmětem tohoto projektu spolupráce bylo zmapování všech zachovaných i zaniklých technicko-historických památek. Dalším projektem bylo Nové zázemí pro činnost spolků a propagaci MAS na venkově, Nová energie pro regionální značku, kdy součástí projektu bylo pořádání propagačních akcí v regionu, spojených s prodejem certifikovaných produktů, organizace seminářů pro výrobce, výroba a distribuce propagačních materiálů byla vydána publikace rozhovorů s výrobci s názvem „Máme značku Haná“. Dalšími projekty spolupráce byly Kroje našich krajů a Příběhy našich kronik.

Meziobecní spolupráce působí i v rámci pořádání tradičních regionálních akcí jako jsou Farmářské trhy v Litovli a Hanácké Benátky. V rámci projektu Podpora meziobecní spolupráce bylo uspořádáno několik Setkávání starostů.

Meziobecní spolupráce v rámci ORP Litovel se neustále rozvíjí, na meziobecní spolupráci se nestále pracuje. Takže můžeme konstatovat, že meziobecní spolupráce je nestále ve fázi rozvoje.

6.1.4. SWOT analýza

Tabulka 157 SWOT analýza

Silné stránky:	Slabé stránky:
-Působení folklórních souborů a udržování kulturních tradic, zapojení mladých -Bohatá historie regionu -Pořádání tradičních regionálních akcí – Hanácké Benátky, Farmářské trhy.... -Společenský život v obcích, pořádání tradičních místních a kulturních akcí -Společenské objekty téměř v každé obci -Obchody a restaurace téměř v každé obci -Tradiční spolky v regionu, hanáčtina, udržování folkloru, zapojení mladé generace -Četnost kulturních památek -Turistické atrakce (hrad Bouzov, Arboretum, muzea, jeskyně) -Významné osobnosti v regionu -Velké množství památek místního významu - kapliček, smírčích křížů, božích muk -Jedinečné přírodní území CHKO Litovelské Pomoraví -Vodní toky vhodné k rekreaci - např. pískovna Náklo -Vodní turistika -Haná regionální produkt -Blízkost dálnice+letiště -Blízkost krajského města, geografická poloha regionu -Místní pivo -Dostupnost (železnice, veřejná doprava) -Dobrá dopravní dostupnost do Olomouce -Propojení středu a severu Moravy - řeka, železnice, rychlostní komunikace, -Cykloturistika -vhodná i pro rodiny s dětmi -Dostatek přírodních (CHKO, vodní plochy, jeskyně, arboretum), kulturních (muzeum Cholína, Příkazy, Litovel) a historických (Bouzov, Litovel, církevní stavby) památek -Oblast vhodná pro všechny druhy rekreačních aktivit (pěší turistika, cykloturistika, hipopoturistika) -Existence MAS a Mikroregionu Litovelsko	-Chybějící základní infrastruktura -Povodňové území -Dostupnost služeb v malých obcích -Omezení dopravního rozvoje na území CHKO -Špatná kvalita komunikací nižších tříd -Stav místních komunikací -Upadající zájem o kulturu -Zájem o venkovský turismus -Nevyužití kulturního dědictví (zámky, fary) -Regionální památky jsou málo propagovány -Nedostatek finančních prostředků -Cyklostezka směr na Mohelnici -Ubytovací kapacity -Nedostatečná provázanost služeb -Nejsou propojené cyklostezky mezi Olomoucí a územím MAS -Nedostatečné ubytovací kapacity -Chybí propagace hřišť a dalších zajímavostí v regionu na internetu -Nedostatečné služby pro turisty (kempy, půjčovny sportovních potřeb, ubytování) -Nízká nabídka služeb na venkově -Regulace vodní turistiky v CHKO (podmínky vodní turistiky budou upraveny chystaným Plánem péče CHKO Litovelské Pomoraví) -Malá propagace regionu a jeho potenciálu v ČR

Příležitosti:	Hrozby:
-Rozvoj cyklostezek a drah pro in-line -Získávání dotací -Možnost využití zámku k akcím pro veřejnost -Obnova tradic -Využití CHKO a vybudování ozdravného a relaxačního zařízení -Lepší využití zachovalých kulturních tradic a jejich rozvoj -Rozvíjení identity regionu -Ochrana kulturních a historických památek -Zatraktivnění historické paměti krajiny -CHKO - rozvoj cestovního ruchu -Využití potenciálu chovatelů koní a domácích zvířat -Tradiční obchody a služby -Napojení cyklostezek na Olomouc a propagace (celková koncepce) -Propagace regionů prostřednictvím značky Haná regionální produkt, EKO jarmark, Flóra Geocaching -Rozvoj cyklostezek a drah pro in-line -Rozvoj služeb pro turisty (sportoviště, turistická zázemí, kulturní centra) -Síť cyklotras - propojení přírodních a historický míst, propojení cyklostezek s doprovodnými službami (ubytování, stravování) -Rozvoj ekoturistiky (CHKO, Sluňákov, Perma-Lot, Zlatohlávek) a agroturistiky -Zlepšení propagace aktivit území -Propojení cyklotras s jinými regiony -Příhodné podmínky pro turistiku -Eko farmy	-Mladí lidé odcházení z regionu do velkých měst -Nebezpečí záplav -Zhoršování stavu komunikací -Zhoršování dopravní obslužnosti -Kriminalita (drobné krádeže) -Rasová problematika (obrácený rasismus) -Zanikají tradice Hané, hanáčtina -Zhoršení stavu kulturně-historických památek -Ničení krajinného rázu nevhodnými objekty (stožáry, větrné elektrárny, mega projekty, nevhodná umístění nebo řešení domů) -Zanikají tradice Hané, řeč ztráta tradic... -Není propagace regionu - jenom Olomouc a Bouzov -Opomíjení cestovního ruchu a volnočasových aktivit ve venkovském prostoru -Nezajištění financování údržby a značení turistických tras -Nedořešení vlastnických vztahů k pozemkům při budování cyklotras -Nezaměstnanost

Zdroj: vlastní zpracování

Komentář:

Hlavní silnou stránkou ORP Litovel je samotná bohatá historie regionu. Mezi další důležité silné stránky patří působení folklórních souborů a udržování kulturních tradic, do čehož se zapojují mladí lidé. V rámci ORP Litovel působí tradiční spolky, přetrvává hanáčtina, udržuje se folklor a vše probíhá se zapojením mladé generace. Vzhledem k velikosti ORP se zde nachází dostatek kulturních památek, s velkým množstvím památek místního významu, nechybí zde turistické atrakce jako je Hrad Bouzov, Arboretum v Bílé Lhotě, jeskyně a muzea. V kraji je podporován rozvoj řemesel a tradic prostřednictvím Haná regionální produkt. V letních měsících je region hojně navštěvován pro svoji vodáckou turistiku a také cykloturistiku, kdy velkým plus je procházející cyklostezka mezinárodního významu. V regionu se nachází dostatek přírodních (CHKO, vodní plochy, jeskyně, arboretum), kulturních (muzeum Cholina, Příkazy, Litovel) a historických (Bouzov, Litovel, církevní stavby) památek. Oblast je také vhodná pro všechny druhy rekreačních aktivit (pěší turistika, cykloturistika, hippoturistika).

Největší slabou stránkou je chybějící základní infrastruktura a také poloha regionu v povodňovém území. Dalšími slabými a velmi důležitými stránkami je upadající zájem o kulturu a venkovský turismus. Nedostatečná je především propagace kulturního dědictví a regionálních památek. ORP Litovel se také potýká s nedostatkem finančních prostředků, kulturní dědictví není dostatečně využíváno a provázanost služeb v regionu není dostačující. Chybí zde ubytovací kapacity, v regionu nejsou dostatečné služby pro turisty a samotná nabídka služeb na venkově je velmi nízká.

Velkou příležitostí pro region je získávání dotací na budování v regionu po všech směrech v rámci cestovního ruchu. Jednou z příležitostí je obnova tradic, větší propagace regionu a rozvoj jeho identity, zatraktivnění historické paměti krajiny. Jednou z velkých příležitostí rozvoje CR v rámci ORP je také propojení cyklotras s jinými regiony. Podpora a budování eko - farem a ekoturistiky by mohla být pro region velkým přínosem.

Největší hrozbou pro region je především odchod mladé generace z regionu do velkých měst a nedostatečná propagace regionu, kdy je stále nejvíce propagován již tak dominující Hrad Bouzov a krajské město Olomouc. Další hrozbou je zhoršování stavu kulturně-historických památek, ničení krajinného rázu nevhodnými objekty (stožáry, větrné elektrárny, mega projekty, nevhodná umístění nebo řešení domů) a také zanikají tradice Hané, řeč, ztráta tradic...

6.1.5. Souhrn výsledků analýz

Na území ORP Litovel se nachází jedno město a to město Litovel, kde se soustřeďují důležité organizace související s cestovním ruchem. V Litovli je Turistické informační centrum města, Mikroregion Litovelsko, Městský klub, Muzeum Litovel a několik soukromých podnikatelů v oblasti cestovního ruchu. V Litovli se také nachází významné kulturní, technické a historické památky ORP. Jako turistické informační centrum působí i Muzeum Litovel a Dvůr Nové Zámky – Mladeč.

Většina obcí v rámci ORP má do 2000 obyvatel, takže je lze považovat spíše za menší obce. I přesto se v obcích ORP nachází několik turistických atraktivit. Příkladem je obec Bouzov s přítomností hradu Bouzov, obec Bílá Lhota, kde je významné arboretum. Obce Javoříčko a Mladeč disponují jeskyněmi, v obci Cholina bylo vybudováno muzeum řemesel a tradic. Téměř v každé obci se nachází stará tvrz či bývalý mlýn a podél cest jsou smírčí kříže či menší kapličky. V každé obci nalezneme kostel či alespoň vysvěcenou kapli.

Celé území ORP Litovel obklopuje významná Chráněná krajinná oblast Litovelské Pomoraví. Region má krásnou a bohatou přírodu, kde je několik památných stromů, národních přírodních rezervací, přírodních rezervací, národních přírodních památek a přírodních památek, nadregionální biocentra a regionální biocentra. Těmito územími vedou Naučné stezky, příznačně pojmenované podle dané lokality, kterou prochází. Naučné stezky slouží k poznávání historie a přírody ORP Litovle.

V regionu je podporována vodní turistika, díky přítomnosti řeky Moravy. Jedno z šesti ramen řeky protéká přímo městem Litovel a pod celým jejím náměstím, proto je město příznačně nazýváno Hanáckými Benátkami. Na vodáckou turistiku a vodní sporty na Litovelsku se specializují organizace jako je Tělovýchovná jednota vodní sporty Litovel a In-life centrum. Tyto organizace disponují zázemím pro vodáky a neustále toto zázemí rozšiřují a budují. Na území ORP se nachází několik vodních nádrží, v Obci Náklo – pískovna Náklo, přírodních koupaliště – Nová Ves a nově vybudované Biokoupaliště v Litovli. Litovelsko také disponuje několika sportovně rekreačními zařízeními a tento potenciál je velmi dobře využíván.

Z pohledu cykloturistiky je region hojně využíván a po tomto druhu cestovního ruchu je v regionu značná poptávka. Územím ORP Litovel prochází cyklostezka mezinárodního významu Eurovelo 9, Moravská stezka a mnoho cyklostezek místního významu. Na budování cyklostezek, jejich úrovně a neustálých rekonstrukcí by měl region pracovat, protože ne vždy je jejich úroveň dostačující.

V rámci ORP se nachází 18 ubytovacích zařízení různého typu a úrovně, z toho polovina je situována přímo ve městě Litovel. V regionu je také dostatek restauračních zařízení, nejvíce v Litovli, téměř každá obec má alespoň hospodu. Provázanost služeb a jejich úroveň není dostačující, neustále se na ní pracuje. Do budoucna by mělo dojít k jejímu zlepšení, z důvodu přilákání více turistů do regionu a zajištění dobré úrovně služeb a zázemí pro ně.

Infrastruktura v rámci ORP Litovel je relativně velmi dobrá. Dopravní a železniční infrastruktura je zde zajištěna. Letecká infrastruktura vzhledem ke své poloze zde není zajištěna. Napříč ORP Litovel probíhá tah evropského významu č. E442, směrem od Hradce Králové v koridoru Mohelnice – Olomouc, který pokračuje dále ve směru na Slovensko. V současnosti jím je vedena rychlostní silnice R35. Nejvytíženější železniční trasou na území ORP Litovel je trať č. 270 Přerov - Praha, která na území ORP zastavuje v obcích Střeň – Červenka.

Hlavní silnou stránkou ORP Litovel je samotná bohatá historie regionu. Mezi další důležité silné stránky patří působení folklórních souborů a udržování kulturních tradic, do čehož se zapojují mladí lidé. V rámci ORP Litovel působí tradiční spolky, přetrvává hanáčtina, udržuje se folklor a vše probíhá se zapojením mladé generace. Největší slabou stránkou je chybějící základní infrastruktura a také poloha regionu v povodňovém území. Dalšími slabými a velmi důležitými stránkami je upadající zájem o kulturu a venkovský turismus. Nedostatečná je především propagace kulturního dědictví a regionálních památek. Velkou příležitostí pro region je získávání dotací na budování v regionu po všech směrech v rámci cestovního ruchu. Jednou z příležitostí je obnova tradic, větší propagace regionu a rozvoj jeho identity, zatraktivnění historické paměti krajiny. Jednou z velkých příležitostí rozvoje CR v rámci ORP je také propojení cyklotras s jinými regiony. Největší hrozbou pro region je především odchod mladé generace z regionu do velkých měst a nedostatečná propagace regionu, kdy je stále nejvíce propagován již tak dominující Hrad Bouzov a krajské město Olomouc. Další hrozbou je zhoršování stavu kulturně-historických památek, ničení krajinného rázu nevhodnými objekty (stožáry, větrné elektrárny, mega projekty, nevhodná umístění nebo řešení domů) a také zanikají tradice Hané, řeč, ztráta tradic...

Ze SWOT analýzy vyplývá, že jedním z největších problémů ORP Litovel je nedostatečná propagace kulturního dědictví v regionu a upadající zájem o kulturu v regionu. Z této příčiny byly vytvořeny problémové okruhy, zabývající se těmito tématy, kde je následně definován popis problému, příčiny problému, důsledky neřešení problému. Vše bylo konzultováno a ověřeno ve fokusní skupině. Rozpracované problémové okruhy jsou uvedeny v kapitole 6.7.3. Definice problémových okruhů – oblast cestovního ruchu.

6.2. Návrhová část

6.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Cestovní ruch“, na jejímž základě byly připraveny Nástinů opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti cestovního ruchu.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma cestovní ruch.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny ze zástupců: podnikatelů, města Litovel, projektového týmu, destinačního managementu z území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma cestovní ruch.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení. Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

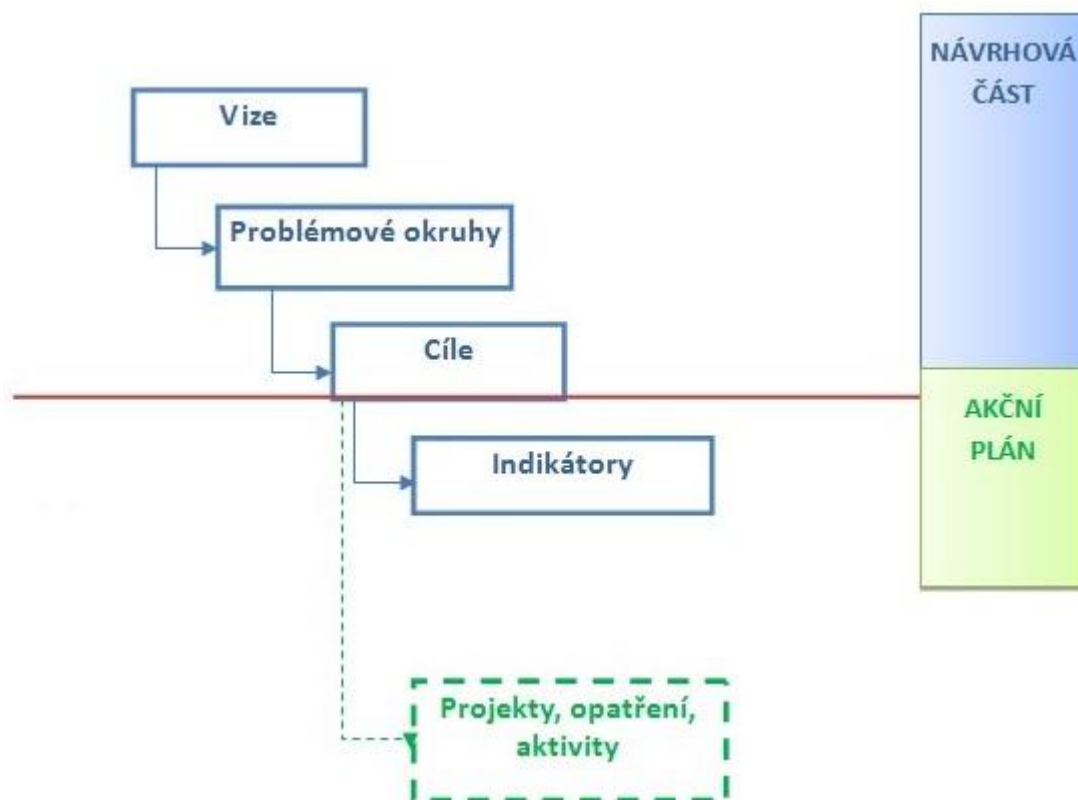
V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma cestovní ruch. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

Vedle určení budoucího směřování vývoje může vize také sloužit jako marketingový nástroj území.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Obrázek 6 **Strom problémových oblastí**

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu cestovní ruch je uvedena v níže uvedeném schématu.

Vize meziobecní spolupráce – Na území ORP Litovel probíhají společná setkání s odborníky a provozovateli zařízení zaměřující se na CR. Na tomto území působí Mikroregion Litovelsko a MAS Moravská cesta. Je zde provozováno stálé Turistické informační centrum, sezonní informační centra a Městský klub.

Cestovní ruch	Problémová oblast 1	Problémová oblast 2
	Propagace kulturního dědictví	Zájem o venkovský turismus
	cíl 1.1	cíl 2.1
	Zavádění společné turistické nabídky	Návštěvnost turistických cílů
	cíl 1.2	cíl 2.2
	Spolupráce ubytovacích a restauračních zařízení s neziskovými organizacemi a organizacemi cestovního ruchu	Zvýšit atraktivitu venkovské turistiky – cykloturistiky a vodní turistiky

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

6.2.2. Stanovení vize cílů a problémů při MOS v oblasti cestovního ruchu

6.2.2.1. Vize cestovního ruchu Litovelska

Litovelsko – lokalita nadregionálního významu, jedinečná v oblasti nabídky poznávacího a aktivního turismu dle zásad udržitelného cestovního ruchu.

Vize má dlouhodobý charakter, je třeba stanovit cíle města Litovle a lokality Litovelska v horizontu střednědobém a dlouhodobém (2014–2020).

6.2.2.2. Cíle

Globální cíl

Zajištění optimálního uspokojování potřeb návštěvníků a turistů v turistické lokalitě Litovelsko pomocí efektivního využívání zdrojů destinace a při zlepšování životního, sociálního i kulturního prostředí.

Specifické cíle

- budování a posilování značky destinace Litovelska jako místa pro rodinnou dovolenou, poznávacího turismu a aktivní turistiky
- zvýšení atraktivnosti regionu zkvalitněním infrastruktury pro rozvoj cestovního ruchu
- růst počtu turistů při rovnoměrném časovém i prostorovém rozložení poptávky a při zachování udržitelného rozvoje lokality Litovelska
- zvýšení kvality služeb
- rozvoj nových, rozšiřování stávajících služeb cestovního ruchu
- jednotný a koordinovaný marketing

6.2.2.3. Definice problémových okruhů – oblast cestovního ruchu

Problémový okruh č. 1 Propagace kulturního dědictví

Popis problému:

Propagaci kulturního dědictví a především regionálních památek na úrovni ORP Litovel zajišťuje Turistické informační centrum města Litovle. Na území ORP Litovel se nachází jedno oficiální certifikované turistické informační centrum. Turistické informační centrum bylo zřízeno v Litovli 1. Dubna 2014. Propagaci kulturního dědictví zajišťuje i Mikroregion Litovelsko. Neoficiálně působí jako informační centrum Muzeum Litovel, které zčásti zajišťuje propagaci prostřednictvím poskytnutých materiálů od TIC Litovle. Podobnou propagaci zajišťuje i Městský klub Litovel a Cestovní kancelář Bavi, která dříve působila jako turistické informační centrum města. Památky na území ORP propaguje i Dvůr Nové Zámky – Mladeč, které také působí jako turistické informační centrum.

Větší kulturní památky v rámci ORP spolupracují s Turistickým informačním centrem města Litovle, kde jsou tyto památky propagovány pomocí letáčků, kde návštěvníci naleznou nejdůležitější informace o dané atraktivitě a zajímavosti, proč právě toto místo či památku navštívit. Památky propaguje i Mikroregion Litovelsko, který vytvořil na propagaci obcí audiovizuální záznam s názvem Hymna mikroregionu. V této hymně jsou k vidění obce, které jsou součástí Mikroregionu Litovelsko a ke každé obci je krátký, pro obec charakteristický verš, který se však vždy netýká kulturního dědictví, památek a tím pádem ani jejich propagace. Propaguje však region samotný.

Kulturní dědictví, především regionální památky jsou propagovány ve městě Litovel v rámci celého ORP Litovel, z části v Dvoře Nové Zámky. Jinde však propagovány nejsou. Propagace kulturního dědictví, regionálních památek na úrovni obcí zajištěna není.

Region je také zčásti propagován z hlediska gastronomie. Sdružení Střední Moravy vytvořilo projekt, jehož snahou je seznámit obyvatele Střední Moravy se zdejšími prodejny a výrobci regionálních produktů. Do projektu jsou zapojeny restaurace, kdy zákazníkům nabízí v rámci svého stálého menu tradiční hanácké pokrmy či domácí kuchyni. Tato propagace se však netýká pouze ORP Litovel, ale celé Střední Moravy. Samotný region je propagován prostřednictvím sdružením MAS Moravská cesta, která zajišťuje certifikaci kvality výrobků a služeb s názvem Haná regionální produkt. V rámci ORP tyto výrobky nabízí informační centrum města a prodejna Ječmínek v Litovli, kterou provozuje místní podnikatelka. Tyto výrobky jsou také prodávány v krajském městě Olomouc, kde byla zřízena prodejna regionálních výrobků a produktů, ta však již nespadá do ORP Litovel.

Kulturní dědictví a tento region je také propagován díky České centrále cestovního ruchu, Czech Tourism, která vytvořila spoty o Střední Moravě a Jeseníkách sloužících k seznámení s touto oblastí a přilákání turistů. V rámci ORP je region propagován také prostřednictvím významných osobností, které zde žily, například Jan Opletal či Gustav Frištenský... O Janu Opletalovi byly vydány dvě publikace.

Hlavním impulsem k návštěvě území Litovelska je vlastní zkušenost a doporučení přátel a blízkých. Pozitivní vlastní zkušenost návštěvníka posiluje loajalitu k danému území. Doporučení přátel a známých se stává nejlevnější formou propagace destinace.

Tato propagace kulturního dědictví v rámci ORP Litovel je dobrá, ale ne dostačující.

Příčiny problému:

Výše zmiňovaná propagace se vždy nevztahuje pouze k ORP Litovel. V případech, kdy se jedná o větší propagaci od Olomouckého kraje či Sdružení Střední Morava se tato propagace týká hlavně krajského města Olomouc a celé Střední Moravy. Samotná propagace ORP Litovel je situována do města Litovle, kde ji zajišťují výše zmiňované organizace.

Nově zřízené informační centrum města Litovle je velkým krokem ke zlepšení propagace města a památek v okolí. Avšak samotná propagace památek v obcích, především v malých obcích je nedostatečná. Návštěvník či turista, který se nevydá do samotného města Litovle a nenavštíví TIC, nedozví se pak o všech památkách a krásách kulturního dědictví regionu. V rámci kraje je samotný region spíše ve stínu krajského města a jeho památek, většího charakteru. Turisté, kteří navštíví Olomoucký kraj a krajské město, jen zřídka zavítají do města Litovle nebo dokonce do okolních obcí. Výjimkou je hrad Bouzov či Javoříčské jeskyně.

Důsledky neřešení problému:

Jedním z možných důsledků neřešení problému propagace kulturního dědictví v rámci ORP Litovel může být snižující počet návštěvníků a turistů v této oblasti. Upadající zájem o kulturu, kulturní památky v regionu ze strany turistů. Region díky nedostačující propagaci může ročně přicházet o finanční prostředky, které mu z cestovního ruchu plynou. Nejen samotné organizace zabývající se cestovním ruchem v tomto případě by pocítily úpadek zájmu turistů, ale také restaurační a ubytovací zařízení i samotní regionální výrobci.

Ověření ve fokusní skupině:

Z diskuze ve fokusní skupině pro oblast cestovního ruchu byla zmíněna propagace jako jeden ze stěžejních nedostatků ORP Litovel. Nejedná se pouze o propagaci regionálních památek, ale kulturního dědictví a také samotného venkovského turismu. Odborníci z oblasti cestovního ruchu se shodují na případných důsledcích nedostatečné propagace regionu, kterým je především úpadek turistů a tím pádem může docházet k nedostatečné frekvencovanosti atraktivity. A také ke ztrátě finančních prostředků, které turisté do regionu přinášejí.

Problémový okruh č.2 Zájem o venkovský turismus

Popis problému:

Zájem o venkovský turismus souvisí s jeho propagací a také kvalitou poskytovaných služeb a s jejím zvyšováním. Návštěvnost turistických cílů Litovelska se značně liší. Největší atraktivitou ORP Litovel je Hrad Bouzov, který je současně 4. nejnavštěvovanějším cílem Olomouckého kraje. Jeho návštěvnost se každoročně vyšplhá ke sto tisícům návštěvníků za rok. Ale i návštěvnost zmiňovaného hradu má v posledních letech spíše klesající charakter. Další dominující turistickou atraktivitou ORP jsou Javoříčské jeskyně, kde jejich roční návštěvnost se pohybuje kolem třiceti pěti tisíc návštěvníků ročně. Stejně jako hrad Bouzov i tato atraktivita v návštěvnosti má v posledních letech klesající charakter. Na území ORP se nachází několik atraktivit, které nejsou turisty značně navštěvovány. Jejich návštěvnost nedosahuje tisíce návštěvníků ročně. Na území města Litovle to je Muzeum harmonik, které je největší muzeum harmonik ve střední Evropě a také první muzeum harmonik otevřené v České republice. Další nedostatečně navštěvovanou atraktivitou je Hanácké muzeum v Cholině, kterému není věnována dostatečná pozornost. Turistické atraktivity menšího charakteru nejsou dostatečně propagovány. Mnohdy nejsou známy ani samotným obyvatelům na Litovelsku.

Zájem o venkovský turismus a kulturu je možné posoudit podle tabulky Návštěvnost vybraných turistických atraktivit a objektů.

Tabulka 158 Návštěvnost turistických cílů Litovelska

Objekt	2013	2012	2011	2010	2009	2008	Index 2013/2012
Hrad Bouzov	91 341	100 743	93 589	98 863	107 415	100 401	0,91
Muzeum Litovel	4 481	6 845	3 094	3 164	3 514	5 400	0,65
Muzeum harmonik	700	550	250	-	-	-	1,27
Hanácké muzeum v Cholině	987	936	1 540	802	-	-	1,05
Javoříčské jeskyně	33 320	36 180	38 109	40 737	43 868	43 476	0,92
Mladečské jeskyně	17 314	21 227	14 914	15 307	18 739	19 239	0,82
Arboretum Bílá Lhota	8 837	10 579	9 544	9 350	10 474	9 769	0,84
Muzeum Bouzov*		-	-	-			

Dobrovolné vstupné bez evidence návštěvnosti

Zdroj: ČSÚ in SM-SCR: Využití potenciálu cestovního ruchu turistické lokality Litovelsko, návrhová část

Do venkovské turistiky spadá i cykloturistika, která se v rámci ORP Litovel neustále rozvíjí. Napříč tímto regionem prochází mezinárodní cyklotrasa Eurovelo 9 a také nejznámější cyklotrasa v rámci regionu Moravská stezka. Regionem prochází mnoho cyklotras, které však nemají nejlepší kvalitu. Vzhledem k neustále se rozvíjející cykloturistice na území ORP nedochází průběžně k opravám, renovacím a modernizaci těchto cyklotras.

Po vodní turistice je díky přítomnosti řeky Moravy velká poptávka, především v letních měsících. V rámci Olomouckého kraje působí několik organizací zabývajících se touto turistikou. Tyto organizace společně s povodím řeky Moravy se starají a udržují splavnost řeky. Ve městě Litovel se zabývají vodními sporty Tělovýchovná jednota vodní sporty Litovel a IN LIFE Centrum Litovel. Tyto organizace zajišťují vodní sporty a vodácký kemp u řeky Moravy, jehož kvalitu a poskytované služby neustále vylepšují. Díky těmto organizacím má vodní turistika ve městě značné zázemí. Avšak v rámci ORP Litovel je zázemí pro vodní turistiku spíše nedostačující.

Příčiny problému:

Příčinou problému zájmu o venkovský turismus, především o atraktivitu menšího rozměru je nedostatečná propagace a spolupráce s organizacemi zabývajících se cestovním ruchem v rámci ORP Litovel. Hlavní příčinou problému je samotné působení krajského města Olomouc. Město Olomouc svojí nabídkou přehlušuje obce v rámci ORP Litovel.

Také nedostatečné uvolňování finančních prostředků je jedním z dalších problémů. Na cyklostezky v regionu nejsou uvolňovány dostatečné finanční prostředky z rozpočtu města, tak aby pravidelně docházelo k jejich opravám, renovaci a modernizaci. Nedochází ke zlepšení kvality povrchu cyklotras a cyklostezek. Jedním z dalších problémů v oblasti cykloturistiky nezajištění bezpečnosti cykloturistů z pohledu dopravy. Nejsou vyřešeny kolizní místa či úseky cyklodopravy se silniční dopravou či pěší turistikou. V této oblasti není zajištěna dostatečná propagace a také v oblasti není dostatečná spolupráce ve značení cyklotras, například s CHKO Litovelské Pomoraví.

Oblastí vodní turistiky se kromě TJ Vodní sporty Litovel a IN LIFE Centrem touto problematikou dostatečně nikdo nezabývá. Nedochází k vybudování a rozšíření infrastruktury pro vodáckou turistiku.

Důsledky neřešení problému:

Možnými důsledky neřešení problémů zájmu o venkovský turismus by mohl být jeho samotný úpadek. Nezáměr o atraktivitu menšího rozměru by postupem času mohl vést k jejich úpadku a poté také ke konečnému zániku. Nedostatečná propagace a nepovědomí veřejnosti o těchto atraktivitách by mohla být jednou z příčin.

Neinvestování finančních prostředků do cyklotras a cyklostezek by mohlo poškodit dobrou pověst regionu v této oblasti díky přítomnosti mezinárodní cyklotrasy Eurovelo 9. Došlo by k odlákání turistů v této oblasti a nezáměru, zde trávit jejich aktivní odpočinek díky nízké kvalitě cyklostezek.

Nezáměr o budování a rozšiřování infrastruktury pro vodáckou turistiku by mohl vést k úpadku v rámci ORP a následný přesun turistů na jiná místa, kde jsou služby dostatečně zajištěny s odpovídající kvalitou.

Ověření ve fokusní skupině:

Problémový okruh byl navržen fokusní skupinou, kdy 23. Září proběhlo jednání s ředitelkou Sdružení cestovního ruchu Střední Morava s paní Mgr. Djamilou Bekheda. Fokusní skupina se shoduje ve výše zmiňovaném problémovém okruhu, jeho příčinách a důsledcích neřešení problému. Jako je nedostatečné uvolňování finančních prostředků.

Shoduje se, že na cyklostezky v regionu nejsou uvolňovány dostatečné finanční prostředky z rozpočtu města, tak aby pravidelně docházelo k jejich opravám, renovaci a modernizaci. Nedochází ke zlepšení kvality povrchu cyklotras a cyklostezek. Domnívají se, že jedním z dalších problémů v oblasti cykloturistiky nezajištění bezpečnosti cykloturistů z pohledu dopravy. Nejsou vyřešeny kolizní místa či úseky cyklodopravy se silniční dopravou či pěší turistikou. V této oblasti není zajištěna dostatečná propagace a také v oblasti není dostatečná spolupráce ve značení cyklotras, například s CHKO Litovelské Pomoraví...

6.2.2.4. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Tabulka 159 Zavádění společné turistické nabídky

Problémový okruh 1	Propagace kulturního dědictví
Cíl 1.1	Zavádění společné turistické nabídky
Popis cíle	Propagaci kulturního dědictví a především regionálních památek na úrovni ORP Litovel zajišťuje Turistické informační centrum města Litovle. Na území ORP Litovel se nachází jedno oficiální certifikované turistické informační centrum. Turistické informační centrum bylo zřízeno v Litovli 1. dubna 2014. Propagaci kulturního dědictví zajišťuje i Mikroregion Litovelsko. Neoficiálně působí jako informační centrum Muzeum Litovel, které zčásti zajišťuje propagaci prostřednictvím poskytnutých materiálů od TIC Litovle. Podobnou propagaci zajišťuje i Městský klub Litovel a Cestovní kancelář Bavi, která dříve působila jako turistické informační centrum města. Památky na území ORP propaguje i Dvůr Nové Zámky – Mladeč, které také působí jako turistické informační centrum. Větší kulturní památky v rámci ORP spolupracují s Turistickým informačním centrem města Litovle, kde jsou tyto památky propagovány pomocí letáčků, kde návštěvníci naleznou nejdůležitější informace o dané atraktivitě a zajímavosti, proč právě toto místo či památku navštívit. Památky propaguje i Mikroregion Litovelsko, který vytvořil na propagaci obcí audiovizuální záznam s názvem Hymna mikroregionu. V této hymně jsou k vidění obce, které jsou součástí Mikroregionu Litovelsko a ke každé obci je krátký, pro obec charakteristický verš, který se však vždy netýká kulturního dědictví, památek a tím pádem ani jejich propagace. Propaguje však region samotný. Kulturní dědictví a tento region je také propagován díky České centrále cestovního ruchu, Czech Tourism, která vytvořila spoty o Střední Moravě a Jeseníkách sloužících k seznámení s touto oblastí a přilákání turistů. V rámci ORP je region propagován také prostřednictvím významných osobností, které zde žily, například Jan Opletal či Gustav Frištenský... O Janu Opletalovi byly vydány dvě publikace. Kulturní dědictví, především regionální památky jsou propagovány ve městě Litovel v rámci celého ORP Litovel, z části v Dvoře Nové Zámky. Jinde však propagovány nejsou. Propagace kulturního dědictví, regionálních památek na úrovni obcí zajištěna není. Výše zmiňovaná propagace se vždy nevztahuje pouze k ORP Litovel. V případech, kdy se jedná o větší propagaci od Olomouckého kraje či Sdružení Střední Morava se tato propagace týká hlavně krajského města Olomouc a celé Střední Moravy. Samotná propagace ORP Litovel je situována do města Litovle, kde ji zajišťují výše zmiňované organizace. Nově zřízené informační centrum města Litovle je velkým krokem ke zlepšení propagace města a památek v okolí. Avšak samotná propagace památek v obcích, především v malých obcích je nedostatečná. Návštěvník či turista, který se nevydá do samotného města Litovle a nenavštíví TIC, nedozví se pak o všech památkách a krásách kulturního dědictví regionu. V rámci kraje je samotný region spíše ve stínu krajského města a jeho památek, většího

	charakteru. Turisté, kteří navštíví Olomoucký kraj a krajské město, jen zřídka zavítají do města Litovle nebo dokonce do okolních obcí. Vyjímkou je hrad Bouzov či Javoříčské jeskyně.
Hlavní opatření	A.1. Propagace a spolupráce v rámci CR- všeobecná opatření • Spolupráce s okolními lokalitami v oblasti cestovního ruchu – propojení turistické nabídky, vzájemná spolupráce a propagace • Podpora rozvoje cestovního ruchu • Pravidelná pracovní setkání s aktéry cestovního ruchu v turistické lokalitě Litovelsko • Sledování statistiky cestovního ruchu turistické lokality – měření jednotlivých indikátorů A.1.1. Zavádění společné turistické nabídky – doplňující opatření • Zkvalitnění prezentace jednotlivých poskytovatelů služeb na Internetu – rozšíření jazykových mutací • Uplatňování systému kvality služeb v celé turistické lokalitě • Zřízení průvodcovské služby pro různé formy turismu • Vybudování orientačního a informačního systému, zejména v Litovli, a napojení na stávající orientační systémy – vyznačení trasy po městě Litovli pro návštěvníky
Název indikátorů k hodnocení cíle	Počet balíčků sloužících ke zlepšení turistické nabídky „Mé zážitky ze Střední Moravy“
Správce cíle	Mgr. Djamila Bekhedda – ředitelka Střední Morava- Sdružení cestovního ruchu

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 160 Spolupráce ubytovacích a restauračních zařízení

Problémový okruh 1	Propagace kulturního dědictví
Cíl 1.2	Spolupráce ubytovacích a restauračních zařízení s neziskovými organizacemi a organizacemi cestovního ruchu
Popis cíle	Region je také zčásti propagován z hlediska gastronomie. Sdružení Střední Moravy vytvořilo projekt, jehož snahou je seznámit obyvatele Střední Moravy se zdejšími prodejny a výrobci regionálních produktů. Do projektu jsou zapojeny restaurace, kdy zákazníkům nabízí v rámci svého stálého menu tradiční hanácké pokrmy či domácí kuchyni. Tato propagace se však netýká pouze ORP Litovel, ale celé Střední Moravy. Samotný region je propagován prostřednictvím sdružením MAS Moravská cesta, která zaštiťuje certifikaci kvality výrobků a služeb s názvem Haná regionální produkt. V rámci ORP tyto výrobky nabízí informační centrum města a prodejna Ječmínek v Litovli, kterou provozuje místní podnikatelka. Tyto výrobky jsou také prodávány v krajském městě Olomouc, kde byla zřízena prodejna regionálních výrobků a produktů, ta však již nespadá do ORP Litovel. Vyba-venost cílové destinace restauračními a ubytovacími kapacitami se poslední do-bou mírně rozšířila.
Hlavní opatření	A.1. Vybudování prodejny suvenýrů – regionálních produktů • Umístění prodejního koutku v TIC města Litovel • Umístění prodejního koutku v Domě Přírody – Šargoun • Umístění prodejního koutku v sezónních informačních centrech – Nové Zámky, Bouzov, Mladeč, Javoříčko B.1. Uplatnění kvality služeb v celé turistické lokalitě • Certifikace služeb – Cyklisté vítání, hotelstars, kempy, Haná regionální produkt • Značky – Prázdniny na venkově, Czech species C.1. Marketing cestovního ruchu • Zkvalitnění prezentace jednotlivých poskytovatelů služeb na internetu – rozšíření jazykových mutací (min. anglická verze) D.1. Management cestovního ruchu • Koordinace nabídky a kvality služeb v turistické lokalitě Litovelsko • Pravidelná pracovní setkání s aktéry CR v turistické lokalitě Litovelsko
Název indikátorů k hodnocení cíle	Spolupráce certifikovaných zařízení – počet vzniklých vazeb v oblasti gastronomie – regionální výrobci „Haná regionální produkt“
Správce cíle	MAS Moravská cesta – Haná regionální produkt

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 161 Návštěvnost turistických cílů

Problémový okruh 2	Zájem o venkovský turismus
Cíl 2.1	Návštěvnost turistických cílů
Popis cíle	Zájem o venkovský turismus souvisí s jeho propagací a také kvalitou poskytovaných služeb a s jejím zvyšováním. Návštěvnost turistických cílů Litovelska se značně liší. Největší atraktivitou ORP Litovel je Hrad Bouzov, který je současně 4. nejnavštěvovanějším cílem Olomouckého kraje. Jeho návštěvnost se každoročně vyšplhá ke sto tisícům návštěvníků za rok. Ale i návštěvnost zmiňovaného hradu má v posledních letech spíše klesající charakter. Další dominující turistickou atraktivitou ORP jsou Javoříčské jeskyně, kde jejich roční návštěvnost se pohybuje kolem třiceti pěti tisíc návštěvníků ročně. Stejně jako hrad Bouzov i tato atraktivita v návštěvnosti mají v posledních letech klesající charakter. Na území ORP se nachází několik atraktivit, které nejsou turisty značně navštěvovány. Jejich návštěvnost nedosahuje tisíce návštěvníků ročně. Na území města Litovle to je Muzeum harmonik, které je největší muzeum harmonik ve střední Evropě a také první muzeum harmonik otevřené v České republice. Další nedostatečně navštěvovanou atraktivitou je Hanácké muzeum v Cholině, kterému není věnována dostatečná pozornost, stejně jako zajímavé soukromé muzeum ořezávátek. Muzeum na Bouzově, sklářská minuhuť, Trojský kůň – jsou bouzovské atraktivity, které jsou méně navštěvované jako samotný hrad. Turistické atraktivity menšího charakteru nejsou dostatečně propagovány. Mnohdy nejsou známy ani samotným obyvatelům na Litovelsku.
Hlavní opatření	A.1. Návštěvnost turistických cílů-všeobecná opatření • Zvýšení návštěvnosti turistických atraktivit • Vybudování nových atraktivit • Vzájemné propojení turistických cílů regionu • Zvýšení propagace • Zvýšení kvality a množství nabízených služeb A.1.1. Zvýšení návštěvnosti stávajících turistických atraktivit • Zlepšení dostupnosti turistických atraktivit hromadnou i individuální dopravou • Zpřístupňování významných památek veřejnosti A.1.2. Vybudování nových atraktivit • Vybudování nových či modifikace stávajících pěších tras • Vybudování orientačního a informačního systému, zejména v Litovli, a napojení na stávající orientační systémy • Informační tabule v jednotlivých obcích – historie obce, kostely, křížky, boží muka, významní občané, významní rodáci, významné nemovitosti v obci... A.1.3. Vzájemné propojení turistických cílů regionu • Zřízení průvodcovské služby pro různé formy turismu (poznávací-památky, historie, ekoturistika) : pěšky, na kole, po vodě A.1.4. Zvýšení propagace • Spolupráce s okolními lokalitami v oblasti cestovního ruchu – propojení

	turistické nabídky, vzájemná spolupráce a propagace A.1.5. Zvýšení kvality a množství nabízených služeb Sledování statistiky cestovního ruchu turistické lokality – měření jednotlivých indikátorů cestovního ruchu, stanovení kroků vedoucích k aplikaci výsledků a případné zlepšení z toho vyplývající
Název indikátorů k hodnocení cíle	Míra návštěvnosti turistických cílů v rámci ORP Litovel
Správce cíle	Mgr. Zdeňka Frištenská – vedoucí Muzea Litovel

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 162 Zvýšit atraktivitu venkovské turistiky

Problémový okruh 2	Zájem o venkovský turismus
Cíl 2.2	Zvýšit atraktivitu venkovské turistiky – cykloturistiky a vodní turistiky
Popis cíle	Do venkovské turistiky spadá i cykloturistika, která se v rámci ORP Litovel neustále rozvíjí. Napříč tímto regionem prochází mezinárodní cyklotrasa Eurovelo 9 a také nejznámější cyklotrasa v rámci regionu Moravská stezka. Regionem prochází mnoho cyklotras, které však nemají nejlepší kvalitu. Vzhledem k neustále se rozvíjející cykloturistice na území ORP nedochází průběžně k opravám, renovacím a modernizaci těchto cyklotras. Po vodní turistice je díky přítomnosti řeky Moravy velká poptávka, především v letních měsících. V rámci Olomouckého kraje působí několik organizací zabývajících se touto turistikou. Tyto organizace společně s povodím řeky Moravy se starají a udržují splavnost řeky. Ve městě Litovel se zabývají vodními sporty Tělovýchovná jednota vodní sporty Litovel a IN LIFE Centrum Litovel. Tyto organizace zajišťují vodní sporty a vodácký kemp u řeky Moravy, jehož kvalitu a poskytované služby neustále vylepšují. Díky těmto organizacím má vodní turistika ve městě značné zázemí, ve srovnání se zahraničím je však třeba zvýšit kvalitu poskytovaných služeb. Avšak v rámci ORP Litovel je zázemí pro vodní turistiku spíše nedostačující. Všeobecná infrastruktura je na tomto území nedostačující, chybí nástupní a výstupní místa po celé řece. Nespolupráce půjčoven v povodí řeky Moravy a tím pádem jsou vysoké náklady pro poskytovatele lodí s čímž souvisí i samotná vysoká cena pro turisty.
Hlavní opatření	A.1 Venkovská turistika-všeobecná opatření • Budování všeobecné infrastruktury • Rozšiřování nabídky služeb, budování zázemí pro turisty • Vybudování hromadného ubytovacího zařízení či modernizace stávajícího zařízení pro rodinnou dovolenou, rekreaci na zahraniční úrovni • vybudování půjčoven pro různé formy aktivní turistiky (cykloturistika, vodní turistika, nordic walking...) A.1.1 Cykloturistika • Zlepšení kvality cyklotras a cyklostezek • Vybudování sítě cyklopůjčoven • Zajištění bezpečnosti cykloturistů z pohledu dopravy-vyřešení kolizních míst/úseků cyklodopravy se silniční dopravou či pěší turistikou • Vybudování nových či modifikace stávajících cyklotras s důrazem na páteční cyklotrasu Eurovelo 9 A.1.2. Vodní turistika • Vybudování a rozšíření doplňkové infrastruktury pro vodáckou turistiku • Předávací a vyzvedávací místa pro půjčovnu lodí na řece Moravě-

	spolupráce několika půjčoven (snížení nákladů pro poskytovatele, snížení ceny pro turisty)- Mobilní kovovodřevěné kontejnery pro uskladnění vybavení na přístupových místech řeky Moravy • Vybudování nástupních a výstupních míst na řece Moravě, vybudování mobiliářů • Stavba umělé slalomové dráhy jako tréninkové tratě pro TJ VS Litovel, současně jako volně přístupné tratě pro širokou vodáckou veřejnost
Název indikátorů k hodnocení cíle	Počet cyklostezek a vodních tras na území ORP Litovel
Správce cíle	Petr Čamek – IN-LIFE Centrum Litovel

Zdroj: vlastní zpracování

6.2.2.5. Indikátory

Indikátory výsledku

Tabulka 163 Počet vydaných propagačních materiálů v oblasti kulturního dědictví

Problémový okruh	Propagace kulturního dědictví		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	Počet vydaných propagačních materiálů v oblasti kulturního dědictví na území ORP Litovel		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	Mikroregion Litovelsko, manažerka		
Roky	2013	2017	2020
Plán		40 000 ks 7 druhů	45 000 ks 7 druhů
Skutečnost	38 000 ks 7 druhů		
Popis měřítka:	Analýza ukázala, že v rámci Mikroregionu Litovelsko je region propagován prostřednictvím vydávání propagačních materiálů, které jsou vydávány po sedmi druzích v omezeném počtu kusů. Propagační materiály jsou dodávány především do Turistického informačního centra města Litovle, dále pak do Městského klubu města Litovle, do Muzea Litovel – částečně zajišťuje informativní služby jako TIC a do Dvoru Nové Zámky – Mladeč, které také slouží jako turistické informační centrum v regionu. Památky v regionu jsou propagovány stejnými či podobnými propagačními materiály, které jsou k dostání přímo v dané turistické atraktivitě. Jiné propagační materiály nejsou v rámci ORP Litovel na jiných místech k dostání. Po propagačních materiálech je neustálá poptávka, především během hlavní letní sezony. Výrazné navýšení kusů či druhů propagačních materiálů region v budoucnu nějak neplánuje.		
Metodika a výpočet:	Údaje o počtu vydaných propagačních materiálů eviduje Mikroregion na základě jednotlivých zadaných požadavků, pomocí tabulek, vzhledem k nabídce a poptávce v regionu. Kontrolu vydaných propagačních materiálů provádí pomocí faktur.		
Zdroj čerpání dat:	Mikroregion Litovelsko		

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 164 Počet obcí, ve kterých se nachází turistická atraktivita na území ORP Litovel

Problémový okruh	Zájem o venkovský turismus		
Číslo indikátoru	2		
Název indikátoru	Počet obcí, ve kterých se nachází turistická atraktivita na území ORP Litovel		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	MAS Moravská cesta		
Roky	2013	2017	2020
Plán		11 obcí mající turistickou atraktivitu	12 obcí mající turistickou atraktivitu
Skutečnost	10 obcí mající turistickou atraktivitu		
Popis měřítka:	Analýza ukázala, že se na území ORP Litovel se nachází 20 obcí. Ve všech těchto obcích se nachází kulturní památka. Kulturními památkami jsou myšleny kapličky, kostely, křížky, smírčí kříže, sousoší, tvrze, boží muka, pomníky, fary, zemědělské dvory, staré vily, měšťanské domy, radnice.... V obcích v rámci ORP se alespoň jedna výše zmiňovaná kulturní památka nachází. Turistické atraktivity se nachází v polovině obcí spadajících do ORP Litovel. Turistická atraktivita neboli atraktivita cestovního ruchu, je součástí přírody (jeskyně, vodopád apod.) nebo objekt (památka, muzeum, sportoviště, rozhledna apod.), kterou účastník navštěvuje s cílem prohlídky, využití či shlédnutí. Turistickou atraktivitou v regionu je například v obci Bouzov, hrad Bouzov s Muzeem Bouzov, obec Mladeč, ve které se nachází významné paleontologické naleziště Mladečské jeskyně či Nové Mlýny s vodní elektrárnou. V Některých obcích se naopak nachází turistických atraktivit několik, příkladem je město Litovel. V budoucnu by mělo pomalu docházet k budování turistických atraktivit postupně v některých obcích. Cílem je přilákat více návštěvníků do regionu a do obcí v něm se nacházejících.		
Metodika a výpočet:	Údaje o počtu obcí, ve kterých se nachází turistická atraktivita, eviduje Mikroregion Litovelsko v rámci zpracované analýzy Využití potenciálu cestovního ruchu turistické lokality Litovelsko. Tyto údaje částečně eviduje ve svých strategických dokumentech MAS Moravská cesta.		
Zdroj čerpání dat:	Mikroregion Litovelsko Využití potenciálu cestovního ruchu turistické lokality Litovelsko, analytická část		

Zdroj: vlastní zpracování

Indikátory výstupu

Problémový okruh 1 – Propagace kulturního dědictví

Tabulka 165 Počet balíčků sloužících ke zlepšení turistické nabídky

Cíl	Zavádění společné turistické nabídky		
Číslo indikátoru	1.1.		
Název indikátoru	Počet balíčků sloužících ke zlepšení turistické nabídky „Mé zážitky ze Střední Moravy“		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	Střední Morava - Sdružení cestovního ruchu		
Roky	2013	2017	2020
Plán		3	5
Skutečnost	Nebylo sledováno		
Popis měřítka:	Střední Morava – Sdružení cestovního ruchu vytvořilo pro zavedení a zlepšení turistické nabídky portál MoraviaFOYOU.cz – Mé zážitky ze Střední Moravy. Na tomto portálu je momentálně v nabídce 30 balíčků, nabízející služby turistům za zvýhodněnou cenu. Balíčky jsou rozděleny na TOP Balíčky, Poznávací pobyty, Aktivní dovolenou, Lázně a wellness a Výlety. V rámci ORP Litovel jsou za rok 2014 nabízeny dva balíčky, každý ve dvou variantách, orientující se na vodáckou turistiku. Balíček s názvem Plavba krásami Litovelského Pomoraví je na portál nabízen ve dvou variantách, liší se cenou, která se odvíjí počtem poskytovaných služeb. Druhý balíček Plavba Litovelským Pomoravím je také vyhotoven ve dvou nabízených variantách. Balíčky obsahují služby nejen vodácké turistiky, ale v rámci balíčků je například zahrnutý oběd či nocleh. Balíčky, nabízené na portálu Mé zážitky ze Střední Moravy, zavedly společnou turistickou nabídku v regionu, vytvořily vazby a spolupráci mezi jednotlivými poskytovateli. V budoucnu sdružení počítá v pokračování s nabídkou balíčků a navazováním spolupráce s dalšími poskytovateli služeb a zvyšování počtu samotných balíčků.		
Metodika a výpočet:	Údaje o počtu nabízených balíčků eviduje Sdružení cestovního ruchu Střední Morava a současně tyto balíčky nabízí na svém portále MoraviaForYou.cz – Mé zážitky ze Střední Moravy.		
Zdroj čerpání dat:	Střední Morava - Sdružení cestovního ruchu MoraviaForYou.cz – Mé zážitky ze Střední Moravy		

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 166 Spolupráce certifikovaných zařízení – počet vzniklých vazeb v oblasti gastronomie

Cíl	Spolupráce ubytovacích a restauračních zařízení s neziskovými organizacemi a organizacemi cestovního ruchu		
Číslo indikátoru	1.2.		
Název indikátoru	Spolupráce certifikovaných zařízení – počet vzniklých vazeb v oblasti gastronomie – regionální výrobci „Haná regionální produkt“		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	MAS Moravská cesta – koordinátor Haná regionální produkt		
Roky	2013	2017	2020
Plán		3 certifikovaná zařízení 6 certifikovaných výrobců	3 certifikovaná zařízení 10 certifikovaných výrobců
Skutečnost	Nebylo sledováno		
Popis měřítka:	Spolupráce výrobců a certifikovaných zařízení je na počátku. Od ledna 2014 na Hané byla nově zavedena certifikace služeb, kdy první certifikovanou službou či zařízením se stal Hotel Bouzov. Hotel Bouzov momentálně spolupracuje se dvěma certifikovanými regionálními výrobci. V budoucnu se pravděpodobně počet certifikovaných zařízení rozroste o další zařízení. Předpokládá se spolupráce s dalšími regionálními výrobci. Cílem je propojit a upevnit vzniklé vazby spolupráce mezi regionálními výrobci a službami. Cílem je také zvýšit kvalitu a navázat spolupráci v regionu v této oblasti.		
Metodika a výpočet:	Souhrnný počet vzniklých vazeb a spolupracujících organizací v oblasti gastronomie, spolupráce Hotelu Bouzov s regionálními výrobci, spolupráce plánovaných certifikovaných zařízení s regionálními výrobci.		
Zdroj čerpání dat:	MAS Moravská cesta – koordinátor Haná regionální produkt		

Zdroj: vlastní zpracování

Problémový okruh 2 – Zájem o venkovský turismus

Tabulka 167 Míra návštěvnosti turistických cílů v rámci ORP Litovel

Cíl	Návštěvnost turistických cílů		
Číslo indikátoru	2.1.		
Název indikátoru	Míra návštěvnosti turistických cílů v rámci ORP Litovel		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Turistické informační centrum města Litovel		
Roky	2013	2017	2020
Plán		158 000 – celkový počet návštěvníků 19 750 - průměrný počet návštěvníků na jednu turistickou atraktivitu	165 000 – celkový počet návštěvníků 20 625 - průměrný počet návštěvníků na jednu turistickou atraktivitu
Skutečnost	156 980 - celkový roční počet návštěvníků 19 622 - průměrný počet návštěvníků na jednu turistickou atraktivitu		
Popis měřítka:	Počet návštěvnosti turistických atraktivit Litovelska v posledních letech zaznamenal mírný pokles. Samotná návštěvnost i Turistického informačního centra města Litovle byla spíše nižší, především z důvodu rekonstrukce Náměstí Přemysla Otakara – zde je umístěno i informační centrum města. Předpokládá se však podle statistických údajů, že v budoucích letech počet návštěvníků, kteří zavítají do regionu, se bude mírně zvyšovat. S tím souvisí spolupráce mezi jednotlivými subjekty v rámci ORP, spolupráce Mikroregionu Litovelsko s turistickými aktivitami. Propagační materiály budou nadále dodávány do konkrétních turistických památek. Počet propagačních materiálů bude v budoucích letech mírně zvýšen. Spolupráce certifikovaných výrobců a navázání vazeb mezi certifikovanými poskytovateli služeb a regionálními výrobci, může přispět ke zvýšení návštěvnosti v regionu. Nedávno bylo otevřeno nové, modernější, vybavenější a pro turisty komfortnější informační centrum města, které zajišťuje poskytování více služeb pro návštěvníky. V minulosti bylo otevřeno Muzeum Bouzov, Muzeum ořezávek, Muzeum harmonik, kterým nebyla zajištěna dostatečná propagace a tím pádem nejsou v povědomí návštěvníků. Předpokládá se v budoucnu zlepšení propagace jednotlivých atraktivit v regionu a tím pádem zvýšení návštěvnosti.		
Metodika a výpočet:	Údaje o počtu návštěvníků eviduje Turistické informační centrum města Litovle ve svých statistikách. TIC spolupracuje s ostatními turistickými aktivitami v regionu, kteří sami také evidují počty návštěvníků v rámci sezony a v rámci jednoho roku.		

Zdroj čerpání dat:	Turistické informační centrum města Litovel Využití potenciálu cestovního ruchu turistické lokality Litovelsko, návrhová část

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 168 Počet cyklostezek a vodních tras na území ORP Litovel

Cíl	Zvýšit atraktivitu venkovské turistiky – cykloturistiky a vodní turistiky		
Číslo indikátoru	2.2.		
Název indikátoru	Počet cyklostezek a vodních tras na území ORP Litovel		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	In-life centrum		
	Cykloturistika		
Roky	2013	2017	2020
Plán		12 793 m cyklostezek	14 793 cyklostezek
Skutečnost	5 193 m cyklostezek		
	Vodní turistika		
Roky	2013	2017	2020
Plán		1 řeka Morava 4 splavné části řeky	1 řeka Morava 4 splavné části řeky
Skutečnost	1 řeka Morava 3 splavné části řeky		
Popis měřítka:	Cyklodoprava Plánování cyklistické dopravy je plánem postupné integrace cyklistů do dopravní infrastruktury města. Tento záměr vychází z celkové vize rozvoje území a kvality života v něm. Cílem plánování cyklodopravy je přispět k vytvoření takového místa, ve kterém nejde jen o plánování a postupné realizování, co nejvíce kilometrů speciální cyklistické infrastruktury. Jde o to, vytvořit na území celého města podmínky pro bezpečný pohyb cyklistů a zároveň s tím nabídnout jistou míru kvality. Míra kvality souvisí se spojitostí, atraktivitou propojení a v neposlední řadě i s plynulostí pohybu dopravy. V roce 2014 byla zpracována Studie cyklo-dopravy Mikroregionu Litovelsko, která počítá s rozšiřováním a upravláním cyklostezek v regionu. Vzhledem k vytíženosti regionu cyklisty, stavu některých cyklostezek a nepropojení některých míst v regionu či vesnic, je celková úprava cyklistické sítě v regionu velmi potřebná. Vodní turistika Splavnost toků v povodí řeky Moravy se v budoucích letech nebude příliš rozšiřovat a příliš navyšovat. V regionu se nachází jedna řeka Morava a momentálně jsou splavné její tři další části. Některé toky jsou splavné pouze v určitém období roku. V budoucnu se počítá s budováním mobiliářů podél hlavního toku a s rozšiřováním zázemí pro vodní turistiku.		
Metodika a výpočet:	Mikroregion Litovelsko si nechal zpracovat z důvodu zmapování cyklo-		

	dopravy na Litovelsku Konceptci cyklo dopravy Mikroregionu Litovelsko. V roce 2014 byla zpracována nová Studie cyklo dopravy ORP Litovel Ing. Jaroslavem Martínkem, kterou si nechalo zpracovat město Litovel. Tato studie uvádí návrhy pro vznik nových cyklostezek v regionu, propojení obcí cyklostezkami a rekonstrukci původních cyklostezek. Vodní turistikou, jejím provozem, kvalitou, zlepšováním poskytovaných služeb, vytvářením zázemí, mapováním situace se v regionu zabývá především In-life centrum a TJ Vodní sporty Litovel.
Zdroj čerpání dat:	In-life centrum Konceptce cyklo dopravy Mikroregionu Litovelsko

Zdroj: vlastní zpracování

6.2.2.6. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídící skupiny
Motivující starosta
Projektový tým
Regionální koordinátor
Regionální tým

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Zavádění společné turistické nabídky	Mgr. Djamila Bekhedda – ředitelka Střední Morava- Sdružení cestovního ruchu
1.2	Spolupráce ubytovacích a restauračních zařízení s neziskovými organizacemi a organizacemi cestovního ruchu	MAS Moravská cesta – Haná regionální produkt
2.1	Návštěvnost turistických cílů	Mgr. Zdeňka Frištenská – vedoucí Muzea Litovel
2.2	Zvýšit atraktivitu venkovské turistiky – cykloturistiky a vodní turistiky	Petr Čamek – IN-LIFE Centrum Litovel

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1.1	Počet vydaných propagačních materiálů v oblasti kulturního dědictví na území ORP Litovel	Mikroregion Litovelsko, manažerka
2.1	Počet obcí, ve kterých se nachází turistická atraktivita na území ORP Litovel	MAS Moravská cesta
1.2	Počet balíčků sloužících ke zlepšení turistické nabídky „Mé zážitky ze Střední Moravy“	Střední Morava - Sdružení cestovního ruchu
1.3	Spolupráce certifikovaných zařízení – počet vzniklých vazeb v oblasti gastronomie – regionální výrobci „Haná regionální produkt“	MAS Moravská cesta – koordinátor Haná regionální produkt
2.2	Míra návštěvnosti turistických cílů v rámci ORP Litovel	Turistické informační centrum města Litovel
2.3	Počet cyklostezek a vodních tras na území ORP Litovel	In-life centrum

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.-3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

6.2.2.7. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalýzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

6.2.2.8. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
Čtvrtletí	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Přípravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity)

6.2.2.9. Určení priorit a možností řešení

Na základě potřeb ORP Litovel a zjištění byly stanoveny klíčové oblasti rozvoje území včetně jednotlivých strategických cílů a opatření k jejich naplnění.

Strategický cíl č. 1 – Využití kulturního dědictví pro podporu podnikání v cestovním ruchu

Kulturního dědictví a podnikání v cestovním ruchu

Tento strategický cíl by měl podporovat zachování místních kulturních, společenských a historických hodnot regionu. Kulturní dědictví a cestovní ruch jsou nedílnou součástí života dnešní společnosti.

Priorita 1: Ochrana kulturního dědictví

Kulturní dědictví je jednou ze základních oblastí cestovního ruchu, a proto je nutné se mu věnovat a rozvíjet ho. Zrekonstruované místní i regionální památky přispívají k atraktivnosti obce a to nejen dovnitř, směrem k občanům, ale i směrem ven k turistům a návštěvníkům. Pro občany je to zkvalitnění jejich života v obci a pro návštěvníky nová atraktivní oblast k poznávání. Ochrana kulturního dědictví zahrnuje především opravu a rekonstrukci architektonických staveb, které mají kulturně – historickou hodnotu, dále sakrálních staveb, pomníků a křížů nebo sochařských děl. Kromě nehmotných památek je důležité pro rozvoj obcí také obnova či zakládání muzeí, galerií a expozic, které návštěvníky seznámí s historií obce či tradičními řemesly. V této souvislosti se nabízí vytváření různých sezónních expozic (Vánoce, Velikonoce...) nebo témat, které návštěvníky seznámí s historií obce či událostmi, které se v obci udály (povodeň, tornádo). Samotné památky kulturního dědictví mohou být napojeny na cyklostezky a turistické trasy, které regionem vedou a spojit tak sportovní vyžití s kulturním poznáváním.

Specifické cíle:

- Opravy a rekonstrukce památek místního významu
- Revitalizace kulturních památek regionálního významu
- Vytváření nových venkovských muzeí, expozic a galerií

Priorita 2: Péče o životní prostředí

Priorita péče o životní prostředí se zaměřuje primárně na zlepšení ochrany a zkvalitnění péče o životní prostředí. Působení CHKO Litovelské Pomoraví na území ORP Litovel potřebuje speciální péči, která by měla být pro celý region prioritou i z hlediska rozvíjení cestovního ruchu. Zmíněná oblast je protkaná cyklostezkami a turistickými trasami, které lákají mnoho návštěvníků, nesmíme opomenout i vodáky, pro které je řeka Morava velmi žádaná, jak svojí divokostí, tak krásnou přírodou. Péče o CHKO Litovelské Pomoraví je přímo jedním ze specifických cílů regionu. Péče o životní prostředí se, ale netýká pouze Litovelského Pomoraví. Ke zlepšení životního prostředí by mělo dojít i v jednotlivých obcích v regionu prostřednictvím zlepšení technologií nakládání s odpadem také rozšiřování míst pro tříděný odpad a dostatečný počet kontejnerů na tento odpad, tak by se mělo přecházet vzniku černých skládek a možného poškození životního prostředí. Obce by se měly zaměřit na obnovu zeleně a revitalizaci parků a vytvořit tak vhodnější prostředí pro obyvatele i potenciální návštěvníky. Obyvatelům i turistům se rozšíří místa k trávení volného času a odpočinku. V dnešní době je velmi žádané používání zeleně při rekonstrukcích a revitalizacích náměstí a nábř. a vytvořit tak příjemné prostředí pro obyvatele a návštěvníky.

Specifické cíle:

- Nakládání s odpady
- Revitalizace a výsadba zeleně v obcích
- Revitalizace krajiny
- Péče o vodní zdroje
- Péče o chráněnou krajinnou oblast

Priorita 3: Podpora podnikání v cestovním ruchu

Priorita by se měla zaměřit především na podpoření cestovního ruchu v regionu, který je důležitou ekonomickou položkou pro obce. Pro cestovní ruch na území ORP Litovel je důležitá existence CHKO Litovelské Pomoraví, které je velmi oblíbenou a vyhledávanou oblastí. Litovelským Pomoravím vede několik naučných stezek. Velmi oblíbená je v regionu cykloturistika, pro kterou není vytvořené dostatečné zázemí v podobě půjčovny kol a dostatečných značených stezek a právě tuto oblast je potřeba podpořit a rozvíjet, aby sem přilákala více návštěvníků. Potenciálem je rozšíření stávajících stezek a jejich napojení na okolní regiony. Současným problémem je nedostatek ubytovacích kapacit a možností, proto se turisté či návštěvníci nejčastěji zdržují pouze jeden den a berou toto území jako zastávku v jejich cestě. Zbudování nových ubytovacích zařízení (hotelů, apartmánů či kempů) by přispělo ke zvýšení návštěvnosti a prodloužení pobytu hostů na jednom místě, ze kterého by mohli podnikat výlety do okolí, jelikož se na území ORP Litovel nachází velké množství kulturních památek - hradů, zámků..., přírodních zajímavostí - jeskyně, arboreta a sportovních aktivit - hippoturistika, cykloturistika, turistika, koupaliště, in – line stezky.... V regionu se setkáme s řadou turistických atrakcí, u kterých chybí nebo vůbec není dostatečné zázemí, které je potřeba nově zbudovat či rozšířit.

Specifické cíle:

- Podpora rozvoje cykloturistiky
- Podpora vzniku a rozšiřování ubytovacích kapacit

Rozšiřování zázemí pro nynější turistické atrakce

6.2.2.10. Možnosti financování

Obce v rámci ORP Litovel mohou dostávat finanční prostředky zažádáním o dotaci prostřednictvím organizace MAS Moravská cesta, která v tomto regionu působí. Místní akční skupina je subjektem, který vznikl v roce 2005 jako místní partnerství podnikatelů, obcí a neziskových organizací. Formálně se občanské sdružení ustavilo v roce 2006. Řada obcí, ve kterých místní akční skupina působí, má aktivně činné organizace – především to jsou sbory dobrovolných hasičů, sportovní organizace, kluby důchodců nebo zájmové organizace chovatelů a zahrádkářů. Peníze v poslední období byly rozdělovány podle Strategického plánu LEADER. Prostřednictvím MAS si mohou žadatelé zažádat o dotaci anebo si mohou zažádat napřímo.

Další z možností financování cestovního ruchu v budoucnu jsou samotné dotace z Evropské unie či z IROPu – Integrovaného regionálního operačního programu, kde bude podpořeno budování cyklostezek.

ORP také může čerpat z vlastních zdrojů na podporu cestovního ruchu v této oblasti. Může také čerpat ze zdrojů ve spolupráci s Olomouckým krajem.

6.3. Role partnerů pro naplňování strategických cílů rozvoje cestovního ruchu

Role partnerů pro naplňování strategických cílů rozvoje cestovního ruchu jsou velmi důležité. Nedílnou součástí je spolupráce mezi jednotlivými subjekty, které na území ORP působí. Jako je především spolupráce s Městem Litovel, tím pádem s Turistickým informačním centrem v Litovli či samotným Mikroregionem Litovelsko, který se zabývá cestovním ruchem v rámci tohoto ORP a propagací mikroregionu. Důležitá spolupráce je i s ostatními subjekty jako je Muzeum v Litovli a mnoha dalšími subjekty působící v rámci celého ORP. Velmi důležitou složkou by se v budoucnu měla stát **větší společná propagace a upevnění spolupráce**.

Nedílnou součástí společné spolupráce by se mohlo stát samotné propojení akcí, které jsou v rámci ORP Litovel pořádány. Navázat větší spolupráci při pořádání akcí jednotlivých subjektů a propojit tyto akce. Například Hanácké farmářské trhy či Adventní slavnost

6.3.1. Organizace zabývající se CR v oblasti ORP Litovel

Sdružení cestovního ruchu Střední Morava

Mapa 15 Střední Morava

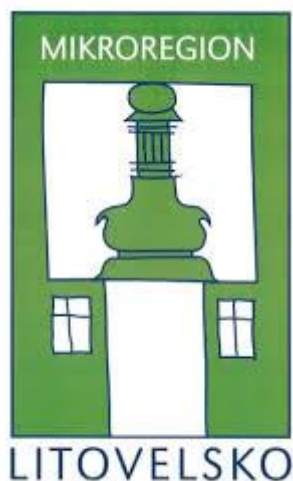
Sdružení je právnickým subjektem jako dobrovolné zájmové sdružení právnických osob v turistickém regionu Střední Morava Olomouckého kraje. Jeho posláním je zajistit rozvoj a koordinaci cestovního ruchu regionu vytvořením úspěšné, konkurenceschopné strategicky řízené jednotky na základě spolupráce veřejného a soukromého sektoru.¹⁰

- Organizace destinačního managementu v turistickém regionu Střední Morava (okr. Olomouc, Prostějov, Přerov a turistická lokalita Mohelnicko)
- Zájmové sdružení právnických osob založena Olomouckým krajem a dalšími subjekty v roce 2006

¹⁰ <http://www.strednimorava-tourism.cz/o-nas/sdruzeni-cestovniho-ruchu>

- K 15. 03. 2013 má Sdružení celkem 30 členů zastupujících celkem 76 subjektů CR:
 - 23 členů a 7 přidružených členů
 - 10 veřejný sektor, 20 soukromý a neziskový sektor

Obrázek 7 Logo Mikroregionu Litovelsko

Mikroregion Litovelsko

Mikroregion Litovelsko je pro účely snadnější orientace rozdělen na tři části: Bouzovskou vrchovinu, Hanou a Litovelské Pomoraví.

Mikroregion Litovelsko je turisticky velmi atraktivní oblastí předkládající svým návštěvníkům k poznání řadu historických stavebních památek, přírodních zajímavostí, turistických a cyklistických tras vedoucích nádhernou přírodou, ale také akcí z oblasti kulturního a společenského života.

Přírodní podmínky i kulturní prostředí Litovelska vytvářejí dobrý předpoklad pro aktivně strávený čas dovolené. Množství krásných, často i chráněných přírodních oblastí láká k poznávacím i odpočinkovým túrám pěšky či na kole. Bohaté kulturní dědictví i současný společenský život vybízí k návštěvě významných historických památek i kulturních akcí. Rozmanitost terénu je přátelská jak k rodinám s dětmi a seniorům, tak ke skupinám mladých aktivních lidí.

Mapa 16 Mikroregion Litovelsko

Mikroregion Litovelsko vznikl jako první subjekt v roce 2004 a je vymezen správním územím dvaceti dvou obcí: Bílá Lhota, Bílsko, Bouzov, Červenka, Dubčany, Haňovice, Cholína, Litovel, Loučany, Loučka, Luká, Měrotín, Mladeč, Náklo, Náměšť na Hané, Olbramice, Senice na Hané, Senička, Slavětín, Střeň, Vilémov. K 1. 1. 2013 se stala členem Mikroregionu Litovelsko obec Příkazy.

Mikroregion se rozkládá na území o rozloze 280 kilometrů čtverečních a žije v něm přibližně dvacet šest tisíc obyvatel. Přirozeným i správním centrem oblasti je město Litovel, v němž žije něco málo přes deset tisíc obyvatel.¹¹

Rada mikroregionu:

- Předseda: Ing. Zdeněk Potužák (starosta města Litovel)
- Místopředsedkyně: Mgr. Marta Husičková (starostka městyse Náměšť na Hané)
- Členka rady: Alena Sedlářová (starostka obce Bílá Lhota)
- Člen rady: Ing. Zdeněk Foltýn (starosta obce Bouzov)
- Člen rady: Arnošt Vogel (starosta obce Haňovice)
- Člen rady: Ing. Radovan Vašíček (tajemník MěÚ Litovel)

Člen rady: Ing. Václav Arnoš (starosta obce Mladeč)¹²

Informační centrum města Litovle

Obrázek 8 Logo informačního centra

Počátkem měsíce dubna a to přesně 1. 4. 2014 zahájilo svoji činnost nové turistické informační centrum v Litovli. Do dubna tuto funkci informačního centra zajišťovala cestovní agentura BAVI. Od 1. dubna slouží turistickému informačnímu centru zrekonstruované prostory litovelské Záložny. Na návrhu rekonstrukce se podílela mladá návrhářka Ing. arch. Monika Kouřilová, která svým přístupem vdechla centru originální vzhled. Zahájení provozu centra se zúčastnili představitelé Města Litovel, starostové okolních obcí a svou návštěvou otevření TIC poctil hejtmán Olomouckého kraje Ing. Jiří Rozbořil, europoslankyně MUDr. Alena Sehnalová a senátor Ing. Karel Korytář. Všichni společně popřáli TIC úspěšné zahájení a hodně návštěvníků. TIC nabízí všem návštěvníkům mnoho zajímavých propagačních materiálů nejen z Litovle, ale i z jejího okolí. Seznámit se návštěvníci mohou i s regionálními produkty, stejně tak mohou zakoupit i upomínkové předměty. Prostory informačního centra počítají i s využitím pro občany, nyní je to místo, kde si mohou zakoupit vstupenky na kulturní akce pořádané v Litovli.¹³

Turistické informační centrum Litovel je členem Asociace turistických informačních center České republiky. Turistické informační centrum Litovel je zařazeno do projektu "Cyklisté vítání".

Turistické informační centrum nabízí:

- Turistické informace o městě Litovel

¹¹ <http://www.litovelsko.eu/cs/mikroregion-litovelsko/>

¹² <http://www.litovel.eu/cs/mesto/mikroregion/>

¹³ <http://www.litovel.eu/cs/mesto/fotogalerie/udalo-se/otevreni-noveho-tic.html>

- Informace o místních památkách, o jejich otevíracích dobách, naučných stezkách v Litovli
- Informace o turistických cílech v okolí Litovle
- Informace o kulturních a sportovních akcích na Litovelsku
- Přehled stravovacích zařízení v regionu
- Přehled ubytovacích zařízení v regionu
- Vyhledávání dopravních spojů vlaků a autobusů po celé ČR
- Předprodej vstupenek na kulturní a sportovní akce v Litovli a okolí, předprodej vstupenek Ticketstream
- Prodej Litovelských novin
- Kopírovací služby
- Propagační materiály o Litovli a okolí – mapky, letáky (zdarma)
- Publikace o městě a regionu, CD, mapy, ...
- Prodej pohlednic, suvenýrů, upomínkových předmětů, turistických známek, vizitek, ...
- Prodej výrobků firmy Orrero Tři Dvory, suvenýrů Pivovaru Litovel
- Prodej zámků k bezpečnostním stojanům ve městě
- Prodej samolepky „Nevhazujte reklamu

Dále nabízí:

- **Průvodcovské služby** – na základě předchozí domluvy možnost zajistit tyto prohlídky s průvodcem: radniční věž a výstup na ochoz, radnice, prohlídka města, Dům soukenického cechu - knihovna, Muzeum, Kaple sv. Jiří, Muzeum harmonik.
- Informace o cyklotrasách
- Informace o půjčovně kol v Litovli
- Informace o půjčovně lodí a koloběžek, Vodní svět - centrum zábavy pro rodiče a děti
- Informace o sjízdnosti řeky Moravy (omezení sjízdnosti hlavního toku) Vodácká mapa

Nabídka programu pro školní výlety, pro skupiny¹⁴

Městský klub Litovel

Obrázek 9 Městský klub Litovel - budova

Toto kulturní zařízení je příspěvkovou organizací se samostatnou právní subjektivitou. O jeho zřízení ke dni 1. ledna 1992 rozhodlo zastupitelstvo města Litovel.

Krátký historický exkurz uvádí, že až do výše uvedeného roku objekt budovy pro svou činnost užívaly odbory podniku Tesla Litovel. Toto zařízení mělo název: Sdružený klub ROH. Bylo tedy podnikovým kulturním zařízením.

¹⁴ <http://www.litovel.eu/cs/turistika/turisticke-informacni-centrum/turisticke-informacni-centrum-nabizi.html>

Ve své činnosti se Městský klub řídí svou **ZŘIZOVACÍ LISTINOU** (poslední novelizace v květnu 2005). Ta vymezuje práva a povinnosti tohoto kulturního zařízení a celkový rozsah jeho činnosti. Blíže specifikováno: Jaké kulturní služby má Městský klub poskytovat občanům města a jeho regionu. Mezi ty základní patří především:

- pořádání a zprostředkování uměleckých produkcí pro všechny věkově sociální skupiny
- podporovat činnost Zájmových uměleckých skupin (ZUČ)
- vydavatelská činnost
- kurzovní činnost
- spoluúčast na pořádání městských nebo zahraničních kulturně-společenských akcích

Vnitřní chod této organizace pak vychází především z Organizačního řádu a organizační struktury jako jeho součástí. Podle ní je Městský klub rozdělen do 2 oddělení:

1. Oddělení umělecké produkce (dramaturgie, produkce, propagace)
2. Provozní oddělení (pronájmy sálů, předprodej vstupenek, správa budov, technika, aj.)

V rámci své činnosti rovněž Městský klub spolupracuje s dalšími kulturními organizacemi a firmami města:

- Základní umělecká škola
- Muzeum
- Knihovna
- Umělecké agentury
- Turistické informační centrum (TIC)

Pro svou činnost Městský klub využívá sály v budovách a objektech města, které současně spravuje:

- Koncertní sál - budova MK
- Klubovny, učebny, zkušebny - budova MK
- Velký sál - hotel Záložna
- Malý sál - hotel Záložna

Tyto prostory rovněž krátkodobě pronajímá různým firmám, organizacím a agenturám k jimi pořádaným akcím. Současně slouží jako zkušební a nácvikové prostory souborům a skupinám zájmové umělecké činnosti.

Městský klub v současné době provozuje také svou VÝSTAVNÍ SÍŇ, kde se především prezentují výtvarná umělecká díla studia ATELIER fotografů a výtvarníků působících v městě Litovli, jeho regionu anebo z jiných měst ČR.

Programová realizace akcí vzdělávacích, poznávacích, zábavných i činnost zájmových uměleckých skupin vychází z dramaturgického plánu Městského klubu, který je základním předpokladem pro zajištění kulturních služeb a kulturního servisu občanům města.¹⁵

¹⁵ <http://www.mklitovel.cz/cs/mestsky-klub/>

Muzeum Litovel

Obrázek 10 Muzeum Litovel - budova

Muzeum Litovel sídlí v objektu bývalé městské střelnice od 16. května 1920, kdy bylo slavnostně otevřeno. Původní účel budovy dodnes připomíná domovní znak v průčelí. Po poslední generální opravě byla v přízemí otevřena restaurace a 1. patro slouží k muzejním účelům. Slavnostní znovuootevření se uskutečnilo 11. září 2004 v rámci Litovelských slavností. Návštěvníci muzea si mohli od té doby prohlédnout desítky různorodých muzejních výstav v menším výstavním sále. Témata těchto výstav jsou zaměřena a vztažena k historii Litovle a blízkého regionu. Ve větším výstavním sále je instalována stálá expozice s názvem „Litovelská řemesla 1. poloviny 20. století“, která je neustále doplňována a obměňována o nové zajímavosti. Pro badatele je pro prezenční studium k dispozici rozsáhlá muzejní knihovna s literaturou zaměřenou na Litovel a okolí.¹⁶

CK Bavi Viktor Kohout

Cestovní kancelář zajišťující dětské letní tábory, poznávací zájezdy, víkendy pro ženy, turistické zájezdy, cyklozájezdy, školní výlety, zahraniční zájezdy, pobytové rekreace.

Obrázek 11 Logo CK Bavi

Nabízí kulturní akce a programy, rodinné výlety, muzikály, zájezdy na klíč. Cestovní kancelář BAVI pořádá každoročně ve spolupráci s městem Litovel, Litovelské slavnosti, Dny evropského kulturního dědictví. CK působí na trhu cestovního ruchu v ČR dvacet let. Jedná se o českou firmu.

¹⁶ <http://www.litovel.eu/cs/skolstvi-a-kultura/muzeum-litovel.html>

Obrázek 12 Plakát Litovelských Slavností

CK BAVI zajišťuje, nabízí a pořádá:

- Zahraniční zájezdy pobytové a poznávací
- Tuzemské rekreační pobyty a dovolené
- Ubytování v ČR i v zahraničí
- Zájezdy pro školní a podnikové kolektivy dle přání na klíč
- Lázeňské wellness pobyty a zájezdy
- Tématické zájezdy - horská turistika, cyklovýlety, cvičení...
- Víkendové pobyty a poznávací zájezdy za turistickými cíly
- Relax a wellness víkendy pro ženy i muže a pobyty s různým zaměřením
- Zájezdy na divadelní, muzikálové a koncertní projekty
- Autobusovou dopravu, letenky, jízdenky, dopravu na letiště
- Prodej dárkových poukázek
- Prodej suvenýrů
- Pojištění léčebných výloh včetně pojištění storna
- Na klíč: kulturní akce, rauty a akce s programem, společenské akce, moderování akcí...
- Vystoupení a akce pro děti
- Diskotéky a ozvučení na různé akce, svatby, párty apod.
- Inzerci v časopise Profit
- Předprodej vstupenek Ticket-Art a TicketPortal, Ticketstream ...¹⁷

MAS Moravská cesta

Místní akční skupina Moravská cesta (Litovelsko – Pomoraví), o. s. je subjektem, který vznikl v roce 2005 jako místní partnerství podnikatelů, obcí a neziskových organizací. Formálně se občanské sdružení ustavilo v polovině roku 2006. Zahrnuje území dvaadvaceti obcí a v současné době působí jako rozvojová agentura, která vybírá místní projekty ze svého regionu v programu LEADER. V letech 2008 – 2012 podpořila 75 projektů za 46 milionů korun.

Část území, na němž MAS Moravská cesta působí, tvoří romantická krajina Bouzovské vrchoviny, které vévodí známý hrad Bouzov. Další oblast je tradiční zemědělská Haná a zajímavým prvkem jsou také unikátní lužní lesy v CHKO Litovelské Pomoraví. Rozmanité území je atraktivní také pro turisty. Nacházejí se zde historické památky – hrad Bouzov a město Litovel, přírodní zajímavosti – Mladečské jeskyně, Javoříčské jeskyně, arboretum v Bílé Lhotě, CHKO Litovelské Pomoraví, ale také muzea, která připomínají život v tomto regionu – Muzeum Litovelska, Národopisné muzeum Cholína, Hanácký skanzen v Příkazech, Muzeum tradic a řemesel na Bouzově.

¹⁷ <http://www.bavi.cz/o-firme.html>

Od března roku 2011 je MAS Moravská cesta regionálním koordinátorem značení domácích výrobků Haná regionální produkt.

Obrázek 13 Logo Haná regionální produkt

Haná regionální produkt

Značku Haná regionální produkt uděluje místní akční skupina Moravská cesta, výrobkům, které schvaluje nezávislá certifikační komise.

Certifikáty jsou udělovány:

- Řemeslným výrobkům a uměleckým dílům – výrobky ze dřeva, skla nebo papíru, slaměné ozdoby, krajky, šperky, keramika, nábytek a upomínkové předměty
- Potravinám a zemědělským produktům – mléko, sýry, maso, ryby, pečivo, ovoce, zelenina, víno, nápoje, med
- Přírodním produktům – lesní plody, léčivé byliny, čaje a extrakty z rostlin pro kosmetické účely

Značka se stylizovaným obilným klasem charakterizuje úrodnou Hanou. Bohatství Hané nespočívá jen v úrodných lánech obilí, ale také v množství kulturních tradic, zručných řemeslnících a zemědělci. Nepravidelná kontura symbolu odkazuje na ruční práci, historickou patinu a tradice místních lidí.

In – life

Vodácký kemp u řeky Moravy a cyklostezky v Litovli. Vhodný pro rodiče s dětmi. Není nutná rezervace předem. Kemp provozuje TJVS Litovel a IN LIFE CENTRUM. Nachází se v něm pitná voda, ohniště, připojení k internetu, WC, SPRCHA, sušička. V sousedství kempu se nachází příjemná vodácká hospůdka, kde je možné skvěle pojit a osvěžit se, třeba báječným litovelským pivem. 400m od kempu je autobusové a vlakové nádraží, centrum města 700m.

Obrázek 14 Sjezd řeky Moravy - In-life

Přímo v kempu si lze půjčit lodě a kompletní vodácké vybavení. Kanoa, rafty, kajaky. Lze si zapůjčit koloběžky, i dětské, na super výlety po okolí, trochu se unavit, aby pivo lépe chutnalo.

Můžete si domluvit AQUAZORBING, dětská šlapadla, BUMPER BALL.

Můžete si domluvit převoz lodí na MALOU VODU.

V areálu najdete centrálu Vodácké půjčovny IN-LIFE Morava, půjčovny lodí, vodáckého vybavení a koloběžek.¹⁸

NOVINKY PRO ROK 2014 :

- nová recepce - u vjezdu na parkoviště v IN LIFE CENTRU
- venkovní nerezové koryto
- venkovní kryté posezení pro 60 osob
- snídaně - kávička, párečky, čaj
- sušička - zmokli jste ? usušíme
- základní servis pro cyklisty - náhradní duše, sada nářadí
- možnost zakoupení základních potřeb - baterky, opalovací krém, repelent, kartáček.....¹⁹

¹⁸ <http://www.in-life.cz/cs/centrum-in-life>

¹⁹ <http://www.litovelsko.eu/dr-cs/34-vodacky-kemp-lodenice-tj-vodni-sporty.html>

6.3.2. Restaurační a ubytovací zařízení

Litovel

Vybavenost cílové destinace restauračními a ubytovacími kapacitami se poslední dobou mírně rozšířila. Jako první bych zmínila nově postavený **Motel Bábek**. Nachází se 10 minut pěšky od centra města. Nabízí nové dvoulůžkové pokoje s moderním sociálním zařízením, vybavené lednicí, LCD televizí, WIFI internetem.

Ubytování v centru města, pouze 150 metrů od náměstí v klidné lokalitě, je postaven **Rodinný penzion s hospůdkou U starého mlýna**. Kapacita penzionu je patnáct osob, kdy pokoje jsou rozděleny do dvou kategorií. Hotelová třída nabízí dvoulůžkové pokoje se sociálním zařízením a turistická třída dvoulůžkové pokoje se sociálním zařízením na patře. Ve všech pokojích je TV a WIFI internet. Celodenně je hostům k dispozici restaurace s letní zahrádkou. Možnost zakoupení snídaně nebo polopenze.

Ve městě se nacházejí také apartmány k ubytování. Jako jsou **Apartmány Alena Dehnerová, Ivana Myslíková** nebo **Pekin**. **Apartmány Pekin** jsou nově postavené ubytovací kapacity pro 17 osob. Zajišťují snídaně, polopenzi, přístupný internet, parkování v oploceném prostoru a možnost úschovy kol. Nacházejí se asi 800 metrů od centra.

Ubytování v Litovli zajišťuje také **Internát SOŠ Litovel**, který poskytuje ubytování skupinám i jednotlivcům, **Vodácký kemp-Loděnice TJ Vodní sporty**. Město nabízí i ubytování v soukromí jako je **Jana Konšelová**.

V Litovli naleznete 12 restauračních zařízení podobné úrovně. Kuchyně v restauracích jsou v provozu po celý den, od 11 hod do 14 hod jsou pro místní i turisty nabízená jídla za zvýhodněnou cenu a to i v období prázdnin. Nově otevřená **restaurace Avanti** se nachází v blízkosti centra města. Zajišťuje také rozvoz jídel ve městě i mimo něj.

Pizzerie Myslivna a Palackého jsou atraktivní restaurace nabízející pizzy a italské speciality. Návštěvníci zde mohou využít možnost bowlingu. Kvalitní restaurací je také **Restaurace Muzeum Litovel**. Tato stylová restaurace přibližně 200 metrů od centra města nabízí k dispozici i salonky pro pořádání soukromých oslav.

Ve městě je návštěvníkům k dispozici mnoho barů a heren.

6.3.2.1. Seznam ubytování v rámci ORP Litovel

6.3.2.1.1. Ubytování v Litovli

- **Apartmány ubytování Mlýnice** – Ubytování v centru Litovle v nově rekonstruovaném domě původního starého mlýna. Kapacita až 25 osob. K dispozici je pět samostatných apartmánů se základním vybavením, Wifi internet a možnost úschovy kol.
- **Apartmány Alena Dehnerová** – Ubytování ve tří až čtyřlůžkových apartmánech s celoroční kapacitou patnácti lůžek. K dispozici je kuchyňský kout, sociální zařízení a na pokojích je televize
- **Internát SOŠ Litovel** – Ubytování v internátu SOŠ, který se nachází cca 800 m od centra města. Ubytování je nutné objednat vždy dopředu. Celková kapacita 50 + 8 lůžek. Ubytování je vhodné pro skupiny i jednotlivce
- **Apartmány Pekin** – Ubytování v apartmánech s celkovou kapacitou 18 osob. Zajištění snídaní, obědů a večeří. Wifi internet. Parkování v oploceném prostoru, parkování kol v uzamykatelných garážích
- **Rodinný penzion s hospůdkou „U starého mlýna“** – Ubytování v centru města. Celková kapacita penzionu je patnáct osob ve dvou ubytovacích kategoriích – hotelová třída a turistická třída. Je zde také možnost úschovy kol.

- **Ubytování Jana Konšelová** – Dům se nachází v klidném prostředí, asi 500 m od centra města. Nabízí jeden pokoj dvoulůžkový a jeden třílůžkový, oba pokoje jsou vybaveny televizí. Koupelna se sprchovým koutem. Možnost pronájmu celého bytu. Ubytovatel při delším pobytu poskytuje slevu
- **Vodácký kemp – loděnice TJ Vodní sporty** – Vodní sporty, horolezecká stěna, restaurace přímo u kempu, ohniště, možnost zapůjčení lodí
- **Motel Bábek** – Motel se nachází asi 800 metrů od centra města. Nabízí dvoulůžkové pokoje, každý s vlastním sociálním zařízením. Všechny pokoje jsou vybaveny ledničkou a Wifi připojením na internet
- **Apartmány u Šmoldasů** – Ubytování v apartmánu nad restaurací. Nachází se na okraji Litovle ze směru od Olomouce, 5 km od sjezdu z dálnice Olomouc – Hradec Králové

6.3.2.1.2. Ubytování mimo město Litovel

- **Chalupa u Fousa, Nová Ves** – Rodinný apartmán cca 5 km od Litovle. Ubytování pro 4-5 osob, možnost pobytu i se psy. Koupání v zatopeném lomu 50 metrů od apartmánu
- **Penzion Nová Ves** – Rodinný penzion v překrásném prostředí cca 5 km od Litovle, 50 m od penzionu přírodní koupaliště. Celková kapacita je 17 lůžek. Ubytování ve 2-3 lůžkových pokojích s přistýlkou, na každém pokoji je samostatné sociální zařízení
- **Turistická ubytovna Savín** – Celoroční ubytování pro děti, školy i dospělé v krajině s krásnými lesy cca 8 km od Litovle. K dispozici je sportovní areál v obci, nedaleké přírodní koupaliště v Nové Vsi. Celková kapacita je 36 lůžek, součástí je vybavená kuchyně, sprcha. Sociální zařízení je společné na patře.
- **Ubytování „Na Pindě“, Savín** – Ubytování cca 8 km od Litovle. Kapacita je 30 lůžek plus přistýlky, výběr z 2-4-5 lůžkových pokojů, na každém pokoji je koupelna a WC. Dostupnost Wifi, společná kuchyňka se základním vybavením, venkovní posezení s ohništěm a grilem
- **Chata Jeskyňka** – V okolí chaty se nachází mnoho zajímavých přírodních útvarů, nádherné lesy na romantické procházky a nedaleko proslulý hrad Bouzov. Samotná chata vám nabízí společenskou místnost, příjemný personál, TV a Wifi. Po domluvě možnost jízdy na koni
- **Valáškův Grunt** – Hotel Valáškův Grunt nabízí ubytování v příjemném vesnickém prostředí. Je zde možnost přistýlky, zapůjčení TV na pokoj, vysokorychlostní připojení k internetu v objektu zdarma. Domácí zvířata mají do hotelu povolený vstup. Hotel disponuje vlastním parkovištěm, které je přímo před hotel. Vzdálenost města Litovle je cca 21 km od hotelu
- **Hotel a restaurace Bouzov** – Hotel se nachází na náměstí malebného městečka Bouzov. Nabízí Vám 22 pokojů, apartmány s rohovou vanou a vířivou vanou a výhledem na hrad Bouzov. Pokoje jsou vybaveny sociálním zařízením, sprchovým koutem, TV, minibarem. Ubytování hosté mají v ceně pokoje snídani a hifi internet v restauraci. Vzdálenost města Litovle je cca 21 km od hotelu
- **Areál Sobáčovský rybník** – Nabízí možnost objednání chatky pro 4 osoby. Chatka je vybavena 4 x postelí bez povlečení (z hygienických důvodů), elektrickým topením, vnitřní i venkovní světlo a zásuvka 230V do 100W. Chaty přednostně pro rybáře.
- **Dvůr Nové Zámky** – Celoroční ubytování v apartmánech, letní turistické ubytování v dřevěných buňkách. Cena ubytování se pohybuje kolem 150 Kč / noc. V areálu se nachází i rychlé občerstvení, které je však v provozu pouze v letních měsících

6.4. Závěr a postup zpracování

6.4.1. Shrnutí

Volitelné téma cestovní ruch je rozděleno na několik částí. První část analytická se zabývá analýzou cestovního ruchu v rámci ORP Litovel, základní charakteristikou území, předpoklady a potenciálem pro cestovní ruch, kulturně historickými památkami, které jsou rozděleny na podkapitoly, kde je výčet těchto památek a jejich stručný popis. Součástí analýzy je také přehled a výčet restauračních a ubytovacích zařízení, turistických atraktivit a kulturního vyžití na území ORP Litovel. Analytická část přehledně především formou tabulek shrnuje veškeré relevantní informace týkající se cestovního ruchu na území ORP Litovel. Na území ORP Litovel působí několik sdružení a organizací zabývajících se cestovním ruchem a také několik podnikatelských subjektů. Všichni byli osloveni a mohli se zapojit do přípravy této strategie. Na základě výsledků analýzy a jednání s poskytovateli služeb v rámci cestovního ruchu byly nastaveny dva problémové okruhy.

První problémový okruh byla stanovena Propagace kulturního dědictví. Analýzou bylo zjištěno, že se propagace vždy nevztahuje pouze k ORP Litovel. V případech, kdy se jedná o větší propagaci od Olomouckého kraje či Sdružení Střední Morava se tato propagace týká hlavně krajského města Olomouc a celé Střední Moravy. Samotná propagace ORP Litovel je situována do města Litovle. Nově zřízené informační centrum města Litovle je velkým krokem ke zlepšení propagace města a památek v okolí. Avšak samotná propagace památek v obcích, především v malých obcích je nedostatečná. Návštěvník či turista, který se nevydá do samotného města Litovle a nenavštíví TIC, nedozví se pak o všech památkách a krásách kulturního dědictví regionu. V rámci kraje je samotný region spíše ve stínu krajského města a jeho památek, většího charakteru. Turisté, kteří navštíví Olomoucký kraj a krajské město, jen zřídka zavítají do města Litovle nebo dokonce do okolních obcí. Výjimkou je hrad Bouzov či Javoříčské jeskyně. Proto jsme u tohoto problému nastavili dva cíle – zavádění společné turistické nabídky a spolupráce ubytovacích a restauračních zařízení s neziskovými organizacemi a organizacemi cestovního ruchu.

Jako druhý problémový okruh byl navrhnout Zájem o venkovský turismus. Příčinou problému zájmu o venkovský turismus, především o atraktivitu menšího rozměru je nedostatečná propagace a spolupráce s organizacemi zabývajících se cestovním ruchem v rámci ORP Litovel. Hlavní příčinou problému je samotné působení krajského města Olomouc. Město Olomouc svojí nabídkou přehlazuje obce v rámci ORP Litovel. Také nedostatečné uvolňování finančních prostředků je jedním z dalších problémů. Na cyklostezky v regionu nejsou uvolňovány dostatečné finanční prostředky z rozpočtu města, tak aby pravidelně docházelo k jejich opravám, renovaci a modernizaci. Nedochozí ke zlepšení kvality povrchu cyklotras a cyklostezek. Jedním z dalších problémů v oblasti cykloturistiky je nezajištění bezpečnosti cykloturistů z pohledu dopravy. Nejsou vyřešeny kolizní místa či úseky cykloprojezdu se silniční dopravou či pěší turistikou. Byly stanoveny dva cíle – návštěvnost turistických cílů a zvýšit atraktivitu venkovské turistiky – cykloturistiky a vodní turistiky.

Naplnění všech cílů budeme v následujících letech sledovat vhodně nastavenými indikátory.

6.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Strategie byla zpracována komunitním způsobem, na jednání v průběhu přípravy strategie byli přizváni zástupci cestovního ruchu v rámci ORP Litovel a zástupci MěÚ Litovel. Všem zapojeným subjektům byla kromě osobních jednání a konzultací, také pravidelně zasílaná rozpracovaná část verze strategie. Všichni zúčastnění měli možnost se vyjádřit i k její finální podobě. Data obsažená ve strategii byla získána z již zpracované analýzy CR Sdružením Cestovního ruchu Střední Morava „*Využití potenciálu cestovního ruchu turistické Lokality LITOVELSKO, ANALÝZA*“ a „*Využití potenciálu cestovního ruchu turistické Lokality LITOVELSKO, NÁVRHOVÁ ČÁST*“, z CPKP STŘEDNÍ MORAVA „*Aktualizace stra-*

tegického plánu Mikroregionu Litovelsko na období 2006 – 2013“, z MAS MORAVSKÁ CESTA „Strategický plán Leader. Hanáci se rozkévale – včel ovidite“. Dále byla použita statistická data a především vlastní šetření.

6.4.3. Kontakty, autoři strategie a zúčastněné strany

Autorem strategie je realizační tým, zodpovědnou osobou za tuto oblast je Bc. Karolína Biharyjová, tel.: 739 452 127, e-mail: karolina.biharyjova@seznam.cz. Hlavním odborným poradcem v rámci cestovního ruchu byla Mgr. Djamila Bekhedda , ředitelka - Střední Morava - Sdružení cestovního ruchu. Dalšími poradci při zpracování tohoto tématu byli téměř všichni zástupci cestovního ruchu v rámci ORP Litovel – Eva Vaňková, manažerka Mikroregionu Litovelsko; Petr Čamek, podnikatel, IN-LIFE centrum; Mgr. Zdeňka Frištenská, vedoucí Muzeum Litovel; Kateřina Gelová, TIC Litovel...

6.5. Přílohy k tématu 4.: Cestovní ruch

6.5.1. Příloha č. 1 – Seznam nemovitých kulturních památek

Tabulka 169 Seznam nemovitých kulturních památek

Sídelní útvar	Část obce	čp.	Památk	Ulice, nám. /umístění
Bílá Lhota	Bílá Lhota		Kostel sv. Kateřiny	
Bílá Lhota	Bílá Lhota		kaple, z toho jen: tři náhrobky v ohradní zdi	hřbitov
Bílá Lhota	Bílá Lhota		sochy - krucifix, socha sv. Floriána, socha sv. Jana Nepomuckého	náves
Bílsko	Bílsko		výklenková kaplička se smírčím křížem	na východním konci obce, mezi čp. 1 a čp. 48
Bouzov	Bouzov		kostel sv. Gottharda	ve středu obce pod hradem
Bouzov	Bouzov		kříž kamenný, 1816, Ukřižovaný, reliéf Maří Magdaleny	nám.
Bouzov	Bouzov		krucifix	na hřbitově
Bouzov	Bouzov	čp. 4	kostel sv. Maří Magdalény	JV za obcí
Bouzov	Bouzov	čp. 8	hrad Bouzov	
Bouzov	Bouzov	čp. 70	myslivna Jägerhaus	
Červenka	Červenka		kaple sv. Pavlíny	náves
Červenka	Červenka		sýpka u čp. 8	Svatoplukova
Cholina	Cholina		kostel Nanebevzetí P. Marie	
Cholina	Cholina		výklenková kaplička se smírčím křížem	u fotbalového hřiště, v ohradní zdi zahrady
Cholina	Cholina		výklenková kaplička Svatá voda	
Cholina	Cholina		boží muka	
Cholina	Cholina		krucifix	asi 500 m S od obce při silnici na Cholinu
Cholina	Cholina		krucifix z roku 1793	
Cholina	Cholina	Čp. 34	fara	SZ okraj obce
Chudobín	Chudobín		kostel pravoslavný sv. Cyrila a Metoděje	severovýchodní okraj obce, u hřbitova
Chudobín	Chudobín		kostel sv. Cyrila a Metoděje	střed obce

Chudobín	Chudobín		kostel sv. Františka Serafin- ského	u zámku, JV konec zámeč- kého parku
Chudobín	Chudobín	Čp. 1	zámek	střed obce
Chudobín	Chudobín	Čp. 24	venkovská usedlost	střed obce
Javoříčko	Javoříčko		památník obětí II. svět. Války	Z okraj obec, směr Veselíč- ko-Březina
Lhota nad Mo- ravou	Lhota nad Moravou		zvonička	náves
Litovel	Litovel		kostel sv. Jakuba a Filipa	Staroměstské nám.
Litovel	Litovel		kostel sv. Marka	nám. Svobody
Litovel	Litovel		kaple sv. Jiří	roh Komenského a nám. Svobody
Litovel	Litovel		altán	Smetanovy sady
Litovel	Litovel		městské opevnění	
Litovel	Litovel		boží muka	Smyčkova, v parčíku před budovou muzea
Litovel	Litovel		pamětní kámen - pamětní deska "švédská"	křižovatka ulic 1. máje a Čihadlo, v omítnutém torzu zdi
Litovel	Litovel		krucifix	Staroměstské náměstí
Litovel	Litovel		krucifix	1. máje, u mostu
Litovel	Litovel		krucifix - s kamenným pilí- řem	Komenského, za kaplí
Litovel	Litovel		krucifix se sochou anděla	Červenská, v zahradě čp. 281
Litovel	Litovel		socha sv. Jana Nepomucké- ho	Palackého, v nice čp. 856
Litovel	Litovel		sloup se sousoším - Morový sloup	nám. Přemysla Otakara
Litovel	Litovel		sloup se sousoším Nejsvě- tější Trojice	Staroměstské nám.
Litovel	Litovel		silniční most se sochou sv. Jana Nepomuckého	Vítězná

Litovel	Litovel		schodiště - přístup k rameni Moravy (Nečízu)	nám. Přemysla Otakara
Litovel	Litovel	Čp. 189	střední škola - gymnasium Jana Opletala	Opletalova
Litovel	Litovel	Čp. 626	měšťanský dům Rohledrův	1. máje
Litovel	Litovel	Čp. 675	Špitál/ke špitálu (knihovna)	nám. Svobody
Litovel	Litovel	Čp. 751	městský dům	Poděbradova
Litovel	Litovel	Čp. 764	měšťanský dům	Masarykova
Litovel	Litovel	Čp. 769	měšťanský dům	Masarykova
Litovel	Litovel	Čp. 777	radnice	nám. Přemysla Otakara
Litovel	Litovel	Čp. 779	měšťanský dům	nám. Přemysla Otakara
Litovel	Litovel	Čp. 780	měšťanský dům	Boskovicova
Litovel	Litovel	Čp. 784	měšťanský dům, z toho jen: hlavní a boční průčelí	Boskovicova
Litovel	Litovel	Čp. 787	měšťanský dům	1. máje
Litovel	Litovel	Čp. 795	muzeum - býv. střelnice	Smyčková
Litovel	Litovel	Čp. 805	vila - Sochova vila	Husova
Luká	Luká		krucifix	S za obcí, po levé straně silnice Luká - Slavětín
Měrotín	Měrotín		kostel sv. Martina	na západním okraji obce
Měrotín	Měrotín	Čp. 20	fara	JV od kostela
Mladeč	Nové Zámky		altán Chrámek přátelství	v zámeckém parku
Mladeč	Nové Zámky		obelisk - Komín	park
Mladeč	Nové Zámky		zemědělský dvůr	proti zámku
Mladeč	Nové Zámky		jeskyně Mladečské, archeologické stopy	Z okraj obce, pod kopcem Třesín
Mladeč	Nové Zámky	Čp. 2	zámek	Nové Zámky
Náklo	Náklo		kostel sv. Jiří	střed obce
Náklo	Náklo		socha sv. Floriána	náves
Náklo	Náklo		pomník a hrob MUC. Jana Opletala	hřbitov

Náklo	Náklo		stodola	za čp. 41, při silnici Náklo - Lhota na Moravě
Náklo	Náklo	Čp. 13	fara, s omezením: bez stodoly	
Nové Mlýny	Řimice		smírčí kříž	les, u Královecké cesty
Nové Mlýny	Řimice	Čp. 117	vodní elektrárna	na pravém břehu Moravy, u silnice Nové zámky - Řimice
Pateřín	Pateřín		kaple P. Marie Bolestné	náves, u čp. 6
Pateřín	Pateřín		boží muka	ve svahu u polní cesty Pateřín - Hradečná
Řimice	Řimice		výklenková kaplička	Na Sýkorníku, křižovatka silnic z Řimic na Nové Mlýny
Řimice	Řimice		boží muka	silnice směr Nové Mlýny
Řimice	Řimice		sousoší Ukřižování	nám.
Střemeníčko	Střemeníčko		krucifix	za vsí směr Slavětín
Tři Dvory	Tři Dvory		kaple sv. Floriána	
Tři Dvory	Tři Dvory		smírčí kříž	před čp. 36 a naproti čp. 69
Unčovice	Unčovice		krucifix	
Unčovice	Unčovice	Čp. 2	tvrz	
Vilémov	Vilémov		kostel sv. Kateřiny	na návsi
Vilémov	Vilémov		smírčí kříž	ve zdi předzahrádky čp. 142, v ulici směrem na Bílsko
Víska	Víska		boží muka	při silnici Nasobůrky - Víska

Zdroj: ČSÚ in SM-SCR: Využití potenciálu cestovního ruchu turistické lokality Litovelsko, návrhová část

6.5.2. Příloha č. 2 – Finanční analýza

Tabulka 170 Finanční analýza

	Název	Vnitřní obchod	Cestovní ruch	Zájmová činnost a rekreace 342		
	Pododdíl / paragraf	2141	2143	3421 Využití volného času	3429 Ostatní zájmová činnost a rekreace	Celkem
1	Bílá Lhota	0	0	28 683	5 000	33 683
2	Bouzov	455 267	0	650 230	0	1 105 497
3	Červenka	0	0	0	0	0
4	Dubčany	0	0	0	0	0
5	Haňovice	0	0	0	0	0
6	Cholina	0	0	53 811	20 068	73 879
7	Litovel	80 000	329 644	104 228	922 706	1 436 578
8	Měrotín	0	0	0	0	0
9	Mladeč	0	0	0	0	0
10	Náklo	0	0	0	125 000	125 000
11	Slavětín	0	0	0	0	0
12	Střeň	0	0	44 039	21 930	65 969
13	Vilémov	0	0	0	2 500	2 500
14	Pňovice	0	0	3 462	10 494	13 956
15	Bílsko	0	0	0	0	0
16	Loučka	0	0	0	0	0
17	Luká	0	0	0	301 491	301 491
18	Olbramice	0	0	0	0	0
19	Senice na Hané	0	0	605 944	0	605 944
20	Senička	0	0	10 289	0	10 289
	CELKEM	535 267	329 644	1 500 686	1 409 189	3 774 786

1) Vnitřní obchod

Komentář:

Obce v rámci ORP Litovel se téměř žádná z nich nepodílí na vnitřním obchodu. Téměř u všech obcí se v této sekci objevují nulové položky, s výjimkou obce Bouzov, která je v rámci ORP velmi dominantní. V rámci ORP její výdaje zaujímají 85% vnitřního obchodu všech obcí. A to především díky hradu Bouzov, který se v této obci nachází a je turistickou atraktivitou. Další obcí je Litovel, která se na celkovém vnitřním obchodu podílí 15 %. Celkově výdaje za vnitřní obchod činí na území ORP Litovel 535 267.

2) Cestovní ruch

Komentář:

Samotný cestovní ruch je zastoupen úplnou většinou v největší obci Litovel, která vynakládá 329 644 na cestovní ruch.

3) Zájmová činnost a rekreace

a) Využití volného času

Komentář:

Největšími výdaji na využití volného času v rámci ORP Litovel dominují obce Bouzov a Senice na Hané, jejichž položky se pohybují kolem přes 600 000. Další větší stotisícovou položku vynakládá na využití volného času obec Litovel. Kolem padesátitisícových výdajů se pohybují obce Cholína a Střeň. Obec Senička a Střeň vynakládají menší část výdajů. Ostatní obce vykazují téměř nulové výdaje na využití volného času. Vynaložené finanční prostředky za Využití volného času na území ORP činí 1 500 686.

b) Ostatní zájmová činnost a rekreace

Komentář:

Ve výdajích na ostatní zájmovou činnost a rekreaci je dominující město Litovel, které jednoznačně na tuto oblast ze všech ostatních obcí v rámci ORP Litovel vynakládá největší část. Vzhledem k velikosti obce jsou také důležitou položkou výdaje obce Luká, v této kategorii zmiňuje i obec Náklo, která také přesahuje stotisícovou položku. A to především hlavně rekreační oblasti kolem pískovny Náklo. Ostatní obce v rámci ORP věnují tisícové, některé jako Cholína, Střeň a Pňovice přesahují hranici desetitisíc. Naopak mnoho obcí nemá téměř žádnou výdajovou činnost v této oblasti. Celkové výdaje v této činnosti za ORP Litovel činí 1 409 189.

Komentář:

Celkové výdaje na cestovní ruch v rámci ORP Litovel činí 3 774 786.

Obce a jejich celkový výdajový podíl na cestovním ruchu

Komentář:

Největší podíl z celkových výdajů za ORP Litovel v oblasti cestovního ruchu vynakládá obec Litovel, jejíž výdaje jsou 1 436 578. Město je v rámci ORP turistickým centrem s řadou historických, technických a kulturních památek. Tato obec nejvíce finančních prostředků používá v oblasti Ostatní zájmové činnosti a rekreace. Druhou obcí s nejvyššími výdaji je obec Bouzov. Její výdaje dosahují také nad 1 mil. Dominující ozdobou obce a turistickou atraktivitou je pohádkový hrad Bouzov. Další obcí s vyššími výdaji je obec Senice na Hané. Tato obec vynakládá finanční prostředky na Využití volného času. Obec Luká má také vyšší výdaje a to především v oblasti Ostatní zájmové činnosti a rekreace. Naopak se v rámci ORP objevují obce s malými nebo dokonce i nulovými výdaji v rámci celé oblasti cestovního ruchu. Tyto obce nevykládají téměř žádné či žádné finanční prostředky na oblast CR. Například u obcí Červenka, Dubčany, Haňovice, Cholína, Měrotín, Olbramice... se objevují nulové položky.

6.5.3. Příloha č. 3 – Opatření

Turistická infrastruktura – turistickou lokalitou prochází mezinárodní cyklotrasa Eurovelo 9. Předpokládá se zvýšený počet cykloturistů, kteří budou územím projíždět či stráví nějakou dobu v lokalitě. Zvýší se tím i poptávka po kvalitních cyklostezkách.

Opatření:

- Zlepšit kvalitu povrchů cyklotras i cyklostezek, zejména pak po trase Eurovelo 9.
- Zajistit bezpečnost cykloturistů z pohledu dopravy, tj. vyřešit kolizní místa/úseky cyklodopravy se silniční dopravou či pěší turistikou

Značení – orientace návštěvníka v terénu přispívá ke spokojenosti s pobytem na daném místě. V turistické lokalitě je evidovaná slabá úroveň značení cyklotras, pěších tras a chybí orientační systém v Litovli

Opatření:

- Zlepšit orientaci návštěvníka v terénu (vybudování orientačního systému v Litovli a zlepšit orientační systém v turistické lokalitě Litovelsko pro jednotlivé formy cestovního ruchu (pěší trasy, cyklotrasy, vodácké cesty apod.)

Certifikace služeb – na území turistické lokality Litovelska je nízký počet certifikovaných zařízení, která deklarují kvalitu poskytovaných služeb. Má-li Litovelsko zlepšit svou image a přispět tak ke zvýšení návštěvnosti lokality, mělo by zvyšovat počet certifikovaných zařízení

Opatření:

- Motivovat poskytovatele služeb k zapojení do systému kvality služeb prostřednictvím certifikace služeb a zařízení

Nabídka cestovního ruchu – sezonnost nabídky cestovního ruchu limituje lokalitu v konkurenci s ostatními regiony. Dochází k většímu úsilí při repropagaci lokality (tzn. upoutat pozornost návštěvníka před turistickou sezonou). Větší výhodu mají ty destinace, které působí na vnímání návštěvníka celoročně/permanentně. Trendem turismu je větší počet krátkých „dovolených“ – víkendy, prodloužené víkendy, prázdniny jarní, letní, podzimní a zimní. Úspěšnost zaznamenávají destinace s celoroční nabídkou cestovního ruchu.

Opatření:

- Rozvíjet nabídku v souladu s potřebami tuzemských i zahraničních návštěvníků
- Budovat infrastrukturu v rámci rozvoje venkovského turismu (budovat infrastrukturu dle cílové skupiny)
- Podpořit otevření turistických atraktivit v rámci turistické sezony (kostely, kláštery, technické památky apod.)
- Zapojit farmáře do tvorby produktu pro cílové skupiny rodiny s dětmi, účastníky dětských táborů apod.
- Zatraktivnit turistické cíle (zejména muzea) o multimediální expozice
- Zabezpečit průvodcovské služby v různých jazycích – alternativa audioprůvodce
- Zlepšit komunikaci s návštěvníky (tj. webové stránky v cizojazyčných mutacích – zejména angličtina)
- Zlepšit dostupnost atraktivit hromadnou dopravou²⁰

²⁰ Využití potenciálu cestovního ruchu turistické Lokality LITOVELSKO, NÁVRHOVÁ ČÁST

Tabulka 171 Vybudování infrastruktury cestovního ruchu

Opatření 1. Vybudování infrastruktury cestovního ruchu		
Aktivity	Termín	Garant
Zlepšení kvality povrchů cyklotras i cyklostezek	průběžně	MR Litovelsko ²¹
Zajištění bezpečnost cykloturistů z pohledu dopravy, tj. vyřešení kolizních míst/úseků cyklodopravy se silniční dopravou či pěší turistikou	průběžně	MR Litovelsko
Zpřístupňování významných památek veřejnosti	průběžně	Turistické informační centrum (TIC)
Zatraktivnění prostor pivovaru Litovel pro návštěvníky	2020	Pivovar Litovel
Vybudování pivních lázní	2020	Pivovar Litovel
Využití sušárny chmele v Odrlicích ve spolupráci s pivovarem Litovel	2020	OS Aktiv+ ²²
Vybudování naučné pivní stezky od Svatého Kopečku přes Olomouc, Horkou nad Moravou do Litovle a Odrlic	2020	MR Litovelsko ve spolupráci se SM-SCR ²³ , Olomoucký krajem a MAS Moravská cesta
Vybudování rozhleden Na Rampachu	2020	MR Litovelsko
Vybudování prodejny suvenýrů (regionálních produktů) ✓ umístění prodejního koutku v nově otevřeném turistickém informačním centru města Litovel	2014	Město Litovel
Vybudování prodejny suvenýrů (regionálních produktů) ✓ umístění prodejního koutku v Domě Přírody (Šargoun)	2015	CHKO Litovelské Pomoraví
Vybudování prodejny suvenýrů (regionálních produktů) ✓ umístění prodejního koutku v sezonních informačních centrech (Nové Zámky, Bouzov, Mladeč, Javoříčko apod.)	2020	MR Litovelsko
Vybudování nových či modifikace stávajících pěších tras ✓ podpora KČT na obnovu stávajících tras a nové značení tras ✓ vyznačení městských okruhů ✓ spolupráci s CHKO Litovelské Pomoraví při značení a	2020	MR Litovelsko

²¹ MR Litovelsko – mikroregion Litovelsko

²² OS Aktiv+ - občanské sdružení Aktiv+

²³ SM-SCR – Střední Morava – Sdružení cestovního ruchu

propagaci		
Vybudování nových či modifikace stávajících cyklotras s důrazem na páteřní cyklotrasu Eurovelo 9 ✓ podpora KČT na obnovu stávajících tras a nové značení tras ✓ vyznačení městských okruhů ✓ spolupráci s CHKO Litovelské Pomoraví při značení a propagaci	2020	MR Litovelsko
Vybudování nových či modifikace stávajících tras pro in-line aktivity ✓ spolupráci s CHKO Litovelské Pomoraví při značení a propagaci	2020	MR Litovelsko
Vybudování nových či modifikace stávajících tras pro hipoturistiku ✓ spolupráci s CHKO Litovelské Pomoraví při značení a propagaci	2020	MR Litovelsko
Vybudování a rozšíření doplňkové infrastruktury pro vodáckou turistiku	2020	MR Litovelsko
Vybudování mobiliáře podél tras	2020	MR Litovelsko
Vybudování hromadného ubytovacího zařízení či modernizace stávajícího zařízení pro rodinnou dovolenou/rekreaci	2020	MR Litovelsko
Vybudování orientačního a informačního systému, zejména v obci Litovel, a napojení na stávající orientační systémy ✓ vyznačení trasy po městě Litovli pro návštěvníky	2020	Město Litovel, MR Litovelsko
Vybudování orientačního a informačního systému, zejména v obci Litovel, a napojení na stávající orientační systémy ✓ vyznačení trasy po městě Litovli pro vodáky (přeprava lodí v době zákazů jízdy po hlavním toku)	2020	Město Litovel, MR Litovelsko

Zdroj: ČSÚ in SM-SCR: Využití potenciálu cestovního ruchu turistické lokality Litovelsko, návrhová část

Tabulka 172 Zvyšování kvality služeb

Opatření 2. Zvyšování kvality služeb		
Aktivita	Termín	Garant
Vybudování půjčoven pro různé formy aktivní turistiky (nordic walking, kola, rafty apod.)	2020	MR Litovelsko, podnikatelé a TIC
Vybudování sítě cyklopůjčoven (sdílení jízdních kol v rámci lokality i v rámci turistického regionu Střední Moravy)	2020	MR Litovelsko ve spolupráci s CHKO Litovelské Pomoraví, SM-SCR a dalšími subjekty
Zřízení průvodcovské služby pro různé formy turismu (poznávací – památky, historie, ekoturistika): pěšky, na kole, po vodě	2015	TIC
Uplatňování systému kvality služeb v celé turistické lokalitě (certifikace: Cyklisté Vítání, hotelstars, kempy, Haná-regionální produkt), značky: Prázdniny na venkově, Czechspecials, apod.	2020	MR Litovelsko ve spolupráci se SM-SCR
Zlepšení dostupnosti turistických atraktivit hromadnou dopravou	2020	Olomoucký kraj

Zdroj: ČSÚ in SM-SCR: Využití potenciálu cestovního ruchu turistické lokality Litovelsko, návrhová část

Tabulka 173 Marketing cestovního ruchu

Opatření 3. Marketing cestovního ruchu		
Aktivita	Termín	Garant
Zkvalitnění prezentace jednotlivých poskytovatelů služeb na Internetu – rozšíření jazykových mutací (min. anglická verze)	2016	TIC
Tvorba balíčků (výlety, poznávací či pobytové programy) včetně jejich prodeje	2015	TIC
Etablování pracovní skupiny cestovního ruchu/lokální management cestovního ruchu (3 -5 osob)	2015	Město Litovel

Zdroj: ČSÚ in SM-SCR: Využití potenciálu cestovního ruchu turistické lokality Litovelsko, návrhová část

Tabulka 174 Management cestovního ruchu

Opatření 4. Management cestovního ruchu		
Aktivity	Termín	Garant
Koordinace nabídky a kvality služeb v turistické lokalitě Litovelsko	průběžně	MR Litovelsko
Spolupráce s okolními lokalitami v oblasti cestovního ruchu (propojení turistické nabídky a vzájemná propagace)	2020	MR Litovelsko ve spolupráci se SM-SCR
Pravidelná pracovní setkání s aktéry cestovního ruchu v turistické lokalitě Litovelsko	průběžně	MR Litovelsko
Podpora rozvoje cestovního ruchu	průběžně	MR Litovelsko
Sledování statistiky cestovního ruchu turistické lokality (měření jednotlivých indikátorů cestovního ruchu)	průběžně	MR Litovelsko ve spolupráci s TIC, podnikatelé

Zdroj: ČSÚ in SM-SCR: Využití potenciálu cestovního ruchu turistické lokality Litovelsko, návrhová část

6.5.4. Příloha č. 4 – Seznam obrázků a zdrojů

Mapa 15 Mapa Střední Moravy

Zdroj: <https://www.google.cz>

htt-

ps://www.google.cz/search?hl=cs&site=imghp&tbm=isch&source=hp&biw=1366&bih=637&q=mapa+st%C5%99edn%C3%AD+moravy+sdru%C5%BEen%C3%AD+st%C5%99edn%C3%AD+moravy&oq=mapa+st%C5%99edn%C3%AD+moravy+sdru%C5%BEen%C3%AD+st%C5%99edn%C3%AD+moravy&gs_l=img.3...641.10383.0.10900.43.11.0.32.3.0.172.1099.7j4.11.0....0...1ac.1.56.img..30.13.1058._6fuXCUfItY#facrc=_&imgdii=_&imgrc=f4bFAhqpPOydwM%253A%3BDswek_b1-h4dtM%3Bhttp%253A%252F%252Fdata1.ok-tourism.cz%252Fimg%252Fmapa.gif%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.strednimorava-tourism.cz%252Fmaterialy-ke-stazeni%3B151%3B214

Obrázek 7 Logo Mikroregionu Litovelsko

Zdroj: <https://www.google.cz>

htt-

ps://www.google.cz/search?hl=cs&site=imghp&tbm=isch&source=hp&biw=1366&bih=637&q=mapa+st%C5%99edn%C3%AD+moravy+sdru%C5%BEen%C3%AD+st%C5%99edn%C3%AD+moravy&oq=mapa+st%C5%99edn%C3%AD+moravy+sdru%C5%BEen%C3%AD+st%C5%99edn%C3%AD+moravy&gs_l=img.3...641.10383.0.10900.43.11.0.32.3.0.172.1099.7j4.11.0....0...1ac.1.56.img..30.13.1058._6fuXCUfItY#hl=cs&tbm=isch&q=logo+mikroregionu+litovelsko&facrc=_&imgdii=_&imgrc=t2ZC6WaZ7hV8AM%253A%3BGhkx4M3EHXj6RM%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.litovelsko.eu%252Ffilemanager%252Ffiles%252Ffile.php%253Ffile%253D118563%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.litovelsko.eu%252Fcs%252Fmikroregion%252Fdokumenty-mikroregionu.html%3B1654%3B2340

Mapa 16 Mapa Mikroregionu Litovelsko

Zdroj: <https://www.google.cz>

htt-

ps://www.google.cz/search?hl=cs&site=imghp&tbm=isch&source=hp&biw=1366&bih=637&q=mapa+st%C5%99edn%C3%AD+moravy+sdru%C5%BEen%C3%AD+st%C5%99edn%C3%AD+moravy&oq=mapa+st%C5%99edn%C3%AD+moravy+sdru%C5%BEen%C3%AD+st%C5%99edn%C3%AD+moravy&gs_l=img.3...641.10383.0.10900.43.11.0.32.3.0.172.1099.7j4.11.0....0...1ac.1.56.img..30.13.1058._6fuXCUfItY#hl=cs&tbm=isch&q=mapa+mikroregionu+litovelsko&facrc=_&imgdii=_&imgrc=4mKAKJ4N4WQclM%253A%3BE2ZMUXb5Pf4VMM%3Bhttp%253A%252F%252Fkolari.olomouc.com%252Folomoucky_kraj%252Fmohelnicko-litovel-sko.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fkolari.olomouc.com%252Folomoucky_kraj%252Fotvirani_cyklo.html%3B1024%3B701

Obrázek 8 Logo informačního centra

Zdroj: <https://www.google.cz>

htt-

ps://www.google.cz/search?hl=cs&site=imghp&tbm=isch&source=hp&biw=1366&bih=637&q=mapa+st%C5%99edn%C3%AD+moravy+sdru%C5%BEen%C3%AD+st%C5%99edn%C3%AD+moravy&oq=mapa+st%C5%99edn%C3%AD+moravy+sdru%C5%BEen%C3%AD+st%C5%99edn%C3%AD+moravy&gs_l=img.3...641.10383.0.10900.43.11.0.32.3.0.172.1099.7j4.11.0....0...1ac.1.56.img..30.13.1058._6fuXCUfItY#hl=cs&tbm=isch&q=logo+informa%C4%8Dn%C3%ADho+centra&facrc=_&imgdii=_&imgrc=g9zycfHhsAUxSM%253A%3BHUFwJSjGKx5sHM%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.dobrohost.cz%252Ffiles%252F2012%252Finformacni-centrum-logo.png%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.dobrohost.cz%252Finformacni-centrum-pobezovice%3B500%3B500

Obrázek 9 Městský klub Litovel – budova

Zdroj: <http://www.mklitovel.cz/cs/fotogalerie/>

Obrázek 10 Muzeum Litovel – budova

Zdroj: <https://www.google.cz>

htt-

ps://www.google.cz/search?hl=cs&site=imghp&tbm=isch&source=hp&biw=1366&bih=637&q=mapa+st%C5%99edn%C3%AD+moravy+sdru%C5%BEen%C3%AD+st%C5%99edn%C3%AD+moravy&oq=mapa+st%C5%99edn%C3%AD+moravy+sdru%C5%BEen%C3%AD+st%C5%99edn%C3%AD+moravy&gs_l=img.3...641.10383.0.10900.43.11.0.32.3.0.172.1099.7j4.11.0....0...1ac.1.56.img..30.13.1058._6fuXCUfItY#hl=cs&tbm=isch&q=muzeum+litovel&facrc=_&imgdii=_&imgrc=WNzprMTAhW_x3M%253A%3BJjdu1H7_VPNj7M%3Bhttp%253A%252F%252Fimg.geocaching.com%252Fcache%252Flarge%252Fcdcb95df-174c-40c3-ab7b-22a28bb13a6b.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.geocaching.com%252Fseek%252Fcache_details.aspx%253Fguid%253D0abc8875-7fba-494e-b5e1-81f3ba50ba5d%3B400%3B261

Obrázek 11 Logo CK Bavi

Zdroj: <https://www.google.cz>

htt-

ps://www.google.cz/search?hl=cs&site=imghp&tbm=isch&source=hp&biw=1366&bih=637&q=mapa+st%C5%99edn%C3%AD+moravy+sdru%C5%BEen%C3%AD+st%C5%99edn%C3%AD+moravy&oq=mapa+st%C5%99edn%C3%AD+moravy+sdru%C5%BEen%C3%AD+st%C5%99edn%C3%AD+moravy&gs_l=img.3...641.10383.0.10900.43.11.0.32.3.0.172.1099.7j4.11.0....0...1ac.1.56.img..30.13.1058._6fuXCUfItY#hl=cs&tbm=isch&q=logo+ck+bavi&facrc=_&imgdii=_&imgrc=xBt8sZ8ZZXBDwM%253A%3BdPVVZqeiF-kaRdM%3Bhttp%253A%252F%252Fimg.firmy.cz%252Flogo%252Fmedium%252F201202%252F2910%252F3c%252F4f4e050f3c09839b71340000%253Fv%253D1%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.firmy.cz%252Fdetail%252F497594-ck-bavi-olomouc.html%3B120%3B120

Obrázek 12 Plakát Litovelských Slavností

Zdroj: <https://www.google.cz>

htt-

ps://www.google.cz/search?hl=cs&site=imghp&tbm=isch&source=hp&biw=1366&bih=637&q=mapa+st%C5%99edn%C3%AD+moravy+sdru%C5%BEen%C3%AD+st%C5%99edn%C3%AD+moravy&oq=mapa+st%C5%99edn%C3%AD+moravy+sdru%C5%BEen%C3%AD+st%C5%99edn%C3%AD+moravy&gs_l=img.3...641.10383.0.10900.43.11.0.32.3.0.172.1099.7j4.11.0....0...1ac.1.56.img..30.13.1058._6fuXCUfItY#hl=cs&tbm=isch&q=plak%C3%A1t+litovelsk%C3%BDch+slavnost%C3%AD&facrc=_&imgdii=_&imgsrc=74w18aZVgH39VM%253A%3B5d7bVS8FxCfUqM%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.litovel.eu%252Fgalerie%252Fobrazky%252Fimage.php%253Fimg%253D226990%2526x%253D566%2526y%253D800%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.litovel.eu%252Fcs%252Furedni-deska%252Faktualni-informace%252Flitovelske-slavnosti-2011.html%3B566%3B800

Obrázek 13 Logo Haná regionální produkt

Zdroj: <https://www.google.cz>

htt-

ps://www.google.cz/search?hl=cs&site=imghp&tbm=isch&source=hp&biw=1366&bih=637&q=mapa+st%C5%99edn%C3%AD+moravy+sdru%C5%BEen%C3%AD+st%C5%99edn%C3%AD+moravy&oq=mapa+st%C5%99edn%C3%AD+moravy+sdru%C5%BEen%C3%AD+st%C5%99edn%C3%AD+moravy&gs_l=img.3...641.10383.0.10900.43.11.0.32.3.0.172.1099.7j4.11.0....0...1ac.1.56.img..30.13.1058._6fuXCUfItY#hl=cs&tbm=isch&q=logo+han%C3%A1+region%C3%A1ln%C3%AD+produkt&facrc=_&imgdii=_&imgsrc=YB9K0-tKriJupM%253A%3BjmWss4CePi-dZM%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.2123design.cz%252Fdata%252FFile%252Floga%252Fhana_c1.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.2123design.cz%252Fcs%252Floga-a-vizualni-styly%252F83%252F%3B550%3B552

Obrázek 14 Sjezd řeky Moravy – In-life

Zdroj: <http://www.in-life.cz/cs/centrum-in-life>

6.5.5. Příloha č. 5 – Použité fotografie

V kapitole 6.1.2 Analýza nabídky cestovního ruchu v turistické oblasti byly použity fotografie poskytnuté z webových stránek Mikroregionu Litovelsko.

<http://www.litovelsko.eu/cs/fotogalerie.html>

6.5.6. Příloha č. 6 - Použitá literatura a zdroje

SDRUŽENÍ CESTOVNÍHO RUCHU STŘEDNÍ MORAVA. *Využití potenciálu cestovního ruchu turistické Lokality LITOVELSKO, ANALÝZA*. Mikroregion Litovelsko

SDRUŽENÍ CESTOVNÍHO RUCHU STŘEDNÍ MORAVA. *Využití potenciálu cestovního ruchu turistické Lokality LITOVELSKO, NÁVRHOVÁ ČÁST*. Mikroregion Litovelsko

CPKP STŘEDNÍ MORAVA. *Aktualizace strategického plánu Mikroregionu Litovelsko na období 2006 – 2013*. Mikroregion Litovelsko

MAS MORAVSKÁ CESTA. *Strategický plán Leader*. Hanáci se rozkévale – včel ovidite: Litovel – Červenka, 2007- 2013

MACHOVSKÝ, J. *Litovel: turistický průvodce okolím města*. Litovel: město Litovel, 2012.

ŠAFÁŘ, J. *Chráněná krajinná oblast Litovelské Pomoraví: nejkrásnější výlety*. Brno: Pro

PALATKOVÁ, M. Marketingová strategie destinace cestovního ruchu. 1. Vydání Praha, 2006

VYSTOUPIL, J., ŠAUER, M., HOLEŠINSKÁ, A., METELKOVÁ, P. Marketing cestovního ruchu – Distanční studijní opora MU ESF, Brno, 2005

Agenturu ochrany přírody a krajiny ČR připravila redakce Veroniky - časopisu pro ochranu přírody a krajiny, 2012. 7. s.

ZLÁMAL, V. *Litovel, Konice a okolí*. 1. vydání Brno: Národohospodářská propagace Československa, 1938. 155 s.

Informační katalog: *Litovel a okolí*. Litovel: město Litovel, 2003. 14. s. 2 mapky

Turistické informační centrum města Litovle: *Propagační materiály*

<http://www.litovel.eu>

<http://www.mikroregionlitovelsko.cz/>

<http://www.menicka.cz/litovel.html>

<http://www.kudyznudy.cz/Aktivity-a-akce/Aktivity/Mesto-Litovel.aspx>

<http://www.mikroregionlitovelsko.cz/obec/litovel/cms/72/>

http://www.ceskevylety.cz/zajimavosti.php?kod=1768_mesto-litovel

<http://sluzby.infocesko.cz/content/stredni-morava-hana-obchod-sluzby-informacni-centra-informacni-centrum-litovel.aspx>

<http://tourism.olomouc.eu/leisure-time/nature/litovelske-pomoravi/cs>

<http://www.strednimorava-tourism.cz/o-nas/sdruzeni-cestovniho-ruchu>

<http://www.mklitovel.cz/cs/mestsky-klub/>

<http://www.in-life.cz/cs/centrum-in-life>

<http://www.bavi.cz/o-firme.html>

7. Závěr, kontakty

7.1. Téma 1.: Školství

Analytická část přehledně formou tabulek a grafů shrnuje veškeré relevantní informace týkající se předškolní výchovy a základního školství na území ORP Litovel. Na základě výsledků z analýzy a po několika osobních jednáních se zástupci škol na území ORP Litovel byly nastaveny dva problémové okruhy. Prvním stanovený problémovým okruhem je na území ORP Litovel volná kapacita na základních školách. Tento problém je dále rozpracován na dva cíle – 1) zmapování reálné volné kapacity a 2) využití volné kapacity ZŠ.

Jako druhý problémový okruh byla stanovena nedostatečná integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Také zde byly stanoveny dva cíle, konkrétně si klademe za cíl zajistit individuální přístup dětem se speciálními vzdělávacími potřebami a Rozvíjet partnerství škol za účelem předávání zkušeností v práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Naplňování všech cílů budeme v následujících letech sledovat vhodně nastavenými indikátory.

Oblast školství se na území ORP Litovel samozřejmě potýká s dalšími problémy, jako je například nedostatek finančních prostředků na rekonstrukce a modernizaci škol. Tyto a další problémy mohou být součástí případné aktualizace této strategie.

Autorem strategie je realizační tým, zodpovědnou osobou za tuto oblast je Ing. Miloslava Hrušková, tel.: 777 562 205, e-mail: miloslava.hruskova@moravska-cesta.cz. Realizační tým byl v případě školství doplněn o ředitele základních a mateřských škol na území ORP Litovel a zaměstnance odboru školství MěÚ Litovel. Odborným poradcem byl pro tuto oblast vedoucí odboru školství, kultury a sportu MěÚ Litovel, Ing. Vlastimil Habermann.

7.2. Téma 2.: Sociální služby

Analytická část přehledně formou tabulek a grafů shrnuje veškeré relevantní informace týkající se sociálních služeb na území ORP Litovel. Z analýzy vyplynulo, že na území ORP Litovel jsou pouze čtyři poskytovatelé sociálních služeb, kteří zde mají sídlo. Všichni byli osloveni a mohli se zapojit do přípravy této strategie. Na základě výsledků z analýzy a na jednáních s poskytovateli sociálních služeb byly nastaveny dva problémové okruhy. Prvním stanovený problémovým okruhem je na území ORP Litovel Poskytování respitní péče. Analýzou bylo zjištěno, že tuto službu nikdo na našem území neposkytuje. Proto jsme následně nastavili u tohoto problému dva cíle - zajištění respitní péče na území ORP Litovel a seznámení veřejnosti s nabídkou respitní péče. Všichni oslovení poskytovatelé sociálních služeb mají zájem tuto službu provozovat, pokud dojde ke změně legislativy a zjednodušení podmínek, za kterých by na tuto novou službu mohli čerpat finanční prostředky ze státního či krajského rozpočtu.

Jako druhý problémový okruh jsme po vyhodnocení analýzy a následné diskuzi navrhli tento: Chybějící azylový dům nebo denní centrum pro lidi bez domova. Máme stanoveny dva cíle v této oblasti: 1) Vytvořit azylový dům pro lidi bez domova a 2) Vytvořit denní centrum pro lidi bez domova. Věříme, že se podaří oba cíle naplnit, jelikož absence těchto dvou zařízení začíná být na území ORP Litovel čím dál větší problém.

Naplnění všech cílů budeme v následujících letech sledovat vhodně nastavenými indikátory.

Autorem strategie je realizační tým, zodpovědnou osobou za tuto oblast je Ing. Miloslava Hrušková, tel.: 777 562 205, e-mail: miloslava.hruskova@moravska-cesta.cz. Realizační tým byl v případě sociálních služeb doplněn o zástupce všech poskytovatelů sociálních služeb. Odborným poradcem byla pro tuto oblast Ing. Ludmila Zavadilová, vedoucí Charita Šternberk-středisko Litovel.

7.3. Téma 3.: Odpadové hospodářství

Odpověď na řešení problému, jakým způsobem ušetřit v rámci OH není jednoznačná, protože existuje spousta okolností, které systém OH ovlivňují.

Za prvé je **nutné předcházet vzniku odpadů, a když už nějaký odpad vznikne, je třeba tyto odpady co nejefektivněji vytrít, co lze, pak dále využít, a pouze zbylá část má být odstraněna.** Ne vždy se tomu tak děje, a protože existují i další příčiny neefektivních nákladů v OH v některých obcích, zdají se některým zástupcům obcí ceny vynakládané na OH vysoké. Aby mohla být respektována hierarchie nakládání s odpady a současně docházelo v dlouhodobém měřítku k naplnění stanovených cílů, je třeba dosáhnout na území ORP Litovel zlepšení chování obyvatel v oblasti produkce a nakládání s odpady a také zajistit lepší dostupnost technologického zařízení pro nakládání s odpady, ať už se jedná o kompostárny, sběrné dvory, třídící linku apod. **K ekologičtějšímu smýšlení mohou zástupci územních samospráv přivést obyvatele prostřednictvím osvěty, pozitivní motivace nebo zajištěním, pro občany komfortnějšího způsobu, svozu, příp. jiného nakládání s odpadem. Ze získaných zkušeností totiž vyplývá, že čím menší je vzdálenost mezi místem, kde odpad vznikne a místem, kam ho mohou lidé uložit, tím více tříděného sběru jsou schopni vyseparovat.**

Z jednání motivujících starostů a realizačního týmu v průběhu tvorby strategie a samozřejmě z výsledků provedených analýz vyplynulo, že **klíčovým problémem je nedostatečná systémová koordinace OH v území.** Toto je pak hlavní příčinou drtivé většiny negativních výstupů. Proto byla jako vize stanovena existence provázaného systému OH, fungující výměna informací a společná jednání zástupců obcí a ostatních subjektů. **Cílem je vytvořit tzv. spádové oblasti, které by využívali existence již fungujících zařízení, příp. definovaly potřebu vybudování zařízení nového. Společně by si pak koordinovaly činnosti v oblasti OH, vzájemně si vyměňovaly zkušenosti a nově získané informace a využívaly by společné vyjednávací pozice se zástupci soukromého sektoru. Vzhledem k několika existujícím způsobům členění území by bylo vhodné vytvořit tyto spádové oblasti na území, které bude odpovídat oblasti ORP Litovel, MAS Moravská cesta, o.s. a Mikroregionu Litovelsko.**

Autorem strategie je realizační tým, zodpovědnou osobou za tuto oblast je Ing. Hana Závodná, tel.: 775 626 775, e-mail: hana.zavodna@seznam.cz.

7.4. Téma 4.: Cestovní ruch

Volitelné téma cestovní ruch je rozděleno na několik částí. První část analytická se zabývá analýzou cestovního ruchu v rámci ORP Litovel, základní charakteristikou území, předpoklady a potenciálem pro cestovní ruch, kulturně historickými památkami, které jsou rozděleny na podkapitoly, kde je výčet těchto památek a jejich stručný popis. Součástí analýzy je také přehled a výčet restauračních a ubytovacích zařízení, turistických atraktivit a kulturního vyžití na území ORP Litovel. Analytická část přehledně především formou tabulek shrnuje veškeré relevantní informace týkající se cestovního ruchu na území ORP Litovel. Na území ORP Litovel působí několik sdružení a organizací zabývajících se cestovním ruchem a také několik podnikatelských subjektů. Všichni byli osloveni a mohli se zapojit do přípravy této strategie. Na základě výsledků analýzy a jednání s poskytovateli služeb v rámci cestovního ruchu byly nastaveny dva problémové okruhy.

První problémový okruh byla stanovena Propagace kulturního dědictví. Analýzou bylo zjištěno, že se propagace vždy nevztahuje pouze k ORP Litovel. V případech, kdy se jedná o větší propagaci od Olomouckého kraje či Sdružení Střední Morava se tato propagace týká hlavně krajského města Olomouc a celé Střední Moravy. Samotná propagace ORP Litovel je situována do města Litovle. Nově zřízené informační centrum města Litovle je velkým krokem ke zlepšení propagace města a památek v okolí. Avšak samotná propagace památek v obcích, především v malých obcích je nedostatečná. Návštěvník či turista, který se nevydá do samotného města Litovle a nenavštíví TIC, nedozví se pak o všech památkách a krásách kulturního dědictví regionu. V rámci kraje je samotný region spíše ve stínu krajského města a jeho památek, většího charakteru. Turisté, kteří navštíví Olomoucký kraj a krajské město, jen zřídka zavítají do města Litovle nebo dokonce do okolních obcí. Výjimkou je hrad Bouzov či Javoříčské jeskyně. Proto jsme u tohoto problému nastavili dva cíle – zavádění společné turistické nabídky a spolupráce ubytovacích a restauračních zařízení s neziskovými organizacemi a organizacemi cestovního ruchu.

Jako druhý problémový okruh byl navrhnout Zájem o venkovský turismus. Příčinou problému zájmu o venkovský turismus, především o atraktivitu menšího rozměru je nedostatečná propagace a spolupráce s organizacemi zabývajících se cestovním ruchem v rámci ORP Litovel. Hlavní příčinou problému je samotné působení krajského města Olomouc. Město Olomouc svojí nabídkou přehlazuje obce v rámci ORP Litovel. Také nedostatečné uvolňování finančních prostředků je jedním z dalších problémů. Na cyklostezky v regionu nejsou uvolňovány dostatečné finanční prostředky z rozpočtu města, tak aby pravidelně docházelo k jejich opravám, renovaci a modernizaci. Nedochozí ke zlepšení kvality povrchu cyklotras a cyklostezek. Jedním z dalších problémů v oblasti cykloturistiky je nezajištění bezpečnosti cykloturistů z pohledu dopravy. Nejsou vyřešeny kolizní místa či úseky cyklodopravy se silniční dopravou či pěší turistikou. Byly stanoveny dva cíle – návštěvnost turistických cílů a zvýšit atraktivitu venkovské turistiky – cykloturistiky a vodní turistiky.

Naplňování všech cílů budeme v následujících letech sledovat vhodně nastavenými indikátory.

Autorem strategie je realizační tým, zodpovědnou osobou za tuto oblast je Bc. Karolína Biharyjová, tel.: 739 452 127, e-mail: karolina.biharyjova@seznam.cz. Hlavním odborným poradcem v rámci cestovního ruchu byla Mgr. Djamila Bekhedda, ředitelka - Střední Morava - Sdružení cestovního ruchu. Dalšími poradci při zpracování tohoto tématu byli téměř všichni zástupci cestovního ruchu v rámci ORP Litovel – Eva Vaňková, manažerka Mikroregionu Litovelsko; Petr Čamek, podnikatel, IN-LIFE centrum; Mgr. Zdeňka Frištenská, vedoucí Muzeum Litovel; Kateřina Gelová, TIC Litovel...

VIZE – za všechny oblasti

Turisticky atraktivní region s krásnou přírodou, kulturními památkami, regionální gastronomií a kvalitním zázemím pro sportovní vyžití nabízí svým návštěvníkům nepřeberné možnosti aktivního trávení volného času.

Obce správního obvodu ORP Litovel spolupracují v oblasti odpadového hospodářství a efektivně nakládají s vyprodukovaným odpadem. V oblasti školství funguje vzájemná výměna zkušeností, probíhájí společná pravidelná setkávání s odborníky na úrovni ORP. Poskytované služby v sociální oblasti jsou na dobré úrovni a zohledňují potřeby regionu.

8. Přílohy

8.1. Seznam tabulek

Tabulka 1	Základní informace o strategii	6
Tabulka 2	Obce správního obvodu dle abecedního pořadí	7
Tabulka 3	Relevantní významné strategické dokumenty	9
Tabulka 4	Charakteristika území ORP	13
Tabulka 5	Demografický vývoj obyvatel v území ORP	14
Tabulka 6	Stručná charakteristika školství v území ORP	17
Tabulka 7	Stručná charakteristika oblasti "kultura a sport" v území ORP	18
Tabulka 8	Stručná charakteristika "zdravotnictví" veřejného i soukromého charakteru v území ORP	19
Tabulka 9	Ekonomická aktivita obyvatel území ORP	22
Tabulka 10	Charakteristika dojíždění do škol a zaměstnání	22
Tabulka 11	Charakteristika domácností	23
Tabulka 12	Charakteristika nezaměstnanosti v území ORP	23
Tabulka 13	Charakteristika trhu práce v území ORP	25
Tabulka 14	Návštěvnost turistických cílů – počet osob	36
Tabulka 15	Územní a strategické plánování	37
Tabulka 16	Popis klíčových aktérů	39
Tabulka 17	SWOT analýza	40
Tabulka 18	Počet školských zařízení vzhledem k velikosti obcí	43
Tabulka 19	Počet školských zařízení 2009/2010, 2010/2011, 2011/2012	44
Tabulka 20	Počet školských zařízení 2008/2009	44
Tabulka 21	Počet školských zařízení 2007/2008	44
Tabulka 22	Počet školských zařízení 2006/2007	44
Tabulka 23	Počet školských zařízení 2005/2006	45
Tabulka 24	Počty škol/školských zařízení v jednotlivých obcích ORP	45
Tabulka 25	Pracovníci ve školství ORP	46
Tabulka 26	Počet základních škol 2012/2013	47
Tabulka 27	Počet základních škol 2006/2007 - 2011/2012	47
Tabulka 28	Počet malotřídních ZŠ v jednotlivých obcích ORP	48
Tabulka 29	ZŠ ZŘIZOVANÉ OBCEMI, popřípadě krajem	49
Tabulka 30	Počet základních škol a jejich součástí	50
Tabulka 31	Počty žáků	51
Tabulka 32	Úplné a neúplné školy	52
Tabulka 33	Pracovníci ZŠ	52
Tabulka 34	Počty ostatních pedagogických pracovníků	53
Tabulka 35	Počet škol a žáků na pracovníky 2005-2013	53
Tabulka 36	Absolventi základních škol	54
Tabulka 37	Počet dětí ve třídách 2005-2013	55
Tabulka 38	Seznam základních škol	57
Tabulka 39	Vývoj počtu žáků	59
Tabulka 40	Počty mateřských škol v letech	60
Tabulka 41	Počty MŠ zřizované obcí	62
Tabulka 42	Zřizované obcemi	63
Tabulka 43	Církevní MŠ	63
Tabulka 44	Kapacita MŠ	63
Tabulka 45	Očekávaný vývoj počtu dětí v MŠ	64

Tabulka 46	Školní družiny.....	65
Tabulka 47	Pedagogičtí pracovníci ŠD a ŠK	66
Tabulka 48	Školní jídelny.....	67
Tabulka 49	Pracovníci ve školních jídelnách	68
Tabulka 50	Celkové provozní výdaje ve správním obvodu na ZŠ, MŠ a jiná zařízení zřizovaných obcemi (v tis. Kč)	68
Tabulka 51	Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školství školám a školským zařízením zřízených obcemi v ORP v KČ.....	68
Tabulka 52	Financování z RUD v jednotlivých obcích ORP Litovel v roce 2013	69
Tabulka 53	Financování školství 2005-2013 v ORP Litovel	70
Tabulka 54	Investiční potřeby	71
Tabulka 55	Analýza cílových skupin školství	72
Tabulka 56	Analýza rizik školství	73
Tabulka 57	SWOT analýza školství.....	74
Tabulka 58	Volné kapacity ZŠ	79
Tabulka 59	Zmapování reálné volné kapacity.....	84
Tabulka 60	Využití volné kapacity ZŠ	84
Tabulka 61	Zajištění individuálního přístupu dětem.....	85
Tabulka 62	Rozvíjení partnerství škol	86
Tabulka 63	Počet volných míst na ZŠ.....	87
Tabulka 64	Počet ZŠ, které se věnují integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	88
Tabulka 65	Počet návrhů na využití volné kapacity pro jednotlivé ZŠ	89
Tabulka 66	Procentuální rozdíl skutečné volné kapacity a volné kapacity uváděné v registrech	90
Tabulka 67	Meziroční procentuální změny v počtech probíhajících kroužků v budovách ZŠ	91
Tabulka 68	Počet úvazků na pozici Pedagogický asistent.....	92
Tabulka 69	Počet obcí zapojených prostřednictvím škol a školských zařízení do předávání zkušeností v oblasti vzdělávání žáků SVP.....	93
Tabulka 70	Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP	104
Tabulka 71	Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP)	104
Tabulka 72	Zařízení sociálních služeb se sídlem působících v rámci ORP	104
Tabulka 73	Počet jednotlivých typů sociálních služeb	106
Tabulka 74	Počet jednotlivých typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytující služby pro obyvatele ORP)	107
Tabulka 75	Počet zařízení sociálních služeb dle zřizovatele	108
Tabulka 76	Počet sociálních služeb dle zřizovatele	108
Tabulka 77	Přehled financování zařízení sociálních služeb v roce 2012	109
Tabulka 78	Kapacita zařízení sociálních služeb	110
Tabulka 79	Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením – příjmy z úhrad uživatelů a výdaje v roce 2012	110
Tabulka 80	Počet uživatelů (klientů) v zařízeních sociálních služeb v roce 2012	111
Tabulka 81	Počet nákladů na uživatele sociálních služeb v zařízeních sociálních služeb v roce 2012	111
Tabulka 82	Analýza cílových skupin - sociální oblast	112
Tabulka 83	Registr rizik – sociální oblast	114
Tabulka 84	SWOT analýza – sociální oblast	115
Tabulka 85	Zajištění respektu péče na území ORP Litovel	123
Tabulka 86	Seznámení veřejnosti s nabídkou respektu péče	124
Tabulka 87	Vytvoření azylového domu pro lidi bez domova.....	125
Tabulka 88	Vytvoření denního centra pro lidi bez domova.....	126
Tabulka 89	Počet poskytovatelů sociálních služeb nabízejících respektu péči	127

Tabulka 90	Počet obcí využívajících služby pro lidi bez domova	128
Tabulka 91	Počet uživatelů respitní péče	129
Tabulka 92	Počet vytvořených druhů propagačních materiálů pro veřejnost	130
Tabulka 93	Počet vybudovaných lůžek pro lidi bez domova	130
Tabulka 94	Využití kapacity azylového domu	131
Tabulka 95	Počet klientů využívajících služby azylového domu	131
Tabulka 96	Počet nabízených služeb pro klienty denního centra	132
Tabulka 97	Počet klientů využívajících služby denního centra pro lidi bez domova	132
Tabulka 98	Využití kapacity denního centra pro lidi bez domova	133
Tabulka 99	Sběrné dvory na území ORP, současný stav	148
Tabulka 100	Sběrná místa na území ORP, současný stav	149
Tabulka 101	Výkupny odpadů na území ORP, současný stav	149
Tabulka 102	Třídící linky v blízkosti území ORP, současný stav	151
Tabulka 103	Zařízení k dotřídění odpadu z území ORP, současný stav	151
Tabulka 104	Zařízení pro nakládání s BRO na území ORP, současný stav	152
Tabulka 105	Zařízení pro nakládání s BRO v blízkosti územní jednotky ORP	153
Tabulka 106	Koncová zařízení (zařízení pro nakládání s BRO z obcí řešeného území ORP), současný stav	154
Tabulka 107	Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů mimo území ORP, současný stav	155
Tabulka 108	Koncová zařízení (spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů z obcí řešeného území ORP), současný stav	155
Tabulka 110	Nejbližší skládky odpadů v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav	156
Tabulka 111	Koncová zařízení – skládky	157
Tabulka 112	Další zařízení pro nakládání s odpady v území ORP a v blízkosti území ORP, současný stav	157
Tabulka 113	Produkce ostatních odpadů (dále jen OO) a produkce nebezpečných odpadů (dále jen NO) za období 2008-2012	159
Tabulka 114	Celková a měrná produkce ostatních, nebezpečných a všech odpadů, jejichž původcem je obec, rok 2012	161
Tabulka 115	Produkce odpadů podle jednotlivých skupin na území ORP za období 2008 – 2012	161
Tabulka 116	Celková produkce odpadů	165
Tabulka 117	Celková a měrná produkce komunálního a smíšeného komunálního odpadu, jehož původcem je obec, rok 2012	167
Tabulka 118	Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012	167
Tabulka 119	Celková a měrná produkce separovaného sběru odpadu, jehož původcem je obec (evidovaná a dopočtená produkce vytríděných odpadů), rok 2012	168
Tabulka 120	Měrná produkce separovaného sběru odpadu ze systému organizovaného obcí, rok 2012	169
Tabulka 121	Produkce odděleného sběru využitelných komodit KO podle velikostních skupin obcí v kraji, rok 2013	170
Tabulka 122	5 nejčastějších druhů odpadů	171
Tabulka 123	Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012	172
Tabulka 124	Celková a měrná produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu a odpadu kat. č. 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, rok 2012	173
Tabulka 125	Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012	174
Tabulka 126	Nakládání s komunálními odpady (dále jen KO) a se smíšeným komunálním odpadem (dále jen SKO) na území ORP za období 2008-2012	175
Tabulka 127	Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012	176
Tabulka 128	Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (dále jen BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (dále jen BRKO) na území ORP za období 2008-2012	178
Tabulka 129	Náklady na odpadové hospodářství v letech 2010-2012 v území ORP	180
Tabulka 130	Analýza dotčených skupin	181

Tabulka 131	Analýza rizik (registr rizik v oblasti odpadového hospodářství)	184
Tabulka 132	SWOT analýza odpadového hospodářství	185
Tabulka 133	Koncová zařízení (zařízení pro nakládání s BRO z obcí řešeného území ORP), současný stav	196
Tabulka 134	Cíl 1.1. – Nalezení represivního opatření vedoucího ke zvýšení úrovně třídění odpadu	199
Tabulka 135	Cíl 1.2. - Pravidelný monitoring cen za služby v OH	201
Tabulka 136	Cíl 2.1. - Zhodnocení možnosti využití stávajících kapacit zařízení pro nakládání s KO.....	202
Tabulka 137	Cíl 2.2 - Vytvoření provázanosti soukromého sektoru a obcí	204
Tabulka 138	Indikátor výsledku: Neinvestiční náklady na OH.....	205
Tabulka 140	Indikátor výstupu: Počet přijatých opatření za účelem optimalizace nákladů na OH.....	207
Tabulka 141	Indikátor výsledku: Počet obcí, které se zapojily do společného systému koordinace OH ...	208
Tabulka 142	Indikátor výstupu: Vytíženost dostupných stávajících zařízení k nakládání s odpady a navržení společného řešení při nakládání s KO.....	209
Tabulka 143	Indikátor výstupu: Vytvoření iniciativy pro společné vyjednávání obcí a největších původců odpadů v ORP s cílem navrhnout řešení, které povede k optimalizaci nakládání s těmito odpady.....	210
Tabulka 144	Produkce ostatních odpadů (OO) a produkce nebezpečných odpadů (NO) za období 2008-2012	218
Tabulka 145	Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně.....	220
Tabulka 146	Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (SKO)) za období 2008-2012	222
Tabulka 147	Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012	224
Tabulka 148	Separovaný sběr odpadů na území ORP	225
Tabulka 149	Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012.....	232
Tabulka 150	Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012.....	234
Tabulka 151	Nakládání s komunálními odpady (KO) a se směsným komunálním odpadem (SKO) na území ORP za období 2008-2012	236
Tabulka 152	Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012.....	238
Tabulka 153	Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO) na území ORP za období 2008-2012	240
Tabulka 154	Seznam obcí ORP Litovel	243
Tabulka 155	Rajonizace turistické lokality Litovelsko	244
Tabulka 156	Velikost potenciálu cestovního ruchu Litovelska v bodových hodnotách a stupních	245
Tabulka 157	Návštěvnost turistických cílů Litovelska	263
Tabulka 158	Finanční analýza ORP Litovel	265
Tabulka 159	SWOT analýza	270
Tabulka 160	Návštěvnost turistických cílů Litovelska	280
Tabulka 161	Zavádění společné turistické nabídky.....	282
Tabulka 162	Spolupráce ubytovacích a restauračních zařízení	284
Tabulka 163	Návštěvnost turistických cílů	285
Tabulka 164	Zvýšit atraktivitu venkovské turistiky	287
Tabulka 165	Počet vydaných propagačních materiálů v oblasti kulturního dědictví	289
Tabulka 166	Počet obcí, ve kterých se nachází turistická atraktivita na území ORP Litovel	290
Tabulka 167	Počet balíčků sloužící ke zlepšení turistické nabídky	291
Tabulka 168	Spolupráce certifikovaných zařízení – počet vzniklých vazeb v oblasti gastronomie.....	292
Tabulka 169	Míra návštěvnosti turistických cílů v rámci ORP Litovel.....	293
Tabulka 170	Počet cyklostezek a vodních tras na území ORP Litovel	294
Tabulka 171	Seznam nemovitých kulturních památek	316
Tabulka 172	Finanční analýza	320
Tabulka 173	Vybudování infrastruktury cestovního ruchu	323
Tabulka 174	Zvyšování kvality služeb	325

Tabulka 175	Marketing cestovního ruchu	325
Tabulka 176	Management cestovního ruchu.....	326

8.2. Seznam grafů

Graf 1	Celkový počet obyvatel správního obvodu v letech 2005 až 2012	15
Graf 2	Vývoj počtu ekonomických subjektů v ORP Litovel.....	26
Graf 3	Vývoj počtu pracovníků MŠ a ZŠ v letech 2005 - 2013.....	46
Graf 4	Počet narozených dětí v letech 2008 – 2013 v Olomouckém kraji	59
Graf 5	Počty dětí v mateřských školách dle zřizovatele	62
Graf 6	Vývoj počtu narozených dětí v letech 2006 – 2013 v ČR.....	65
Graf 7	Vývoj počtu zapsaných účastníků ve školních družinách	66
Graf 8	Kapacita ZŠ v ORP Litovel.....	80
Graf 9	Vývoj počtu narozených dětí v letech 2008 – 2013 v Olomouckém kraji	81
Graf 10	Zařízení sociálních služeb.....	105
Graf 11	Přehled financování soc. služeb	109
Graf 12	Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP	140
Graf 13	Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP).....	140
Graf 14	Počet vybraných typů sociálních služeb v rámci ORP	140
Graf 15	Počet vybraných typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP)	141
Graf 16	Podíl zařízení sociálních služeb v ORP dle zřizovatele	141
Graf 17	Podíl sociálních služeb v ORP dle zřizovatele	141
Graf 18	Podíl financování zařízení sociálních služeb v ORP	142
Graf 19	Podíl příjmů z úhrad uživatelů na celkových výdajích v rámci terénních a ambulantních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením.....	142
Graf 20	Počet uživatelů (klientů) ve vybraných zařízeních sociálních služeb v roce 2012.....	142
Graf 21	Průměrné náklady na uživatele/den ambulantní, terénní a pobytové služby v rámci vybraných sociálních služeb v ORP	143
Graf 22	Celková produkce odpadů, produkce OO a NO na území ORP za období 2008-2012.....	219
Graf 23	Podíl KO a podíl SKO na celkové produkci odpadů na území ORP za období 2008-2012.....	223
Graf 24	Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012	230
Graf 25	Celková produkce BRO na území ORP za období 2008-2012 podrobně	231
Graf 26	Podíl množství BRKO na množství BRO na území ORP za období 2008-2012.....	233
Graf 27	Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012, využití a odstranění	235
Graf 28	Nakládání s KO na území ORP za období 2008-2012, využití a odstranění KO	237
Graf 29	Materiálové využití separovaného odpadu na území ORP za období 2008-2012	239
Graf 30	Podíl množství BRKO na množství BRO a skladování BRKO na území ORP za období 2008-2012.	241

8.3. Seznam obrázků

Obrázek 1	Znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory	77
Obrázek 2	Znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory	119
Obrázek 3	Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory	190
Obrázek 4	Strom problémů Problémového okruhu 1 – Neefektivní náklady vynakládané na OH.....	194
Obrázek 5	Strom problémů Problémového okruhu 2 – Nedostatečná systémová koordinace OH v území ORP Litovel	198
Obrázek 6	Strom problémových oblastí	275
Obrázek 7	Logo Mikroregionu Litovelsko	304
Obrázek 8	Logo informačního centra	305
Obrázek 9	Městský klub Litovel - budova	306
Obrázek 10	Muzeum Litovel - budova	308
Obrázek 11	Logo CK Bavi	308
Obrázek 12	Plakát Litovelských Slavností.....	309
Obrázek 13	Logo Haná regionální produkt	310
Obrázek 14	Sjezd řeky Moravy - In-life	311

8.4. Seznam mapových podkladů

Mapa 1	Administrativní členění správního obvodu	12
Mapa 2	Silniční doprava ORP Litovel	27
Mapa 3	Těžba nerostných surovin a poddolovaná území	29
Mapa 4	CHKO ORP Litovel	30
Mapa 5	Systém ekologické stability ORP Litovel.....	30
Mapa 6	Zemědělská půda.....	32
Mapa 7	Kategorie lesa	32
Mapa 8	Elektrická rozvodná síť ve SO ORP Litovel	33
Mapa 9	Zásobování plynem a teplem	34
Mapa 10	Hranice ORP Litovel	38
Mapa 11	Kartogram PNO	117
Mapa 12	Rozložení působnosti svazových společností v ORP Litovel	147
Mapa 13	Vytvoření „spádových oblastí“	192
Mapa 14	Správní obvod Litovel	242
Mapa 15	Střední Morava	303
Mapa 16	Mikroregion Litovelsko	304

8.5. Seznam zkratk

AP	Asistent pedagoga
APZ	Aktivní politika zaměstnanosti
BRKO	Biologicky rozložitelný komunální odpad
BRO	Biologicky rozložitelný odpad
CA	Cestovní agentura
CENIA	Česká informační agentura životního prostředí
CK	Cestovní kancelář
CR	Cestovní ruch
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DS	Domov pro seniory
DSO	Dobrovolný svazek obcí
DZ	Datová základna
EA	Ekonomicky aktivní
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
EVVO	Environmentální vzdělávání a osvěta
FO	Fyzická osoba
IC	Informační centrum
IROP	Integrovaný regionální operační program
ISSaR	Informační systém statistiky a reportingu
KO	Komunální odpad
MAS	Místní akční skupina
MCR	Management cestovního ruchu
MěÚ	Městský úřad
MěÚ L	Městský úřad Litovel
MK	Městský klub
MKL	Městský klub Litovel
MNG	Management
MOS	Meziobecní spolupráce
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MR	Mikroregion
MRL	Mikroregion Litovelsko
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NNO	Nestátní nezisková organizace
NO	Nebezpečný odpad
O	Obec
OH	Odpadové hospodářství
OHK	Okresní hospodářská komora
OK	Olomoucký kraj
OO	Ostatní odpad

OP	Operační program
OP PIK	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
OP VVV	Operační program Věda, výzkum a vzdělávání
OPŽP	Operační program životního prostředí
ORP	Obec s rozšířenou působností
OSVČ	Osoby samostatně výdělečně činné
OZP	Osoby se zdravotním postižením
PNO	Počet nezaměstnaných osob
PO	Prioritní osa
POH	Plán odpadového hospodářství
POU	Obec s pověřeným obecním úřadem
PrO	Odpady pocházející z průmyslu
PRV	Program rozvoje venkova
PŠD	Povinná školní docházka
RES	Registr ekonomických subjektů
SC	Specifický cíl
SKO	směsný komunální odpad
SLBD	Sčítání lidu, domů a bytů
SMO	Svaz měst a obcí
SO ORP	Správní obvod obce s rozšířenou působností
SŠ	Střední škola
SVČ	Středisko volného času
SVP	Speciální vzdělávací potřeby
ŠD	Školní družina
ŠJ	Školní jídelna
ŠK	Školní klub
TIC	Turistické informační centrum
ÚP	Úřad práce
VOŠ	Vyšší odborná škola
VS	Veřejná služba
VŠ	Vysokoškolské vzdělání
ZEVO	Zařízení pro energetické využití odpadů
ZŠ	Základní škola
ZUŠ	Základní umělecká škola
ŽP	Životní prostředí